

TBMM

(S. Sayısı: 568)

Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Tasarısı ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Avrupa Birliği Uyum ve Anayasa Komisyonları Raporları (1/883)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe komisyonlarına, esas olarak da Anayasa Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

7/5/2010

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-13/2097

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 31/3/2010 tarihinde kararlaştırılan "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde radyo ve televizyon yayınları, 20/4/1994 tarihinde yürürlüğe giren 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ile düzenlenmektedir. Söz konusu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten bu güne kadar yaklaşık yirmi değişiklikle günün şartlarına uyarlanmak istenmişse de, yayın teknolojisindeki hızlı değişim, Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararları gibi temel nedenlerle yasal çerçevenin yeniden düzenlenmesi zorunlu hale gelmiştir.

Avrupa Birliği (AB) mevzuatına uyum çalışmaları kapsamında "Bilgi Toplumu ve Medya" başlığı ile açılan 10 uncu Fasılda AB'ye sunulan Eylem Planı ile Ortak Müzakere Pozisyon Belgesinde, AB mevzuatı ile tam uyumun 2009 Aralık ayı sonuna kadar tamamlanması taahhüt edilmiştir. Bu çerçevede Tasarı ile 19 Aralık 2007 tarihinde yürürlüğe giren 89/552/EEC sayılı Avrupa Birliği Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesi ile uyum sağlanması amaçlanmıştır. AB Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesi hükümleri esas alınarak hazırlanan Tasarı, sektörün sorunlarına çözümler getirmekte, karasal ortamda 1994 yılından beri süren lisanssız dönemin bitirilmesini öngörmekte, düzenleme konusundaki yetki karmaşasını ortadan kaldırmakta, yayın denetimi konusunda Radyo ve Televizyon Üst Kurulunu (Üst Kurul) daha etkin kılmakta ve yayıncılık sektöründe rekabeti ve çoğulculuğu sağlamayı amaçlayan hükümler içermektedir.

3984 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1994 yılından bugüne kadar karasal ortamda yayın yapan kuruluşların lisanslanması bir türlü sağlanamamış ve buna bağlı olarak lisans ücretleri ve tahsis edilen kanal ve frekansların yıllık kullanım ücretleri tahsil edilememiştir. Tasarı ile yayın kuruluşlarının karasal yayın lisansına sahip olmaları ve lisans ücretleri ile kanal ve frekans kullanım ücretlerinin tahsil edilmesi amaçlanmaktadır.

Tasarı ile dünya ile eşzamanlı olarak karasal sayısal televizyon yayıncılığına sorunsuz biçimde geçilmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede geçici düzenleme ile bir yıllık süre içinde sayısal frekans ihalesinin ve tahsislerin yapılması, tahsis tarihinden itibaren üç yıllık süre içinde de analog televizyon ve sayısal televizyon yayınlarının paralel olarak sürdürülmesi öngörülmektedir. Bu süre sonunda, karasal ortamdan yapılan analog televizyon yayınlarının uluslararası düzenlemelere de paralel olarak sonlandırılması temin edilecektir.

Yürürlükte bulunan medya sahipliğine ilişkin hükümler, sektör gerçeklerine ve Türkiye'nin hedeflerine uygun bulunmamaktadır. Bu bakımdan medya sahipliği konusu yeniden ele alınarak düzenlenmiştir. Bu konuda radyo ve televizyon sahibi olmayla ilgili sınırlamalar daraltılarak netleştirilmiş, tekelleşmeyi engellemek üzere de, ortak olunabilecek medya hizmet sağlayıcı kuruluşların azamî sayısı ve elde edilen sektörel gelir temelinde bir düzenleme getirilmiştir.

Bilindiği üzere 3984 sayılı Kanun, ilk yürürlüğe girdiğinde yayın sektörü ile ilgili tüm düzenleme yetkisi Üst Kurula verilmiştir. Ancak, çeşitli nedenlerle yapılan değişikliklerle, radyo ve televizyon yayıncılığı alanının düzenlenmesinde yetki ve görevler Haberleşme Yüksek Kurulu, Telekomünikasyon Kurumu ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından paylaşılır hale getirilmiştir. Bu arada yürürlüğe giren 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ile Haberleşme Yüksek Kurulu kaldırılmış ve millî frekans planında radyo ve televizyon yayınlarına ayrılan frekans bantlarının frekans planlarının yapılması ve uygulanması yetkisinin Üst Kurula ait olduğu hükme bağlanmıştır. Tasarıda, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu hükümleri esas alınarak, radyo ve televizyon yayınları için ayrılan frekans bantlarının frekans planlarının yapılması yetki ve görevinin Üst Kurula ait olması öngörülmektedir.

Kamu yayın kuruluşları ile özel yayın kuruluşlarının ayrı kurallara ve denetime tabi olması, Avrupa Birliği müktesebatına uyum çerçevesinde yapılan tarama sürecinde eleştirilmiş ve bu durumun özel yayın kuruluşları açısından haksız rekabete neden olduğu değerlendirilmeleri yapılmıştır. Bu bağlamda Tasarı ile 3984 sayılı Kanunun ilk hâlinde olduğu gibi, TRT'nin de denetiminin Üst Kurul tarafından gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır.

Tasarı ile IP-TV, DVB-H ve HDTV gibi yeni yayın teknolojileri ile ilgili belirsizlikleri ortadan kaldıracak düzenlemeler getirilmektedir. Multipleks, platform, verici tesis ve işletim şirketi gibi işletmecilerin yayıncılık alanındaki faaliyetleri de Kanun kapsamına alınarak bu alandaki boşluk giderilmiştir.

Görsel-işitsel medya hizmetleri alanında ortaya çıkan yeni teknoloji ve hizmetler esas alınarak, Tasarı iki ana kavram üzerine oturtulmuştur. Bunların ilki, bir program akışı çerçevesinde sunulan radyo ve televizyon yayın hizmetleri, diğeri ise yeni teknolojilerin getirdiği program akışsız, isteğe bağlı yayın hizmetleridir. Bu iki unsur, ilgili AB Yönergesinde tek bir şemsiye kavram altında, televizyon yayınları ile birlikte isteğe bağlı yayın hizmetlerini içine alacak şekilde “görsel-işitsel medya hizmetleri” terimi içinde düzenlenmektedir. Bu kavram, Tasarıda radyo ve televizyon yayın hizmetleriyle birlikte isteğe bağlı yayın hizmetlerini de içerecek şekilde “yayın hizmeti” terimi olarak

kullanılmıştır. AB Yönergesinin, sadece televizyon ve televizyon benzeri görsel-ışitsel yayınları düzenlemesine karşın, Tasarı radyo yayınlarını da kapsamakta olup, seçilecek kavramın radyo yayıncılığını da ifade edebilmesi öngörülmüştür. Ayrıca, Anayasanın 133 üncü maddesinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek üzere kurulduğu belirtilmişinden, Tasarının kapsamı ve kullanılan terimler Anayasadaki hükümler ve terminolojiye uygun olarak belirlenmiştir.

“Yayın hizmeti” teriminin yanı sıra, radyo ve televizyon yayıncısı ile birlikte isteğe bağlı yayın hizmet sağlayıcısını da içerecek şekilde geliştirilen “medya hizmet sağlayıcı” terimi ve reklâm, program desteklemesi, tele-alışveriş, ürün yerleştirme, öz tanıtım ve yeni reklâm tekniklerini içine alacak biçimde kullanılan “ticari iletişim” terimi, AB müktesebatına uygun olarak geliştirilen yeni terimlerdir.

Hızla gelişen sayısal teknolojinin bir sonucu olarak, farklı iletişim hizmetlerinin birlikte ve aynı iletim ortamından ve aynı iletim altyapısı vasıtasıyla iletilmesi, yayıncılık sektörünün yapısında ve işleyişinde değişiklik yapılmasını gerekli hale getirmiş, hizmet sağlayıcılar ile bu hizmetleri ileten kuruluşlar farklılaşmıştır. Bu kapsamda, hizmet sağlayıcıların yanı sıra iletim altyapısı işletmecileri de yeni aktörler olarak tanımlanmıştır.

AB Yönergesine paralel olarak, yayın hizmeti ilkeleri, tüm medya hizmet sağlayıcıların uyması zorunlu ortak ilkeler, radyo ve televizyon yayıncılarına yönelik ilkeler ve sadece isteğe bağlı yayın hizmet sağlayıcılarına uygulanacak ilkeler olmak üzere üç kategoride düzenlenmiştir.

Bunun yanı sıra, AB mevzuatına uyum çerçevesinde, yargı yetkisi, Avrupa eserleri, kısa gösterim hakkı, toplumun önemli olaylara erişimi gibi konularda düzenlemeler yapılmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile Kanunun amacı belirlenmektedir. Kanunun amacı; radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi, medya hizmet sağlayıcıların idarî, malî ve teknik yapıları ve yükümlülükleri ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun (Üst Kurul) kuruluşu, teşkilâtı, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usûl ve esasların belirlenmesi olarak düzenlenmektedir.

Madde 2- Madde ile Kanunun kapsamı belirlenmekte ve medya hizmet sağlayıcılar üzerinde Türkiye Cumhuriyeti yargı yetkisinin tespit edilmesine ilişkin hükümler düzenlenmektedir. Yapılan düzenlemede, Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi ve AB Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesinde yer alan kaynak ülke kıstası esas alınmıştır. Güçlü, rekabetçi bir medya hizmeti endüstrisini geliştirmek ve medya çoğulcülüğünü artırmak için bir medya hizmet sağlayıcı üzerinde sadece tek bir devletin yargı yetkisi bulunması gerektiği kabul edilmektedir. Bu çerçevede, maddede Türkiye Cumhuriyeti hukuksal düzenlemelerine tâbi olacak yayın hizmet sağlayıcılarının hangi hizmet sağlayıcılar olduğu düzenlenmektedir.

Madde 3- Madde ile Kanunda yer alan bazı ibarelerin tanımlarına yer verilmektedir. Bu tanımlar yapılırken hem teknik açıdan, hem de uygulamada birliği sağlamak üzere Avrupa Birliği mevzuatında yer alan tanımlar esas alınmıştır.

Madde 4- Madde ile yayın izleme özgürlüğü ve yeniden iletim serbestisi düzenlenmektedir. Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesinin 4 üncü maddesinde sözleşmeye taraf devletlerin kendi toprakları üzerinde program hizmetlerinin yeniden iletimini kısıtlayamayacakları hüküm altına

alınmıştır. Sözleşmeye paralel olarak, ifade ve haber alma özgürlüğünü sağlayacak ve yayın izleme özgürlüğünü güvence altına alacak şekilde, yayınların yeniden iletimi serbest bırakılmıştır. Bu çerçevede, aynı yayın kuruluşunun yayınlarının farklı ortamlardan eş zamanlı olarak iletilmesi yeniden iletim sayılmamaktadır.

Madde 5- Madde ile yayın hizmetlerinin Türkçe yapılması esası düzenlenmiştir. Bunun yanında, Üst Kurulca belirlenecek esaslar dâhilinde Türkçe dışındaki dil ve lehçelerde de yayın yapılabilmesine imkân tanınmaktadır.

Madde 6- Madde ile medya hizmet sağlayıcıların bağımsızlığı ve sorumluluğu ile ilgili genel esaslara yer verilmiştir. Basın hürriyetinin ve medya çoğulculuğunun sağlanmasının ön şartı, medya hizmet sağlayıcının editoryal bağımsızlığının sağlanmasıdır. Hiçbir makam ya da merci yayın hizmetinin seçimi ve sunumunda medya hizmet sağlayıcısına baskı yapamaz. Yayınların önceden denetlenmesi, başka bir ifade ile sansür yasaklanmıştır.

Medyanın sahip olduğu haklar aynı zamanda belirli sorumlulukları da beraberinde getirmektedir. Bu sorumluluklar gereği, medya hizmet sağlayıcı, sahip olduğu imkânları kendi amaç ve çıkarları için kullanmamalıdır. Madde ile medya gücünün, medya hizmet sağlayıcının çıkarları için kullanılmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, yayın hizmetinin içeriğinden ve sunumundan medya hizmet sağlayıcının sorumlu olduğu hükme bağlanmaktadır.

Madde 7- Madde ile olağanüstü dönemlerde yapılan yayınlara ilişkin hükümler düzenlenmektedir. Buna göre, kriz zamanlarında da ifade ve haber alma özgürlüğü esastır. Bu dönemlerde de radyo ve televizyon yayınları önceden denetlenemez ve yargı kararları saklı kalmak kaydıyla durdurulamaz.

Anayasanın düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti başlıklı 26 ncı maddesinde, ifade özgürlüğünün millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milletle bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usûlünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabileceği belirtilmiştir. Aynı maddede, haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümlerin, bunların yayımını engellemek kaydıyla düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlaması sayılamayacağı da hükme bağlanmaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ifade özgürlüğüne ilişkin 10 uncu maddesinde de, ifade özgürlüğü mutlak değil, sınırları tanımlı bir hak olarak düzenlenmekte ve ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi gibi nedenlerle bu özgürlüğün sınırlanabileceği belirtilmektedir. Bu hükümler, belirli durumlarda kamu otoritelerinin bu hakka kanunlar çerçevesinde müdahalede bulunabileceği anlamına gelmektedir. Bu doğrultuda, millî güvenliğin açıkça gerekli kıldığı ya da kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasının kuvvetle muhtemel olduğu durumlarda Başbakanı veya görevlendireceği bakana geçici yayın yasağı getirme yetkisi verilmektedir. Bu yetki yargı denetimine tâbidir.

Madde 8- Madde ile yayın hizmeti içeriğinin tâbi olduğu ilkeler belirlenmiştir. Bu ilkeler belirlenirken Anayasa, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi ve Avrupa Birliği Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesinin ifade ve haber alma özgürlüğüne ilişkin hükümleri esas alınmıştır. Düzenlemede yayın hizmetlerinin tâbi olacağı ortak ilkeler belirlenirken, radyo ve televizyon yayın hizmetleri ile isteğe bağlı yayın hizmetleri için özel hükümler de getirilmiştir. Bununla, özellikle radyo ve televizyon yayın hizmetlerinin sunulmasında çocuk ve genç izleyicilerin korunması amaçlanmaktadır.

Madde düzenlenirken, 3984 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan birçok muğlak ilkeye yer vermekten kaçınılmıştır. Burada temel olarak yayıncının içerik özgürlüğü korunurken, toplumun genel kabul görmüş değer yargılarının ve özellikle çocukların ve gençlerin korunmasına yönelik temel hükümler geliştirilmiştir.

Madde 9- Madde ile ticarî iletişimin tâbi olduğu genel esaslar düzenlenmektedir. Ticarî iletişim, diğerlerinin yanı sıra radyo ve televizyon reklâmları, program desteklemesi, tele-alışveriş ve ürün yerleştirmeyi kapsamaktadır.

Madde ile ticarî iletişimin yayın hizmetinin diğer unsurlarından görsel ve işitsel olarak açıkça ayırt edilebilir olması, bilinçaltı tekniklerine başvurulmaması, gizli ticarî iletişimin yapılamayacağı, medya hizmet sağlayıcının editoryal bağımsızlığının kısıtlanamayacağı, ticarî iletişimin adalet ve hakkaniyete uygun ve dürüstlük ilkelerine uygun olması gibi hususlar yanında çocuklar ve kadınlara yönelik koruyucu hükümler getirilmektedir.

Madde 10- Madde ile radyo ve televizyon reklâmları ile tele-alışveriş yayınlarına ilişkin kurallar düzenlenmektedir. Ticarî ve teknolojik gelişmeler, izleyicilere yayın hizmetlerini kullanmalarında artan seçenek ve sorumluluk vermektedir.

İzleyici ve dinleyicilerin, sayısal kişisel kaydediciler benzeri yeni teknolojileri kullanma ve çok çeşitli kanal seçenekleri yoluyla reklâmlardan kaçınmak hususunda artan imkânları dikkate alındığında, izleyicileri korumak amacıyla reklâm kuşağı yerleştirilmesi hususunda ayrıntılı düzenleme yapılması gereği ortadan kalkmaktadır. Bu nedenle, bir saatlik bazda kabul edilebilir reklâm miktarı sınırlaması korunmakla birlikte, program bütünlüğünü gereğinden fazla engellemediği takdirde yayıncılara reklâm yerleştirme açısından esneklik getirilmektedir.

Madde, reklâmların programlar arasına yerleştirilmesinin tercih edildiği Avrupa'daki yayıncılığın özel karakterini korumayı amaçlamakta ve bu nedenle sinematografik eserler ve televizyon için hazırlanmış filmlerin yanı sıra hâlen özel koruma gerektiren bazı program kategorileri için olası kesintileri sınırlamaktadır.

Günlük televizyon reklâm miktarı üzerindeki sınırlama kaldırılmakta; saatlik sınır, en fazla izleme yapılan saatlerde de uygulanabildiğinden televizyon reklâmları ve tele-alışveriş kuşakları için saatlik kısıtlama muhafaza edilmektedir.

Madde 11- Madde ile reçeteli ilaç ve tedaviler ile tütün ürünleri ve alkollü içeceklerin reklâm ve tele-alışverişi yasaklanmaktadır. Reklâmı yasaklanan ürünler tespit edilirken bu tür ürünlerin reklâm ve tele-alışveriş yayınının ürünlerin kullanımını teşvik edebileceği ve tüketicileri yanlış yönlendirebileceği dikkate alınmıştır.

Madde 12- Madde ile program desteklemesinin genel hükümleri belirlenmiştir. AB Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesi ve Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesinin ilgili hükümlerine uygun olarak yapılan düzenleme ile kaliteli programların yapılmasının desteklenmesi amaçlanmakla birlikte, bu uygulamaların reklâm niteliğine bürünmemesi ve kötüye kullanılmaması, haksız rekabet ortamı, hatta gizli reklâma neden olunmaması için program desteklemesi belirli kurallara bağlanmıştır.

Madde 13- Madde ile ürün yerleştirme düzenlenmektedir. Gizli ticarî iletişim, tüketiciler üzerindeki olumsuz etkisi nedeniyle genel olarak yasaklanmakla birlikte, bu kısıtlama, izleyicinin ürün yerleştirmenin varlığı hakkında uygun bir şekilde bilgilendirildiği durumlarda uygulanmayacaktır. Ancak, ürün yerleştirmede, ürün veya hizmetin satın alınması doğrudan teşvik edilemeyecek ve ürüne aşırı vurgu yapılamayacak olup, diğer taraftan ürün yerleştirme ancak sinema ve televizyon için yapılmış filmlerde, dizilerde, spor ve genel eğlence programlarında yapılabilecektir.

Madde 14- Madde ile yayın hizmetlerinin içeriği düzenlenmektedir. Yayın hizmetleri genel ve tematik olmak üzere iki türdür. Maddede, yayın yapacak kuruluşların yayın türleri konusundaki yapacakları iş ve işlemlerle ilgili düzenlemelere yer verilmektedir. Genel veya tematik içerikli yayın yapmak isteyen radyo ve televizyon kuruluşları, yayın lisansı başvurusu sırasında bu hususu Üst Kurula yazılı olarak bildirmek zorundadırlar. Yayın türü değişiklikleri Üst Kurulun iznine bağlıdır.

Madde ile ayrıca, yerli çocuk programı ve çizgi film endüstrisinin geliştirilmesini sağlamak ve millî kültürü korumak amacıyla, çocuk programları ve bu programlarda yer verilecek çizgi filmler için asgari yerli yapım kotası getirilmektedir.

Madde 15- Madde ile Avrupa eserlerinin üretiminin desteklenmesi öngörülmektedir. Bu madde, Sözleşmenin 10 uncu maddesi ile AB Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesinin 3-i maddeleri doğrultusunda hazırlanmıştır.

Madde 16- Madde ile kısa gösterim hakkı düzenlenmektedir. Kamu için büyük önem arz eden olayların televizyon yayın hakları, yayıncılar tarafından münhasıran satın alınabilir. Bilgi ve haber alma özgürlüğü çerçevesinde izleyicilerin çıkarlarının tam anlamıyla ve uygun biçimde korunmasını sağlamak için, kamu için büyük önem arz eden olayların münhasır haklarına sahip olanların, söz konusu olaylara ilişkin kısa gösterim hakkını, münhasır hakları dikkate alarak, adil, makul ve ayırım gözetmeyen bir şekilde genel haber programları içinde kullanılmak üzere diğer yayıncılara vermeleri öngörülmektedir. Kısa gösterimlere ilişkin şartlar, kamu için büyük önem arz eden olay gerçekleşmeden önce, diğer yayıncılara hakkı kullanma için yeterli süreyi sağlamak amacıyla, zamanında tebliğ edilmelidir. Bu tür kısa gösterimler, tematik spor kanalları da dâhil olmak üzere, her bir kanal tarafından kullanılabilir. Kısa gösterim hakkı ancak genel haber programları için geçerlidir.

Madde 17- Madde ile ülkemizin taraf olduğu Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi Ek Protokolünün 9-a maddesi çerçevesinde, kamunun büyük önem taşıyan olaylara erişimi düzenlenmektedir. Bu çerçevede Üst Kurul, toplum için büyük önemi bulunan ulusal ve/veya uluslararası spor ve kültür etkinlikleri listesini; ülke geneline ücretsiz yayın yapan kanallardan canlı veya kamu yararına olan objektif nedenlere dayanılarak banttan yayınlanmasını temin amacıyla, konuyla ilgili ve diğer kurumların görüşlerini almak suretiyle tespit edecektir. Üst Kurul, bu tespit doğrultusunda hazırladığı önemli olaylar listesini ilân edecek ve bu listeyi gerektiğinde güncelleyecektir.

Yayın kuruluşları, kamuoyu için büyük önem taşıyan olay ve etkinliklerden toplumun önemli bir kesiminin mahrum bırakılmaması için, bu listeyi esas alarak, söz konusu olayların ülke geneline ücretsiz olarak yayınlanmasını sağlayacaktır. Yayın kuruluşları ayrıca, Sözleşmeye taraf bir başka devletin listesinde yer alan önemli olaylarla ilgili münhasır haklarını, o devlet vatandaşlarının önemli bir kesimi tarafından izlenmesini önleyecek şekilde kullanamayacaktır.

Madde 18- Madde ile düzeltme ve cevap hakkı Anayasanın 32 nci maddesi ve uluslararası sözleşmeler esas alınarak yeniden düzenlenmiştir. Düzeltme ve cevap hakkı, yayına konu olan kişilerin hakları için uygun bir yasal telafi mekanizmasıdır. İnsan onurunun korunması ve toplumun doğru bilgilendirilmesinin sağlanması yönünden çok büyük önem taşıyan düzeltme ve cevap hakkına işlevlik ve etkinlik kazandırılması gerekmektedir.

3984 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde gerçek ve tüzel kişilerin kişilik haklarına saldırı teşkil eden yayımlar ile gerçeğe aykırı olduğu iddia edilen yayınlara karşı yargı yolu ile cevap ve düzeltme hakkı tanınması öngörülmüşken, maddede Anayasanın 32 nci maddesine paralel olarak kişilerin haysiyet ve şereflerine saldırı teşkil eden ve gerçeğe aykırı olduğu iddia edilen yayınlara karşı düzeltme ve cevap hakkı tanınması öngörülmüştür. Ayrıca, düzeltme ve cevap hakkının daha hızlı ve etkin kullanılabilmesi için, yargı yoluna gitmeden önce medya hizmet sağlayıcı kuruluşa başvurularak kullanılması imkânı getirilmiştir. Böylece hem gereksiz yere yargının meşgul edilmesi önlenecek, hem de daha çabuk ve hızlı sonuç alınması sağlanacaktır.

Madde 19- Madde ile yayın hizmeti sunmak üzere kurulan şirketlerin sahip olması gereken özel koşullar düzenlenmektedir. Medya özgürlüğü, ifade özgürlüğünün bir uzantısı olarak temel insan hakları kapsamında değerlendirilmektedir. Bu yönü ile medya sektörüne dair düzenlemelerin çoğulculuğu ve içerik çeşitliliğini gözeterek yapılması gereği, genel kabul görmektedir. Bu bakımdan, medya sahipliği konusu özel önem arz etmekte olup, buna yönelik 15/5/2002 tarihli ve 4756 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemenin de Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi nedeniyle, sektörde tekelleşmenin önlenmesi açısından bir kanuni boşluk bulunmaktadır.

Maddeye göre, 3984 sayılı Kanunda olduğu gibi, aynı şirket ancak bir radyo, bir televizyon ve bir isteğe bağlı hizmet işletmesi kurabilecek ve medya hizmet sağlayıcı şirketlere siyasî partiler, sendikalar, meslek kuruluşları, kooperatifler, birlikler, dernekler, vakıflar, mahallî idareler ile bunlar tarafından kurulan veya bunların doğrudan veya dolaylı ortak oldukları şirketler ortak olamayacaktır. Bununla birlikte 3984 sayılı Kanundan farklı olarak üretim, yatırım, ihracat, ithalat, pazarlama ve finans kurum ve kuruluşlarının medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara ortak olmasına imkân sağlanmıştır.

Şeffaflık gereği özel radyo ve televizyon kuruluşlarının hisselerinin nama yazılı olması zorunluluğu öngörülmektedir. Ayrıca medya hizmet sağlayıcı şirketlerin hisselerinin halka açılmasına imkân sağlanmaktadır.

Tekelleşmenin önlenmesi ve çoğulculuğun korunması için medya sahipliğine, karasal yayın lisansı olan kuruluş sayısı ve gelire dayalı sınırlamalar getirilmesi öngörülmüştür. Buna göre, bir gerçek veya tüzel kişi doğrudan veya dolaylı olarak en fazla dört ulusal karasal yayın lisansına sahip medya hizmet sağlayıcı kuruluşa ortak olabilecektir.

Ayrıca bir gerçek veya tüzel kişinin doğrudan veya dolaylı hisse sahibi olduğu radyo ve televizyon kuruluşlarının toplam ticarî iletişim geliri, reklâm, program desteklemesi, tele-alış verişi ve benzeri gelirlerden oluşan sektörel gelirin yüzde yirmibeşini geçemeyecektir.

Bir medya hizmet sağlayıcı kuruluşta toplam yabancı sermaye payına ilişkin azamî sınırlama, ödenmiş sermayenin yüzde ellisine çıkarılmaktadır. Ayrıca yabancı bir gerçek veya tüzel kişi en fazla iki medya hizmet sağlayıcı kuruluşa doğrudan ortak olabilecektir.

Madde 20- Madde ile medya hizmet sağlayıcı şirketlerin hisse devirleri ile bu şirketlerin bir başka medya hizmet sağlayıcı şirketle birleşmeleri veya bir başka medya hizmet sağlayıcı şirketi devralmaları düzenlenmektedir. Medya hizmet sağlayıcı kuruluşların belirli özel koşullara sahip olmaları gerektiğinden bu koşulların varlığının sürekli muhafaza edilmesi zorunludur. Bu nedenle, hisse devirleri ile şirket birleşme ve devralmalarının Üst Kurul tarafından bilinmesi zorunluluğu vardır. Maddede getirilen düzenleme ile hisse devirlerinin Üst Kurula bildirilmesi sağlanarak, denetlemenin yapılması amaçlanmıştır.

Madde 21- Madde ile medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara logo ve çağrı işareti kullanma zorunluluğu getirilmektedir. Zira, izleyici ve dinleyiciler izlediği veya dinlediği medya hizmet sağlayıcı hakkında gerekli bilgiye sahip olmak durumundadır. Medya hizmet sağlayıcılar tarafından sunulan yayın hizmetlerinin birbirinden ayırt edilmesi ve bu yayın hizmetlerinin denetlenebilmesi de bunu zorunlu kılmaktadır.

Madde 22- Madde ile medya hizmet sağlayıcıların özenetim yapmalarının sağlanması amacıyla, izleyici temsilcilerinin görevlendirilmesi öngörülmektedir. Özenetim; iktisadi işletmeler, sosyal ortaklar, sivil toplum örgütleri ve derneklerin kendi aralarında kendileri için ortak rehber ilkeler oluşturabilmelerini sağlayan bir çeşit gönüllülük girişimidir. Medya hizmet sağlayıcılar, atayacakları izleyici temsilcileri aracılığıyla izleyici ve dinleyicilerden gelecek tepki, beğeni ve önerileri alarak, bunların değerlendirmesini yapacak ve bu şekilde yayın hizmetlerinin sunumunda özenetim yapma imkânına sahip olacaktır.

Madde 23- Madde ile medya hizmet sağlayıcıların haberle ilgili birimlerinde Üst Kurulca belirlenecek sayıdan az olmamak üzere basın kartlı personelin çalışması öngörülmektedir. Haber birimlerinde çalışanların belirli niteliklere sahip olmalarının önemine binaen, yapılan bu düzenlemede söz konusu personelin belirlenmesi açısından 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanuna atf yapılmaktadır.

Madde 24- Madde ile koruyucu sembol sistemi düzenlenmektedir. Yayın hizmetlerinin zararlı etkilerinden en çok etkilenen izleyici kesimin çocuk ve genç izleyiciler olduğu bilinmektedir. Bu çerçevede, çocuk ve gençlerin televizyon yayınlarının zararlı etkilerinden korunmaları amacıyla geliştirilecek olan koruyucu sembol sisteminin, programların yayınlanmasında kullanılması sağlanmaktadır.

Yayıncı kuruluşların çocukları ve gençleri televizyonun olası zararlı etkilerinden koruma sorumluluğuna işlerlik kazandıran bir özenetim mekanizması olan koruyucu sembol sistemi, televizyon programlarının hangi yaş grubuna uygun olduğu ve programda yer alan zararlı içerik konusunda izleyiciye bilgi verecek, belirli yaş gruplarını olumsuz etkileyeceği düşünülen içeriğe sahip yapımların yayın saatleri bu doğrultuda düzenlenecektir.

Madde 25- Madde ile yayın kayıtlarının muhafazası düzenlenmektedir. 3984 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan yayın kayıtlarının saklanması hususu, ayrı bir madde olarak daha ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Yayın hizmetlerinin içeriğinden etkilenen kişilerin, bu yayınlara ulaşabilmelerine imkân sağlanmasını teminen, özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara, yayın kayıtlarını bir yıl süre ile saklama zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 26- Madde ile karasal kanal ve frekansların planlanması ile tahsisi düzenlenmektedir.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ile radyo ve televizyon yayınları için ayrılmış frekans bantlarının planlanması ve planların uygulanması görevi Üst Kurula verilmiştir. Bu düzenlemeye paralel olarak ve sayısal karasal yayınlara geçiş de dikkate alınarak, bu maddede planlama ve tahsis uygulaması düzenlenmiştir.

Radyo ve televizyon yayınlarının iletilmesi alanında karasal sayısal yayın teknolojisine geçiş ile frekansların daha etkin kullanımının yanı sıra, yayın kalitesinde yaşanacak artış, yayıncı kuruluşlar arasında rekabete daha elverişli bir ortam sağlayacak ve tüm bu gelişmeler sonucu oluşacak etkinlik artışı sayesinde, tüketiciler daha az maliyetle daha çok seçenek ve daha yüksek kalitede yayına ulaşabilecektir. Ayrıca, görsel yayıncılıkta çok seslilik ve haberleşme özgürlüğüne katkı sağlanarak kamu yararı tesis edilecektir.

Kamu yayıncısı olan Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna yeteri kadar kanal ve frekans kapasitesi tahsis edilerek yayınlarını yurdun tüm yerleşim birimlerine ulaştırması öngörülmüştür. Anayasanın 133 üncü maddesinde kamu tüzel kişiliği olarak tek bir radyo ve televizyon kurumu belirtilmiştir. Bu nedenle Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu dışındaki kamu kurumlarının ikaz ve duyuru maksadıyla karasal radyo veya televizyon yayını yapma talebinde bulunmaları hâlinde; bu taleplerin yapacakları protokol çerçevesinde, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumundan hizmet alınarak karşılanması öngörülerek, kıt kaynak olan frekansların daha etkin kullanılması amaçlanmıştır.

Verici tesisleri yayıncılar tarafından kurulacak tek bir verici tesis ve işletim şirketince inşa edilecektir. Bu sayede mevcut verici tesislerinin oluşturduğu görüntü kirliliği önlenerek ve şehirlerin sembolü niteliğinde verici kulelerinin tesisine imkân tanınacaktır.

Madde 27- Madde ile yayın lisansı türleri, süresi ve devri düzenlenmiştir. Üst Kurulun görevlerini düzenleyen maddede lisans şartlarını belirleme yetki ve görevi Üst Kurula verilmiş olup, bu maddede Üst Kurulun yayın lisansını hangi tür ve teknikte vereceği belirlenmektedir. Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, sunmak istedikleri radyo yayın hizmeti, televizyon yayın hizmeti ve isteğe bağlı hizmet için bu hizmetlerin iletileceği karasal, uydu, kablo ve diğer ortamlardan ayrı ayrı yayın lisansı almak zorundadır. Ancak ulusal karasal yayın lisansı almış bir medya hizmet sağlayıcı kuruluşa uydu ve kablo ortamları için verilecek yayın lisanslarından ücret alınmayacaktır.

Karasal ortamdan yayın lisansı alan kuruluşlara, lisansla birlikte kamu kaynağı olan frekans tahsisi yapıldığından, karasal ortamdan alınan yayın lisanslarının devrine izin verilmemektedir. Diğer ortamdan alınan yayın lisanslarının devri mümkündür.

Madde 28- Madde ile karasal sayısal yayında yayın hizmetlerinin izleyiciye ulaştırılması multipleks işlemini gerektirmektedir. Multipleks işleminin gerçekleştirilmesi ise ayrı bir işletmecilik faaliyetini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle madde ile multipleks işletmesine yayın iletim yetkisi verilmesi ve yayın iletim yetkisi verilen işletmecinin yükümlülüğü düzenlenmektedir.

Multipleks işletmesi tarafından yürütülecek faaliyetin bir elektronik haberleşme faaliyeti olması nedeniyle, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun 5809 sayılı Kanun çerçevesindeki yetki ve düzenlemeleri saklı tutulmuştur.

Madde 29- Madde ile yayın hizmetlerinin iletimini yapacak platform ve altyapı işletmecilerinin yetkilendirilmelerine ilişkin hükümler ile bu işletmecilerin yükümlülükleri düzenlenmektedir.

Madde 30- Madde ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ile Seçmen Kütüklerinin Yenilenmesi Hakkında Kanununun 55/A ve 149/A maddelerinin uygulanmasına yönelik hükümler düzenlenmektedir. Getirilen düzenlemeye göre seçim dönemi yayınları Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen ilkeler çerçevesinde Üst Kurul tarafından izlenip denetlenecektir. Denetleme sonucunda Üst Kurul tarafından Yüksek Seçim Kurulu kararlarına aykırı yayın yaptığı değerlendirilen yayınlara ilişkin izleme raporları Yüksek Seçim Kuruluna gönderilecektir.

Madde 31- Madde ile seçim dönemlerinde Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde siyasi reklâm yapılmasına imkân sağlanmaktadır. Bu düzenleme ile hem siyasi parti ve adayların propagandalarının halka ulaşması hem de medya hizmet sağlayıcı kuruluşların gelir elde etmeleri temin edilecektir.

Madde 32- Madde ile yayın ilkelerine ve Kanunda belirtilen diğer esaslara aykırı yayın yapan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara uygulanacak idarî yaptırımlar düzenlenmektedir. Yayın ihlâli ve uygulanacak yaptırım arasında orantılılık olması son derece önemlidir. Bu bağlamda yaptırımlar; program durdurma, idarî para cezası ve artırımlı idarî para cezası şeklinde kademeli olarak belirlenmiştir. 3984 sayılı Kanundan farklı olarak, “uyarı” yaptırımından vazgeçilmektedir. Zira uyarı yaptırımının denetimde gerekli etkiyi doğurmadığı görülmüştür. Bir yayının hizmeti ihlâli yapılması hâlinde, ihlâlin gerçekleştiği programın yayını, ihlâlin ağırlığına göre bir ila beş kez arasında durdurulacaktır.

Program durdurma yaptırımı alan bir medya hizmet sağlayıcı kuruluş aynı ihlâli ilk ihlâlin yapıldığı program türü ile aynı türdeki programda tekrar ederse, idarî para cezası uygulanacaktır. Para cezasının belirlenmesinde kuruluşun bir aylık ticarî iletişim geliri esas alınarak orantılı yaptırım uygulanması amaçlanmıştır. Yayın ihlâli yapmada ısrarlı olunmasını engellemek için ilk idarî para cezasının tebliği tarihinden itibaren bir yıl içinde üçüncü kez idarî para cezası alınması hâlinde kuruluşa iki katı oranda idarî para cezası verilecektir. Burada verilecek idarî para cezaları tekerrüre dayanmamaktadır. Yani bir cezanın varlığı kendinden önceki cezanın varlığı ile bağlantılı değildir.

8 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirlenen yayının ilkelerinin niteliği gereği, bu ilkelerin ihlâlinin tekrarı hâlinde yayının durdurma cezası uygulanması öngörülmüştür. İhlâlin yayının durdurmanın tebliğinden itibaren bir yıl içinde tekrarı hâlinde yayının lisansının iptaline karar verilecektir.

Yayın ihlâli niteliğinde olmayan, daha ziyade yayıncı niteliğini kazanma ve sürdürme ile ilgili ihlâller için yayının ihlâllerinden farklı bir müeyyide sistemi öngörülmektedir. Buna göre yayının lisansı verilmesi için Üst Kurulca öngörülen şartlardan birini ihlâl eden veya kaybeden medya hizmet sağlayıcı kuruluşa, gerekli şartları tamamlaması için otuz gün süre verilecektir. Verilen süre içinde de gereken şartları yerine getirmeyen kuruluşun yayını, üç ay süreyle geçici olarak durdurulacak, bu süre içinde de gerekli şartları yerine getirmeyen kuruluşun yayının lisansı iptal edilerek, kanal ve frekans kullanımına son verilecektir. Yayın lisansının verilmesi için gerekli şartlara uygunluğunu hile ile elde eden kuruluşun yayının lisansı doğrudan iptal edilecektir.

Madde 33- Madde ile adli yaptırım uygulanmasını gerektiren hususlar düzenlenmiştir. Üst Kuruldan yayının lisansı almadan radyo ve televizyon yayını yapılması veya yayını Üst Kurul tarafından geçici olarak durdurulmasına veya yayının lisansı iptal edilmesine rağmen yayının yapılması

adli ceza gerektiren fiiller olarak görülmüş ve bu fiilleri gerçekleştiren gerçek kişilere veya kuruluşların sahip ve yöneticilerine fiilin ağırlığına göre bir yıldan iki yıla kadar hapis ve bin günden beşbin güne kadar adli para cezası verilmesi öngörülmüştür.

Yayın kayıtlarını 25 inci maddeye uygun olarak muhafaza etmemek veya süresi içerisinde Üst Kurul veya diğer yetkili mercilerce istenmesine rağmen sesli ve/veya görüntülü olarak teslim etmemek veya tahrifat, çıkarma, silme, ekleme ve benzeri işlemlerle değiştirilmiş olarak teslim etmek fiilleri de adli ceza gerektiren fiiller olarak kabul edilmiş ve bu fiilleri gerçekleştiren radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumlularının, belirlenen adli ceza ile cezalandırılması öngörülmüştür.

Madde 34- Madde ile Üst Kurulun kuruluşu Anayasanın 133 üncü maddesi esas alınarak düzenlenmektedir.

Madde 35- Madde ile Üst Kurulun üyelerinin seçimi ve görev süreleri düzenlenmektedir. 3984 sayılı Kanunun 24/6/2005 tarihli ve 5373 sayılı Kanunla değişik 6 ncı maddesi hükmü Anayasanın 133 üncü maddesi esas alınarak aynen korunmuştur.

Madde 36- Madde ile Üst Kurul Başkanı ve Başkan Vekilinin seçimi ve görevleri düzenlenmektedir.

Madde 37- Madde ile Üst Kurulun görev ve yetkileri belirlenmektedir. Kurulun görev ve yetkilerini düzenleyen bu maddenin yeniden düzenlenmesinde Avrupa Birliği mükteşebati dikkate alınmıştır. Görev ve yetkiler belirlenirken Üst Kurulun yayın hizmeti sektörünü düzenleyen otorite olması özelliğine uygun görev ve yetkilerle donatılmasına önem verilmiştir.

Madde 38- Madde ile Üst Kurul üyelerine, her türlü etkiden uzak kalmalarını sağlamak amacıyla bazı yasaklar getirilmiş, özellikle özel radyo ve televizyon şirketlerinde ortak ve yönetici olamayacakları, aslı görevlerini aksatmayan bilimsel amaçlı yayın, ders ve konferans ile telif hakları hariç üyelikleri süresince resmî veya özel hiçbir görev alamayacakları ve herhangi bir siyasî partiye üye olmayacakları öngörülmüştür.

Madde 39- Madde ile, Üst Kurul üyelerinin teminatı ile malî ve sosyal hakları düzenlenmiştir.

Madde 40- Madde ile Üst Kurulun çalışma esasları, toplantı ve karar yeter sayısı düzenlenmektedir.

Üst Kurulun aynı zamanda icra organı olması nedeniyle önüne gelen gündem konusunda karar alması gerekliliği değerlendirilerek, çekimser oy kullanılmaması öngörülmektedir.

Üst Kurulun düzenleyici nitelikteki kararlarının uygun vasıtalarla yayınlanması öngörülerek, kararları uygulamak durumunda olanların ve kamuoyunun kararlardan haberdar olması sağlanmaktadır.

Madde 41- Madde ile Üst Kurulun gelirleri ve bütçesi düzenlenmektedir. İdarî ve malî özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişiliği niteliğinde olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun idarî ve malî özerkliğinin sağlanabilmesi, güçlü ve özel gelir kaynaklarına sahip olması ile mümkündür. Bu çerçevede Üst Kurulun gelirleri belirlenmiştir.

Madde 42- Madde ile Üst Kurulun gelirlerinin tahsili düzenlenmektedir.

Madde 43- Madde ile Üst Kurulun teşkilatı ve personelinin statüsü, ücret ve malî hakları, emeklilik hakları ile kadroları düzenlenmektedir. Üst Kurul personelinin özlük hakları bakımından TRT personel rejimine tâbi oluşuna son verilmiştir.

Madde 44- Madde ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ile işbirliği esasları düzenlenmektedir.

Madde 45- Madde ile kamu yayıncısı olan Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun da yayın ilke ve usûllerine uyması hükmü öngörülmekte olup, söz konusu ilkelere aykırı yayın yapılması durumunda uygulanacak müeyyideler düzenlenmiştir.

Madde 46- Madde ile yayın hizmetlerinin içeriğinden cezaî ve hukukî yönden kim veya kimlerin sorumlu olacağına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 47- Madde ile Kanunun uygulanmasına yönelik olarak Üst Kurulca yönetmelik çıkarılabileceği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 48- Madde ile Üst Kurulca yapılacak tebligatlar hakkında 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerinin uygulanması sağlanarak, uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır. Maddede ayrıca, Üst Kurul aleyhine açılacak idarî davalarda Ankara mahkemelerinin yetkili olması öngörülmüştür.

Madde 49- Madde ile bu Kanunla birlikte uygulanması imkânı kalmayan kanun hükümleri yürürlükten kaldırılmaktadır.

Geçici Madde 1- Madde ile Üst Kurul üyeleri ile Üst Kurul personeline yönelik olarak geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

Geçici Madde 2- Madde ile Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yeni yönetmeliklerin hazırlanmasına kadar hizmetlerin devamının sağlanması amacıyla mevcut düzenleyici işlemlerin Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

Geçici Madde 3- Madde ile uydu ve kablo ortamından yayın lisansı almış olan kuruluşların kazanılmış hakları korunmaktadır.

Geçici Madde 4- Madde ile kanal ve frekans tahsislerine ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir. 26 ncı maddede kanal ve frekansların Üst Kurul tarafından yapılacak sıralama ihalesi ile medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara tahsis edilmesi öngörülmektedir. Kanunla birlikte sayısal yayıncılığa geçilmesi de amaçlandığından, sıralama ihalelerinin ancak sayısal frekans planlarının yapılması ve sayısal yayıncılığa geçiş takviminin belirlenmesinden sonra yapılabilecek olması nedeniyle Tasarının kanunlaşarak yürürlüğe girdiği tarihteki fiili durumun ihale tarihine kadar muhafaza edilmesi zorunludur. Yapılan düzenleme ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile sıralama ihalelerinin yapılıp ihale sonucuna göre yapılacak kanal ve frekans tahsisine kadar geçecek sürede, yıllık kanal ve frekans kullanım bedeli alınarak, 3984 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesine göre yayında olan kuruluşların yayınlarına devam etmesi sağlanmaktadır.

Madde kapsamında, 26 ncı maddede yapılması öngörülen karasal sayısal televizyon sıralama ihalesinin Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Ayrıca tamamen sayısal yayıncılığa geçiş belli bir süreci gerektirdiğinden, üç yıllık süre ile analog ve sayısal televizyon yayınlarının birlikte sürdürülmesi öngörülmektedir. Karasal radyo yayınlarına ilişkin sıralama ihalesi ise analog televizyon yayınlarının kapatılmasının ardından üç ay içinde yapılacaktır.

Maddede ayrıca, Kanunun yürürlüğü ile birlikte karasal ortamdan iletilecek yayın hizmetlerinin, ortak kurulacak verici tesis şirketince inşa edilecek istasyonlardan iletilmesi zorunluluğu getirildiğinden, mevcut verici direklerinin tasfiyesinin sağlanması öngörülmektedir.

Geçici Madde 5- Getirilen yeni müeyyide sisteminin uygulanabilmesi için yayın kuruluşlarının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki müeyyidelerin sicillerinden silinmesi gerekmektedir. Bu nedenle maddede bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Üst Kurul tarafından özel radyo ve televizyon kuruluşlarına uygulanan müeyyidelerin kuruluşların sicillerinden silineceği ve bu müeyyidelerin tekrara esas alınmayacağı düzenlenmiştir.

Geçici Madde 6- Madde ile frekans planlarının Üst Kurula devri hususu düzenlenmektedir. Radyo ve televizyon frekans planlarını yapma görevi Üst Kurula verildiğinden, 3984 sayılı Kanuna göre Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından yapılan radyo ve televizyon frekans planlarının Üst Kurula devredilmesi sağlanmaktadır.

Geçici Madde 7- Madde ile mevzuatta 3984 sayılı Kanuna yapılan atıfların bu Kanuna yapılmış sayılacağı hükme bağlanmaktadır.

Geçici Madde 8- Madde ile Avrupa eserleriyle ilgili 15 inci maddenin yürürlüğü düzenlenmekte ve 19 uncu maddenin birinci fıkrasının yabancı sermaye paylarının azamî sınırıyla ilgili (f) bendinin ülkemizin AB'ye üye olduğu tarihten itibaren, AB üyesi ülkeler bakımından uygulanmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 50- Yürürlük maddesidir.

Madde 51- Yürütme maddesidir.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve

Turizm Komisyonu

04/06/2010

Esas No.: 1/883

Karar No.: 27

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuza 24/5/2010 tarihinde tali olarak havale edilen “Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 3/6/2010 tarihli 22 nci Birleşiminde; Maliye ve Adalet Bakanlıkları, RTÜK, TRT, SPK, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu yetkililerinin katılımı ile incelenip görüşülmüştür.

Tasarı üzerinde yapılan görüşmelerde RTÜK temsilcisi tarafından yapılan açıklamalarda aynen aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir.

“Ülkemizde radyo ve televizyon yayınları, 20/4/1994 tarihinde yürürlüğe giren 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunla düzenlenmektedir. Söz konusu Kanun son on dört yılda yaklaşık yirmi değişiklikle günün şartlarına uyarlanmak istenmişse de yayın teknolojisindeki hızlı değişim, Anayasa Mahkemesi iptalleri gibi temel nedenlerle yasal çerçevenin yeniden düzenlenmesi zorunlu hale gelmiştir.

Kanun Tasarısı AB müktesebatına uyum çerçevesinde 2007 yılı Aralık ayında AB Resmi Gazetesinde yayınlanarak yürürlüğe giren ve AB Sınırötesi Televizyon Direktifini değiştiren AB Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesi hükümleri esas alınarak yeniden düzenlenmiştir. Tasarı; sektörün sorunlarına çözümler içeren, düzenleme konusundaki yetki karmaşasını ortadan kaldıran, yayın denetimi konusunda RTÜK’ü daha etkin kılan, yayıncılık sektöründe rekabeti arttıran bir içerikte hazırlanmıştır. Dünya ile paralel şekilde sayısal yayıncılığa geçişin hukuksal alt yapısının oluşturulmasının da amaçlandığı yeni düzenlemeler şu şekilde özetlenebilir:

3984 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1994 yılından bu güne kadar yayın kuruluşlarının lisanslanması bir türlü sağlanamamış ve buna bağlı olarak lisans ücretleri ve tahsis edilen kanal ve frekansların kullanım ücretleri tahsil edilememiştir. Tasarı ile yayın kuruluşlarının karasal yayın lisansına sahip olmaları, lisans ücretlerinin, kanal ve frekans kullanım ücretlerinin tahsil edilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Tasarı ile dünya ile paralel olarak karasal sayısal yayıncılığa sorunsuz geçilmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede geçici düzenleme ile bir yıllık süre içerisinde sayısal frekans ihalesinin yapılması ve tahsislerin yapılması, tahsis tarihinden itibaren üç yıl süre ile de analog televizyon ve sayısal televizyon yayınlarının paralel olarak sürdürülmesi öngörülmektedir.

Yürürlükte bulunan medya sahipliğine ilişkin hükümler sektör gerçeklerine ve Türkiye’nin hedeflerine uygun bulunmamaktadır. Bu bakımdan sahiplik konusu yeniden ele alınarak düzenlenmiştir. Bu konuda radyo ve televizyon sahibi olmayla ilgili sınırlamalar daraltılarak netleştirilmiştir. Tekelleşmeyi engellemek üzere tahsis edilecek frekans kapasitesi ve elde edilen sektörel gelir bazlı bir düzenleme getirilmiştir. Ayrıca yayın kuruluşlarında yabancı sermaye oranı %25 ten %50 ye yükseltilmiştir.

Bilindiği gibi 3984 sayılı yasa ilk yürürlüğe girdiğinde yayın sektörü ile ilgili tüm düzenleme yetkisi Üst Kurula verilmişti. Ancak çeşitli nedenlerle yapılan değişikliklerle radyo ve televizyon yayıncılığı alanının düzenlenmesinde yetki ve görevler Haberleşme Yüksek Kurulu, Telekomünikasyon Kurumu ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından paylaşılır hale getirilmiştir. Bu arada yürürlüğe giren Elektronik Haberleşme Kanunu ile Haberleşme Yüksek Kurulu Kaldırılmış ve Milli Frekans Planında radyo televizyon yayınlarına ayrılan frekans bantları frekans planlarının yapılma ve uygulama yetkisinin RTÜK’te olduğu düzenlenmiştir. Tasarıda Elektronik Haberleşme Kanununun hükümleri esas alınarak radyo ve televizyon yayınları için ayrılan frekans bantlarının frekans planlarının yapılması yetki ve görevinin Üst Kurula ait olması öngörülmektedir.

Kamu ve özel yayın kuruluşlarının ayrı kurallara ve denetime tabi olması, Avrupa Birliği müktesebatına uyum çerçevesinde yapılan tarama sürecinde eleştirilmiş ve bu durumun özel yayın kuruluşları açısından haksız rekabete neden olduğu değerlendirilmeleri yapılmıştır. Bu bağlamda 3984 sayılı Kanunun ilk halinde olduğu gibi TRT’nin de denetiminin RTÜK tarafından gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır.

Tasarı ile IP-TV, DVB-H ve HDTV gibi yeni yayın teknolojileri ile ilgili belirsizlikleri ortadan kaldıracak açılımlar getirilmektedir. Bu alana ilişkin düzenlemelerde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu yetki ve düzenlemeleri saklı tutulmaktadır.

Üst Kurulun hayata geçirdiği Koruyucu Sembol Sistemi, SKAAS Projesi, İzleyici Temsilciliği, Görsel-İşitsel Medya Etik İlkeleri ve diğer çalışmaların Tasarıda yer alması sağlanmıştır. Bu çerçevede şu anda kontrolsüz bir şekilde yürütülen reyting ölçümleri, bu ölçümleri yapacak şirketlerin Üst Kuruldan izin alması ve bu şirketlerin ölçümlerinin denetlenmesi sağlanmaktadır.

Yayın ilkeleri, AB Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesi esas alınarak yeniden düzenlenmektedir. Burada yapılan düzenlemede radyo ve televizyon yayınları ile isteğe bağlı hizmetlere uygulanacak ilkeler ayrı olarak düzenlenmektedir.

Cevap ve düzeltme hakkı, Basın Kanununa paralel olarak yeniden düzenlenmiştir. Burada ilgili tarafa, mahkemeye başvurmadan önce yayın kuruluşundan cevap ve düzeltme hakkının kullanılmasını isteme imkânı sağlanmaktadır.

Yayın kuruluşlarının reklâm beyanlarından alınan %5 Üst Kurul Payı sektörün beklentisi doğrultusunda %3 e düşürülmektedir.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde yayın içeriklerinde Avrupa eserlerine de yer verilmesi sağlanmakta ve belli oranda tüm yayınlarda yerli yapıma yer verilmesi zorunluluğu getirilmektedir.”

Yukarıdaki açıklamaları müteakiben Komisyon üyelerimiz Tasarı üzerindeki değerlendirmelerini yapmışlardır.

Tasarı ve gerekçesi; üzerindeki görüşmeler sonrasında Komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Raporumuz; Esas Komisyon olan Anayasa Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Kâtip	Üye
<i>İdris Güllüce</i>	<i>Mehmet Sarı</i>	<i>Tayfur Süner</i>
İstanbul	Gaziantep	Antalya
		(Muhalefet şerhi ektedir.)
Üye	Üye	Üye
<i>Metin Arıfağaoğlu</i>	<i>Ahmet İnal</i>	<i>Müjdat Kuşku</i>
Artvin	Batman	Çanakkale
(Muhalefet şerhim ektedir.)		
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Aslan</i>	<i>Yaşar Ağyüz</i>	<i>Durmuş Ali Torlak</i>
Diyarbakır	Gaziantep	İstanbul
	(Muhalefet şerhim ektedir.)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Sekmen</i>	<i>Mahmut Esat Güven</i>	<i>Yaşar Karayel</i>
İstanbul	Kars	Kayseri
Üye	Üye	Üye
<i>Turan Kıratlı</i>	<i>Mikail Arslan</i>	<i>Fevzi Topuz</i>
Kırıkkale	Kırşehir	Muğla
		(Karşı oy yazımız ektedir.)
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Erdal Feralan</i>	<i>Recep Yıldırım</i>	<i>İkram Dinçer</i>
Nevşehir	Sakarya	Van

KARŞI OY YAZISI

GENEL DEĞERLENDİRME :

Radio ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkındaki Kanun Tasarısı, Türkiye'de yayıncılık alanını düzenleyen 3984 sayılı yasa, AB Görsel İşitsel Medya Hizmetleri Direktifi ile uyumlu hale getirmeyi amaçlamaktadır. Bu anlamda, görüştüğümüz sadece karasal yayıncılık değil, isteğe bağlı yayın hizmetler de kapsam içine alınmıştır. Bu kapsam değişikliği doğrultusunda, taslakta yeni kavram ve tanımların yer aldığı görülmektedir. Tasarıyla ilgili en temel gözlem ve eleştiriniz, özellikle içerikle ilgili hükümlerin AB Görsel İşitsel Medya Hizmetleri Direktifi ile uyum içerisinde olmasına rağmen, Türkiye'de medya sahipliği, Radio ve Televizyon Üst Kurulu'nun yapısı ve idari yaptırımlar gibi kronikleşen sorunlara çözüm getirecek düzenlemelere yer verilmeyişidir. Söz konusu alanlarda saydam ve çoğulculuğu gözetilen düzenlemelerin ivedilikle yapılması gerekmektedir. Yayıncılık yasalarında belirli konuların genel ilkelerle tanımlanması doğaldır. Çok fazla ayrıntı-

landırılan bir yayıncılık yasası, bir yasaklar ve şablonlar manzumesine dönüşme tehlikesi barındırır. Örneğin kamu otoritesi, yayıncı kuruluşların yaratıcı personelini zapturapt altına alacak içerik düzenlemelerinden kaçınmalıdır. Ancak aynı otorite, yasanın uygulayıcısı ve denetleyicisi olarak çalışacak personelin "kamu", yani farklı dil, din, cins, inanış gibi özelliklere sahip, son derece çeşitlilik arz eden bir topluluk adına hareket ettiğinin bilincinde olmalıdır. Öte yandan, aynı etik ilkenin bir uzantısı olarak kamu otoritesi, kamunun, belirli bir şirketler grubunun ya da kartel benzeri oluşumların yayıncılık alanında hakim konum elde etmesini önleyecek tedbirleri almalı, özellikle kuruluş ve hisse oranları gibi konular olabildiğince net bir dille ifade edilmeli ve tekelsi yapılara izin verecek nite-likteki muğlaklıklar giderilmelidir.

Görüşüğümüz tasarının temel sorunlarından biri de, radyo televizyon yayıncılığının kamu hizmeti işlevine hiçbir özel vurgu yapmazken yayıncılığın ticari boyutunu ayrıntılı bir biçimde ele almasıdır. Oysa mevcut yayıncılık ortamı, kamu hizmeti yayıncılığı anlayışının ve önceliklerinin gözetilmesini gerektiren ve bu konuda yasal teminata ihtiyaç duyan bir ortamdır. Görüşüğümüz tasarı, daha da ötesi sadece ticari yayıncılık alanını düzenleyen bir değişiklik olarak kurgulanmamış, kar amacı gütmeyen üniversiteleri ve TRT gibi geleneksel bir kamu hizmeti yayıncısını da kapsamına almıştır. Tasarı, gerek resmi olarak kamu hizmeti yayıncılığı işleviyle tanımlanan, gerekse özel yayıncılar için kamu hizmeti kavrayışından hareketle yeniden yazılmalıdır. Mayıs 2005 tarihinde Anayasanın 133. maddesinde yapılan değişiklikle RTÜK, anayasal bir kurum haline getirilmiş ve kurulun, "radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla" kurulduğu ifade edilmiştir. Söz konusu tasarı, RTÜK'ün görev ve yetki alanını genişleterek "görsel işitsel medya hizmetleri"nin düzenlenmesi tanımını getirdiği için, yeni bir anayasa değişikliği gerekmektedir. Aksi takdirde taslağın kapsamı ile Anayasa'nın RTÜK için belirlediği görev ve yetki alanı birbiriyle uyuşmayacaktır.

Dünyanın pek çok bölgesinde güçlü bir tercih olarak benimsenen sayısal yayıncılık sistemine geçiş, tasarıda adeta bir ihale sorununa indirgenmiştir. Oysa bu geçiş süreci bir ihale işlemi olarak algılanmamalıdır; sayısal yayıncılığa geçiş, sadece frekans ihalesi meselesinin çözümlenmesi de değildir. Yayıncılık alanının altyapısını, kapsamını ve aktörlerini kökten bir biçimde dönüştürmekte olan ve izleyiciye de bu dönüşüm çerçevesinde yeni imkanlar, roller ve etkileşim olanakları sunan sayısal yayıncılık, yasada daha etraflı bir biçimde ele alınmayı ve düzenlenmeyi hak eden bir meseledir. Yasa tasarısında, izleyicinin ancak abonelik gibi yollarla erişim imkanının olduğu yayın hizmetlerini ifade eden isteğe bağlı yayıncılık meselesinin nasıl düzenleneceği de net değildir. Görüşüğümüz değişikliğin RTÜK'ü bir denetim ya da sansür kurumu olarak konumlayan bir anlayışı sürdürüyor olması da diğer önemli sorunlardan biridir. Kurumun "düzenleyici" kimliğinin bu tasarıda da göz ardı edildiği görülmektedir. Oysa yeni bir yasal düzenleme ihtiyacı çerçevesinde bugüne değin çeşitli mecralarda sıklıkla dile getirilmiş olan bir konu da, RTÜK'ün yayıncılık alanının aktörlerini özdenetime veya ortak-denetime özendiren, yasaklayıcı değil teşvik edici olan bir "düzenleyici" kurum olması gerektiğidir.

MADDELERE GÖRE DEĞERLENDİRME:

MADDE 5- Yayın dili

Yayın diline ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirlenmesi konusu bir sorun teşkil etmektedir. Yaşanan deneyimler, bu tür yönetmeliklerin yasada yer almayan kısıtlayıcı düzenlemelere kapı açtığını göstermektedir. Yasaya uymayan kısıtlamaların yönetmelikte yer almayacağını garanti

altına almak için bu maddeye şöyle bir ek yapılması uygun olacaktır: "Diğer dil ve lehçelerde yapılacak yayınlar, kamu hizmeti işlevi ile tanımlanır ve kanunda yer almayan yeni bir kısıtlayıcı hüküm içeremez."

MADDE 7- Olağanüstü dönemlerde yayınlar

Maddenin 1. paragrafında "milli güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hallerde yahut kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması kuvvetle muhtemel olduğu durumlarda, Başbakan veya görevlendireceği Bakan geçici yayın yasağı getirebilir" ifadesi yer almaktadır. Burada üstü örtük biçimde ifade edilen "kuvvetle muhtemel" durumlara, işlevsel ve net tanımlar getirilmeli, yasa uygulayıcısının bu maddeyi geniş biçimde yorumlaması engellenmelidir.

MADDE 8- Yayın hizmeti ilkeleri

Bu maddenin 1. fıkrasında yer alan pek çok hüküm, demokrasinin en önemli ilkelerinden biri olan eleştiri hakkını ve siyasi tartışmayı neredeyse imkansız hale getirmekte ve özellikle geçmiş deneyimler göz önünde bulundurulduğunda, içinde ırkçı, şoven, faşizan ve cinsiyetçi yaklaşımları barındıran keyfi uygulamalara davetiye çıkarmaktadır. Örneğin, tasarının bu fıkrasında ve şu an yürürlükte olan yasada da yer alan, f bendi "Toplumun milli, manevi değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz" ilkesi RTÜK'ün çeşitli yayınlara yaptırım uygulamak için yaslandığı muğlak bir ilke olmasından dolayı başından beri farklı kesimlerce tartışılarak eleştirilmiş bir ilkedir. Benzer biçimde, yayın hizmetlerini kast ederek "Müstehcen olamaz" şeklindeki n bendi de, uygulamada sorunlar yaratacaktır. Tasarı, "toplumun milli, manevi değerleri"nin neler olduğuna ya da nelerin "müstehcen" sayılacağına dair hiçbir tanıma yer vermemektedir. Bu değerlendirmenin içeriğe dair bu türden detaylandırmalar, kavramlar demokratik normlar çerçevesinde açıklanmadığı ölçüde farklı düzeylerde sansüre ve yasaçılığa kapı açacaktır. Bu denli sorunlu ilkelerin yasa tasarısında yer almaması gerekir. Yine bu fıkrada yer alan ve özellikle haber içeriklerini düzenleyen 1 ve i bentlerinin de yeniden değerlendirilmesi gerekir. Türkiye'de haberciliğin yapım ve sunum biçimlerinde sorunlar olduğu ortadadır, ancak özellikli bir şekilde haber formatını düzenleyen ilkelerin yasada yer alması doğru değildir. Yasa uygulayıcısının bu ilkeleri geniş biçimde yorumlama ve bu nedenle halkın haber alma özgürlüğüne engel olma tehlikesi bulunmaktadır. Söz konusu ilkeler 1) "Haberlerde tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerini esas almak ve toplumda özgürce kanaat oluşumuna engel olmamak zorundadır" ve 2) "Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilan edilemez veya suçluymuş gibi gösterilemez" şeklinde sadeleştirilmelidir. Bunun ötesinde Türkiye'de habercilik alanında yaşanan sorunların çözümü için işlevsel düzenetim mekanizmalarının oluşturulmasına çalışılmalıdır. Fıkranın s bendinde yer alan "Toplumsal cinsiyet eşitliğine ters düşen, kadınlara yönelik baskıları teşvik eden ve kadını istismar eden programlar içeremez" ifadesi "Cinsiyete dayalı ayrımcılığı, kadınlara ve LGBTT (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transseksüel ve Travesti) bireylere yönelik baskıları teşvik eden ve bu kesimleri istismar eden programlar içeremez" biçiminde düzeltilmelidir.

MADDE 9 - Yayın Hizmetlerinde Ticari İletişim Genel Esaslar

Bu maddenin d bendinde yer alan "Kadınların istismarına yönelik olmamak" şeklindeki ibareye de LGBTT bireyleri eklenmelidir. Öte yandan "istismar" ifadesine açıklık getirilmelidir. Özellikle kadının istismarı, günümüz yayıncılığında hem çok yoğun, hem de çok çeşitlidir. Örneğin deterjan reklamlarında kadın, otomobil reklamlarında ise erkek yoğun kullanımları, reklam endüstrisinin yerleşik uygulamalarından biridir. Yasa, bu tip yaygın yaklaşımlara karşı bir önlem mi alacaktır?

Eğer böyle ise bu ne şekilde yapmalıdır? Bu ve benzeri sorular çoğaltılabilir. Ancak bu soruların basit bir yanıtı bulunmamaktadır. Dolayısıyla eğer şekli bir ilke olarak kalması istenmiyorsa, bu konuda yasa maddesi yerine bilimsel çalışmalara ve gerçek uzmanların katılımına dayanan demokratik tartışmalarla yayıncılığa perspektif kazandırma ve bunları kamuoyuyla paylaşma yoluna gitmek daha doğru olacaktır.

MADDE 10 - Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklam ve tele-alışveriş

Maddenin 2. bendinde "Tele-alışveriş yayınları hariç her türlü reklam yayınlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadar, bir saatlik yayın içerisinde yüzde yirmiyi aşamaz" denmektedir. Bu oran AB Görsel İşitsel Medya Hizmetleri Direktifi'nde kayıt altına alınmasına karşın, direktifte yer alan "yeni reklam tekniklerinin gelişimi ve pazarlama yenilikleri, geleneksel yayın hizmetlerinde yer alan görsel-işitsel ticari iletişim için, geleneksel yayın hizmetlerinin isteğe bağlı hizmet sağlayıcılarının yenilikleriyle eşit şartlarda potansiyel olarak daha iyi rekabet edebilmelerini sağlayarak, etkili yeni fırsatlar doğurmuştur" şeklindeki belirleme, Türkiye toplumu için geçerli sayılamaz. Nüfusun büyük kısmı söz konusu yeniliklerden uzak yaşamaktadır. Dolayısıyla, reklama en çok maruz kalacak olanlar, sosyo-ekonomik düzeyi düşük geniş halk kesimleridir. Sosyo-ekonomik düzey farkı, toplumsal hayatın pek çok bölmesinde olduğu gibi yayınlara erişim konusunda da karşılığını bulmaktadır. Ayrıca, RTÜK, başından beri yayıncıların reklam sürelerine ilişkin düzenlemelere uyup uymadıklarını gerektiği ölçüde denetlememiştir. Bu nedenle, yüzde yirmilik bir reklam oranı gerçekçi değildir, bu oran, düşürülmelidir.

Maddenin 8. bendinde "Çocuk programları, planlanan yayın süresinin otuz dakikadan fazla olması halinde, her otuz dakikalık yayın süresi için bir kez olmak üzere reklam ve tele-alışverişle kesilebilir." denmektedir. Çocuk programlarına reklam alınması bu yasada çocukların korunmasına ilişkin ilkelerle açıkça çelişmektedir. Dolayısıyla bu bent, 9. bentle birleştirilmeli ve şu şekilde ifade edilmelidir: "Dini tören yayınları ile çocuk programlarının arasına hiçbir şekilde reklam ve tele-alışveriş yayını yerleştirilemez."

MADDE 15 - Avrupa eserleri

AB Görsel İşitsel Medya Hizmetleri Direktifi kapsamındaki bu düzenleme son derece önemlidir. Tasarının geçici 8. maddesinde Avrupa eserleri ve bağımsız yapımlarla ilgili hükümlerin, Türkiye'nin AB'ye tam üye olduğu tarihten itibaren uygulanacağı ifade edilmiştir. Madde ile ilgili uygulama tarihinin bu denli ileriye atılması sakıncalıdır. Aşamalı da olsa, Türkiye'de medya hizmet sağlayıcıları, direktif kapsamında çok önemsenen bağımsız yapımlara yer vermek konusunda çaba göstermeli, RTÜK bu uygulamaları teşvik etmelidir.

MADDE 17- Kamunun önemli olaylara erişimi

Maddenin 1. bendinde "Üst Kurul, toplum için büyük önem arz eden ulusal ve uluslararası olayları; ülke geneline şifresiz ve ücretsiz yayın yapan televizyon kanallarından canlı veya banttan yayınlanmasını temin amacıyla, konuyla ilgili diğer kurumların görüşlerini de almak suretiyle bir önemli olaylar listesi hazırlayarak ilan eder" ifadesi yer almaktadır. Bu tespit için RTÜK'ün kamunun taleplerini de göz önünde bulundurması yerinde olacaktır. Bunun için iletişim fakültelerinden, sendikalardan, meslek örgütlerinden ve sivil toplum kuruluşlarından görüş istenmelidir.

MADDE 19- Kuruluş ve hisse oranları

Yasa tasarısındaki bu madde ile Türkiye'de medya sahipliği yapısına yeni bir düzenleme getirilmektedir. Ancak bu yeni düzenlemenin uygulanabilirliği şüphelidir. Yayıncılığın bir düzenleme konusu haline geldiği 1920'li yıllardan bu yana medya sahipliği, genel olarak bütün dünyada en hassas düzenleme konularından biri olmuştur. Zira sahiplik yapısı ile radyo televizyon çıktıları arasında çoğu kez doğrudan ilişkiler ve belirlenimler söz konusu olmaktadır. Yayıncı şirketlerin kar güdüsüyle kamu çıkarı arasındaki dengeyi kurabilmek için kamu otoriteleri tarafından gösterilen çabalar, yayıncılıkta mülkiyet ilişkilerini en önemli kamu politikası alanı haline getirmiştir. Türkiye'de de özel yayıncılığın fiili olarak başladığı 1990'lı yılların başından itibaren sahiplikle ilgili düzenlemeler ne sahipleri, ne de halkın önemli bir kesimini memnun edecek bir düzeye erişememiştir.

Gerek yasadaki boşluklar ya da belirsizlikler, gerekse keyfi uygulamalar, kamu çıkarının korunması ve geliştirilmesine yönelik bir tehdit halini almıştır. Bu ilkeleri gözetmesi beklenen Radyo Televizyon Üst Kurulu zamanla, yayın şirketlerinin kuruluş ve hisse oranlarından ziyade, içerik düzeyindeki, çoğunlukla da ahlaki, meselelere odaklanan, yasaklayıcı bir organ halini almıştır. Oysa RTÜK'ün en önemli görevlerinden biri, sahipliğin, kamu çıkarına hizmet edecek biçimde sınırlandırılması ve denetlenmesidir. Kuşkusuz bu düzenleme, özgür ve çeşitlilik içeren bir yayıncılık ortamını otomatik olarak sağlamayacaktır ama bu düzenlemelerin ayrıntılı biçimde gerçekleştirilmesi, yönetmelik yerine yasayla düzenlenmesi ve denetlenmesi en önemli başlangıç noktasıdır.

Maddenin b bendinde "Siyasi partiler, sendikalar, meslek kuruluşları, kooperatifler, birlikler, dernekler, vakıflar, mahalli idareler ve bunlar tarafından kurulan veya bunların doğrudan veya dolaylı ortak oldukları şirketler ile sermaye piyasası kurumları ve bu aracı kurumlara doğrudan veya dolaylı ortak olan gerçek ve tüzel kişilere yayın lisansı verilemez" ifadesi yer almaktadır. Oysa sendikalara ve kara dayalı olmayan demokratik kitle örgütlerine yayın hakkı tanınmalıdır. Bu, çoğulcu ve demokratik bir medya ortamının sağlanmasının en önemli gereklerinden biridir. Mevcut yasanın izin verdiği, bünyesinde iletişim fakültesi bulunan üniversitelerin radyo ve televizyon yayını yapabilmeleri olanağı, yeni tasarı ile sona erdirilmektedir.

Her ne kadar, kamu kurumlarının ikaz, uyarı ve eğitim amaçlı yayın yapmalarının önü açık bırakılmış olsa da, bu imkanın ancak TRT ile yapılacak protokol çerçevesinde ve TRT'nin frekans kapasitesi üzerinden kullanılabilceğinin belirtilmiş olması nedeniyle, yeni bir karışıklık doğmakta, TRT tarafından bu imkanın hangi kriterler çerçevesinde ve nasıl kullanılacağı konusunda tasarıda bir açıklık bulunmamaktadır. İletişim fakülteleri öğrencilerini mesleki olarak geleceğe hazırlayan bu imkanın önemi açıktır. Bundan da öte, özellikle üniversite radyoları yayıncılık alanının çeşitliliği ve çoğulculuğunun sağlanması bakımından bölgesel ölçekte önemli bir işleve sahip olmuştur. Üniversiteler tarafından gerçekleştirilebilecek televizyon yayınlarını, mevcut üniversite radyolarının işlevi doğrultusunda teşvik ederek desteklemesi gereken yasal düzenlemelerin tam tersi bir yönelimi açığa vurması son derece umut kırıcı olmuştur.

d bendinde yer alan "Bir gerçek veya tüzel kişi doğrudan veya dolaylı olarak en fazla dört medya hizmet sağlayıcı kuruluşa ortak olabilir" şeklindeki ibare, medyada tekelleşmeyi meşrulaştırmaya yol açacak bir düzenlemedir. Mevcut haliyle Türkiye'deki medya piyasası, oligopol bir yapı arz etmekte, yasanın hisse oranlarını sınırlandıran hükümleri, yasal boşlukların kullanılması suretiyle delinmektedir. Hukuki sahiplikle kontrol arasında bir açığı bulunmaktadır. Hukuken sahip görünmeyen kişi ve kuruluşlar, söz konusu yayın organlarını doğrudan kontrol edebilmektedir. Başka bir deyişle aynı kuruluş, birden fazla radyo veya televizyon kanalını "kontrol" etmekte, birbirinden farklı görünen yayın organları, aynı şirket çıkarlarını gerçekleştirmeye dönük sinerjik bir faaliyet içine girmektedir.

Ancak bu sorunu gidermenin yolu, mevcut duruma hukuki bir kılıf bulmak olmasa gerekir. Yine d bendinde yer alan "bir gerçek veya tüzel kişinin doğrudan veya dolaylı hisse sahibi olduğu medya hizmet sağlayıcı kuruluşların yıllık toplam ticari iletişim geliri sektörün toplam ticari iletişim gelirinin yüzde yirmi beşini geçemez" ilkesinin Türkiye'de medya sahipliğini düzenlemek için uygun bir yöntem olup olmadığı tartışılmalıdır. Sektörün toplam ticari iletişim geliri neye göre belirlenecektir? Sahipliği düzenlemek için böylesi bir yöntem İMKB, SPK gibi kuruluşlara bildirimde bulunan şirketler için görece kolay ve işlevsel olabilir. Ancak, Türkiye'deki bütün medya kuruluşları aynı yapıya sahip değildir. O halde, reklam pazarının paylaşımı toplam ticari gelirin saptanması için bir ölçüt oluşturulacak mıdır? Ancak bu ölçüt de sorunludur.

g bendinde "Yerli veya yabancı hissedarlar hiçbir şekilde imtiyazlı hisse senedine sahip olamaz" denmektedir. Sahiplikle ilgili hükümlere, kamuoyunu bilgilendirme zorunluluğu getirilmelidir. Yayın kuruluşlarının sahipleri ile çalışanlarının borsadaki faaliyetleri, kamu ihalelerindeki varlıkları şeffaflık ilkesiyle izlenmeli ve değerlendirilmelidir.

f bendinde, yayıncılık alanındaki yabancı sermaye payı şöyle düzenlenmektedir: "Bir medya hizmet sağlayıcı kuruluşta toplam yabancı sermaye payı ödenmiş sermayenin yüzde ellisini geçemez. Yabancı bir gerçek veya tüzel kişi en fazla iki medya hizmet sağlayıcı kuruluşa doğrudan ortak olabilir." Burada da, d bendinde olduğu gibi, hukuki sahiplikle kontrol arasındaki ilişkinin niteliği göz ardı edilmektedir. Mesele, yabancı sermaye payının oranından ziyade, yerli ya da yabancı olsun, büyük sermaye gruplarının yayıncılık alanında hakim durum elde etmesi ve bu durumu kötüye kullanmalarıdır. RTÜK, yasada tekelleşmeye dönük tedbirlere daha ayrıntılı biçimde yer vermeli, izler kitlenin, salt kara dayalı olarak şekillendirilen, birbirinin değişkesi olacak kanallar arasında seçeneksizliğe mahkum olmasına izin vermemelidir.

MADDE 22 - İzleyici temsilciliği

Yasa tasarısında yer verilerek izleyici temsilciliği kurumuna yasal bir zemin sağlanması önemli ve yerindedir. Ancak, bu kurumsallaşma adımının ileriye taşınması gerekir. Örneğin, öneri ya da şikayet bildirimlerinde kullanılmak üzere, doğru yapılandırılmış formlar üretilmeli, izleyiciyi yasa ve dünya uygulamaları konusunda bilinçlendirecek, düşünmeye ve irdelemeye sevk edecek bir mekanizma oluşturulmalıdır. Bununla bağlantılı olarak, diyelimki izleyicilerden gelen "bu programda çok fazla cinsellik var" ya da "bu programda Türklüğe hakaret ediliyor" türünden bildirimler, medya hizmet sağlayıcılarına yaptırım uygulamak için gerek ve yeter şart olarak kabul edilmemelidir. Sözünü ettiğimiz mekanizmanın göstermelik olmayan, sürdürülebilir bir işleyişe sahip olması da önemlidir. İzler kitle beklentileri konusunda bugüne kadar piyasa mantığını esas almayan çok az araştırma yapılmıştır. Genel olarak izler kitle araştırmaları, piyasayı paylaşmaya çalışan büyük medya gruplarının reyting ölçümlerinden ibarettir. Yayıncılık ortamının izleyici ve kamu hizmeti merkezli olarak geliştirilmesi konusunda gerçekten bağımsız araştırmacıların niteliksel analizlerine ihtiyaç vardır.

MADDE 23- Haber birimlerinde çalışanlar

Bu maddede "Medya hizmet sağlayıcıların haber birimlerinde çalıştırılacak basın kartlı personelin asgari sayısını Üst Kurul belirler" ifadesi yer almaktadır. Türkiye'deki hakim medya gruplarının esnek istihdam uygulamaları, bu sektörde çalışanların önemli ölçüde hak gaspına uğramalarına yol açmaktadır. Başka sektörlerde göre özgül bir niteliğe sahip olan görsel-işitsel iletişim alanı, yaratıcı çabayı ve bağımsızlığı en çok gözeten sektörlerden biri olması gerekirken, Türkiye'de adeta tersi bir durum söz konusudur. Bu nedenle, medya çalışanlarının sosyal haklarını önemli ölçüde genişleten 212 sayılı yasaya göre çalıştırılacak personelle ilgili de bir ibare yer almalı ve her ikisi için

de yasada kesin bir oran belirtilmelidir. Özellikle doğrudan içerik üretiminde yer alan yaratıcı personelin iş güvencesi kadar, batıda ileri örneklerine rastladığımız, yeni teknolojilere ve iş modellerine uyumu hedefleyen eğitim parçaları oluşturmak, bu personelin entelektüel olarak kendilerini geliştirebilmeleri için olanaklar yaratmak da bu maddede değerlendirilebilecek konular arasındadır.

MADDE 28- Multipleks işletmecileri

3984 sayılı yasanın kabul edildiği tarihten bu yana Türkiye'de frekans tahsislerinin gerçekleştirilememiş olması çok büyük bir sorundur. Bugün Türkiye'de yayıncılık sektörünün yapılanması ve düzenlenmesinde yaşanan sıkıntıların temel nedenlerinin başında gelmektedir. Tasarıda sayısal yayıncılığa geçiş sürecinin karasal frekans tahsisleri ile ilgili tıkanıklığı aşmak için bir düzenleme rejimi olarak değerlendirildiği görülmektedir. Bu iki alan birbiriyle ilişkili olmakla birlikte, ayrı ayrı da değerlendirilmeleri gerekir. Görüştüğümüz tasarıdan da anlaşıldığı biçimde, sayısal yayıncılığa geçişin sadece bir frekans sıralama ihalesi konusu olarak görülmesi, sayısal yayıncılığın potansiyelinin anlaşılmadığına işaret etmektedir. Sayısal yayıncılığa geçiş, siyah-beyaz televizyondan renkli televizyona geçiş gibi teknik bir mesele değildir. Burada bütün bir alanın dönüşümü söz konusudur. Bu dönüşümün boyutları kamu hizmeti ilkeleri göz önünde bulundurularak ele alınmalı, tartışılmalıdır.

Tasarıda özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşların yayınlarını, "tek bir verici tesis ve işletim şirketince kurulan ve işletilen radyo ve televizyon verici tesislerinden" yapmak zorunda oldukları ifade edilmektedir. Söz konusu verici tesis ve işletim şirketinin yapısının ne olması gerektiği, içinde yayıncı kuruluşların ve Türk Mimar Mühendisler Odaları Birliği gibi meslek örgütlerinin de yer aldığı demokratik bir ortamda tartışılmalıdır. Söz konusu tesis ve işletim şirketi Nisan 2007 tarihinde TRT ile 19 yayıncı kuruluş arasında imzalanan protokol ile kurulan ANTEN A.Ş., aracılığıyla yapılandırılmaya çalışılmış ancak taraflar anlaşamadığı için bu yapı çözülmüştür. Gazete haberleri arasında yitip giden bu önemli sürecin bu şekilde sonlanması bu tasarıda birlikte getirilmesi düşünülen yapının işleminin ne ölçüde mümkün olduğu konusunda bir şüphe doğurmaktadır. Dolayısıyla, RTÜK farklı kesimlerin bu konudaki görüşlerini değerlendirmek amacıyla bir görüş alışverişi süreci başlatmalı ve ilgili düzenlemeyi ancak bu sürecin sonunda yasa koyucuların önüne getirmelidir.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna tahsis edilecek frekanslarından en az birinin, sendikalar, demokratik kitle örgütleri, kadın örgütleri gibi gruplara zaman paylaşımlı bir kanal olarak tahsis edilmesi yerinde olacaktır. Çoğulcu ve çeşitliliğe dayanan, demokratik bir iletişim ortamının tesisinde, dev yatırımları gereksinim radyo-televizyon yayıncılığını kurup işletmek konusunda son derece dezavantajlı olan toplumsal gruplar böylece, görelî de olsa yayın yoluyla demokratik tartışmaya katılım ve temsil olanağına kavuşabilecektir.

MADDE 32 - İdari yaptırımlar

RTÜK'ün idari yaptırımlarının kapsamının genişliği başından beri eleştiri konusu olmuştur. Bu yasa tasarısında da durumun değişmediği görülmektedir. Yayın ilkelerine ve yasa tasarısında belirtilen diğer esaslara aykırı yayın yapan medya hizmet sağlayıcı kuruluşun ihaleye konu olan programının yayınının, RTÜK tarafından hiç uyarı yapılmadan, bir-beş kez arasında durdurması; isteğe bağlı yayın hizmetlerinde ise ihlale konu programın katalogdan çıkarılması çok sert bir uygulamadır. Diğer yandan, cezaya yol açan fiilde sorumlulukları belirlendiği takdirde programın yapımcısının ve varsa sunucusunun da programın durdurulması süresince hiçbir ad altında başka bir program yapamayacağı ya da sunamayacağı yaptırımının da hiçbir haklı gerekçesi olamaz.

Yayını durdurulan programların yerine, RTÜK'ün belirleyeceği, "eğitim, kültür, trafik, kadın ve çocuk hakları, gençlerin fiziksel ve ahlaki gelişimi, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla mücadele, Türk dilinin güzel kullanımı, çevre eğitimi, özürlü sorunları, sağlık ve benzeri kamuya yararlı konularda programların yayınlanması" zorunluluğu, kamu yararı gözetilen programların hem medya hizmet sağlayıcıları hem de izleyiciler tarafından bir "ceza" gibi algılanmasına neden olacaktır. Oysa bu tür ve benzeri içerikler kamu hizmeti yayıncılığı açısından son derece önemlidir. RTÜK'ün bu uygulaması daha önce de çokça tartışılmış ve eleştirilmiştir. Hal böyleyken, RTÜK'ün bu tür programları bu koşullar altında talep etmesini anlamak imkansızdır. Maddenin 9. ve son paragrafında idari yaptırımlara karşı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabileceği belirtilmekte, ancak "idare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz" denilmektedir. Böylesi bir hüküm, RTÜK'ün kendi kararını hukukun önüne alması, idari yargı denetiminden adeta kaçması anlamına gelmektedir. Bu ifade tasarıdan çikartılmalıdır.

MADDE 35- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

Tasarıda yer alan bu madde ile var olan durumun korunduğu görülmektedir. Maddenin 2. bendinde yer alan "Seçim için, siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında belirlenecek üye sayısının ikişer katı aday gösterilir ve Üst Kurul üyeleri bu adaylar arasından her siyasi parti grubuna düşen üye sayısı esas alınmak suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca seçilir. Ancak, siyasi parti gruplarında, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak seçimlerde kime oy kullanılacağına dair görüşme yapılamaz ve karar alınmaz" hükmü, RTÜK üyeliğini parlamento aritmetiğine bağlamayı sürdürmektedir. 16 yıllık deneyim, gerçekten yayıncılıkla ilgili demokratik idealleri içselleştirmemiş, bu konuda temayüz etmemiş kişilerin seçiminin partizan uygulamalara yol açtığını göstermiştir. Bu uygulamaya artık bir son verilmeli, RTÜK'ün politik güçlerden bağımsız bir düzenleyici kuruluş yapısına kavuşturulması sağlanmalıdır. Bu durumun tartışmaya açılması ve kurul üyelerinin seçimi için en uygun yöntemin belirlenmesi gerekmektedir. İlke olarak, üst kurul üyeliği için adayların belirlenmesinde iletişim fakültelerinin, çeşitli meslek gruplarının ve demokratik kitle örgütlerinin sürece katılımları sağlanmalıdır.

MADDE 38- Yasaklar ve denetim

Maddenin 4. paragrafında "Üst Kurul üyeleri ve Kurum personeli, Kurumla ilgili gizlilik taşıyan bilgileri ve medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara ve yayın hizmeti yapan gerçek ve tüzel kişilere ait her türlü sırları, görevlerinden ayrılmış olsalar bile açıklamaz, kendilerinin veya başkalarının menfaatine kullanamaz" ifadesi yer almaktadır. Bu hüküm, saydam, hesap verebilir ve işleyişi itibarıyla demokratik olması gereken düzenleyici bir kuruluş için kabul edilemez. Daha önce yasada yer almamış böylesi bir hükmün şimdi hangi nedenle yasaya dahil edilmek istendiği anlaşılmamaktadır.

MADDE 40 - Üst Kurulun çalışma esasları, toplantı ve karar yeter sayısı

Bu maddenin 5. paragrafında "Üst Kurul toplantılarındaki müzakereler gizlidir ve açıklık kararı alınmadıkça müzakereler açıklanamaz" denmektedir. RTÜK bir ulusal güvenlik kuruluşu değildir. Üst Kurul'un karar alma süreçlerine ilişkin bilgiyi kamu ile paylaşması şeffaflığın ve hesap verebilirliğin bir gereğidir.

MADDE 41- Malî kaynaklar ve bütçe

Üst Kurulun gelirleri arasında gösterilen ve maddenin 4 bendinde ifade edilen "Medya hizmet sağlayıcıların program destekleme gelirleri hariç aylık brüt ticari iletişim gelirlerinden ayrılacak

yüzde üç paylar" RTÜK'ün bağımsızlığı ve özerkliği açısından uygun değildir. RTÜK'ün faaliyetlerinin nasıl finanse edilmesi gerektiği kapsamlı olarak tartışılmalıdır. RTÜK'ün gelirlerinin büyük bir kısmını idari yaptırım uyguladığı program içeriklerine alınan reklamların oluşturması doğru değildir. Tam da bu nedenle, RTÜK'ün reklam sürelerinin denetlenmesinde yayıncılar karşısında zayıf kaldığına ilişkin yıllardır süre gelen eleştirilerin bu noktada değerlendirilmesi gerekmektedir. RTÜK'ün bütçesi ve harcamaları düzenli olarak her yıl kamuya açıklanmalıdır. RTÜK'ün Devlet ihale Kanununa tabi olmaması ve satım ile kiralama işlerine ilişkin işlemlerin yönetmelikle düzenlenmesi doğru değildir. Kurulun bütün harcamalarının hesap verebilirlik gereği saydam olması, kamuya açıklanması gerekir. Bunun için de RTÜK düzenli olarak tüm faaliyetlerini ve harcamalarını içeren yıllık faaliyet raporlarını hazırlamalı ve kamu ile paylaşmalıdır.

MADDE 43 - Üst Kurulun teşkilatı, personeli ve kadroları

Maddenin 7. fıkrasının a bendinde "Meslek personeli kadrolarına atanacakların en az dört yıllık yükseköğretim mezunu olmaları" gerektiği belirtilmektedir. Bu tür kadro atamalarında iletişim fakültesi mezunlarına öncelik tanınması gerekmektedir.

MADDE 45- Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun yükümlülüğü

TRT'nin yasa tasarısı kapsamına alınarak yayın ilkeleri ile yayın hizmetlerinde ticari iletişimi düzenleyen hükümlerinin TRT için de uygulanması yerindedir. Ancak, ilgili maddenin 2. paragrafında "Söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, ihlalin niteliği açıkça belirtilerek Üst Kurulca uyarılır ve yükümlülüğün gereğinin yerine getirilmesi bildirilir" ifadesi yer almaktadır. Bu durum, tasarının 32. maddesinde yer alan ve RTÜK'ün medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile isteğe bağlı yayın hizmeti sunan kuruluşlara uygulayabileceği idari yaptırımların kapsamı göz önünde bulundurulduğunda çifte standarda sahip bir değerlendirme ortamı yaratmaktadır. Diğer kuruluşlara uyarıda bile bulunmadan programların bir-beş kez arasında durdurulabileceği ya da program kataloğundan çıkartılabileceği belirtilirken, TRT'nin sadece RTÜK tarafından uyarılacağı belirtilmektedir. TRT'nin uyarıya konu olacak ihlali tekrarlaması durumunda TRT'ye nasıl bir yaptırımda bulunacağı belirtilmemiştir. Tasarıdaki bu çelişki giderilmelidir. Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun, yayın ilkeleri ile yayın hizmetlerinde ticari iletişimi düzenleyen maddeleri hususunda yeni yasanın kapsamına alınması, bu kurumun kamu hizmeti yayıncısı sıfatını tümünden yitirmesine neden olabilecek yeni bir durum yaratacaktır. İlke olarak TRT, reklam almamalı ya da reklam oranları başka kıstaslara göre belirlenmelidir.

Yukarıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı bu tasarının bazı maddelerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak karşıyız.

Tayfur Süner
Antalya

Metin Arıfağaoğlu
Artvin
Fevzi Topuz
Muğla

Yaşar Ağyüz
Gaziantep

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

8/6/2010

Esas No.: 1/883

Karar No.: 30

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Bakanlar Kurulu tarafından 7/5/2010 tarihinde Başkanlığımıza sunulan (1/883) esas numaralı "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Tasarısı" (Tasarı) Başkanlığımızca, 24/5/2010 tarihinde esas komisyon olarak Anayasa Komisyonuna; tali komisyon olarak ise Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu; Plan ve Bütçe Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuz, 3/6/2010 tarihli 41. toplantısında, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla anılan Kanun Tasarısını inceleyip görüşmüştür.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Hükümet temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Ülkemizde televizyon ve radyo yayıncılığı devlet tekelinde gerçekleştirilirken, 1990'lı yılların başında önce fiili olarak özel radyo ve televizyon yayıncılığı başlamış ve 1993 yılında Anayasa'nın 133. maddesinde gerçekleştirilen değişiklikle özel radyo ve televizyon yayıncılığının anayasal altyapısı oluşturulmuştur. Söz konusu Anayasa değişikliği doğrultusunda çıkarılan 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunla radyo ve televizyon hizmetlerini düzenlemek ve denetlemek üzere Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) kurulmuştur.

- Görüşülmekte olan Tasarı, Avrupa Birliği'nin (AB) ilgili mevzuatını değiştiren ve 19 Aralık 2007 tarihinde yürürlüğe giren 2007/65/EC sayılı AB Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Direktifi (Direktif) ile uyum sağlanması yönünde hükümler ihtiva etmektedir.

- 2008 yılı Ulusal Programı'nda 2009 yılı sonuna değin söz konusu Direktife uyumun sağlanması amacıyla ilgili kanun değişikliğinin gerçekleştirileceği belirtilmiş, ancak gerekli çalışmalar 2009 yılı içerisinde sonuçlandırılmamıştır. Tasarıyla anılan Direktifin öngördüğü düzenlemeler büyük oranda gerçekleştirilmiş bulunmaktadır. Özellikle yeni tanımların getirilmesi ve bazı tanımların değiştirilmesi, yargı yetkisi konusundaki değişiklikler, yayıncılık ilkelerindeki değişiklikler, önemli olaylara erişim, kısa haber hakkı, bağımsız eserlerin teşviki, Avrupa eserleri, isteğe bağlı televizyon hizmeti ve akışsız medya hizmetleri gibi düzenlemeler Direktif doğrultusunda hazırlanmıştır. Tasarının kanunlaştırılması sonrasında gerekli ikincil düzenlemelerin de çıkarılmasıyla AB müktesebatıyla uyumun tamamen sağlanacağı değerlendirilmektedir.

- Tasarı ile AB müktesebatına uyum çerçevesinde yapılan tarama sürecinde eleştiri konusu olan kamu yayın kuruluşları ile özel yayın kuruluşlarının ayrı denetime tabi olması konusu ele alınmakta ve Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu (TRT) yayınlarının da RTÜK tarafından denetlenmesi öngörülmektedir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında ABGS temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- 19 Aralık 2008 tarihinde müzakereye açılan "Bilgi Toplumu ve Medya" faslının kapanış kriterleri arasında ülkemizin görsel-ışitsel medya hizmetleri konusundaki AB müktesebatına uyum sağlaması ve görsel-ışitsel düzenleyici sürecin şeffaflığının ve yetkili düzenleyici kurumun bağımsızlığının güçlendirilmesi yönünde kabul edilen önlemlerin etkilerine yönelik olarak ilgili paydaşlarla istişare sürecini tamamlaması hususları yer almaktadır.

- AB'de görsel-ışitsel politika alanındaki temel düzenlemeleri içeren 89/552/EEC ve onu tadil eden 2007/65/EC sayılı AB Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Direktifine tam uyumun sağlanması amacıyla mer'i 3984 sayılı Kanun'da değişiklikler yapılması gerekmekte ve Tasarı ile söz konusu Direktifle büyük oranda uyum sağlanmaktadır.

Komisyon üyeleri tarafından Tasarının tümü üzerinde aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- AB müktesebatıyla uyum açısından yasal düzenlemeler kadar uygulamaların da eşleştirilmesi gerekmektedir. Zira uygulama konusundaki eksiklikler, AB tarafında başta ilerleme Raporu olmak üzere çeşitli kanallarla ifade edilmektedir.

- Tasarı Taslağının ilk halinin 1. maddesinde yer alan "ifade ve haber alma özgürlüğünü sağlamayı hedef alarak" ibaresine Tasarıda yer verilmemesi, AB'nin temel normlarından olan ifade ve haber alma özgürlüğüne aykırı bir nitelik taşımaktadır.

- Mer'i 3984 sayılı Kanununun 4. maddesinde yer alan "Anayasanın genel ilkelerine, temel hak ve özgürlüklere ..." ifadesine Tasarıda yer verilmemesi, Tasarının Anayasa'ya aykırı bir mahiyet taşımasına yol açabilir.

- AB'ye tam üyeliğin gerçekleşmesinden önce bir medya hizmet sağlayıcı kuruluşta yabancı sermaye payının % 25'ten, % 50'ye çıkarılması yerinde değildir. Tasarının medya sahipliği ile ilgili hükümleri medya sahipliğinin belirli sermaye grupları elinde toplanmasına; yabancı sermaye payının artırılmasına ilişkin hükümleriyse medyanın yabancı sermayenin kontrolüne geçmesine yol açabilecektir.

- Tasarının 8. maddesinde kullanılan "müstehcenlik" kavramı kültürden kültüre farklılık göstermektedir. İlgili Direktifte ise bu konuda "pornografi" terimi kullanılmaktadır. Yürürlükteki Ceza Kanunu'nda "müstehcenlik" kavramı tanımlanmış ve "pornografi" terimine yer verilmemiş olması nedeniyle böyle bir yola gidilmiş olsa da bunun müktesebata uyumu sorgulanmalıdır.

- Yayın hizmetlerinin izlenme ve dinlenme oranı ölçümleri konusunda, RTÜK'ün rolü dikkatle belirlenmeli ve yayın bağımsızlığını etkileyecek şekilde bir uygulamaya gidilmemelidir.

- Kadın erkek eşitliğini gerçekleştirmekte etkili bir araç olan görsel ve işitsel medyanın daha doğru ve etkin şekilde kullanılmasına dönük hükümlere yer verilmelidir. Ayrıca Tasarıyla çocuklara yönelik özel bilgilendirici ve yönlendirici yayın politikası geliştirilmesi yönünde düzenlemeler yapılmalıdır.

- Görsel ve işitsel medya hizmetlerinin sunumunda bağımsızlık, tarafsızlık, özel hayata saygı, savunma hakkına saygı ile toplumsal huzur ve barışın korunması ilkelerinin benimsenmesi ve bu doğrultuda yasal düzenlemelere gidilmesi, sadece AB üyelik süreci açısından değil, genel itibarıyla demokrasinin işleyişi açısından da önemlidir.

- Tasarının sigara ve tütün mamulleri ile alkollü içeceklerle ilişkin hükümleri, Direktif hükümleriyle örtüşmemektedir. Alkollü içeceklerle ilgili olarak, Tasarı ile Direktifin ötesinde ekstra koruyucu önlemlere gidildiği görülmektedir.

- RTÜK üyelerinin seçimine ilişkin hükümler, toplumun farklı kesimlerinin ve sektörün temsilini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.

- Tasarının adının; ilgili AB Direktifi ve Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi dikkate alınarak "Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri ile Radyo Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Tasarısı" olması değerlendirilmelidir.

Komisyon üyelerinin ifadelerini müteakiben Hükümet temsilcisi tarafından cevaben aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Tasarı genel anlamıyla televizyon ve radyo yayıncılığının ifade ve haber alma özgürlüğü temelinde gerçekleştirilmesini içeren bir anlayışla hazırlandığından, Tasarı Taslağında yer alan "ifade ve haber alma özgürlüğünü sağlamayı hedef alarak" ifadesinin Tasarıdan çıkarılması herhangi bir eksiklik oluşturmamaktadır.

- RTÜK, kuruluşundan bu yana radyo ve televizyon yayıncılığı sektörünü düzenleme ve denetleme yetkisiyle donatılmakla birlikte temel olarak denetim fonksiyonunun ön plana çıktığı gözlemlenmektedir. Tasarı ile düzenleme yetkisi ile ilgili eksiklikler giderilmekte olup düzenleme yetkisinin yasal altyapısındaki eksikliklerin giderilmesiyle RTÜK, kadın ve çocuk odaklı yayınların özendirilmesinde daha etkili bir rol üstlenebilecektir.

- Tasarı ile yayın hizmetlerinin izlenme ve dinlenme oranı ölçümleri konusunda RTÜK düzenleyici yetkiler kazanmakta olup, söz konusu ölçümlerin usul ve esaslarının RTÜK tarafından belirlenmesi ve ölçümlerin denetiminden sorumlu olacak bağımsız denetim komitesinde de yine RTÜK'ün temsil edilmesi öngörülmektedir.

- Tasarının 8. maddesinde AB müktesebatından farklı olarak "pornografi" ifadesi yerine "müstehcen" ifadesinin kullanılmasının nedeni, Türk Ceza Kanunu ile terminoloji birliğinin sağlanmasıdır.

- Tasarıda sigara reklamlarının yasaklanmasına ilişkin hüküm, 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanuna paralel olarak öngörülmüştür. Alkol ve tütün ürünlerinin reklamı, 3984 sayılı Kanunun 22. maddesiyle yasaklanmış olup söz konusu madde Tasarıda da korunmuştur. Ayrıca 3984 sayılı Kanunun 4. maddesinin ikinci fıkrasının (z) bendinde yer alan gençlerin ve çocukların fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimini zedeleyecek türden programların, bunların seyredilebileceği zaman ve saatlerde yayınlanmaması ilkesine, Tasarının 8. maddesinin üçüncü fıkrasında yer verilmiş olup, söz konusu ilke AB müktesebatında da yer almaktadır.

- RTÜK benzeri kurulların üyelerinin seçiminde, AB' de yeknesak bir uygulama bulunmamakta ve Türkiye'de üye seçimi 2005 yılında Anayasa'nın 133. maddesinde gerçekleştirilen değişiklik doğrultusunda Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca yerine getirilmektedir.

- Tasarının 8. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, "yayın hizmetlerinin Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı olamayacağı" hüküm altına alınmış olup; Türkiye'de faaliyette bulunan bir yayıncının Anayasa'ya aykırı yayın gerçekleştirmesi hukuken mümkün değildir. Bu açıdan "Anayasanın genel ilkelerine, temel hak ve özgürlüklere ..." ifadesine Tasarıda yer verilmemesi hukuki durumda bir farklılık oluşturmamaktadır.

Tümü üzerinde yapılan görüşmelerin ardından, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir. TBMM İktüzüğünün 23. ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Kanununun 3. maddesi uyarınca, Komisyonumuz tarafından Tasarının sadece kendisiyle ilgili gördüğü 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17.,18.,37.,41. ve geçici 8. maddelerinin görüşülmesi kabul edilmiştir.

Tasarının 2. maddesi üzerindeki görüşmelerde, Hükümet temsilcisi tarafından 3984 sayılı Kanunda bu konuda herhangi bir düzenleme bulunmadığı, Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi ve 2007/65/EC sayılı Direktif çerçevesinde düzenlemeler yapıldığı, yayımın uluslararasılaşması ile birlikte buna ilişkin sorunların çözümünde yargı yetkisinin önem arz ettiği ve söz konusu Direktife uyum sağlanması için mutlaka bu düzenlemenin yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

ABGS temsilcisi tarafından madde düzenlemesinin Direktif ile uyumlu olduğu belirtilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından, maddede düzenlenen yargı yetkisinin belirlenmesi konusu ile tanımlar başlıklı 3. madde metninde yer alan "editorial sorumluluk" tanımı göz önünde bulundurularak maddede geçen "editorial" kelimesi yerine Türkçe başka bir terim kullanılıp kullanılmayacağı ve söz konusu terimle uygulayıcıların zihninde farklı anlamlar oluşturulmaması gereği değerlendirilmiştir.

Komisyon üyelerimizin sorularına cevaben Hükümet temsilcisi tarafından, Tasarının 3. maddesindeki "editorial sorumluluk" tanımı çerçevesinde 2. maddede kullanılan "editorial" kelimesinin anlamının netleştirildiği ve Komisyon üyelerinin dillendirdiği çerçevede bir sorun oluşmayacağı belirtilmiştir.

Tasarının 2. maddesi bu mülahazalar çerçevesinde aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 3. maddesindeki görüşmeler sırasında Komisyon üyeleri tarafından bu maddenin (8) numaralı bendinde yer alan "gizli ticari iletişim" tanımı üzerinde durulmuştur. Bu kapsamda, 2007/65/EC sayılı Direktifin 1. maddesinin (j) bendinde "gizli görsel-işitsel ticari iletişim" tanımında "kamuyu yanlış yönlendirebilecek" ifadesi kullanılmakla birlikte (8) numaralı bentte "kamuyu yönlendirmek" ifadesi kullanılmaktadır. Tasarıdaki bu ifade, hem olumlu hem de olumsuz yönlendirmeyi kapsamakta ve Tasarı düzenlemesinde konunun genişletildiği görülmektedir. Bu konunun Direktife uyum açısından değerlendirilmesi gerekmektedir.

Komisyon üyelerinin değerlendirmelerini müteakiben Hükümet Temsilcisi tarafından cevaben, kamunun olumlu ya da olumsuz yönlendirilmesine bakılmaksızın gizli ticari iletişimin olduğu durumda bir reklam istismarının olduğu değerlendirilerek düzenlemenin bu yönde yapıldığı ifade edilmiş; ABGS Temsilcisi tarafından da düzenleme ile olumlu ya da olumsuz herhangi bir yönlendirmenin yeterli olması hedeflendiğinden mevcut düzenlemenin korunmasının yerinde olacağı belirtilmiştir.

Tasarının 3. maddesi bu mülahazalar çerçevesinde aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 5. maddesi üzerindeki görüşmeler sırasında, "Türkiye'de geçerli olan anadil ve lehçelerde yayının ancak özel radyo ve televizyonlarda yapılabileceği" şeklindeki bir düzenlemenin maddeye eklenmesinin bir komisyon üyesi tarafından önerilmesi üzerine konu komisyon üyeleri tarafından değerlendirilmiştir.

Yapılan değerlendirmeler üzerine, Hükümet Temsilcisi tarafından ilgili hükmün, 3984 sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasındaki düzenlemenin sadeleştirilmiş şekli olduğu, bu

düzenlemede geçen "evrensel kültür ve bilim eserlerinin oluşmasına katkısı olan yabancı diller" ifadesinin tartışmalara neden olması nedeniyle böyle bir sadeleştirmeye gidildiği ve kamu yayın kuruluşlarının farklı dillerde yayın yapmasının esasen görüşülmekte olan kanun düzenlemesinden değil, 11/11/1983 tarihli ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu'nda yapılan düzenlemelerden kaynaklandığı ifade edilmiştir.

Yapılan görüşmeler neticesinde Tasarımın 5. maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın 8. maddesindeki görüşmeler sırasında Hükümet Temsilcisi tarafından madde ile 3984 sayılı Kanunun yayın ilkeleri konusundaki genel yaklaşımı bozulmaksızın ilgili Direktif ve Sözleşme'de yer alan genel düzenlemelerin aksine ayrıntılı düzenlemelere yer verildiği; bu çerçevede içerisinde ilgili Direktif ve Sözleşme'ye uyum sağlandığı ve ilgili Direktifte yer alan "isteğe bağlı yayıncılık" konusunda da düzenlemeler yapıldığı ifade edilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından, 8. maddenin birinci fıkrasının (s) bendinde yer alan "cinsiyet eşitliği" ibaresinin, ilgili mevzuatla kullanılan terminolojiyle uyumlu olarak "toplumsal cinsiyet eşitliği" ve "kadınlara yönelik baskıları" ibaresinin de "kadınlara yönelik şiddeti" olarak değiştirilmesinin yerinde olacağı ifade edilmiştir.

ABGS Temsilcisi tarafından, maddenin ikinci fıkrasında çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimlerine zarar verebilecek türdeki yayınlara ilişkin olarak getirilen kısıtlamaların yeterli olmadığı, ilgili Direktifin 22. maddesi ile de bu alanda genel düzenlemeler yapılmakla birlikte İngiltere örneğinde olduğu gibi bu korumayı sağlamlaştırmak açısından bir yönetmelikte ayrıntılı olarak düzenlenmesinin yerinde olacağı ve bu çerçevede ilgili bende bu konuda yönetmelikle düzenleme yapılacağına öngörülmesinin yerinde olacağı belirtilmiştir.

Hükümet Temsilcisi tarafından maddenin birinci fıkrasının (s) bendinde yer alan ibarelerde değişiklik yapılmasının uygun mütalaa edildiği ifade edilmiştir. Ayrıca maddenin ikinci fıkrasında ilgili konuda yönetmelikle düzenleme yapılması öngörülme dahi idarenin bu alanda düzenleme yapabileceği, halihazırda 3984 sayılı Kanunda bu konuda yönetmelik çıkarılmasına ilişkin bir hüküm olmamakla birlikte çocuklara ve gençlere ilişkin yayınlara dair hükümler ihtiva eden bir yönetmeliğin bulunduğu belirtilmiştir.

Yapılan görüşmeler neticesinde Tasarımın 8. maddesinin birinci fıkrasının (s) bendi yukarıda belirtilen çerçevede değiştirilerek, ikinci fıkrası ilgili konuda yönetmelikle ayrıntıların düzenlenmesinin AB iyi uygulamalarına uyumu artıracığı mülahazasıyla ve diğer hükümleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın 14. maddesindeki görüşmeler sırasında ABGS Temsilcisi tarafından, bu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan " ... çizgi filmlerin en az yüzde yirmisinin, diğer çocuk programlarının en az yüzde kırkının Türkiye 'de üretilmiş yerli yapım olması zorunludur." hükmünün AB'ye üyelikle birlikte yürürlükten kaldırılmasının gerekeceği; nitekim ilgili Direktifin, üye ülkeler nezdinde imtiyazlı bir yaklaşımı benimsemediği ve üyelik durumunda Türk eserlerinin de "Avrupa Eseri" olarak değerlendirileceği; bu sebeple bazı maddelerin uygulanması ile ilgili geçici 8. maddeye "14. maddenin üçüncü fıkrasının Avrupa Birliği'ne tam üye olduğu tarihten itibaren uygulanmayacağı" yönünde bir hüküm eklenmesinin yerinde olacağı belirtilmiştir.

Hükümet Temsilcisi tarafından Fransa ve Yunanistan başta olmak üzere bazı AB üyesi ülkelerde de çocuk yayınları ile ilgili birtakım kotaların öngörüldüğünü, bunda amacın sektörün gelişiminin teşviki ve özellikle Japonya ile ABD kaynaklı çizgi film saldırılarına karşı yerli çizgi film sektörünün korunması olduğu, AB'ye üye olursa dahi böyle bir kotaların gerekli olduğu ve bu kotaların Avrupa eserleri anlamında değil, yerli ürünler açısından korunması gerektiği ifade edilmiştir.

Bu noktada Komisyon üyeleri tarafından geçici 8. maddeye ilgili düzenlemeyi çekmeksizin, "Türkiye 'de üretilmiş yerli yapım olması zorunludur. " ibaresi yerine müzakere sürecinde Avrupa Komisyonu tarafından da tavsiye olunan "Türkçe dilinde üretilmiş olması zorunludur." şeklinde bir ibarenin getirilmesinin AB müktesebatına uygunluğunun değerlendirilmesini müteakiben bu yönde bir değişikliğe gidilmeksizin üçüncü fıkra hükmünün geçici 8. maddeye taşınmasına karar verilmiş ve madde aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 15. maddesindeki görüşmeler sonucunda; madde, Komisyon tarafından maddenin birinci fıkrasında yer alan "Genel içerikli yayın yapan ulusal karasal yayın lisansına sahip televizyon yayıncılarının" ibaresi, Avrupa Komisyonu'nun tavsiyesi doğrultusunda "tematik yayınları" da içerecek şekilde "Ulusal karasal yayın lisansına sahip televizyon yayıncılarının" olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 37. maddesindeki görüşmeler sırasında ABGS temsilcisi tarafından maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde, isteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcılarına da lisans ücretlerini belirlemek suretiyle ön izin verme yetkisinin Üst Kurula verildiği, bu durumun hem ilgili 2007/65/EC sayılı AB Direktifi, hem de elektronik ticareti düzenleyen 2000/31/EC sayılı Direktifin 4. maddesi ile çelişir görünmektedir. Nitekim ilgili maddede isteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcıların ön izin ve ön denetime tabi olmayacağı hükme bağlanmıştır.

ABGS Temsilcisi'nin bu değerlendirmesi Hükümet Temsilcisi tarafından da olumlu değerlendirilmiş ve Komisyon tarafından bu maddede yer alan "Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcı kuruluşlardan" ibaresi, "Radyo ve televizyon hizmeti sağlayıcı kuruluşlardan" şeklinde değiştirilerek isteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcılar, madde kapsamından çıkarılmış ve madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

41. madde üzerinde yapılan görüşmeler sırasında Komisyon üyeleri tarafından, Üst Kurulun gelir kaynaklarının değerlendirilmesi ve diğer AB üyesi ülkelerdeki uygulamaların da göz önünde bulundurulması gereği dile getirilmiş ve bu haliyle müktesebat karşısındaki durumunun ne olacağı sorgulanmıştır.

Konu hakkında Hükümet Temsilcisi tarafından AB Komisyonu'nun elektrik faturalarının % 2 oranında Üst Kurula aktarılmasına ilişkin itirazlarının bulunduğu ve buna ilişkin düzenlemelerin yapılması ile ilgili sürecin başlatılmış olduğu ifade edilmiştir.

41. madde düzenlemesi, bu mülahazalarla esas komisyonun takdirine bırakılmıştır.

Tasarının geçici 8. maddesindeki görüşmeler sırasında komisyon üyeleri tarafından bu maddenin bazı hükümleri itibariyle yürürlük maddesi niteliği taşıyıp taşımadığı ve uygulanmayacağı dönemin gösterildiği bazı hükümlerinin ise ilgili maddelerinde düzenlenip düzenlenemeyecekleri tartışılmış ve esasen kanun tekniğine müteallik olan bu konunun esas komisyonun değerlendirilmesine sunulmasına karar verilmiştir.

Geçici 8. maddeye Komisyonunda daha önce yapılan müzakereler çerçevesinde "14. maddenin üçüncü fıkrasının Avrupa Birliği'ne tam üye olduğu tarihten itibaren uygulanmayacağı" yönünde bir hüküm eklenerek madde kabul edilmiştir.

Tasarının 4., 6., 9., 10., 11., 12., 13., 16., 17. ve 18. maddeleri aynen kabul edilmiştir. Tasarının tümü kabul edilerek muhalefet şerhleri raporumuza eklenmiştir.

Raporumuz Anayasa Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Yaşar Yakış</i> Düzce	Başkanvekili <i>Yusuf Ziya İrbeç</i> Antalya (Muhalefet şerhi eklidir.)	Başkanvekili <i>Onur Öymen</i> Bursa (Muhalefet şerhi eklidir.)
Sözcü <i>İsmail Hakkı Biçer</i> Kütahya	Üye <i>Burhan Kayatürk</i> Ankara	Üye <i>Lütfi Elvan</i> Karaman
Üye <i>Nuri Uslu</i> Uşak	Üye <i>İbrahim Kavaz</i> Erzurum	Üye <i>Mehmet Sait Dilek</i> İsparta
Üye <i>Musa Sivacıoğlu</i> Kastamonu	Üye <i>Cüneyt Yüksel</i> Mardin	Üye <i>Nevin Gaye Erbatur</i> Adana (Muhalefet şerhi eklidir.)
Üye <i>Algan Hacaloğlu</i> İstanbul (Karşı oyum eklidir.)		Üye <i>Mustafa Vural</i> Adana

MUHALEFET ŞERHİ

TBMM

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına
Komisyonumuzda, 3 Haziran 2010 tarihinde görüşülen

"Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Tasarısı"nın
14. maddesinin 3. bendinde yer alan

"... Çizgi filmlerin en az yüzde yirmisinin, diğer çocuk programlarının en az yüzde kırkının
Türkiye'de üretilmiş yerli yapım olması zorunludur."

İfadesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi uygun olacaktır:

"... Çizgi filmlerin Türk kültürünü işlemesi ve Türkçe olması esastır."

Bu durumda; 14. maddenin 3. bendi

"Genel ve tematik içerikli yayın yapan televizyon kuruluşlarının, çocuk yayınlarında çizgi
filmlere yer vermeleri halinde, çizgi filmlerin Türk kültürünü işlemesi ve Türkçe olması esastır."
olarak değişmiş olacaktır.

GEREKÇE

Avrupa Birliği uyum yasaları dikkate alındığında, Türkiye'de üretilmesi ön şartı rekabet açısından
tartışma konusu oluşturabilecek bir nitelik taşıırken, yerli kültürün ve resmi dilin çocuklara öğretilmesi
ve desteklenmesi yönündeki bir ibare, hem Türkiye'de üretimi teşvik edecek, hem de resmi dil ile
birlikte yerli kültürün teşviki anlamını taşıyacaktır. Bu ise, AB uyum yasaları açısından daha isabetli
bir düzenleme olacaktır.

Konuyu bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Yusuf Ziya İrbeç
AB Uyum Komisyonu Başkanvekili
Antalya

MUHALEFET ŞERHİ

1/883 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Tasarısı Avrupa Birliği'nde genel kabul gören ve çok önem birçok ilkeyi ve değeri göz ardı etmekte ve birçok maddesinde var olan yanlışlık ve eksiklikler sebebiyle tekrar incelenmelidir.

AB Görsel İştisel Medya Yönergesi ve AB Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi ile muhatap olan tüm ülkelerde, "Görsel - İştisel Medya Hizmeti" televizyon yayıncılığı ile isteğe bağılı yayın hizmetini içeren bir tanım ifade eder. Bu tanımın kapsamı içinde radyo yayın hizmeti yer almaz. Ancak taslakta bu kapsamın içine radyo yayın hizmeti de dahil edilmiş ve taslaktaki tüm ilgili tanım ve hükümler buna göre inşa edilmiştir. Bu nedenle tasarının adının "Görsel İştisel Medya Hizmetleri ile Radyo Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Tasarısı" olması daha uygun olacaktır. Daha da önemlisi tasarı AB mevzuatı ile uyumlaşma amacı ile yapıldığı iddia edilirken diğere birçok düzenlemede olduğu gibi bu tasarıda da AB mevzuatı görmezden gelinmekte ve AB mevzuatına uymayan bir düzenleme için ısrarcı olunmaktadır. Örneğin; tasarıda; "medya hizmet sağlayıcı" için "Radyo, televizyon ve isteğe bağılı yayın hizmeti içeriğinin seçiminde editoryal sorumluluğu olan ve bu hizmetin düzenlenme ve yayınlanma biçimine karar veren tüzel kişi" deniyorken AB üyesi ülkelerde radyo yayın hizmeti ile ilgili olanlar bu tanım dışında kalmaktadır.

Ayrıca taslağın içerik düzeni de uygun değildir. Taslakta yalnızca radyo yayın hizmeti ile ilgili hükümler ayrı bölüm olarak ele alınmıştır. İsteğe bağılı yayın hizmeti ile ilgili hükümler de ayrı bölümler içinde ele alınsa idi tasarının kanunlaşması durumunda kullanımı ve anlaşılması ve kolay takibi mümkün olabilecekti. Bu da kanunun uygulanmasının sorunsuz olmasını sağlıyacaktı.

Örneğin taslak radyo yayın hizmetleri ile isteğe bağılı hizmetleri için uygulanması mümkün olmayan, pek çok hükmü içermekte, öte yandan bu hizmet alanlarına ilişkin olarak ihtiyaç duyulan bazı düzenlemelerden ise yoksun bulunmaktadır. Bu yüzden tasarının kanunlaşması durumunda uygulamada ciddi sorunlar karşımıza çıkacaktır.

Tasarıda Madde 6'da 1. fıkranın başında bulunan "Medya hizmet sağlayıcının editoryal bağımsızlığı bu kanun ile tanınmakta ve güvence altına alınmaktadır." ibaresinin kaldırılması da uygun olmamıştır.

Madde 8 - n bendinde yer alan "yayımlar müstehcen olamaz" ifadesi de uluslar arası mevzuat ile uyumsuzdur. Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi ve AB Görsel İştisel Medya Yönergesi de başta olmak üzere uluslararası terminolojide güvenli yayıncılığı olumsuz etkileyen iki içerik ögesi şiddet ve pornografi olarak ele alınırken tasarıda müstehcenlik gibi içeriği muğlak bir kelime kullanılmaktadır.

Güvenli, sansürsüz ve kaliteli yayıncılık için şifresiz olarak, özellikle çocuklar için hiç içerilmemesi gereken iki öğeden biri "pornografi"dir. Pornografiye hiçbir program ya da yayın türünde "haber", "eser", "sanat teması" ya da "sanatsal öge" olarak başvurulmaz. Çünkü pornografinin amacı bunlardan hiç biri değildir. Pornografi ile mücadele edilmesi gerekir. Ancak terminolojik açıdan pornografinin yerine müstehcenliği koyarsak ve içeriği, ölçüyü belirleyemezsek, o zaman bir dramatik örgü içerisinde (video klip, reklam, dizi, film, haber vs.) "konu bütünlüğü", "sanatsal kaygı", "eleştirel mesaj" gibi kabul edilebilir maçlarla yapılmış olsalar dahi kanuna aykırı yayın yapma tehlikesi ile karşı karşıya kalınabilir.

Müstehcenliğin içeriğini belirlemek de kolay bir eylem değildir. Müstehcenlik, kişiden kişiye, kültürden kültüre, bölgeden bölgeye vs. değişiklik gösterebilir. Kaldı ki tasarıda yer alan "müstehcen olamaz" ibaresi de yayınların müstehcen olup olmadığı sorgulayacak olan Kurul'un "müstehcenlik"ten ne anladığı ile ilgili olacaktır.

Tasarının 8. maddesinde "Alkol, tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ve kumar oynamayı özendirici nitelikte olamaz." ifadesi yer almaktadır. Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin Görsel İşitsel Medya Yönergesi'nde sigara ve tütün ürünleri ile alkollü içecekleri hiçbir biçimde ya da maddede aynı bent, aynı paragraf içinde birlikte ele alınmamış, zararları yönünden eş değer tutulmamış, fakat her iki tür ürüne yönelik sınırlamalar, yalnız "reklamlar" ve "ticari iletişim" başlıklı bölümler içerisinde düzenlenmiştir. Yönergenin 3e maddesi 1. fıkrasında d bendi "Sigara ve diğer tütün ürünlerinin her türlü görsel iletişimi yasaktır" e bendi ise "alkollü içecekler için yapılan görsel - işitsel ticari iletişimlerle özellikle çocuklara yönelik olmamalı ve bu tür içeceklerin aşırı tüketimini teşvik etmemelidir" şeklindedir. Ayrıca ulusal mevzuatta da 4207 sayılı "tütün mamullerinin zararlarının önlenmesine dair kanun" televizyon yayınlarında tütün mamullerinin kullanımının görüntülenmesini, teşvik edici olacağı gerekçesi ile yasaklamakta ve kamufle edilmeden (mozaikleme gibi) yayınlanan sigara içme görüntülerinden dolayı müeyyide uygulama yetkisini RTÜK'e vermektedir. Yine 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 22. maddesi de alkol ve tütün ürünlerinin reklamına izin verilmeyeceğini yasal düzenlemeyle dile getirmektedir. Kısacası tütün ürünleri ile ilgili zaten iki ayrı düzenleme var iken, uluslar arası düzenlemeler ile de uyumsuz olduğu göz önünde bulundurulursa tasarıda yer alan düzenlemenin uluslar arası düzenlemeye uyumlu hale getirilmesi daha doğru olacaktır.

Tasarının tekelleşmeyi önlemeye yönelik 19. maddesinde para cezası uygulaması bir nevi başarının cezalandırılması içeriği de taşımaktadır. Cezai düzenleme yerine tekelleşmeyi önleme adına örneğin, Üst Kurul reklam payı oranlarının derecelendirilerek artırılması daha yararlı olacaktır. Yine aynı maddede yabancı sermaye payının %50'ye çıkarılması yerel girişimcilerin önünü kapatacak bir düzenleme olacaktır. Avrupa'da Avrupa eserlerinin manidar yüzdelere kullanımını teşvik ederek Avrupa kültürünü korumaya ve geliştirmeye çalışırken Türkiye'nin yabancı sermaye payını artırmaya çalışması doğru değildir. Bu düzenleme RTÜK uzmanlarının bu konuda geçmişte yapmış olduğu ve AB üyesi olmadan önce hiçbir AB ülkesinin bu oranı %50'ye çıkarmadığı bilgisi ile çelişmektedir.

RTÜK'te üzerinde mutabakat sağlanan ve 26. maddede yer alan "radyo ve televizyon yayıncılık alanında en az 1 yıl faaliyette bulunan" ibaresinin çıkarılması yatırım, istihdam ve deneyim olarak tüm medya birikimini yok saydığı için adil değildir.

Tasarının 26. maddesi ile ayrıca tek bir verici tesis ve işletim şirketine kurulan ve işletilen radyo ve televizyon vericisinden yayın yapma zorunluluğu, tek bir şirkete verilen yayın iletim yetkisi ve bu şirketin denetiminin de RTÜK tarafından yapılması, her şeyi kontrol etmek isteyen, sektöre yön vermek yerine sektörü tüm faaliyetleri ile denetleyen bir kurum imajı yaratmaktadır.

Seçimlerle ilgili 30. madde de, üst kuruldaki karşı görüşlerin Yüksek Seçim Kurulu'na taşınma ve YSK tarafından değerlendirilme şansını ortadan kaldırmakta ve YSK'nın ancak dolaylı değerlendirme yapabileceği bir yapıya zemin hazırlamaktadır. Üst kurulun ihlal olmadığı gerekçesiyle YSK'ya göndermediği raporları YSK değerlendiremeyecektir. Bu da Üst Kurul'un tarafsızlığını zedeleyecektir. Bunun önüne geçebilmek için Üst Kurul tarafından değerlendirilen tüm raporlar (ihlal var densen ya da denmesi) YSK'ya gönderilmelidir.

Tasarının 32. maddesi 1. fıkrası ile düzenlenen ve teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması gereken, işitsel ve görsel zihnin geliştirilmesine yarayan bu tür kaliteli yayınların bir ceza gibi algılanması yeni tasarı ile devam ettirilmektedir. Bu tür yayınların ceza gibi algılanması yerine teşviki ve izlenirliğinin nasıl artırılacağı üzerinde konuşulmalıdır. Günümüzde çok kanallı yayıncılık zaten bu "cezai algı"yı işlevsizleştirmekte ve "eğitici bir cezai yayın gören yurttaş", kanal değiştirmektedir. Eğitim ancak özenli, disiplinli, periyodik ve cazip yollarla yapılması halinde başarılı olabilir.

Tasarının 32. Maddesi 3. fıkrası da tematik kanallar düşünülmeden hazırlanmış, muğlak bir düzenlemedir.

RTÜK'ün bağımsızlığının önemi açıktır. Bu bağımsızlığın korunması için yasal bir dayanağın varlığı da şarttır. Ancak Madde 34'te "idari ve mali özerkliğe sahip tarafsız ve BAGIMSIZ bir kamu tüzel kişiliği niteliğinde RTÜK kurulmuştur"dan bağımsız sözcüğü çıkarılmıştır.

Madde 37 - i bendi "Yayın hizmetlerinin izlenme ve dinlenme oranı ölçümlerinin yapılmasına ve denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar ile bu usul ve esaslara uymayan şirket ve kuruluşlara uygulanacak müeyyideleri belirlemek" görevinin RTÜK'e bırakılmaktadır. Ancak bu tür bir ölçüm ve denetimi AB üyesi ülkelerde olduğu gibi bağımsız kuruluşlar üstlenmelidir. Ayrıca ölçme ve değerlendirmenin içeriği, usulü vs. nin belirsiz bırakılması da sorunlara yol açacaktır. İhlal halinde uygulanacak müeyyidelerin yönetmeliklere bırakılması da yanlıştır.

Tasarının 38. Maddesi 2. fıkrası üst kurul üyelerinin tarafsızlığını zedelemektedir. Günümüzde eğitim işlerine yönelseler de sayıları çokça artmış olan dernek, vakıf vs. sosyal yardım kuruluşlarıyla iç içe geçmiş özel eğitim kurumları ile ticari ya da siyasi oluşumlara rastlanabilmektedir. Ayrıca RTÜK bu kuruluşların faaliyetlerine ilişkin tanıtıcı spotların yayınlanması yönünde hizmet sağlayıcılara tavsiyede bulunabilmektedir.

Tasarıda "güvenli çocuk yayını"na ilişkin hiçbir düzenleme yer almamaktadır. Tasarıda yer alan çizgi film ve çocuk program kotası uygulanabilir ya da teşvik edici değildir. Tasarının hazırlanma aşamasında çocuk pedagoji uzmanı, eğitmen ve gibi bir uzmandan bilgi alınmadığı çok açıktır. Oysa çocukların korunmasını her alanda olduğu gibi yayıncılık alanında da sağlamalıyız ve bunun yolu sadece az önce değindiğimiz "yayın ilkeleri"nde yer alan kısacık bir bent ile olamaz.

Tasarıda "çocuklar" yalnızca yetişkin yayınlarından zarar görmemesi gereken varlıklar olarak ele alınmıştır. Oysa çocuklar kendileri için yapılmış uygun, kaliteli, bilinçlendirici, eğitici ve eğlendirici yayınlara gereksinim duymaktadır. Yani çözüm yalnızca "sırlamak ve yasaklamak" değil, biraz da "yol göstermek" ile alakalıdır. Tasarı ise yol gösterme kısmını ihmal etmiştir.

Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi'nin öz sözünde şu yer alır;

"Halk için artan sayıda program hizmet seçenekleri sunarak, Avrupa'nın mirasını genişletmeye ve işitsel-görsel evrenini geliştirmeye istekli ve bu kültürel hedefi yüksek kaliteli programların yapımını ve dolaşımını artırma çabalarıyla halkın siyasi, eğitsel ve kültürel alanlardaki beklentilerine cevap vererek gerçekleştirmeye kararlı şekilde" Yani çocukların işitsel - görsel evrenini artırmak da tasarıda yer alması gereken bir ödevdir.

Bu ödev BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ile de verilmiş bir görev ve üstlenilmiş bir yükümlülüktür.

Mevcut birkaç tematik kanal (çocuk kanalı)na ücretsiz ulaşım çok mümkün değildir. Bu nedenle bu ödevin eşit bir biçimde yerine getirildiğini söylemek doğru olmaz. Kaldı ki ardı ardına çizgi film yayınlamanın işitsel ve görsel evreni genişletip genişletmediği de tartışılması gereken bir konudur.

Eklenmesi gereken ilkeler;

• Çocukları istismar eden, onların gelişimsel seviyelerine uygun olmayan çevre ve durumlarda konumlandırılan ve bunu özendiren yayınlara izin verilmez"

• Çocuk yayınlarını, çocukların ve gençlerin gelişimsel seviyelerine uygun, onları istismar etmeyen, onların potansiyellerini geliştirici, onları ve kültürlerini temsil eden ve farklı kültürleri tanıyıp anlamalarına yardımcı olacak şekilde hazırlanmalıdır.

• Çocuk yayınları, çocukların izlemesi için uygun saatlerde, düzenli aralıklarla yapılmalı, çeşit ve içerik bakımından geniş bir yelpazeye sahip olmalıdır.

Madde 43 ile 1994 yılında ilk ilgili kanun ile kurulan İstanbul, İzmir, Adana, Diyarbakır ve Van illerinde bulunan bölge müdürlükleri temsilcilik düzeyine indirilmektedir. Bu son derece yanlış ve geri adım atılması gereken bir karardır.

Tasarının üst kurul üye ve personelinin hukuki statüleri ile mali ve sosyal haklarının tanımlandığı 39, 43 ve geçici 1. maddesi de tekrar gözden geçirilmelidir. Tasarı ile Üst Kurul üyeliğine seçilen Üst Kurul üyelerinin; kendi aralarından iki yıllığına seçmiş oldukları Başkan ile ek gösterge, emekli maaşı, makam tazminatı ve temsil tazminatı vb. haklar yönünden aralarında farklılıklar getirilmektedir. Şöyle ki, Üst Kurul Başkanının sigorta primleri, bakanlık müsteşarının yararlanmakta olduğu +7600 ek gösterge üzerinden hesaplanacak iken, Üst Kurul Başkan Vekili de dahil olmak üzere diğer üyelerin sigorta primleri bakanlık müsteşar yardımcısının yararlanmakta olduğu +6400 ek gösterge üzerinden hesaplanacaktır. Bunun bir sonucu olarak da, Üst Kurul üyelerine sağlanacak aylık, makam, temsil ve görev tazminatı gibi mali haklarda da farklılıklar doğabilecektir.

Yukarıda sıralanan sebeplerle tasarıya katılmamız mümkün değildir.

Nevin Gaye Erbatur
Adana

Onur Öymen
Bursa

KARŞI OY YAZISI

" Bilgi Toplumu ve Medya" faslına ilişkin müzakerelerin kapanış kriterlerini oluşturan bu yasa tasarısı, başta TRT'yi de denetim kapsamı altına almak gibi bir çok olumlu yanları olmakla beraber;

Mevcut "görsel ve işitsel medya"nın işleyişi ve uygulamaları; " Tarafsızlığa saygı", " Özel yaşama saygı", " savunma hakkına ve yargı sürecine saygı", " barışa- huzura saygı", "çoğulculuğa saygı" gibi konularda AB standartlarına göre son derece yetersiz düzeydedir.

Yayınlarnın eğitim boyutu son derece zayıftır, şiddet boyutu ise son derece güçlüdür.

Bunların dışında, tasarı Başbakana yayınlara fiilen sansür uygulaması yapabilme yetkisini vermektedir. Böyle bir yetki benzeri, AB ülkelerinde yer almamaktadır.

Keza, halen yüzde yirmibeş ile sınırlandırılmış olan yabancıların" görsel ve işitsel medyada toplam kontrol hakkı" bu tasarı ile yüzde elliye çıkarılmaktadır. Yabancıların medyada tekelleşmesine yol açacak olan bu durum kabul edilemez.

Türkçe dışındaki anadillerde yayın hakkı sadece özel "görsel ve işitsel" medya ile özel yazılı medya üzerinden yapılabilirdir. Oysa tasarı bu konuda kamu ve özel medya ayrımı yapmamaktadır. Bu alanla ilgili bireysel ve kültürel haklar, buna katkı sağlayan özel televizyon ve radyolar devlet tarafından desteklenerek, sağlanmaktadır.

Sekizinci maddenin (s) fıkrasında yer alan" cinsiyet eşitliği" tanımını "toplumsal cinsiyet eşitliği" olarak değiştirilmiştir.

Diğer yandan hükümet, müzakereye açılan fasıllara ilişkin, Türkiye'nin AB'ye sunduğu "Müzakere Pozisyon Belgesi" ile müzakerelere temel alınan" Ortak Müzakere Pozisyon Belgelerini" yasama organlarından gizlemektedir. Diğer aday ülkelerde izlenmiş olan bu yöntem, iktidarın bu yasakçı tavrı AB'ye uyum açısından çok önemli konumda olan bu gibi tasarı veya tekliflerin gereğince değerlendirilebilmesini engellemektedir.

Algan Hacaloğlu

İstanbul

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No.: 1/883

9/11/2010

Karar No.: 19

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça 24 Mayıs 2010 tarihinde tali olarak Plan ve Bütçe; Avrupa Birliği Uyum; Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Esas Komisyon olarak Anayasa Komisyonuna havale edilen "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Tasarısı (1/883)" Komisyonumuzun 9 Haziran 2010, 21 Ekim 2010 ve 4 Kasım 2010 tarihli toplantılarında görüşülmüştür.

9 Haziran 2010 tarihli toplantımıza Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç, RTÜK Başkanı Sayın Davut Dursun ile Adalet ve Maliye Bakanlıklarından yetkililer, RTÜK, TRT, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Devlet Meteoroloji Genel Müdürlüğü yetkilileri, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri katılmışlardır.

Tasarı ile Türkiye Cumhuriyeti topraklarında yerleşik olarak veya yargı yetkisi altında, her türlü teknik, usul ve araçlarla ve her ne isim altında olursa olsun elektromanyetik dalgalar veya diğer yollarla yapılan; radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi, denetlenmesi, medya hizmet sağlayıcıların idari, mali ve teknik yapıları ile yükümlülükleri, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kuruluşu, teşkilat, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Tasarı ile AB mevzuatına uyum sağlanmasına yönelik bazı düzenlemeler yapıldığı, gerekçesinde belirtilmektedir.

Komisyon Başkanı Prof. Dr. Burhan Kuzu toplantıyı açış konuşmasında son derece karışık ve karmaşık bir alan olan yayıncılıkla ilgili düzenlemelerin bir süre sonra gelişmelerin gerisinde kaldığını belirtmiştir. Sayın Kuzu 1994 tarihli ve 3984 sayılı Kanunun AB mevzuatına uyum çerçevesinde değerlendirilmesinin gerektiğine, özellikle; analog yayıncıdan sayısal yayına geçilmesi, frekans tahsislerinin yapılması, kamu - özel radyo ve televizyon yayınlarının farklı denetime tabi olmasına son verilmesine ve düzeltme - cevap hakkının Tasarıda yer almasının önemine dikkat çekmiştir.

Tasarının tali olarak havale edildiği Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun raporları üyelerimizin değerlendirmesine sunulmuştur.

Hükümeti temsilen Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, Tasarının tümü üzerinde şu görüşleri belirtmiştir;

- Ülkemizde televizyon ve radyo yayıncılığı devlet tekelinde iken 1993 yılında özel radyo ve televizyon yayıncılığına imkan tanınmış, 13/4/1994 tarihinde 3984 sayılı Kanunla RTÜK kurulmuş böylece ilk özel radyo ve televizyon yayıncılığının mevzuatı oluşturulmuştur. Söz konusu Kanunla ilgili, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları ve yapılan yirmiyeye yakın değişiklik sonucu Kanunun bütünlüğü bozulmuş, iptal edilen maddeler konusunda ciddi boşluklar doğmuştur. Mevcut Kanunun;

yeni teknolojilerin yayıncılık sektöründe hayata geçirilmesine imkan vermediği, karasal yayınların lisanslanması konusunda düzenlemelerin yetersiz kaldığı, öngörülen müeyyidelerin anlamsız hale geldiği söylenmektedir. Frekans tahsisi ve planlama yetkisi ile ilgili olarak Elektronik Haberleşme Kanunu uyarınca Üst Kurula tanınan yetkinin kuruluş kanununa dercedilmesi zorunludur.

- Görüşülmekte olan 1/883 esas nolu Tasarı, AB mevzuatına uyum kapsamında, AB Görsel - İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesi esas alınarak düzenlenmiştir. Çok sayıda radyo, televizyon yayıncısı ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile görüşülerek hazırlanmış, ortaya çıkan metin Sivil toplum kuruluşları ile üniversitelerin görüşüne sunulmuştur.

- Tasarı, sektörün sorunlarına çözümler içermekte, rekabeti artıran, sayısal yayına geçişin hukuksal alt yapısını hazırlayan, karasal frekans tahsisine çözüm getiren, tekelleşmeyi engelleyen düzenlemeler öngörmektedir. Tanımlar sadeleştirilmekte, anlam bütünlüğü sağlanmakta, yönerge doğrultusunda yeni tanımlar mevzuata girmektedir. Bu çerçevede RTÜK'ün görevleri yeniden düzenlenmektedir.

- Yayın ilkeleri yönerge doğrultusunda yeniden belirlenmektedir.

- AB müktesebatına uyum çerçevesinde kamu yayın kuruluşları ile özel yayın kuruluşlarının aynı denetime tabi olmaması eleştirilmektedir. Tasarı ile, TRT yayınlarının da RTÜK denetimine alınması öngörülmektedir.

İsteğe bağlı yayıncılığa Tasarıda yer verilmiştir.

- Aksayan müeyyide sistemi kademeli şekilde yeniden düzenlenmektedir.

- Tasarının yasallaşması durumunda kontrolsüz rating ölçümleri ortadan kalkacaktır.

- Çocuklar için hazırlanan çizgi filmler ve programlara belirli bir düzen getirilmektedir. Çocukların yayınlardan olumsuz etkilenmesini önleyici tedbirler öngörülmektedir. Bu çerçevede akıllı işaretler, koruyucu sembol sisteminin hukuki alt yapısı Tasarıda yer almaktadır.

- Cevap - düzeltme hakkı Basın Kanununa paralel olarak düzenlenmektedir.

- Üst Kurul reklam payının %5'ten %3'e düşürülmesi yayın kuruluşları açısından önemli bir yenilik olarak Tasarıda düzenlenmektedir. Böylece yayın kuruluşlarından gereksiz yere fazla kesinti yapılması önlenecektir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerde üyelerimiz şu görüşleri ifade etmişlerdir:

- Yozlaşmanın en büyük aracı susturulmuş ve korkutulmuş radyo ve televizyonlardır. Bu yolla milli ve manevi değerler, aile yapısı tahrip edilmektedir. Şiddeti meşrulaştıran programlar, yanlış, taraflı tartışmaları içeren yayınlar yozlaşmanın temelini oluşturur. Yürümekte olan davalarla ilgili kamunun bilgilendirilme noktasında yargıyı etkileyici yayınlar yapılmaktadır. RTÜK, tarafsızlığı ihlal eden, medyayı, şiddeti teşvik eden, etnik, aristokrat kültürü, Türk kültürünün üzerine çıkaran aile yapısını bozan programlar karşısında etkisiz kalmaktadır. Genel kültürü besleyen, bilgi toplumu olmaya yönelik politikalar izlememekte; gelenek - görenekleri olumlu geliştiren, manevi değerleri güçlendiren, adaleti, feraseti, cesareti besleyen programlarla ilgili gayret göstermemektedir. Kadına, çocuğa, şiddete yönelik yayınlar, kısmet programları, gençleri olumsuz etkileyen programlar kaldırılmalı, yayınlar iyileştirilmelidir.

- Tasarının Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde getirildiği ifade edilmekle birlikte; açık- şeffaf- dürüst- hesap verebilir bir anlayış ortaya konmamaktadır. Kamu kaynaklarını kullanma noktasında hassas davranılmalı, ihlali halinde en ağır cezalar getirilmelidir.

- Devlet Denetleme Kurulu raporu RTÜK'le ilgili tespitlerinde kurum kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu rapor Tasarı görüşmelerinde göz önünde bulundurulmalıdır.

- Yandaş televizyonların kayırılması, kadrolaşma, Kurul Üyelerinin gezi ve yolluklarında ölçsüz davrandıkları gerçeği göz ardı edilmemelidir. Tasarıda mevcut durumu güçlendiren, ekonomik durumu artırıcı maddeler söz konusudur.

- Tasarıda Üst Kurul personelinin yapılanmasında partizan kadrolaşmanın hayata geçirilmesi amacı vardır.

- Sermaye yapılanması, mülkiyet ilişkisi, medya patronluğu ile Devlet ihalelerine iştirak konusunda kısıtlama olmadığı görülmektedir. Tasarının demokratikleşme, medya özgürlüğü, kamuoyunu doğru bilgilendirme anlamında bir fonksiyonu yoktur.

- Avrupa Birliği Görsel İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesinde üye devletlerin medya hizmetlerini yeni ruhsat ve izin mekanizmalarına bağlamaları öngörülürken, Tasarıda buna uyulmadığı; yine aynı şekilde yönergede hem gerçek hem tüzel kişilere yayıncı olma imkanı getirilirken, Tasarıda sadece anonim şirketlere bu hakkın tanındığı görülmektedir.

- RTÜK'ün yetkileri yayınları denetleme, planlama ve izleme alanında artmakta, yargı denetimi fiilen işlevsiz hale getirilmektedir.

- Medya - demokrasi ilişkisi göz önünde bulundurularak, demokrasinin düzeyini yukarıya çekmek için hedef ve görevler iyi belirlenmelidir. Tasarının yayıncılık alanındaki düzenlemeleri gelişen teknolojiye uydurma amacı ile medyanın demokrasi ile bire bir ilişkisini kuran maddeleri içermesine dikkat edilmelidir. Yabancı sermayenin payının %25'ten %50'ye çıkarılmasının demokratik gelişmeye nasıl katkıda bulunacağı değerlendirilmelidir.

- Üst Kurul yapılanması yanlıştır, gözden geçirilmelidir. RTÜK Başkanı ile üyeler arasındaki emeklilik açısından Tasarıdaki eşitsizlik giderilmelidir. Kurul personelinin özlük haklarında geriye gidiş söz konusu olmamalıdır. Anadolu medyası, frekans ihalesinde mağdur olmamalıdır. İlkeli yayın yapan amatör ya da profesyonel yayıncılar korunmalıdır.

- Görsel ve işitsel medya alanı önyargıdan uzak düzenlenmelidir. Bu çerçevede hem basın özgürlüğü hem büyük bir gelir söz konusudur. Sivil toplum kuruluşları, yayın kuruluşları ve bilim adamlarının Tasarıya katkıları sağlanmalıdır. Yerel medyayı koruyan ve kollayan düzenlemelere yer verilmelidir.

Tasarının geneli üzerindeki görüşlere cevaben Sayın Arınç Devlet Denetleme Kurulu raporuna sahip çıktığı ifade ederek bu rapora göre üyelerini Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçtiği RTÜK'ün, bağımsızlık endeksi en yüksek kurum olduğunu söyleyerek düzenlemenin konjonktürel olmadığını, RTÜK'ün görevini yeterince yapmadığını, aile değerleri milli ve manevi değerlerin korunması gerektiğini belirtmiştir. Sayın Arınç devamla;

- İmkân ve fırsat olduğu takdirde iletişim fakültelerine ayrı kanal tahsis edeceklerini, bu konudaki önerilere açık olduklarını,

- Tasarının fazlasıyla çoğulcu ve katılımcı anlayışla hazırlandığını,

- Mevcut müeyyide sistemi ile RTÜK'ün mesafe almasının mümkün olmadığını,
 - Müstehcen kelimesinin Türk Ceza Kanununda yer alan bir kelime olduğunu, müeyyide uygulanırken süratli karar verme, uygulama ve yayın ilkelerine karışan pek çok konuda ileri, güçlü adımlar atılması gereğini,
 - Tüm üyelerini TBMM'nin seçtiği RTÜK de yürütmenin doğrudan güdümüne sokulma suçlamasının doğru olamayacağını, RTÜK'ün bağımsız, özerk bir kurul olduğunu,
 - İnternet medyasıyla ilgili düzenleme yapacaklarını belirtmiştir.
- Yapılan görüşmelerden sonra Tasarının bir Alt Komisyonunda değerlendirilmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon, Başkanlığına Sakarya Milletvekili Ayhan Sefer Üstün'ü seçerek çalışmalarını tamamlamıştır.

Komisyonumuzun 21 Ekim ve 4 Kasım 2010 tarihli toplantılarında Alt Komisyon raporu görüşülmüştür. Toplantımıza Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç, RTÜK Başkanı Sayın Davut Dursun ile Maliye ve Adalet Bakanlıkları, RTÜK, TRT, Bilgi ve Teknoloji İletişim Kurumu yetkilileri katılmışlardır.

Komisyon Başkanı Prof. Dr. Burhan Kuzu 21 Ekim 2010 tarihli toplantıyı açış konuşmasında, Alt Komisyonun yapmış olduğu çalışmayı özetlemiş, bu Tasarıyla frekans tahsisi, medya sahipliği, izleme oranlarının tespiti, yabancı sermaye oranı, bölgesel yayın tanımı, yayın durdurma - yasaklama, kademeli ceza sistemi, RTÜK'ün reklamlardan alacağı pay gibi pek çok hususun düzenlendiğini ifade etmiştir. Tasarıda pek çok yeni kavramın ve yayın ilkelerinin geniş şekilde düzenlendiğini, çevre eğitim ve kültür programlarına önem verilmediğini, Türkçeyi doğru ve güzel kullanmaya yönelik tedbirlerin alınmaya çalışıldığını belirtmiştir.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç, Tasarının bütüncül bir anlayışla, konunun tüm taraflarının görüşleri alınarak hazırlandığını ifade etmiştir. Onaltı yıldır karasal yayın lisansı verilemediği ve sayısal yayına geçilemediğine dikkat çeken Sayın Arınç Tasarıyla yabancı sermaye oranı, yeniden iletim, reklamların sınırlandırılması, vericilerin tek bir şirkette toplanması, seçim dönemi yayınları, siyasi reklamlar, müeyyideler, koruyucu sembol sistemi, sağlık alanında belirli kurallar içinde reklamın serbest olması gibi pek çok konuda değişen şartlara ve Avrupa Birliği müktesebatına uygun düzenlemeler getirildiğini belirtmiştir.

Alt Komisyon Başkanı Sayın Ayhan Sefer Üstün, Tasarının şartların neredeyse her gün değiştiği zor bir alanı düzenlediğini, konuyla ilgili tüm tarafların yazılı ve sözlü görüşlerine başvurulduğunu ifade ederek Alt Komisyonun yaptığı değişiklikler konusunda Komisyonu bilgilendirmiştir.

Alt Komisyon metninin geneli üzerinde üyelerimizce şu görüşler ifade edilmiştir.

- Televizyon seyretme oranının çok yaygın olduğu Ülkemizde kamuoyunu şekillendiren, önemli bir alan düzenlenmektedir. Haber verme görevinin gerçeklik, doğruluk ve tarafsızlık içinde yerine getirilmesi sağlanmalıdır. Basın özgürlüğü ve önündeki engellerin kaldırılması tartışılmalıdır. RTÜK bu çerçevede adil, tarafsız, makul, doğru, gerçek yayın yapılmasını teşvik etmeli, aykırı olanlara müeyyide uygulamalıdır.

- İleri demokrasinin en önemli unsuru görsel ve işitsel medyadır. Bu kesim üzerindeki baskı iklimi ortadan kaldırılmalıdır.

- Anayasa; radyo ve televizyon faaliyetlerini esas alırken, Tasarı tüm görsel ve işitsel medyayı düzenlemekte, özellikle denetlemeyi öne çıkarmaktadır. Bu alanda tekelciliği önleyici hükümler bulunmamaktadır.

- Tasarıda RTÜK içinde kadrolaşma yer almakta, kimi çalışanların tasfiyesi amaçlanmakta, adeta RTÜK Hükümetin yan kuruluşu haline getirilmektedir. Başkan odaklı hiyerarşik bir yapının öngörüldüğü RTÜK'ün kendi içinde demokrasi bulunmamaktadır.

- Tasarı görsel - işitsel basın üzerinde sansür ve denetim yapısı kurmakta, özel ticari amaçlı yayıncılığı merkeze almakta, kamu hizmeti boyutuna vurgu yapmamaktadır.

- Tasarının en tehlikeli bölümü yükselen yabancı sermaye oranıdır. Toplumu yönlendiren bir sektörde bu oran oldukça yüksektir.

- Üst Kurulda basın sektöründen, bu alanla ilgili teknik personelden, meslek kuruluşlarından temsilcilerin olması sağlanmalıdır.

- Bölge müdürlüklerinin kaldırılması tehlikeli sonuçlar doğuracaktır. Bölücülük propagandası yapan radyo ve televizyonlar kontrol edilemez hale gelecektir. İhtiyaç halinde kurulması öngörülen temsilcilikler, bölge müdürlüğünün fonksiyonunu karşılayamayacaktır.

- Siyasi reklam konusu yeniden değerlendirilmelidir. Devletten aldıkları yardım ve gelirleri farklı olan siyasi partiler arasında demokratik olmayan bir yarış yaşanacaktır.

- Aylık para cezası oranı fazladır, yeniden gözden geçirilmelidir.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, mevkute - yazılı basın konusunun Basın Kanunu ile düzenlendiğini, internetle ilgili düzenlemeye ihtiyaç olduğunu, dünya örneklerine bakıldığında %50 yabancı sermaye oranını makul, doğru bulduklarını, cezaların oranının denge meselesi olduğunu ifade etmiştir. RTÜK'ün üye seçiminin Anayasa gereği olduğunu belirten Sayın Arınç, Devlet Denetleme Kurulu Raporunda RTÜK'ün üyelerinin seçiminde icranın rolünün olmaması, Başkanın Kurul içinden seçilmesi, üyelerin görev süresi dolmadan görevden alınmaması ve yüksek gelir kaynakları sebebiyle bağımsızlık oranı en yüksek Kurul olarak belirtildiğine tekrar dikkat çekmiştir.

Alt Komisyon raporunun tümü üzerindeki görüşmelerden sonra maddelerine geçilmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 1 inci maddesi üzerindeki görüşmelerde en tepede yer alan ifade ve haber alma özgürlüğünün başa alınarak amaç maddesinin yazılması, radyo yayınlarının ayrı düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ancak düzenlemenin Anayasanın 133 üncü maddesi doğrultusunda olduğu belirtilerek madde Komisyonumuzca Alt Komisyon metninde yer aldığı şekliyle kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin kapsamı düzenleyen 2 nci maddesinin Avrupa Birliği Görsel İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesine uygun bir çerçevede hazırlandığı üyelerimizce ifade edilmiştir. "editöryal" ,"analog" kelimelerinin Türkçe karşılığının bulunmasının uygun olacağı, "işgücünün önemli bir kısmının" ibaresinin muğlak olduğu bazı üyelerimizce söylenmiş, madde metninde geçen "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresine "Devletin" ibaresi eklenerek madde kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının sekizinci bendinde gizli ticari iletişimin ücret veya maddi menfaat karşılığı olmasını içeren önerge Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Maddenin yirmiikinci bendinde gazete ve dergi yayıncılarının program desteklemesi yapabilmemesini öngören önerge, yirmiuçüncü bendinde, öz tanıtımların reklam kapsamı dışına çıkarılmasını içeren önerge, yirmisekizinci bendinde tematik yayın süresinin %60' a düşürülmesini ve yirmidokuzuncu bendinde tanıtımların reklam olarak nitelendirilmemesini amaçlayan önergeler Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Madde redaksiyon çerçevesinde yayıncı tanımını düzenleyen otuz beşinci bendine "ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "/veya" ibaresi eklenerek Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin yeniden iletimi düzenleyen 4 üncü maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin yayın dili başlıklı 5 inci maddesi üzerindeki görüşmelerde Türkiye Cumhuriyeti dilinin Türkçe olduğu, bu düzenlemenin terör örgütünün aldığı mesafe sonucu gerçekleştiği, dille ilgili Anayasal zorunluluğun göz ardı edildiği bazı üyelerimizce ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra Türkçe dışında kullanılan dillerin gramerini uygulamanın azınlık yaratıcı adımlar olduğu, bu konuyla ilgili usul ve esasları yönetmeliğe bırakmanın doğru olmayacağı söylenmiştir. 5 inci maddenin ikinci cümlesinin metinden çıkarılması önerilmiş ancak kabul edilmemiştir. Madde Alt Komisyon metnindeki şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin medya hizmet sağlayıcının bağımsızlığı ve sorumluluğunu düzenleyen 6 ncı maddesinin görüşmelerinde, editoryal bağımsızlığın metinde yer almamasının bir eksiklik olduğu bazı üyelerimizce ifade edilmiş; ancak cevaben düzenlemenin editoryal bağımsızlığı kapsadığı söylenmiştir. Madde Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin olağanüstü dönemlerde yayınları düzenleyen 7 nci maddesinin görüşmelerinde Başbakan veya Bakana yayın yasağı getirme yetkisinin yasaklamayı kural haline getirdiğinden kabul edilemez olduğu, yargı kararı olmaksızın yayın yasağı getirilmemesi gerektiği bazı üyelerimizce ifade edilmiş, madde Alt Komisyon metnindeki şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Yayın ilkelerini düzenleyen 8 inci madde görüşmelerinde mevcut Kanunda yer alan etnik ayrımcılık yapma yasağının Alt Komisyon metninde yer almadığı, Türk Ceza Kanunu açısından yanlış olarak müstehcen tabirinin kullanıldığı, bunun yerine pornografinin kullanılmasının yönergeye de uygun olacağı bazı üyelerimizce ifade edilmiştir. Ayrıca yönerge uyarınca cinsel tercih ibaresinin eklenmesi, alkol ve uyuşturucu kullanımının aynı maddede yer almaması gerektiği söylenmiştir. Cinsel tercih nedeniyle bireyler aşağılanmamalıdır. Bu ilkenin yer almaması durumunda, aksi yayınların önü açılacaktır. 8 inci madde görüşmeleri üzerinde verilen bir önergeyle yayınların toplumun milli ve manevi değerleri ile Türk aile yapısına aykırı olmaması, Türk milli eğitiminin genel amaçlarının, temel ilkelerinin ve milli kültürün geliştirilmesi yönünde bentlerin maddeye eklenmesi, özürülüler ibaresi yerine engelliler ibaresi kullanılması, maddeye "haber yayınlarında kamuoyu oluşturma amacı ile yorum ve yönlendirme yapılamaz" şeklinde fıkranın eklenmesi istenmiş, ancak maddenin içeriğinin bu hususları içerdiği gerekçesiyle kabul edilmemiştir. Madde Alt Komisyon metnindeki şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin yayın hizmetlerinde ticari iletişimin genel esaslarını düzenleyen 9 uncu maddesinin yedinci fıkrasına, genel beslenme diyetlerinde aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıda ve maddeler içeren yiyecek ve içecek listesinin her yıl Sağlık Bakanlığınca açıklanmasını içeren bir önerge verilmiş, ancak Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Madde Alt Komisyon metnindeki şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin televizyon ve radyo hizmetlerinde reklam ve tele alışverişi düzenleyen 10 uncu madde görüşmelerinde, sanal reklam ve özel tanıtıcı reklamların nasıl yayınlanacağı konusunda bir önerge verilmiş ancak Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Madde görüşmelerinde RTÜK'ün reklamlardan pay alma imkanının olmasının, reklam süresinin artmasına yol açacağı, RTÜK'ün gelirleri kısmında bu konunun düzeltilmesi gerektiği, meslek kuruluşlarından, medya hizmet sağlayıcılardan temsilcilerin RTÜK'te yer almasının doğru olacağı bazı üyelerimizce ifade edilmiştir. Madde Alt Komisyon metnindeki şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Belirli ürünlerin ticari iletişimini düzenleyen 11 inci madde görüşmelerinde reçeteye tabi olmayan ilaçların, özellikle çocuklar için tehlike oluşturabileceği, kamunun aldatılmasına sebep olabileceği gerekçesiyle reklamının yapılmamasına yönelik verilen önerge Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. İlacın ticari meta konusu yapılmaması, reklam aracılığıyla satılmamasının önemli olduğu, TRT'nin aynı amaçla çıkardığı yönetmeliğin üç kere iptal edildiği, korunacak değer halkın genel sağlığı olduğu, üyelerimizce ifade edilmiştir. 11 inci Madde Alt Komisyon metninde yer alan şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Program desteklemesi kenar başlığını taşıyan 12 nci maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinin, ilacı ticari meta haline getiren 11 inci maddeden daha tehlikeli boyuta gelmiş şekli olduğu bazı üyelerimizce söylenmiştir. Madde Alt Komisyon metninde yer alan şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin ürün yerleştirmeyi düzenleyen 13 üncü maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin genel ve tematik yayınları düzenleyen 14 üncü maddesi üzerinde çocuklar için hazırlanacak çizgi film ve diğer programların yerli yapım oranlarının indirilmesini içeren önerge Komisyonumuzca uygun bulunmamıştır. Madde Alt Komisyon metninde yer alan şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin Avrupa eserlerini düzenleyen 15, kısa gösterim hakkını düzenleyen 16, kamunun önemli olaylara erişimini düzenleyen 17 ile düzeltme ve cevap hakkını düzenleyen 18 inci maddeleri, Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin, kuruluş ve hisse oranlarını düzenleyen 19 uncu maddesinin görüşmelerinde verilen bir önerge ile birinci fıkranın (b) bendinde yer alan "bu aracı kurumlara" ibaresinin "bunlara" şeklinde değiştirilmesi yazım tekniğine uygun görülmesi sebebiyle; (d) bendinin ikinci cümlesinde yer alan "yüzde yirmi beşini" ibaresinin "yüzde otuzunu" şeklinde değiştirilmesi ise tekelleşmenin önlenmesi açısından bir sorun teşkil etmeyeceği gerekçesiyle kabul edilmiştir. Önergede %50 olan yabancı sermaye payının %49'a indirilmesi yer almaktadır. Yabancı ülke hafızasını düşünen bir toplum doğacağı, yabancı büyük sermayedarlarla milli sermayedarların rekabetinin mümkün olmayacağı, iletişim alanında yönetimin yabancıların eline geçmesinin önlenmesinin bu nedenle önemli olduğu, yurt dışında da yabancı sermaye önünde önemli engeller bulunduğu gerekçesiyle bu değişikliğin önerildiği söylenmiştir. Eleştirilere cevaben bu oranın bir bakış açısı, sistematik bir düzenleme olduğu, bütünlüğün bozulmaması gerektiği ifade edilmiştir. Yabancı sermayeye kimse olumsuz bakmamaktadır. Amaç yabancı sermayenin Ülkemize girişinin teşvik edilmesidir. %50 bandı iş dünyasında da benimsenen gerçekçi bir orandır. Sermaye sahibinin

kimliğinden öte, önemli olan yayın ilkelerini doğru belirleme, etkin denetim ve müeyyide sistemidir. Bu görüşmelerden sonra önerenin bu bölümü reddedilmiştir. Önerenin, Alt Komisyon metninin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının "d" bendinin başına, sınırlamaların mevcut müktesap hakları korumaya yönelik olarak eklenmesi öngörülen cümle Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Önerenin aynı bendin ikinci cümlesinde geçen "karasal yayın" ibaresinin başına "ulusal" ibaresinin eklenmesi, medyada tekelleşmenin önlenmesi amacına aykırı düşeceği gerekçesiyle kabul edilmemiştir. Bölgesel ve yerel yayıncılıkta da tekelleşme önlenmelidir. Aynı bent de geçen 90 günlük sürenin 180 güne çıkarılması, mevcut düzenlemede de 90 gün olması, sürenin uzamasının sürüncemeye yol açacağı gerekçesiyle; para cezasının miktarının azaltılması ise cezanın caydırıcılık vasfını kaybetmesi sonucunu doğuracağı gerekçesiyle Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Maddenin "f" bendinin ikinci cümlesinde yer alan "kuruluşa doğrudan" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya dolaylı" ibaresinin eklenmesi, dolaylıda da sınır getirilme sonucunu doğuracağı; "g" bendinde yer alan "yerli veya" ibaresinin metinden çıkarılmasının bir kısım lehine özel bir düzenleme yapılması gibi bir sonuç çıkabileceği gerekçesiyle reddedilmiştir. Madde önerenin kabul edilen kısmı çerçevesinde Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin hisse, şirket devri ve birleşmeyi düzenleyen 20, logo ve çağrı genel başlıklı 21, izleyici temsilciliğini düzenleyen 22, haber birimlerinde çalışanları düzenleyen 23 ve koruyucu sembol sistemini düzenleyen 24 üncü maddeleri Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin yayın kayıtlarının muhafazasını düzenleyen 25 inci maddesinin görüşmelerinde, yayının herhangi bir şekilde soruşturma veya kovuşturma konusu yapılması halinde yayın kaydını saklama süresini üç yıla sınırlayan önerge Komisyonumuzca benimsenmemiş, kovuşturma ve soruşturma sonuçlanıncaya kadar kayıtların saklanması gerekli olduğu söylenmiştir. Madde Alt Komisyon metninde yer alan şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin frekans planlaması ve tahsis kenar başlığını taşıyan 26 ncı maddesinin görüşmelerinde dört adet önerge işlemi yapılmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında TRT'nin mevcut kanal kapasitesinin korunabilmesi ve Avrupa Birliği ülkelerindeki uygulamalar ile paralelliğin sağlanması amacıyla verilen önerge Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasının başına "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kanunlarında radyo ve televizyon yayını yapabileceklerine ilişkin hüküm bulunan kamu kurum ve kuruluşlarına Üst Kurul tarafından uygun frekans ve multipleks kapasitesi ücretsiz tahsis edilir." cümlesinin eklenmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir. İletişim fakültelerine frekans tahsisi ile yerel medya hizmet sağlayıcı kuruluşların sekizinci fıkrada belirtilen hizmetlerden Üst Kurulun üst sınırını belirleyeceği ücret mukabilinde yararlanmalarını içeren önerge ile Verici Tesis ve İşletim Şirketine yerel ve bölgesel yayıncıların ortak olmasını içeren önerge Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Bu maddenin görüşmelerinde iletişim fakültelerinin kapalı devre sistemi ile yayın yapmalarının mümkün olduğu, dışarıya açık yaptıkları yayınlarda sakıncalar doğabileceği ifade edilmiştir. Madde benimsenen önergeler doğrultusunda Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin yayın lisansı türleri, süresi ve devir kenar başlığını taşıyan 27 nci maddesi görüşülürken, bir ve üçüncü fıkralarında yer alan karasal yayın ibarelerinin başına "ulusal" kelimesinin eklenmesini içeren önerge kabul edilmemiştir. Bu düzenleme Alt Komisyon çalışmalarında gerçekleştirilmiştir. Madde Alt Komisyon metninde yer alan şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin multipleks işletmecilerini düzenleyen 28 inci maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin platform işletmecileri ve yayın hizmeti iletişimi yapan alt yapı işletmecilerini düzenleyen 29 uncu maddesi ile ilgili olarak; yerel medya hizmet sağlayıcıların platform hizmetlerinden yararlanmasını içeren önerge verilmiş, ancak Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. 29 uncu madde ile seçim dönemlerinde yayınları düzenleyen 30, siyasi reklamı düzenleyen 31 inci madde Alt Komisyon metninde yer aldığı şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

İdari yaptırımları düzenleyen 32 nci maddenin ayrıntılı ve iyi düzenlenmiş olduğu üyelerimizce ifade edilmiştir. Maliye Bakanlığının önerisi üzerine; idari para cezalarının tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenmesinin maddeye on birinci fıkraya olarak eklenmesini içeren önerge Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Yayın ilkeleri ihlalinin program bazında cezalandırılması sistemini düzenleyen önerge, Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Madde benimsenen önerge çerçevesinde Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Üst Kurul Başkanı ve Başkan vekili kenar başlıklı 36 ncı maddenin görüşülmesi sırasında verilen bir önerge ile, muhalefet partilerince aday gösterilen Üst Kurul üyelerinin Kurulun yönetim kademesinde yer almasının demokratik yapılanmayı oluşturacağı belirtilmiştir. Ancak bu düzenleme sistem içinde uygun olmayacağı gerekçesiyle kabul edilmemiştir. 36 ncı madde ile ilgili olarak Başkanın görev ve yetkilerini düzenleyen önerge ise, uygulamada belirsizlikleri gidereceği ifade edilerek kabul edilmiştir. Madde, benimsenen önerge doğrultusunda Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin, Üst Kurulun görev ve yetkilerini düzenleyen 37 nci maddesi, yasaklar ve denetim kenar başlıklı 38 inci maddesi Alt Komisyon metninde yer alan şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin, Üst Kurul üyelerinin teminatı, mali ve sosyal haklarını düzenleyen 39 uncu maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Bu madde görüşmelerinde tüm Üst Kurul üyelerinin özlük haklarını düzenleyen yasal düzenleme yapılarak, bu konudaki tartışmalara son verilmesi gereği üyelerimizce ifade edilmiştir.

Alt Komisyon metninin, Üst Kurulun çalışma esasları, toplantı ve karar yeter sayısını düzenleyen 40 inci maddesi Alt Komisyon metninde yer alan şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin Üst Kurulun mali kaynaklar ve bütçesini düzenleyen 41 inci maddesi üzerinde verilen ve medya hizmet sağlayıcıların aylık brüt ticari iletişim gelirlerinden ayrılacak %3 payın %2'ye indirilmesini içeren önerge kabul edilmemiştir. Madde Alt Komisyon metninde yer alan şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin, Üst Kurulun teşkilat, personeli ve kadrolarını düzenleyen 43 üncü maddesi görüşmelerinde dört adet önerge verilmiştir. Maddenin üçüncü fıkrası ile dokuzuncu fıkrasından "başkan yardımcıları" ibaresinin, on ikinci fıkrasında geçen "Başkan yardımcıları, bakanlık genel müdürü" ibaresini çıkarılması, on ikinci fıkrasında yer alan "bakanlık genel müdür yardımcısı" ibaresinden sonra gelmek üzere "daire başkan yardımcıları, başkanlık müşaviri" ibaresinin eklenmesini, aynı fıkrada yer alan "bakanlık müşaviri" ibaresinin "Başbakanlık müşaviri"

şeklinde değiştirilmesini içeren önerge, Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Başkan yardımcılığının çıkarılmasının sisteme aykırı olacağı, başka kurumlarda da benzer uygulamaların olduğu ifade edilmiştir. 43 üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan "İnsan Hakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı"nın iki ayrı başkanlık olarak ayrılmasını içeren önerge ile; iptali düşünülen kadrolarda bulunan personele tanınan emeklilik hakkının; daire başkan yardımcısı, hukuk müşaviri, müdür ve uzmanlara da sağlanmasını düzenleyen önerge Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Söz konusu maddenin dördüncü fıkrasında yer alan "basın ve halkla ilişkiler" ibaresinin "yayıncılık" olarak değiştirilmesini içeren önerge, Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Madde benimsenen önergeler çerçevesinde Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna ilişkin hükümleri düzenleyen 44 üncü maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin TRT kurumunun yükümlülüğünü düzenleyen 45 inci maddesinin görüşmelerinde, "Bakanlığa" ibaresinin "Başbakanlığa" şeklinde değiştirilmesi, fıkraya "ihlalin devamı halinde ilgisinin görevden alınmasını Başbakanlığa teklif eder" cümlesinin eklenmesini düzenleyen bir önerge verilmiş ancak Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Madde Alt Komisyon metninde yer alan şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin, sorumluluk ve sorumlu müdür kenar başlığını taşıyan 46 ncı maddesi ile tebligat ve yetkili mahkemeleri düzenleyen 47 nci maddeleri Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak hükümleri düzenleyen 48 inci maddenin birinci fıkrası, verilen bir önergenin kabulü ile değiştirilmiş ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun yürürlükten kaldırıldığı metinde yer almıştır. Madde bu önerge doğrultusunda Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin Üst Kurul üyeleri ve personele dair geçiş hükümlerini düzenleyen Geçici 1 inci maddesinin görüşülmesi sırasında, halen Kurulda görev yapan personelin uzmanlığa geçiş şartlarını düzenleyen önerge ile yedinci fıkrasının son cümlesinin metinden çıkarılmasını düzenleyen önerge Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Kurum personelinin emeklilik yönünden geçişini düzenleyen önerge ile Üst Kurulda görev yapan üyeleriyle ilgili birinci fıkrada değişiklik içeren önerge Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Madde benimsenen önergeler çerçevesinde Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin; yönetmelikleri düzenleyen Geçici 2, lisans sahibi kuruluşları düzenleyen Geçici 3, kanal ve frekanslarla ilgili geçiş hükümlerini düzenleyen Geçici 4, müeyyidelerle ilgili Geçici 5, atıfları düzenleyen Geçici 6, bazı maddelerin uygulanması kenar başlıklı Geçici 7 nci maddeleri Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Verilen bir önergenin kabulü ile Alt Komisyon metnine Geçici 8 inci madde eklenmiştir. Bu madde ile yürürlükteki 3984 sayılı Kanunun yürürlükten kalkması sonucunda TRT Kurumu, personeli açısından yasal boşluk doğmaması amaçlanmıştır.

Alt Komisyon metninin yürürlüğü düzenleyen 49, yürütmeyi düzenleyen 50 nci maddeleri ile kadroları içeren (1) sayılı cetvel Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin tümü ile redaksiyon yetkisi verilmesi oya sunulmuş ve Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere İctüzüğün 45 inci maddesine göre Adana Milletvekili Fatoş Gürkan ve Giresun Milletvekili H. Hasan Sönmez'in özel sözcü olarak seçilmeleri Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Burhan Kuzu</i>	<i>Ayhan Sefer Üstün</i>	<i>Fatoş Gürkan</i>
İstanbul	Sakarya	Adana
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Kâtip	Üye	Üye
<i>İsmail Bilen</i>	<i>Atila Emek</i>	<i>Canan Candemir Çelik</i>
Manisa	Antalya	Bursa
	(Muhalefet şerhim ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Daniş</i>	<i>Mahmut Durdu</i>	<i>H. Hasan Sönmez</i>
Çanakkale	Gaziantep	Giresun
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Haydar Kemal Kurt</i>	<i>Nevzat Korkmaz</i>	<i>Mehmet Ali Özpolat</i>
Isparta	Isparta	İstanbul
	(Muhalefet şerhim ektedir)	(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>İbrahim Hasgür</i>	<i>Mustafa Ünal</i>	<i>Musa Sivacıoğlu</i>
İzmir	Karabük	Kastamonu
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Kara</i>	<i>Atilla Kart</i>	<i>Ayşe Türkmenoğlu</i>
Kilis	Konya	Konya
	(Muhalefet şerhim ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Faruk Bal</i>	<i>Hüsnü Tuna</i>	<i>Şahin Mengü</i>
Konya	Konya	Manisa
(Muhalefet şerhim ektedir)		(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Behiç Çelik</i>	<i>İsa Gök</i>	<i>Mustafa Çetin</i>
Mersin	Mersin	Uşak
(Muhalefet şerhim ektedir)	(Muhalefet şerhim ektedir)	

MUHALEFET ŞERHİ

Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Tasarısına ilişkin muhalefet şerhimizi sunuyoruz.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 08.07.1993 tarih ve 3913 sayılı Yasa ile 133. maddesinde yapılan değişiklikle hem maddenin başlığı F. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Radyo ve Televizyonu Kuruluşları ve Kamuyla İlişkili Haber Ajansları olarak değiştirilmiş, madde değişikliğinden sonra devlet tekelinde olan televizyon ve radyo yayıncılığı özel radyo ve televizyon yayıncılığına dönüştürülerek fiili duruma Anayasal dayanak yaratılmıştır. Ardından da 13.04.1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun kabul edilmiştir. Bu kanunda değişen yıllar içerisinde olumlu ve olumsuz birçok değişiklikler gerçekleştirilmiş ve ayrıca 21.06.2005 tarih 5370 sayılı yasayla Anayasanın 133. maddesinde yine önemli bir değişiklik gerçekleştirilerek bu değişiklik yine ilgili yasaya aktarılmıştır. Anayasa Komisyonu gündemine gelen bu tasarının önemli bir amacı olarak "Televizyon Yayıncılık Faaliyetleri ile ilgili Üye Devletlerdeki kanun yönetmelik veya idari kurullarda yer alan belirli hükümlerin eş güdümü hakkındaki 89/552/EEC sayılı konsey önergesini değiştiren AVRUPA PARLAMENTOSU VE KONSEYİNİN 11.12.2007 tarih ve 2007/65/EC sayılı YÖNERGESİNE" uyum sağlamak olduğu belirtilmektedir.

Tasarı irdelendiğinde ise sektörün birçok sorunu çözülmediği gibi AB Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri direktifine uyum sorunları olduğu ve yine tasarıya siyasi düşüncelerle kimi yanlış düzenlemeler yapılmak istendiği anlaşılmaktadır. Radyo televizyon yayıncılığının kamu hizmeti işlevi adeta göz ardı edilmekte, kamu yayıncılığını üniversitelerin iletişim fakültelerine engel koymak eyleminde olduğu gibi yalnızca baskı altına alma olarak ele alınmıştır.

Anayasamızın 133. maddesinde RTÜK'ün radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla kurulduğu yazılı olmasına karşın iş bu tasarı görsel ve işitsel medya hizmetlerinin düzenlenmesini RTÜK görev ve yetki alanına koymakla anayasadan daha geniş bir görev ve yetki alanı çizmiş olmaktadır ki bu anayasaya da aykırıdır.

Öte yandan Avrupa Birliğinde radyo yayıncılığı televizyon yayıncılığıyla aynı kanunda düzenlenmemekte olmasına karşın tasarı televizyon yayıncılığını, radyo yayıncılığını ve isteğe bağlı yayıncılığını da düzenlemeye çalışarak hem uyum sorunları ortaya çıkarmakta hem kanunun sistematikliğini bozmakta hem de uygulama sorunlarını şimdiden doğurmaktadır.

Yine tasarının önemli mantık hatalarından bir tanesi de, RTÜK'ün bir sansür bir denetim kurumu olarak oluşturulma amacıdır. Oysa burada ön plana çıkması gereken şey, sektördeki geniş alanın düzenlenmesi ihtiyacının RTÜK tarafından gerçekleştirilmesidir. Yani düzenleyici vasıf tasarıda son derece zayıftır. Tüm kanun incelendiğinde RTÜK'ün sansür kurumu olma özellikleri ve denetleme baskısı açıkça kendini göstermektedir.

Analog yayıncılık sisteminden sayısal yayıncılık sistemine geçiş önemli bir düzenleme alanı yaratmaktadır. Özellikle Avrupa'nın 2014 de tümüyle sayısal yayıncılığa geçiyor olması için önemini daha da artırmaktadır. Tasarı ile sayısal yayıncılığa geçişi yalnızca ve yalnızca bir ihale meselesi olarak kabul edip, olay tüm yönleriyle ele alınmamış, yeni sorunların kısa sürede ortaya çıkması olanağı yaratılmıştır.

Tasarının geneli medya sektöründe eğer bir düzenleme amaçlanıyorsa bunun olmazsa olmazı tekelci mantığın engellenmesidir. Ancak tasarı özgürlük ve rekabet alanı yaratmadığı gibi tekelciliğe yönlendirmekte ve artırmaktadır.

Düzenleme ve denetleme yetkisi verilen görsel-ışitsel medya sektörü için RTÜK'ün böyle bir görevi ifa etmesinde en önemli vasıflarından birisinin bağımsızlık olması gereklidir. Oysa ki tasarı, bağımsızlık mantığıyla hazırlanmadığı gibi var olan ve var olmaya çalışan ancak gerçekleşmeyen bağımsızlıktan daha da uzaklaşılacak hükümetin bir yan kuruluşu haline getirilmek maksatlı hazırlanan bir tasarı olmakla da işin tehlikesi daha da artmaktadır.

Bu düşüncenin devamı olarak da RTÜK'de başkan odaklı hiyerarşik bir yapı kurulmak istenmesi amacı çok açık olduğu gibi RTÜK personeli bünyesinde kadrolaşma ve eski personelin adeta görev ve yetkilerinden uzaklaştırılarak bir tasfiye amacı başlatılması amacı da tasarıda açıkça anlaşılmaktadır.

Tasarıda AB Genel Sekreterliği ve Avrupa Komisyonu Bilgi Toplumu ve Medya Genel Müdürlüğünden gelen eleştiriler de nazara alınmadığı gibi Avrupa Birliğine üye ve aday ülkelerin düzenleyici otoritelerinin birliği olan EPRA'nın haklı eleştirileri de nazarı itibara alınmamıştır.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurumunun 2006-2007-2008 yıllarını kapsayan tespiti yapılan acilen çözümlenmesi gereken sorunlar --- sayfa konu olarak sıralanmış olmasına karşın ve bu sorunların ve tespitlerin giderilmesi için yasal düzenleme gerektiren konuların tek çözüm yerinin şu an komisyon gündeminde olan bu tasarı olmasına karşın sorunların bir çoğunun çözümlenmediği gibi bu konuda yapılması gerekli olumlu değişikliklerinde yapılmamış olması tasarıyı sakatlayan hususlardan birisidir.

Tasarının maddelerinin detay incelemesinde yanlışlar bariz olarak ortaya çıkmaktadır. Tasarının amaç başlıklı 1. maddesi kanunun amacının radyo ve televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi demektir. Oysa ki AB mevzuatında radyo yayın hizmetleri dahi ayrı kanunla düzenlenmiş olmasına rağmen tasarıda radyo televizyon ve isteğe bağlı yayınlar bir bütün haline getirilmiş bu yüzden de ortak olamayacak hükümler, ortak düzenlenemeyecek hususlarda kargaşaya sebebiyet verilmiştir. Aynı zamanda anayasamızın 133. maddesine kapsam itibarıyla aykırılık oluşturan bu hususun yanında anayasamızın 26/1 fıkrasında yerini bulan ifade haber alabilme özgürlüğünün madde başına getirilerek belirgin hale getirilmesi gerekmektedir.

2. maddesinin ikinci fıkrasının b bendinde "iş gücünün önemli bir kısmının" muğlak olmasından dolayı Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin yetkisinin belirlenmesi konusunda uyumsuzluk ve farklı kararların çıkması ihtimali muhtemeldir.

Tasarının 3. maddesi 24. fıkrasında bulunan radyo ve yayın hizmeti tanımı ses ve veri yayını birlikte olma zorunluluğu getirmesi sebebiyle yanlış olup, veya olarak düzeltilmesi gerekmektedir.

Tasarının 6. maddesinin eksikliği çok açık olup, "editöryal bağımsızlığın" birinci fıkraya eklenmemesi ciddi bir sorundur. AB Görsel İşıtsel Medya Hizmetleri yönergesinin amir hükmü olan ve bu sebeple de bu tasarının RTÜK tarafından hazırlanan taslak halinde iken bulunan ve AB uyumu açısından zorunlu olan editöryal bağımsızlık kısmının Başbakanlık aşamasında metinden çıkartılmış olması son derece manidardır.

Tasarının 7. maddesinin 1. fıkrasında bulunan Başbakan veya görevlendireceği bakanın geçici yayın yasağı getirebilme yetkisi asla kabul edilemez. Kanunun önceki halinde bu yetkinin bulunuyor olması asla mazeret olarak ileri sürülemez. Bu yayın yasağı, hukuk devleti olma ideali olma ülkelerde asla kabul edilemez. Bu tür yasakların mutlaka yargı kararıyla alınabilmesi şarttır. Yarıdan hızlı karar alabilmek için özel görev ve yetki düzenlemesi yapılabilir. Bunu yapmayıp Başbakanın veya görevlendireceği bakanın yayın yasağı getirmesinden sonra ilgili medya kuruluşunun yarıya başvurarak yarıdan yürütmenin durdurulması kararı getirerek yayına devam edebilme şeklinin benimsenmesi, suçluluğun esas masumiyetin vatandaşlar tarafından ispatlanması gibi çok ters bir hukuk mantığının kabul edilmesi sonucu doğurur ki bu son derece yanlış ve kabul edilemez bir hukuk mantığı hatasıdır.

Tasarının 8. maddesinin 3984 sayılı Yasanın 4. maddesinden farklılaştırılarak düzenlenmesine anlam vermek mümkün değildir. 3984 sayılı Yasanın 4. maddesinde yer alan uyulması gereken ilkelerden olan "etnik ayrımcılığa sevk etmeme" kuralının yeni tasarıda kaldırılmış olmasını anlamak mümkün değildir. Aynı şekilde tasarının 8. maddesinin 1. fıkrasının b bendine "cinsel tercih" kriterinin eklenmemesi de bir hata olup AB Genel Sekreterliği ve Avrupa Komisyonu Bilgi Toplumu ve Medya Genel Müdürlüğünden gelen eleştiriler de dikkate alınmamıştır.

H bendinde alkolün bu bentte değerlendirilmesi son derece yanlıştır. Zira Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin Görsel İşitsel Medya Yönergesinde, sigara ve tütün ürünleriyle alkollü içecekler hiçbir bölümde veya maddede aynı bent aynı paragrafta yer almamış zararları yönünden eşdeğer tutulmamıştır. Bu tür ürünlere yönelik sınırlamalar reklamlar ve ticari iletişim başlıklı bölümler içerisinde düzenlenmiştir. Oysa tasarı bunun çok ötesine geçerek alkollü içecekleri uyuşturucular ve kumar oynamakla aynı bent içerisinde değerlendirilmiştir.

N bendinde müstehcen kelimesi yine yanlış olup, burada kullanılması gereken kelime "pornografi" olmalıdır. Zira müstehcenlik kültürden kültüre hatta kişiden kişiye değişen soyut bir kavramdır. Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi ve AB Görsel İşitsel Medya Yönergesinde güvenli yayıncılıkta iki içerik kabul edilmez. Bunların birisi şiddet diğeri ise pornografidir. Tasarı da müstehcen kelimesi kullanılmak suretiyle Türk Ceza Kanununun 226. maddesinde bahsedilen müstehcen kelimesiyle de alakalı sorunlar çıkacağı muhakkaktır. Maddeyle uyum sorunları olacaktır.

Çocuklar konusunda ise ilave kurallar gerekmesine karşın bu konu dikkate alınmamıştır. Çocuk yayınlarının yayın ilkeleri adeta görmezden gelinmiştir.

10. maddeyle beraber başlayan birçok önemli hususların üst kurula yönetmelikle düzenlenme konusunda verilen yetki, üst kurulu tek belirleyici yapmakta olup ilerideki maddelerde de görülen yönetmelik çokluğu ile Meclis yasama yetkisini adeta üst kurula devretmektedir.

11. maddede reçetesiz ilaçların ticari meta haline getirilmesi düzenlemesi kabul edilemez. Eczacılar Odası tarafından bu konuda daha önce TRT nin reklam yönetmeliğinin reçetesiz ilaç reklamının yapılabilmesine dair değişikliği; 1996, 2003 ve 2009 senelerinde Eczacılar Odasının yargı yoluyla durdurduğu bu girişimleri ne yazık ki hükümet bu sefer yasaya koyarak aşmak istemektedir. Bu kabul edilemeyecek topluma karşı tehlike yaratacak bir girişimdir.

12. maddede aynı şekilde 11. madde gibi ticari meta haline getirilmeye çalışılan ilaçların pazarlamasını yapan üreten veya satan firmalara program destekleme yetkisinin verilmesi, yine 11. madde yanlışlığının devamıdır.

14. maddede çocuk yayınları ve Türk Halk ve Türk Sanat müziği yayınlarının teşvik edilmesi hususunda 41. maddeyle bağlantılı kimi hükümler konmak zorundadır. Örneğin çocuk programlarındaki eğitime katkı payı kaldırılabilir, veya ticari iletişim gelirlerinden ayrılacak RTÜK payının kaldırılması düşünülebilir.

Tasarının 17. maddesinde önemli olaylar listesinin oluşturulmasında kamunun talepleri göz önünde bulundurulması; bunun için iletişim fakültelerinden, sendikalardan, meslek örgütlerinden, sivil toplum kuruluşlarından görüş istenmesi zorunlu olmalıdır.

Tasarının 19. maddesinde Radyo TV yayınlarının özel şirketlere tahsis etme anlayışı, eğitim ve sair anlamlarda yayıncılığa izin vermemektedir. Maddenin 1. fıkrası b bendinde iletişim fakültesi bulunan üniversitelerde yerel bazda radyo ve yayını yapmak üzere ücretsiz frekans ve kanal tahsisi yapılabilmesine ilişkin ilave fıkrası son derece önemli olup bu aynı zamanda AB uyumunun da bir gerekliliğidir.

Yine b bendinde sendikalar ve ticari kazanca dayalı olmayan demokratik kitle örgütlerine yayın hakkı tanınmalıdır.

Ç bendinde halka açık hisselerde nama yazılı olma şartının aranmaması son derece yanlıştır. Bu durumda yabancı sermaye payı % 100 olabilir.

Yine d bendinde dört karasal yayın lisansı ve ticari iletişim gelirinde %30 luk oran, f bendinde yer alan %49 luk oran son derece yüksek olup, açıkça tekelleşmenin önü açılmaktadır. Oysa ki ifade ve haber alma özgürlüğünün sağlanabilmesi için rekabeti artırıcı, tekelleşmeyi önleyici kurallar getirilmelidir. Önceki kanunda %25 olan yabancı sermaye payının %50 ye çıkartılmak istenmesi kabul edilemez.

Yine aynı madde içerisinde yer alan ticari iletişim geliri, toplum ticari iletişim geliri gibi kavramların, 4. maddedeki tanımlar kısmında yer alması daha doğru olacaktır.

22. maddede oluşturulan izleyici temsilciliği göstermelik değil, sürdürülebilir ve işleyişe kavuşması sağlanmalıdır. Öneri veya şikayet bildirimlerinde kullanılmak üzere doğru yapılandırılmış formlar üretilmeli, uluslararası uygulamalar kontrol edilmeli, ideal uygulama sağlanmalıdır. Bu konuda madde metni yetersizdir.

23. maddede yalnızca haber biriminden bahsedilmekte oysa ki buraya diğer basın faaliyetleri olan spor ve program birimlerinde çalışanlar da dahil edilmelidir. Zira her iki basın faaliyeti de bu maddeye dahil edilmezse, işveren bu personeli 5953 sayılı Kanuna göre değil 4857 sayılı İş Kanununa tabi olarak çalıştıracaktır. Bu madde bu sebeple düzeltilmek zorundadır.

26. maddenin 2. fıkrasında TRT nin kanundan gelen %25 lik mahfuz hisse payı kaldırılmakta, RTÜK'ün takdirine terk edilmektedir. Önergeyle kabul edilen bir "multipleksten az olmamak üzere" ibaresinin eklenmesi yeterli olmayıp, yanlıştır.

1989 yılında vericilerin PTT'ye devrini iptal eden 1990 tarihli Anayasa Mahkemesi kararıyla "özerk bir kurumun yayın hizmetleriyle ilgili alacağı kararlarda başka bir otoriterin iznine yada işlemlerine tabi olmasının özerkliğe aykırı olduğuna hükmetmiştir." Bu durumda yeni tasarıya göre TRT yeni bir kanal istemesi durumunda Anayasal özerk bir kurum olmasına rağmen RTÜK'ün iznine tabi olacaktır.

3. fıkrada yapılan düzenlemeyle İletişim Fakültelerinin radyo ve tv yayını yapabilme imkanları kaldırılmaktadır. Bunlara frekans tahsisi veya TRT tahsisi içinde, yasal bir hak olarak fıkraya eklenme zorunluluğu vardır.

8. fıkrada tek bir verici tesis ve işletim şirketine, yayım iletim yetkisi verilmesi tehlikelidir. Tek bir verici tesis ve işletim şirketince kurulan ve işletilen radyo ve tv vericisinden yayın yapma zorunluluğu, tek bir şirkete verilen yayın getirme yetkisi ve bu şirketin denetiminin RTÜK tarafından yapılması sektöre yön vermek yerine, her şeyi kontrol etmek isteyen, sektörü tüm faaliyetleriyle denetleyen zapturapt altına alan bir kurum yaratma iradesidir.

2. fıkrasındaki 10 yıllık yayın lisans süresi tartışılmalıdır. Zira 10 yıllık kısa süre için yatırım yapmak ve 10 yılda bir ihale açmak rantabl olmayabilir. Nisan 2007 yılında TRT ve ondokuz yayıncı kuruluş arasında kurulan Antep A.Ş. uygulaması dikkate alınmalı, hatalar tekrarlanmamalıdır.

31. maddedeki siyasi reklam imkanı, seçimlerin adil olma ilkesini bertaraf edebilecek niteliktedir. Bu sebeple bu madde tümüyle madde metninden çıkarılmalıdır.

32. maddede yer alan idari yaptırımlarda önceden bir uyarı yapma sisteminin kaldırılması doğru değildir. Doğrudan hem ceza yani para, hem de durdurma kararı verilmesi yanlıştır. Tasarının ilk halinde bulunan sadece durdurma yaptırımı, doğrudur. Öte tarafta maddenin 4. fıkrasında bahsi geçen programların adeta ceza olarak nazara alınması kabul edilemez.

Madde düzenlemesinde tematik kanallar düşünülmemiştir. Ceza gibi düşünülen programların bu kanallarda uygulaması nasıl olacaktır?

8. ve 9. fıkra da tam bir hukuki karmaşa vardır. Zira idari para cezası veya idari tedbire karar vermekten bahsedilmektedir. İdari para cezası 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17. maddesi gereği olup; yargı yollarından sonra kesinleşince, Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanuna göre tahsil edilir. İdari tedbir ise; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu md.27 ye göre dava açılmış olması, idari işlemi durdurmaz. Bu durumda iki farklı kurum olan hususların idari yaptırım kararı altına birleştirilip, fıkraya göre tek sisteme bağlanması hukuken mümkün değildir. Zira sürelerde dahil olmak üzere tüm yargı safhası farklı olmak zorundadır. Dolayısıyla 8. ve 9. fıkraların beraber düşünülmesi durumunda ortaya tam bir kaos çıkacaktır.

Tasarının 34. maddesinde kurulun bağımsızlığına yazılmaması RTÜK'ten çıkan tasarı taslağında bağımsız kelimesi var iken, tasarı aşamasında çıkartılması izah edilemez. Özellikle EPRA'da RTÜK'ün bağımsızlığı hep tartışılmış, bu yüzden ilgili faslın açılış ve kapanış kriterleri askıda kalmıştır. Bu fıkraya bağımsızlık ilkesi mutlaka konmalıdır.

Aynı zamanda RTÜK yıllık harcama ve bütçe işlemlerini kamuya açıklamalı, mali denetim şeffaf olmalıdır.

Yine RTÜK satım ve kiralama gibi işlemlerini kendi çıkardığı yönetmelikle yapmaktadır. Bu konuda mesela Kamu İhale Kanununa tabi olma gibi ilave denetim ve kontrol mekanizmaları oluşturulmalıdır.

36. maddede bulunan başkanvekili makamı önceki kanunda da olmasına karşın yanlış bir uygulamadır. Aynı zamanda eşit şekilde T.B.M.M. tarafından seçilen üyelerin bu eşitliğinin bozularak içlerinden birisinin olağanüstü yetkilerle üste çıkartılması, başkan odaklı bir yapılanma öngörüldüğünü göstermektedir. Kuruldan ziyade başkan yetkili ve önemli olmaktadır. Bu kurul sistemine aykırıdır.

37. maddenin i bendi için öngörülen ölçüm ve denetim bağımsız kuruluşlar tarafından yapılmalıdır. Müeyyidelerin ise, muğlak olup üst kurula terki yanlıştır.

T bendinde eksik bir düzenleme vardır. Zira 2954 sayılı TRT Kanunu ve 3984 sayılı RTÜK Kanunu birlikte incelendiğinde, TRT Genel Müdürünün görevden alınmasını Bakanlar Kuruluna teklif edecek bir merci, makam kalmamaktadır. Bunun düzeltilmesi gereklidir.

38. maddenin 2. fıkrası ders ve konferans verme sırf şu anki RTÜK Başkanının durumuna özel bir düzenleme olup, fıkranın sonunda yer alan sosyal yardım ve eğitimle ilgili olan dernek ve vakıflarda yürütülen görevler istisnası yanlıştır. Zira dernek, vakıf vs.. ile iç içe geçmiş özel eğitim kurumları mevcut olup bunun sektörle bir ilgisi bulunmamaktadır. Reklam alınacak okullarla bağlantı kurulmasının yanlışlığı ortadadır.

4. fıkrada yer alan yasağın nedeni anlaşılammamaktadır. Yasanın önceki bir halinde böyle bir yasak olmamasına rağmen şimdi neden getirilmektedir. Bu kurulun şeffaf ve saydam olması, hesap verebilir olması gerekmektedir. Kurumda her şey en azından hizmete özel gizlilik taşır. Bu yasak hükmü denetlenebilme imkanını da ortadan kaldırmaktadır.

39. maddenin 6. fıkrası son derece yanlış olup; dokunulmazlık furyası içerisinde üst kurul üyeleri de dahil edilmekte, bir dokunulmazlar grubu oluşturulmaktadır. Bu sebeple yanlış tümüyle madde metninden çıkarılmalıdır.

40. maddenin 5. fıkrası anlamsız olup, madde metninden çıkarılması gerekmektedir. Zira RTÜK bir ulusal güvenlik kuruluşu değildir, istihbarat örgütü değildir. Şeffaflık, saydamlık, hesap verilebilirlik esas olmalıdır.

41. maddedeki 1. fıkranın ç bendindeki %3 paylar son derece fazladır. Aynı zamanda mantığı da yanlıştır. Zira RTÜK denetlediği yayın, reklam gelirlerine adeta ortak olmaktadır. Bu etik değildir. Yine bu maddeye TRT'nin Anayasamızın 133. maddesi gereği frekans bedeli ödememesi gerektiğinin derci zorunludur.

42. maddenin 2. fıkrasında medya hizmet sağlayıcı kuruluştan alınacak olan paradaki 41. maddede bulunan etik sorun aynen burada da devam etmektedir.

43. maddenin 3. fıkrasında başkan tarafından iki başkan yardımcısı atanması son derece yanlıştır. Zira başkan yardımcılarını seçilmişlerden olmayacaktır. RTÜK de üst kurul üyeleri eşit olmalarına rağmen bir ara bürokrat kadro yaratılarak, başkan ve ekibi ulaşılamayacak noktaya çıkarılmaktadır.

5. fıkrada söz konusu kadrolara atanacak kadrolara ilişkin hususların yönetmeliğe bırakılması yanlıştır. Zira önceki halinde daire başkanları 4 yıllık, daire başkan yardımcısı, müdür, şef vs. lise mezunları olması yeterli kabul edilmişti. Gelişen tepkiler üzerine kaldırılan bu sistemin yönetmelik yoluyla yeniden gerçekleştirilmek istendiği anlaşılmaktadır.

7. fıkra tümüyle değerlendirildiğinde bir tasfiye planı olduğu, kadrolaşma yaratmak amaçlı olduğu anlaşılmaktadır. 9.-10. ve diğer fıkralar incelendiğinde bu niyet daha da ortaya çıkmaktadır. Hali hazırda bulunan 11 kişilik uzmanlar meslek personeli sayılmayacak, adeta kızığa çekileceklerdir. Oysa ki eski yasa bu işin uzmanlık esasına göre olacağını belirtmişti. Yeni tasarı üst kurul uzmanı ve uzman ayrımı yapmakta, halen uzman kadrosunda çalışanların araştırmacı kadrolarına atanacakları anlaşılmaktadır.

9. ve 10. fıkralarda başkana tanınan yetkiler, başkan merkezli kadrolaşma yaratacaktır. Tüm atamaların kurum kararıyla olması RTÜK'ün anayasal dayanağına göre de zorunludur.

12. fıkradaki düzenlemede eşitliğe aykırı düzenleme olup, aynı kurumda farklı emeklilik uygulamaları getirilerek eşitsizlik yaratılmaktadır. Aynı zamanda RTÜK personeli TRT kadrosuna endeksli iken 657 ye dönüşle, mali hak kayıpları olacaktır.

45. maddeye bir 3. fıkra eklenmesi zorunlu olup, tasarının 37. maddesinin 1. fıkrasının t bendiyle eklenerek fıkranın birlikte düzenlenmesi gerekmektedir. Aksi halde bir hukuki boşluk doğacaktır.

Bu sebeplerle Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunu Tasarısına muhalif olduğumuzu saygılarımızla bildiririz.

8/11/2010

İsa Gök
Mersin

Şahin Mengü
Manisa

Mehmet Ali Özpölat
İstanbul

Atilla Kart
Konya

Atilla Emek
Antalya

MUHALEFET ŞERHİ

Anayasa Komisyonumuzda görüşülen "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Tasarısı" ile ilgili olarak Muhalefet şerhimiz aşağıda özetlenmiştir.

1. Anayasamızın 22, 26 ve 28. maddelerinde düzenlenen "Haberleşme Hürriyeti" , "Düşüncesi Açıklama ve Yayma Hürriyeti" ve "Basın Hürriyeti" İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 19. maddesinde yer alan "İfade ve Kanaat Özgürlüğü" ile İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Avrupa Sözleşmesi'nin 10. Maddesinde düzenlenen "İfade Özgürlüğü" siyasi rejimlere özgürlükçü, çoğulcu nitelik kazandıran çağdaş demokrasinin olmazsa olmaz ilkelerindedir. Bu özgürlükleri teminat altına almayan hiçbir rejimin adı "demokratik" olsa da kendisi "demokratik" olamaz.

2. Diğer taraftan, teknolojik ilerleme ve buluşlarla dünyanın en ücra köşesine kadar sürekli ve etkin yayın yapma imkanına ulaşan kitle iletişim araçları ve özellikle görsel-işitsel medya, insanların bireysel gelişimlerine ve demokrasiye daha çok hizmet etmesi beklenen ve kendilerine daha çok sorumluluk yüklenen araçlar haline gelmişlerdir.

3. MHP, bu araçların, ülke bütünlüğü, milletin birliği, hukuk devleti, insan hakları ve bireysel gelişim açısından taşıdığı önem itibarıyla; demokratik, milli, çoğulcu, bağımsız ve tarafsız olma özelliklerine vurguda bulunmayı Türk milletinin güvenli ve onurlu geleceğine hizmet açısından bir yükümlülük olarak telakki etmektedir.

4. Hükümet tasarısı olarak Meclis'e getirilen düzenleme, üçüncü maddede vurguladığımız niteliklerin sağlanması açısından ciddi noksanlıklar ve aksaklıklar ihtiva etmekte olup, alt komisyonda görevlendirilen üyemiz vasıtasıyla bunlar düzeltilmeye çalışılmış, aynı gayret esas komisyonda da gösterilmiştir. Ancak bu sağduyulu bakışımız Hükümet nezdinde karşılık bulamamış, eksikliklerin ve aksaklıkların giderilmesi mümkün olamamıştır.

5. 2002 yılından itibaren iktidar olan AKP medyaya farklı işlevler yüklemiş tarafsız yayın ilkesi ile yayın yapması gereken kamu televizyonculuğu yapan TRT ve düzenleyici kurul olan RTÜK adeta "Hükümetin borazanı" ve görsel ve işitsel medyayı hükümetin siyasi rengine uygun hale getiren kurumlar haline dönüştürmüştür, zaman zaman YSK ve yargı kararları ile de bu durum sübut bulmuştur.

6. MHP, medya sektör temsilcileri ve çalışanları tarafından iletilen raporlar, şahit olduğu uygulamalar ve kamuoyuna açıkladığı kendi prensipleri doğrultusunda aşağıda zikrettiği düşünce ve önerilerini TBMM'nde tecelli eden milli irade ve kamuoyu ile paylaşmayı bir görev bilmıştır.

6.1. Tüm devletler resmi dillerinin ülkelerinin en ücra köşelerinde dahi kullanılması ve tüm vatandaşlarınca, doğru bir şekilde öğrenilmesi için gayret gösterirler. Bu gayretin amacı vatandaşları birlik ve bütünlük içinde ortak değerlerde buluşturmak. Tüm süreli ve süresiz yayınlar da bu amaca hizmet ederler.

6.2. AKP Hükümeti yerel dil ve lehçelerle yayın yapmayı serbest hale getirirken bölücü terörün taleplerine cevap vermiştir. Vatandaşlarımız arasında bin yıllık kardeşlik hukukunun yarattığı müşterek değerleri örselemiş, dil farklılığını kabul ederek bu farklılığın ayrışmaya dönüşmesine katkıda bulunmuştur.

MHP, hem ortağı olduğu 57. hükümet döneminde hem de AKP hükümetleri döneminde bu uygulamaya karşı çıkmış ve yıllardır binlerce can alan ve ülke bütünlüğünü tehdit eden terör örgütünün taleplerinden birinin yerine getirilmesine ülkenin ayrışmasına hizmet edeceği düşüncesi ile muhalefet etmiştir.

Bu Kanun tasarısının görüşüldüğü Anayasa Komisyonunda ve Alt Komisyonda RTÜK Kanunu Tasarısının 5. maddesinde yer alan Türkçe dışında yerel dil ve lehçelerle yayın yapılması düzenlemesine karşı olduğunu ifade etmiş ve metinden çıkarılmasını talep etmiştir.

6.3. Olağanüstü dönemlerde yayınları düzenleyen Tasarının 7. Maddesi Başbakan veya görevlendirdiği bakana "Geçici Yayın Yasağı" getirme yetkisi vermektedir. Bu yetki kamuoyunda demokrasi ve çoğulculuk adına kaygılar uyandıran bir yetkidir. Kısa bir süre önce, vatani için şehit düşmüş kahraman güvenlik güçlerimizin cenaze merasimlerinde milletimizin terör örgütüne gösterdiği tepkiyi adeta tahrik unsuru (!) imiş gibi değerlendirip hükümetin yayın yasağı getirme girişimlerine şahit olunmuştur.

Her zaman, bu yetkinin kötüye kullanılma riski bulunmaktadır. Kamuoyuna gösterilmesini istemediği görüntüler ve verilmesini istemediği bilgiler için hükümet, demokratik toplumlarda olmayan bir yetki talep etmektedir. Bu nedenle bu yetkinin makul ve objektif sınırlamalar içermesi hukuk devleti açısından da yerinde olacaktır. Yapılan düzenlemenin Anayasamızın 119., 120., 121. ve 122. maddelerinde zikredilen "Olağanüstü Yönetim Usulleri" ile uyumlu olması ve bu yetkilerin Anayasamızda belirtilen hallerde, Başbakan tarafından kullanılması yöntemi benimsenmelidir.

6.4. Tasarının 8. maddesi mevcut RTÜK Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan "Yayın İlkeleri"ni belirlemektedir. Mevcut Kanun ile tasarıdaki ilkeler kıyaslandığında, mevcut kanunun 4. maddesinin (e) ve (g) fıkralarının tasarıya ilave edilmediği, bu fıkralarda da yayınların Türk aile yapısına aykırı yapılamayacağı, Türk milli eğitiminin genel amaçlarının, temel ilkelerinin ve milli kültürün geliştirilmesinin vurgulandığı görülmektedir.

Tasarının (f) fıkrasında her ne kadar bu ilkelerin yerine ikame edilen bir cümle bulunsa da bunun yetersiz olduğu "Ailenin Korunması" ile "Türk Aile Yapısının Korunması" arasında anlam farklılığı bulunmaktadır.

Ayrıca, Anayasamızın 42. maddesinde düzenlenen "Eğitim ve Öğretim Hakkı ve Ödevi"nin kapsamında belirtilen ilkeleri, Türk Milli Eğitim Sistemi, Tevhid-i Tedrisat Kanunu ve Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat Kanunu ile çelişen bir düzenleme yapılmıştır.

6.5. "Haber yayınlandığı esnada, haberi veren yayın kuruluşuna hâkim olan düşünceye uygun kamuoyu oluşturma amacı ile yorum ve yönlendirme yapılamayacağı" ilkesinin 8. maddeye eklenmesi gerekmektedir.

6.6 Tasarının 9. maddesinde "Yayın Hizmetlerinde Ticari İletişimin Genel Esasları"nın düzenlendiği, 7. fıkrasında da "Genel beslenme diyetlerinde aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıda ve maddeler içeren yiyecek ve içeceklerin ticari iletişimine çocuk programlarıyla birlikte veya bu programların içinde yer verilmeyeceği" belirtilmektedir.

Bu karar olumlu bulunmakla birlikte, bu gıda ve yiyeceklerin neler olduğunun Tarım Bakanlığı'nın da görüşü alınarak, her yıl Sağlık Bakanlığı'nca kamuoyuna açıklanması, sonradan ortaya çıkması muhtemel kargaşa ve tartışmaların önünü kesecektir.

6.7. Tasarının 10. maddesinin 3. fıkrasında zikredilen program tanıtımlarını %5'lik süreyi aşamayacağı düzenlemesi özellikle medya hizmet sağlayıcıları için katı bir sınırlama olacaktır. Bu da program tanıtımlarının yüzeysel yapılması neticesini doğuracak ve vatandaşın önceden bilgilendirilmesinin eksik kalmasına yol açacaktır. Bu nedenle bu oranın %10'a çıkarılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

6.8. Bütçe esasları açısından, reklam gelirlerinden alınacak pay ve benzeri gelirlerin doğrudan kuruma değil de hazineye aktarılmasının, bütçe gelirleri içinde yer aldıktan sonra buradan RTÜK'e pay verilmesinin mali açıdan daha doğru bir yaklaşım olduğu düşünülmektedir.

6.9. Tasarının 11. maddesinde Toplum Sağlığı açısından hassasiyet taşıyan bazı ürünlerin ticari iletişimine engeller getirilmekte 2. veya 3. fıkralarında reçeteye tabi olan ya da olmayan ilaç ayırımı yapılmaktadır. Ticari iletişim açısından farklı standartların ortaya konmasına neden olan bu ayırım toplum sağlığı açısından bazı tehlikeleri de beraberinde getirecektir.

Şöyle ki;

a) Toplum sağlığını ön plana çıkarmış çağdaş toplumlarda, insanın biyolojik yapısı için her zaman yan etkiler yaratma riski içeren "İlaç Kullanımı"nın teşvik edilmesi, kabul edilen bir şey değildir.

b) Uygun miktardan fazla alınan ilaç, reçeteye tabi olsun olmasın her zaman için ciddi sağlık sorunları yaratabilecektir. Örneğin, bir tane alınan ağrıkesici, bir avuç alındığında öldürücü bir etki gösterebilmektedir. İnsanların ve özellikle çocukların algı düzeylerinde, rengarenk kaplanmış ve sloganlarla desteklenmiş ilaçlar, daha çok tüketilme ilgisi ve hissiyatı doğurabilecektir.

c) Bu reklamlar, ilaç tüketiminin artmasına yol açarken insan sağlığı açısından gerekli minerallerin ilaçlar üzerinden temin edilmesini teşvik edecek böylece tüketilmesi zorunlu doğal gıdaların daha az kullanılmasına yol açabilecektir.

Bu gerekçelerle görsel ve işitsel medyada reçeteye tabi olsun veya olmasın ilaç reklamlarının yapılmasının doğru olmadığını düşünmekteyiz. İkinci fıkranın başındaki "Reçeteye Tabi" ibaresi ile 3. fıkranın tamamının madde metninden çıkarılması toplum sağlığının korunması açısından bir tedbir olarak düşünülmelidir.

6.10. Tasarının 18. maddesine 7. fıkra olarak "İlgili kişi birinci fıkrada belirtilen cevap ve düzeltme hakkını aynı süreler içinde doğrudan sulh ceza mahkemesinden de isteyebilir" cümlesinin eklenmesi gerekir.

Bu uygulamada ilgili medya kurumundan kaynaklanan "Düzeltilme ve Cevap Hakkı"na karşı olan atalet ve direnmelerin sebep olduğu gecikmelerin önüne geçip, işlemleri hızlandırmak açısından önemli bir adım olacaktır.

6.11. MHP, yabancı sermayeye karşı bir parti olmayıp, yabancı sermayenin üretimi ve istihdamı artırması, ülkemize yeni teknoloji transfer etmesi için gereklidir.

Ancak, stratejik sektörlerden biri olan görsel ve işitsel medyanın yönetiminin %50 paylar ile yerli ve yabancı sermaye elinde olması doğabilecek şirket içi uyumsuzluklarda şirketin yönetilememesi ve kayyuma devredilmesi gibi içinden çıkılamayacak hukuki sorunlar yaratacaktır.

Türkiye' de faaliyet gösterecek ve Türk Kanunlarına göre kurulacak stratejik bir sektörde Türk vatandaşlarının %51 hisse sahibi olması hukuka ve işin tabiatına uygundur.

Bu bakımdan, tasarının;

a. 19. maddesinin (4) bendinde yer alan "İlgili mevzuat çerçevesinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve şirket hissesinin yüzde kırkdokuzunu geçmemek şartı ile" ibaresinin eklenmesinin,

b. (f) bendinin ilk cümlesinde yer alan "yüzde ellisini" ibaresinin "yüzde kırkdokuzunu" olarak değiştirilmesinin,

c. (d) bendinde yer alan "doksan günlük süre içinde" olan ibarenin "yüzseksen günlük süre içinde " olarak değiştirilmesinin,

d. yine (d) bendinde yer alan "dörtüzbün Türk Lirası" ibaresinin, "ikiyüzebin Türk Lirası" olarak değiştirilmesinin,

hem stratejik bir sektör olan medyanın karar mekanizmalarında daha çok milli sermayenin etkin olması, hem de milli medyanın, yaşadığı kriz ortamında hisse satışlarında değerinin kanun ile düşürülmemesi açısından uygun olacağı değerlendirilmektedir.

6.12. Tasarının 23. maddesinde yer alan "üst kurul belirler" ibaresinin "En az yarısı iletişim fakültesi mezunlarından olmak üzere üst kurul tarafından belirlenir" şeklinde değiştirmesi;

a. Hem üniversitelerin iletişim fakültelerinde eğitim görmüş donanımlı kişilerin sektörde yer almasını sağlayarak, onların istihdamına katkı sağlayacaktır.

b. Hem de yayınların daha kaliteli yapılmasına fayda sağlayacaktır.

6.13. Tasarının 25. maddesinde bazı ifade bozukluklarının düzeltilmesi ile birlikte birinci fıkrasına "üst kurul bu talebi bir ay içinde yerine getirir" ibaresinin eklenmesi ve üçüncü fıkrasında "yayın herhangi bir şekilde soruşturma veya kovuşturma konusu olması halinde, yayın kaydının, işlemlerin sonuçlandırıldığına medya hizmet sağlayıcı kuruluşa yazılı olarak bildirilmesine kadar saklanması zorunludur." şeklinde değiştirilmesi hem sorumlulukları belirginleştirmek hem de daha doğru bir ifade niteliğine kavuşturmak açısından uygun olacaktır.

6.14. Kanun Tasarısının 26. maddesinin üçüncü fıkrasının sonuna "halen yayında olan iletişim fakültelerinin radyo ve televizyonlarının müktesep hakkı saklıdır" cümlesinin eklenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir. Üniversitelerin çalışma hayatından uzak, işlevsel bilgi üretmeyen yerler olarak eleştirilmesine sebep olacak, pratiği ortadan kaldıracak böyle bir kısıtlama, iletişim fakültelerinin müktesep hakkına da halel getireceğinden, tasarının iletişim fakülteleri adına pozitif bir ayrımcılıkla gözden geçirilmesinin uygun olacağını düşünmekteyiz.

6.15. Kanun Tasarısının 26. maddesinin 8. fıkrasında belirtilen yerel medya hizmet sağlayıcılarının bu hizmetlerden, üst sınırlarının üst kurulca belirlendiği ücretlerle faydalanabileceği ilavesi yapılmasının da bazı kaygıların ortadan kalkmasına sebep olacağı açıktır.

6.15. Tasarının 36. maddesinin 1. fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Kendi aralarında bir başkan ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "TBMM'nde grubu bulunan muhalefet partilerine ayrılan üst kurul üyeleri arasından" ibaresinin eklenmesinin, başkanvekilinin, iktidarı denetleme görevi olan muhalefet partilerinin seçtiği üyeler arasından seçilen üye olmasını getireceğinden, demokratik parlamenter sistemin özü olan demokratik meşruiyete, çoğulculuğa ve yönetimin şeffaflığı ilkesine de uygun olacaktır.

Kaldı ki, RTÜK Anayasal bir kurum olarak, siyasi irade tarafından belirlenen ve TBMM içindeki millî iradeyi de yansıtan bir kurumdur. Bu kuruldaki bürokratik ağırlık ve seçkinciliğin en alt düzeyde tutulması gerekmektedir. Başkan yardımcılıkları, kuruldaki bürokratik ağırlığı artıracak, RTÜK Başkanının iradesini, üst kurul üyelerinin iradeleri üzerine kesin bir biçimde çıkaracaktır. Bu şekilde bir yapılanma Anayasada belirlenen RTÜK teşkilatlanmasının ruhuna da aykırı olacaktır.

6.16. RTÜK teşkilatında 1998 yılında yapılan bir uygulama ile kurumda farklı görev tanımlarıyla istihdam edilen, üniversite mezunu personelin "tez" hazırlayıp, sunmak kaydıyla üst kurul uzmanı yapıldıkları, o tarihten günümüze kadar olan tarih aralığında kuruma geçmiş personele, bu hakkın verilmediği görülmektedir. Bu uygulamada da kurulda adalet duygusunu zedeleyen uygulama olmuştur. Dolayısıyla bu hakkın, bir kereye mahsus olmak üzere, kurumdaki personele uygulanması, hakkaniyet ve adalet açısından bir sorumluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Hele hele, zaten mağdur olan personele yönelik olarak, uzmanlık için yabancı dil şartı gibi bazı özel şartlar getirilmesi ise bu haksızlığı artıran bir unsurdur. Kurum içindeki iş barışını da bozacak niteliktedir.

6.17. Tasarının geçici 1. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "5510 sayılı Kanunun kamu personeli için uygulamaya başlandığı 15/10/2008 tarihinden daha önceki bir tarihi geçmemek kaydıyla üst kurul üyesi olarak göreve başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren geçen hizmet süreleri itibarıyla" ibaresinin metinden çıkarılması, üst kurulda görev yapan üyeler arasındaki eşit ve adil olmayan uygulamaların da önünü kesmiş olacaktır.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle Anayasa Komisyonunda ifade ettiğimiz sebeplerle Tasarıya muhalif olduğumuzu belirtiriz.

Faruk Bal
Konya

Behiç Çelik
Mersin

Nevzat Korkmaz
Isparta

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
**RADYO VE TELEVİZYONLARIN KURULUŞ VE YAYIN HİZMETLERİ
HAKKINDA KANUN TASARISI**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi, medya hizmet sağlayıcıların idarî, malî ve teknik yapıları ve yükümlülükleri ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kuruluşu, teşkilâtı, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usûl ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, Türkiye Cumhuriyeti topraklarında yerleşik olarak veya Türkiye Cumhuriyeti yargı yetkisi altında, her türlü teknik, usûl ve araçlarla ve her ne isim altında olursa olsun elektromanyetik dalgalar veya diğer yollarla yapılan radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetleriyle ilgili hususları kapsar. Türkiye Cumhuriyeti yargı yetkisi altındaki medya hizmet sağlayıcılar, ikinci fıkra gereğince Türkiye’de yerleşik kabul edilenler ile üçüncü fıkra hükümlerine tâbi olanlardır.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Medya hizmet sağlayıcı, merkez bürosunun Türkiye’de bulunması ve yayın hizmetlerine ilişkin editoryal kararların Türkiye sınırları içinde alınıyor olması durumunda Türkiye’de yerleşik kabul edilir.

b) Medya hizmet sağlayıcının merkez bürosunun Türkiye’de bulunmasına rağmen, yayın hizmetlerine ilişkin editoryal kararların Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesine taraf başka bir ülkede alınması ya da yayın hizmetlerine ilişkin editoryal kararlar Türkiye’de alınmakla birlikte merkez bürosunun anılan Sözleşmeye taraf başka bir ülkede bulunması durumunda medya hizmet sağlayıcı, yayın hizmeti faaliyetini yürüten işgücünün önemli bir kısmının bulunduğu ülkede yerleşik kabul edilir. Ancak,

1) Yayın hizmeti faaliyetini yürüten işgücü her iki ülkede de bulunmakla birlikte, hangi ülkede daha yoğun olarak çalışıldığına tespit edilemediği durumlarda medya hizmet sağlayıcı, merkez bürosunun bulunduğu ülkede yerleşik kabul edilir.

2) Yayın hizmeti faaliyetini yürüten işgücünün önemli bir kısmının, her iki ülkede de yoğun olarak faaliyet göstermediği durumlarda medya hizmet sağlayıcı, faaliyetine Türkiye’de daha önce başlamış olması ve Türkiye ekonomisi ile istikrarlı ve etkili bir bağlantısının bulunması hâlinde Türkiye’de yerleşik kabul edilir.

c) Bir medya hizmet sağlayıcının merkez bürosu Türkiye’de bulunmakla birlikte, yayın hizmeti faaliyetine ilişkin editoryal kararların Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesine taraf olmayan bir ülkede alınması ya da yayın hizmetlerine ilişkin editoryal kararlar Türkiye’de alınmakla birlikte merkez bürosunun anılan Sözleşmeye taraf olmayan üçüncü bir ülkede bulunması durumunda medya hizmet sağlayıcı, yayın hizmeti faaliyetini yürüten işgücünün önemli bir kısmının Türkiye’de bulunması hâlinde Türkiye’de yerleşik kabul edilir.

(3) İkinci fıkra hükümlerinin uygulanmadığı durumlarda;

- a) Türkiye sınırları içinde konuşlandırılmış uydu bağlantısını kullanan medya hizmet sağlayıcılar,
 - b) Türkiye sınırları içinde konuşlandırılmış uydu bağlantısını kullanmamalarına rağmen, Türkiye'ye ait uydular üzerinde kapasite kullanan medya hizmet sağlayıcılar,
- Türkiye Cumhuriyeti yargı yetkisi altında kabul edilir.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- 1) Alt yapı işletmecisi: Yayın hizmeti iletim altyapısını işleten kuruluşu,
- 2) Analog yayın: Analog modülasyon tekniği kullanılarak kablo, uydu, karasal ve benzeri ortamlardan yapılan yayın hizmetlerini,
- 3) Avrupa eserleri: Yapımı veya ortak yapımı Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesine taraf devletler ve Avrupa Birliğine üye devletlerde yerleşik gerçek veya tüzel kişiler tarafından gerçekleştirilen görsel-işitsel eserleri,
- 4) Bağımsız yapımcı: Serbestçe program üretme ve bu programları dağıtma hakkı bulunan, medya hizmet sağlayıcı kuruluşun kayıtlı çalışanı olmayan ve ürettiği programlar üzerinde, medya hizmet sağlayıcı kuruluşa devrettiği sınırlı süre dışında, 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında belirtilen haklara sahip gerçek veya tüzel kişileri,
- 5) Başkan: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanını,
- 6) Bölgesel yayın: Bir coğrafi bölge içindeki, Üst Kurulca belirlenen yerleşimlere karasal ortamdaki ulaştırılan yayın hizmetini,
- 7) Editöryal sorumluluk: Programların içeriği ve seçimi ile radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde bir yayın akış çizelgesi, isteğe bağlı yayın hizmetlerinde ise bir katalog içinde sunulmasına ilişkin düzenleme ve kontrol yetkisine sahip olmayı,
- 8) Gizli ticarî iletişim: Medya hizmet sağlayıcı tarafından reklâm yapmak maksadıyla veya kamuyu yönlendirebilecek şekilde; mal veya hizmet üreticisinin faaliyetinin, ticarî markasının, adının, hizmetinin ve ürününün reklâm kuşakları dışında ve reklâm yapıldığına ilişkin açıklayıcı bir ses veya görüntü bulunmaksızın programlarda sözcükler veya resimler ile tanıtılmasını,
- 9) İletim: Yayın hizmetlerinin ilk olarak sağlanmasını,
- 10) İsteğe bağlı yayın hizmeti: Programların kullanıcının seçtiği bir zamanda ve münferit isteği üzerine medya hizmet sağlayıcı tarafından düzenlenmiş bir program kataloğuna bağlı olarak izlendiği veya dinlendiği yayın hizmetini,
- 11) Kablo ortamı: Yayın hizmetinin her türlü kablo altyapısı üzerinden abonelere iletiildiği ortamı,
- 12) Karasal ortam: Yayın hizmetinin karasal verici sistemleri vasıtasıyla alıcılara iletiildiği ortamı,
- 13) Koruyucu sembol: Yayın hizmetinin içeriği hakkında izleyicilerin bilgilendirilmesi amacıyla medya hizmet sağlayıcılar tarafından kullanılan ortak sembolleri,
- 14) Logo/çağrı işareti: Medya hizmet sağlayıcıların Üst Kurul ve ilgili kurumlara tescil ettirmek zorunda oldukları hizmet adının veya bu adın harf veya sözcüklerinin blok hâlinde grafik tasvirini veya sesli duyurusunu,

15) Medya hizmet sağlayıcı: Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmeti içeriğinin seçiminde editoryal sorumluluğu bulunan ve bu hizmetin düzenlenme ve yayınlanma biçimine karar veren tüzel kişiyi,

16) Multipleks: Çok sayıda karasal yayın hizmetinin bir veya birden çok sinyal hâline gelecek şekilde birleştirilmesi yöntemini,

17) Multipleks işletmecisi: Karasal ortamdan sunulacak birden fazla yayın hizmetinin, bir veya birden çok sinyal hâline gelecek şekilde birleştirilerek, medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile altyapı işletmecisi veya verici tesis ve işletim şirketi arasında iletimini sağlayan kuruluşu,

18) Multipleks kapasitesi: VHF, UHF veya FM radyo frekans bantlarında, karasal televizyon veya radyo yayınları için kullanılan multipleksin içinden bir sayısal yayının iletimi için ayrılan kapasiteyi,

19) Önemli olaylar: Toplum için büyük önem taşıdığı kabul edilen ve ülkenin geneline ücretsiz ve şifresiz yayın yapan televizyonlardan canlı olarak veya nesnel nedenlere bağlı olmak kaydıyla banttan yayınlanan, münhasır haklara konu olan spor ve kültür olaylarını,

20) Platform işletmecisi: Çok sayıda yayın hizmetini veya multipleksi bir veya birden fazla sinyal hâline getirerek uydu, kablo ve benzeri ortamlardan şifreli ve/veya şifresiz olarak izleyicinin doğrudan alacağı şekilde iletimini sağlayan kuruluşu,

21) Program: Bir medya hizmet sağlayıcı tarafından hazırlanan bir yayın akış çizelgesi veya katalog içinde yer alan bir dizi görsel ve/veya işitsel unsurun oluşturduğu tek bir bütünü,

22) Program destekleme: Yayın hizmetinin sağlanmasıyla veya görsel-işitsel eserlerin üretimiyle bağlantılı olmayan gerçek veya tüzel kişilerin adını, markasını, logosunu, imajını, faaliyetlerini veya ürünlerini tanıtmak amacıyla programlara yönelik yaptığı her türlü katkısı,

23) Radyo ve televizyon reklâmı: Taşınmazlar, hak ve yükümlülükler dâhil olmak üzere mal veya hizmetlerin teminini teşvik etmek, bir amaç veya düşünceyi yaymak veya başka etkileri oluşturmak amacıyla ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı gerçek ve tüzel kişi tarafından, bir ücret veya benzeri bir karşılıkla yapılan her türlü duyuru veya öz tanıtım yayını,

24) Radyo yayın hizmeti: Karasal, kablo, uydu ve diğer yayın ortamları üzerinden yapılan bireysel iletişim hizmetlerini kapsamayan ses ve veri yayını,

25) Sayısal yayın: Sayısal kodlama ve modülasyon tekniği kullanılarak kablo, uydu, karasal ve benzeri ortamlardan yapılan yayın hizmetini,

26) Tele-alışveriş: Taşınmazlar, hak ve yükümlülükler dâhil olmak üzere, mal veya hizmetlerin bir ücret karşılığında temini amacıyla kamuya yönelik doğrudan arz yayını,

27) Televizyon yayın hizmeti: Programların bir yayın akış çizelgesine dayalı olarak eşzamanlı izlenebilmesi amacıyla bir medya hizmet sağlayıcı tarafından sunulan şifreli veya şifresiz görsel-işitsel yayın hizmetini,

28) Tematik yayın: Günlük yayın süresinin en az yüzde yetmişini haber, belgesel, eğitim, ekonomi, kültür, tarih, spor, müzik, sinema, dizi film, pazarlama veya benzeri konularda olmak üzere sadece belli bir türe veya genel izleyici kitlesi dışında belli bir izleyici kesimini hedef alan programlara ayıran yayını,

29) Ticarî iletişim: Radyo ve televizyon reklâmları, program desteklemesi, tele-alışveriş ve ürün yerleştirmeyi de kapsamak üzere, ekonomik bir faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişinin, ürün, hizmet veya imajını, doğrudan veya dolaylı olarak tanıtmak amacıyla tasarlanmış sesli veya sessiz görüntülerin bir ücret veya benzeri bir karşılıkla ya da öz tanıtım amacıyla bir programla birlikte ya da bir program içine yerleştirilerek verilmesini,

30) Ulusal yayın: Ülke nüfusunun asgarî yüzde yetmişine ve Üst Kurulca belirlenen yerleşim yerlerine karasal ortamdan ulaştırılan yayın hizmetini,

31) Uydu ortamı: Yayın hizmetinin uydu kapasitesi vasıtasıyla alıcılara iletiildiği ortamı,

32) Ürün yerleştirme: Bir ürün, hizmet veya ticarî markanın, ücret veya benzeri bir karşılıkla program içine dâhil edilerek veya bunlara atf yapılarak, program içinde gösterildiği her tür ticarî iletişimi,

33) Üst Kurul: Radyo ve Televizyon Üst Kurulunu,

34) Verici tesis ve işletim şirketi: Karasal ortamdan yayın yapmak üzere lisans alan medya hizmet sağlayıcıların yayınlarının karasal verici istasyonlarından iletimini sağlamak için gerekli tesisleri kuran ve işleten kuruluşu,

35) Yayıncı: Televizyon ve radyo yayın hizmeti veren medya hizmet sağlayıcıyı,

36) Yayın hizmeti: Medya hizmet sağlayıcının editoryal sorumluluğu altında ve temel amacı kamuoyunu bilgilendirmek, eğlendirmek veya eğitmek üzere elektronik iletişim şebekeleri yoluyla program sunmak olan, bireysel iletişim hariç olmak üzere, televizyon yayın hizmeti, isteğe bağlı yayın hizmeti ve ticarî iletişim ile radyo yayın hizmetini,

37) Yayın hizmeti iletim altyapısı: Karasal, uydu, kablo ve benzeri ortamlardan yayın hizmetlerinin iletiminde kullanılan sistem ve tesisleri,

38) Yayın iletim yetkisi: Multipleks, platform ve alt yapı işletmecisi kuruluşlar ile verici tesis ve işletim şirketine radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerini iletebilmeleri için Üst Kurulca verilen yetkilendirme belgesini,

39) Yayın lisansı: Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara, bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan yönetmelik ve diğer düzenlemelerde belirtilen şartları haiz oldukları takdirde kablo, uydu, karasal ve benzeri ortamlardan her türlü teknoloji ile yayın yapabilmeleri için her bir yayının türü, tekniği ve ortamına ilişkin olarak ayrı ayrı olmak üzere Üst Kurulca verilen izin belgesini,

40) Yayın ortamı: Kablo, uydu, karasal ve benzeri iletim ortamlarını,

41) Yeniden iletim: Bir medya hizmet sağlayıcı tarafından sunulan yayının hizmetinin bütününe veya büyük bir bölümüne, kullanılan teknik araç ne olursa olsun alınmasını ve eş zamanlı olarak değişiklik yapılmadan iletilmesini,

42) Yerel yayın: En fazla bir ilin sınırları içine karasal ortamdan ulaştırılan yayın hizmetini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Yeniden iletim

MADDE 4- (1) Yayın hizmetlerinin alımı ve yeniden iletimi serbesttir. Yeniden iletim, ancak Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili hükümleri çerçevesinde sınırlandırılabilir.

(2) Bir medya hizmet sağlayıcı kuruluşun aynı yayın hizmetini uydu, kablo ve karasal gibi farklı ortamlardan değişiklik yapmaksızın eş zamanlı olarak iletmesi yeniden iletim olarak kabul edilmez.

(3) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla yeniden iletimin usûl ve esasları Üst Kurulca yönetmelikle düzenlenir.

Yayın dili

MADDE 5- (1) Yayın hizmetlerinin Türkçe yapılması esastır. Ancak Türkçe dışındaki dil ve lehçelerde de yayın yapılabilir. Bu yayınlara ilişkin usûl ve esaslar Üst Kurulca yönetmelikle belirlenir.

Medya hizmet sağlayıcının bağımsızlığı ve sorumluluğu

MADDE 6- (1) Yayın hizmetlerinin içeriğine ve yayınlanmasına önceden müdahale edilemez ve yayınların içeriği önceden denetlenemez.

(2) Bu Kanunda, diğer kanunlarda ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası mevzuatta yer alan hükümler ile Üst Kurul tarafından bu hükümlerin uygulanmasına yönelik yürürlüğe konulan düzenleyici işlemler müdahale sayılmaz.

(3) Medya hizmet sağlayıcılar, yayın hizmetlerinin kendileri, hisse sahipleri ve üçüncü derece dâhil olmak üzere üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile bir başka gerçek ve tüzel kişinin haksız çıkarları doğrultusunda kullanılmamasını sağlamak zorundadır.

(4) Medya hizmet sağlayıcılar, ticarî iletişim ile üçüncü şahıslar tarafından üretilenler de dâhil olmak üzere, yayınlanan tüm yayın hizmetlerinin içeriğinden ve sunumundan sorumludur.

(5) Medya hizmet sağlayıcılar, yönetmelikle belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde künye bilgilerini, iletişim adresini, izleyici temsilcisinin adını ve iletişim bilgilerini Üst Kurula bildirmek ve internet sitelerinde yayınlamak zorundadır.

(6) Medya hizmet sağlayıcılar, sinematografik eserleri hak sahibiyle anlaşılan süre dışında yayınlamamakla yükümlüdür.

Olağanüstü dönemlerde yayınlar

MADDE 7- (1) Savaşlar, terör amaçlı saldırılar, doğal afetler ve benzeri olağanüstü durumların ortaya çıkardığı kriz zamanlarında da ifade ve haber alma özgürlüğü esas olup, yayın hizmetleri önceden denetlenemez ve yargı kararları saklı kalmak kaydıyla durdurulamaz. Ancak, millî güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hâllerde yahut kamu düzeninin ciddî şekilde bozulmasının kuvvetle muhtemel olduğu durumlarda, Başbakan veya görevlendireceği bakan geçici yayın yasağı getirebilir.

(2) Medya hizmet sağlayıcı, Cumhurbaşkanının veya Hükümetin, millî güvenliğin, kamu düzeninin, genel sağlığın ve genel ahlâkın gerekleriyle ilgili bildirimlerini, bildirimün ulaştığı gün saat 23:30'a kadar yayınlamakla yükümlüdür.

(3) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca alınacak kararlar aleyhine açılacak iptal davaları doğrudan Danıştayda açılır. Danıştay bu davalara öncelikle bakar ve karara bağlar, yürütmeyi durdurma talepleri hakkında kırksekiz saat içerisinde karar verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yayın Hizmeti İlkeleri

Yayın hizmeti ilkeleri

MADDE 8- (1) Medya hizmet sağlayıcılar, yayın hizmetlerini kamusal sorumluluk anlayışıyla bu fıkroda yer alan ilkelere uygun olarak sunarlar. Yayın hizmetleri;

a) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılâplarına aykırı olamaz.

b) Irk, dil, din, cinsiyet, sınıf, bölge ve mezhep farkı gözeterek toplumu kin ve düşmanlığa tahrik edemez veya toplumda nefret duyguları oluşturamaz.

c) Hukukun üstünlüğü, adalet ve tarafsızlık esasına aykırı olamaz.

ç) İnsan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesine aykırı olamaz, kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez.

d) Terörü övemez ve teşvik edemez, terör örgütlerini güçlü veya haklı gösteremez, terör örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerini yansıtıcı nitelikte olamaz.

e) Irk, renk, dil, din, cinsiyet, özürllülük, siyasî ve felsefî düşünce, mezhep ve benzeri nedenlerle ayrımcılık yapan ve bireyleri aşağılayan yayınları içeremez ve teşvik edemez.

f) Toplumun millî ve manevî değerlerine, genel ahlâka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz.

g) Suç işlemeyi, suçluyu ve suç örgütlerini övücü, suç tekniklerini öğretici nitelikte olamaz.

ğ) Çocuklara karşı istismar ve şiddeti özendirmez; güçsüzlere ve özürllülere karşı ayrımcılık, istismar ve şiddeti teşvik edemez.

h) Alkol, tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile kumar oynamayı özendirici nitelikte olamaz.

ı) Tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerini esas almak ve toplumda özgürce kanaat oluşumuna engel olmamak zorundadır; soruşturulması basın meslek ilkeleri çerçevesinde mümkün olan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğundan emin olunmaksızın yayınlanamaz; haberin verilisinde abartılı ses ve görüntüye, doğal sesin dışında efekt ve müziğe yer verilemez; görüntülerin arşiv veya canlandırma niteliği ile ajanslardan veya başka bir medya kaynağından alınan haberlerin kaynağının belirtilmesi zorunludur.

i) Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilân edilemez veya suçluymiş gibi gösterilemez; yargıya intikal eden konularda yargılama süresince, haber niteliği dışında yargılama sürecini ve tarafsızlığını etkiler nitelikte olamaz.

- j) Haksız amaç ve çıkarlara hizmet eden ve haksız rekabete yol açan unsurlar içeremez.
- k) Siyasî partiler ve demokratik gruplar ile ilgili tek yönlü veya taraf tutar nitelikte olamaz.
- l) Genel sağlığa, çevrenin ve hayvanların korunmasına zarar verecek davranışları teşvik edemez.
- m) Türkçenin, özellikleri ve kuralları bozulmadan kullanılmasını sağlamak zorundadır; dilin düzeysiz ve kaba kullanımına yer verilemez.
- n) Müstehcen olamaz.
- o) Kişi veya kuruluşların cevap ve düzeltme hakkına saygılı olmak zorundadır.
- ö) Bilgi iletişim araçları yoluyla yarışma veya lotarya içeremez, dinleyici ve seyircilere ikramiye verilemez veya ikramiye verilmesine aracılık edilemez.
- p) Medya hizmet sağlayıcı tarafından yapılan veya yaptırılan anket ve kamuoyu yoklamalarının, hazırlık aşamasından sonuçların ilânına kadar noter nezaretinde gerçekleştirilmesi zorunludur.
- r) Kişileri fal veya batıl inançlar yoluyla istismar edemez.
- s) Cinsiyet eşitliğine ters düşen, kadınlara yönelik baskıları teşvik eden ve kadını istismar eden programlar içeremez.
- ş) Şiddeti özendirici veya kanıksatıcı olamaz.
- (2) Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlâkî gelişimine zarar verebilecek türde içerik taşıyan programlar bunların izleyebileceği zaman dilimlerinde ve koruyucu sembol kullanılmadan yayınlanamaz.
- (3) İsteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcıları, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlâkî gelişimini olumsuz etkileyebilecek nitelikteki yayın hizmetlerinin, bunların bu tür hizmetleri normal şartlar altında duymayacakları ve görmeyecekleri şekilde sunulmasını sağlamakla yükümlüdür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yayın Hizmetlerinde Ticarî İletişim

Genel esaslar

- MADDE 9-** (1) Ticarî iletişim, yayın hizmetinin diğer unsurlarından görsel ve işitsel olarak kolayca ayırt edilebilir olmak zorundadır.
- (2) Ticarî iletişimde bilinçaltı teknikleri kullanılamaz.
- (3) Gizli ticarî iletişime izin verilemez.
- (4) Haber bülteni ve haber programlarını düzenli olarak sunan kişilerin görüntü veya seslerine ticarî iletişimlerde yer verilemez.
- (5) Ticarî iletişim, medya hizmet sağlayıcının editoryal bağımsızlığını ve program içeriğini etkileyecek şekilde kullanılamaz.
- (6) Ticarî iletişim, 8 inci maddede belirlenen esas ve ilkeler saklı kalmak kaydıyla;
- a) Adalet, hakkaniyet ve dürüstlük ilkelerine uygun olmak,
- b) Cinsiyet, ırk, renk veya etnik köken, tâbiyet, din, felsefî inanç veya siyasî düşünce, özürlülük, yaş ve herhangi bir ayrımcılığı içermemek veya teşvik etmemek,
- c) Yanıltıcı olmamak ve tüketicinin çıkarlarına zarar vermemek,

ç) Çocukların fiziksel, zihinsel veya ahlâkî gelişimine zarar vermemek, deneyimsizliklerini veya saflıklarını istismar ederek, çocukları bir ürün veya hizmeti satın almaya veya kiralamaya doğrudan yönlendirmemek; çocukları reklâmı yapılmakta olan ürün veya hizmetleri satın almak için ebeveynlerini veya başkalarını ikna etmeye doğrudan teşvik etmemek; çocukların ebeveynlerine, öğretmenlerine veya diğer kişilere duyduğu güveni istismar etmemek veya sebepsiz olarak çocukları tehlikeli durumlarda göstermemek,

d) Kadınların istismarına yönelik olmamak,

e) Sağlık, çevre ve güvenliğe zarar verecek davranışa teşvik etmemek, zorundadır.

(7) Genel beslenme diyetlerinde aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıda ve maddeler içeren yiyecek ve içeceklerin ticarî iletişimine, çocuk programlarıyla birlikte veya bu programların içinde yer verilemez.

(8) Ticarî iletişim yayınlarının ses seviyesi diğer yayın bölümleri ile aynı seviyede olmak zorundadır.

Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklâm ve tele-alışveriş

MADDE 10- (1) Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklâmlar ile tele-alışveriş, sesli ve/veya görüntülü bir uyarıyla açıkça fark edilebilecek ve program hizmetinin diğer unsurlarından kolaylıkla ayırt edilebilecek biçimde düzenlenir.

(2) Tele-alışveriş yayınları hariç her türlü reklâm yayınlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde yirmiyi aşamaz.

(3) İkinci fıkrada belirtilen orana, program desteklemesi ve yayıncının kendi programlarının tanıtımlarına ayrılan süre ile ürün yerleştirme dâhil değildir.

(4) İkinci fıkrada belirtilen süreden bağımsız olarak, sesli ve görüntülü bir uyarı ile açıkça belirtilerek, kesintisiz en az onbeş dakika süreyle tele-alışveriş yayını yapılabilir. Bu yayının süresi bir gün içinde toplam bir saati aşamaz.

(5) Ücretsiz yayınlanan ve Üst Kurul tarafından tavsiye edilen kamu hizmeti duyuruları reklâm sürelerine dâhil edilmez.

(6) Reklâm ve tele-alışveriş yayınları, programların arasına veya programın bütünlüğü, değeri ve hak sahiplerinin hakları zedelenmeyecek biçimde bir program içine yerleştirilebilir. Bağımsız bölümlerden oluşan programlarda veya devre araları içeren spor programları ve benzer yapıdaki olay ve gösteri programlarında, reklâm ve tele-alışveriş yayınları bölüm veya devre aralarına yerleştirilir.

(7) Sinema ve televizyon için yapılmış filmler ile haber bültenleri, planlanan yayın süreleri otuz dakikadan fazla olması hâlinde, her otuz dakikalık yayın süresi için bir kez olmak üzere reklâm ve tele-alışverişle kesilebilir.

(8) Çocuk programları, planlanan yayın süresinin otuz dakikadan fazla olması hâlinde, her otuz dakikalık yayın süresi için bir kez olmak üzere reklâm ve tele-alışverişle kesilebilir.

(9) Dinî tören yayını içine hiçbir şekilde reklâm ve tele-alışveriş yayını yerleştirilemez.

(10) Münhasıran reklâm, tele-alışveriş ve öz tanıtım yayınlarına ayrılmış televizyon ve radyo yayın hizmetlerine bu madde hükümleri uygulanmaz.

(11) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Üst Kurulca yönetmelikle düzenlenir.

Belirli ürünlerin ticarî iletişimi

MADDE 11- (1) Alkol ve tütün ürünleri için hiçbir şekilde ticarî iletişime izin verilemez.

(2) Reçeteye tâbi ilaçlar ve tedaviler hakkında ticarî iletişim yapılamaz.

(3) Reçeteye tâbi olmayan ilaçlar ve tedavilerin reklâmları dürüstlük ilkesi çerçevesinde, gerçeği yansıtan ve doğrulanması mümkün unsurlardan oluşacak şekilde hazırlanır.

(4) İlaçlar ve tıbbî tedaviler için tele-alışverişe izin verilemez.

Program desteklemesi

MADDE 12- (1) Bir program tamamen veya kısmen destek görmüşse, bu husus programın başında, program içindeki reklâm kuşaklarına giriş ve çıkışta ve programın sonunda uygun ibarelerle belirtilir. Program tanıtımlarında programı destekleyene atıfta bulunulamaz.

(2) Desteklenen programlarda, destek verene veya üçüncü bir kişiye ait mal ve hizmetlere atıfta bulunulamaz ve bunların alınması, satılması ve kiralanması teşvik edilemez.

(3) Programlar, ticarî iletişimi yasaklanmış olan mal ve hizmetlerin üretimi veya satışıyla iştigal eden gerçek ve tüzel kişilerce desteklenemez. Tıbbî ürünleri üreten, pazarlayan veya satan ya da tıbbî tedavileri pazarlayan veya sunan gerçek ve tüzel kişilerin program desteklemesinde bulunması hâlinde, gerçek ve tüzel kişilerin ismi, markası, logosu veya imajı program desteklemesinde kullanılabilir; ancak gerçek ve tüzel kişilerin üretim veya satışını yaptığı reçeteye tâbi tıbbî ürünler veya tıbbî tedaviler kullanılamaz.

(4) Haber bülteni ve dinî tören yayınlarında program desteklemesine izin verilemez.

(5) Program desteklemesinin, medya hizmet sağlayıcının editoryal bağımsızlığını ve sorumluluğunu etkilemesine izin verilmez. Programın başında, program içindeki reklâm kuşaklarına giriş ve çıkışta ve programın sonunda program desteklemesi yapıldığı belirtilirken, programı destekleyenin ürün veya hizmetlerinin kiralanması veya satın alınması doğrudan teşvik edilemez ve ürün veya hizmetlere aşırı vurgu yapılamaz.

Ürün yerleştirme

MADDE 13- (1) Sinema ve televizyon için yapılmış filmler, diziler ile spor ve genel eğlence programları haricinde, yayınlarda ürün yerleştirmeye yönelik uygulamalara yer verilemez. Ürün yerleştirme uygulamaları ticarî iletişimle ilgili düzenlemelere tâbidir.

(2) Üst Kurul tarafından belirlenecek şartlarda, belirli mal ve hizmetlerin ücretsiz olarak program içine dâhil edildiği durumlarda da ürün yerleştirmeye izin verilebilir.

(3) Ürün yerleştirmenin, medya hizmet sağlayıcının editoryal bağımsızlığını ve sorumluluğunu etkilemesine izin verilmez. Ürün yerleştirmede, ürün veya hizmetlerin kiralanması veya satın alınması doğrudan teşvik edilemez ve ürüne aşırı vurgu yapılamaz. İzleyiciler, programın başında, sonunda ve reklâm arası sonrasında program başladığında, ürün yerleştirmenin varlığı hakkında açıkça bilgilendirilir.

(4) Haber bültenlerinde, çocuk programlarında ve dinî programlarda ürün yerleştirmeye izin verilmez.

(5) Ticarî iletişimi yasaklanmış ürünlerin ürün yerleştirmede kullanılmasına izin verilmez.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yayın Hizmeti İçeriği

Genel ve tematik yayın

MADDE 14- (1) Yayın hizmetlerinde, genel veya tematik içerikli yayın yapılabilir. Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar yayın lisansı başvurusu sırasında yayınlarının türünü Üst Kurula yazılı olarak bildirir. Üst Kurul tarafından bu kuruluşlara verilecek yayın lisans belgesinde yayının türü açıkça belirtilir.

(2) Yayın hizmetlerinin Üst Kurula bildirilen türde yapılması zorunludur. Yayın türü talep üzerine Üst Kurulun izniyle değiştirilebilir. Lisans belgesinde belirtilen türe uygun yayın yapmayan kuruluş yayın lisansı şartlarını ihlâl etmiş sayılır.

(3) Genel ve tematik içerikli yayın yapan televizyon kuruluşlarının, çocuk yayınlarında çizgi filmlere yer vermeleri hâlinde, çizgi filmlerin en az yüzde yirmisinin, diğer çocuk programlarının en az yüzde kırkının Türkiye’de üretilmiş yerli yapım olması zorunludur. Çocuk yayınlarının yayınlanma saatleri ve sürelerine yönelik istatistiksel veriler ile üretim yerine ilişkin bilgiler aylık dökümler hâlinde Üst Kurula bildirilir.

(4) Radyo ve televizyon kuruluşları, yayınlarında belirli oran ve saatlerde Türk halk ve Türk sanat müziği programlarına yer vermek zorundadır. Bu programların oran ve yayınlanma zamanı ile ilgili esaslar Üst Kurulca belirlenir.

Avrupa eserleri

MADDE 15- (1) Genel içerikli yayın yapan ulusal karasal yayın lisansına sahip televizyon yayıncılarının;

a) Haberler, spor olayları, yarışmalar, reklâmlar, tele-alışveriş ve bağlantılı veri yayınları için ayrılan süre dışında kalan yayın süresinin en az yüzde ellisini Avrupa eserlerine,

b) Haberler, spor olayları, yarışmalar, reklâmlar, tele-alışveriş ve bağlantılı veri yayınları için ayrılan süre dışında kalan yayın süresinin veya program bütçesinin yüzde onunu bağımsız yapımcıların ürettiği Avrupa eserlerine,

ayrımaları zorunludur.

(2) İsteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcı kuruluşların Avrupa eserlerinin yapımına ve erişimine destek vermelerini teşvik edecek usûl ve esaslar Üst Kurulca belirlenir.

Kısa gösterim hakkı

MADDE 16- (1) Kamuoyu için büyük önem taşıyan olayların münhasır yayın haklarına sahip televizyon yayıncıları, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında, diğer yayıncılara âdil, mâkûl ve eşitlikçi bir temelde kısa gösterim hakkı sağlamak zorundadır.

(2) Münhasır yayın hakkına konu olaylara erişim hakkı talep eden diğer televizyon yayıncılarına, kısa gösterimleri serbest bir biçimde seçme hakkı tanınır.

(3) Kısa gösterimler, kaynağını belirtmek suretiyle sadece haber programları içinde doksan saniyeyi geçmeyecek şekilde kullanılır ve isteğe bağlı medya hizmetlerinde ise sadece aynı programın aynı medya hizmet sağlayıcı tarafından banttan verilmesi durumunda uygulanır.

(4) Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usûl ve esaslar Üst Kurulca yönetmelikle belirlenir.

Kamunun önemli olaylara erişimi

MADDE 17- (1) Üst Kurul, toplum için büyük önem arz eden ulusal ve uluslararası olayları; ülke geneline şifresiz ve ücretsiz yayın yapan televizyon kanallarından canlı veya banttan yayınlanmasını temin etmek amacıyla, konuyla ilgili diğer kurumların görüşlerini de almak suretiyle bir önemli olaylar listesi hazırlayarak ilân eder. Önemli olaylar listesi Üst Kurulca aynı usûlle güncellenebilir.

(2) Önemli olayları yayınlayacak televizyon yayıncıları, önemli olaylar listesinde yer alan olayların ülke geneline şifresiz ve ücretsiz olarak yayınlanmasını sağlar.

(3) Televizyon yayıncıları, ayrıca Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesine taraf başka bir ülkenin listesinde yer alan önemli olaylarla ilgili münhasır haklarını, söz konusu ülke vatandaşlarının önemli bir kesimi tarafından izlenmesini engelleyecek şekilde kullanamaz.

(4) Kamunun önemli olaylara erişimi ile ilgili usûl ve esaslar Üst Kurulca düzenlenir.

Düzeltilme ve cevap hakkı

MADDE 18- (1) Gerçek ve tüzel kişiler, kendileri hakkında şeref ve haysiyetlerini ihlâl edici veya gerçeğe aykırı yayın yapılması hâlinde, yayın tarihinden itibaren altmış gün içinde, üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmamak ve suç unsuru içermemek kaydıyla, düzeltme ve cevap yazısını ilgili medya hizmet sağlayıcıya gönderir. Medya hizmet sağlayıcılar, hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde, cevap ve düzeltmeye konu yayının yapıldığı saatte ve programda, izleyiciler tarafından kolaylıkla takip edilebilecek ve açıkça anlaşılabilir biçimde düzeltme ve cevabı yayınlar. Düzeltme ve cevap hakkı doğuran programın yayından kaldırıldığı veya yayınına ara verildiği durumlarda, düzeltme ve cevap hakkı, yedi günlük süre içinde anılan programın yayın saatinde kullanılır. Düzeltme ve cevapta, buna neden olan yayın belirtilir.

(2) Düzeltme ve cevabın birinci fıkrada belirtilen süre içinde yayınlanmaması hâlinde bu sürenin bitiminden; birinci fıkra hükümlerine aykırı şekilde yayınlanması hâlinde düzeltme ve cevabın yayımlandığı tarihten itibaren on gün içinde ilgili kişi, mahkemeden cevap ve düzeltmenin birinci fıkra hükümlerine uygun olarak yayınlanmasına karar verilmesini isteyebilir. Yetkili ve görevli mahkeme, başvuru sahibinin ikamet ettiği yerdeki sulh ceza mahkemesi; başvuru sahibinin yurt dışında ikamet etmesi hâlinde Ankara Sulh Ceza Mahkemesidir.

(3) Sulh ceza hâkimi, istemi üç gün içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Bu karara karşı tebliğden itibaren yedi gün içinde yetkili asliye ceza mahkemesine itiraz edilebilir. Asliye ceza mahkemesi itirazı üç iş günü içinde inceleyerek kesin karara bağlar.

(4) Hâkim tarafından düzeltme ve cevabın yayınlanmasına karar verilmesi hâlinde, birinci fıkradaki yedi günlük süre, sulh ceza hâkiminin kararına itiraz edilmemişse kararın kesinleştiği tarihten; itiraz edilmişse asliye ceza mahkemesi kararının tebliği tarihinden itibaren başlar.

(5) Düzeltme ve cevap hakkına sahip olan kişinin bu hakkı kullanmadan ölmesi hâlinde, bu hak mirasçılardan biri tarafından kullanılabilir. Bu durumda, ölümün altmış günlük düzeltme ve cevap hakkı süresi içinde gerçekleşmiş olması kaydıyla, kalan düzeltme ve cevap hakkı süresine otuz gün ilâve edilir.

(6) Gerçek ve tüzel kişilerin kişilik haklarını ihlâl eden yayın hizmetlerinden doğan maddi ve manevi zarardan dolayı, medya hizmet sağlayıcı kuruluş ile birlikte programın yapımcısı müştereken ve müteselsilen sorumludur.

ALTINCI BÖLÜM

Özel Medya Hizmet Sağlayıcı Kuruluşlar

Kuruluş ve hisse oranları

MADDE 19- (1) Özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşların şirket yapıları ve hisse oranları ile ilgili uymaları gereken hususlar şunlardır:

a) Yayın lisansı, münhasıran radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmeti sunmak amacıyla Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş anonim şirketlere verilir. Aynı şirket ancak bir radyo, bir televizyon ve bir isteğe bağlı yayın hizmeti sunabilir. Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, yayın lisansının verilmesinden sonra da ana sözleşmelerine bu maddedeki esaslara aykırı hükümler koyamazlar. Ana sözleşme değişiklikleri bir ay içinde Üst Kurula bildirilir.

b) Siyasî partiler, sendikalar, meslek kuruluşları, kooperatifler, birlikler, dernekler, vakıflar, mahallî idareler ve bunlar tarafından kurulan veya bunların doğrudan veya dolaylı ortak oldukları şirketler ile sermaye piyasası kurumları ve bu aracı kurumlara doğrudan veya dolaylı ortak olan gerçek ve tüzel kişilere yayın lisansı verilemez. Bu kuruluşlar, medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara doğrudan veya dolaylı ortak olamaz.

c) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşların hisseleri nama yazılı olmak zorundadır. Herhangi bir kişi lehine intifa senedi ihdas edilemez.

ç) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde sermaye piyasası araçlarını ihraç ve halka arz edebilirler. Bu durumda mevzuat gereği Sermaye Piyasası Kurulunda kayda alınmadan önce Üst Kurulun onayının alınması zorunludur. Halka açık hisselerde nama yazılı olma şartı aranmaz.

d) Bir gerçek veya tüzel kişi doğrudan veya dolaylı olarak en fazla dört medya hizmet sağlayıcı kuruluşa ortak olabilir. Ancak, bir gerçek veya tüzel kişinin doğrudan veya dolaylı hisse sahibi olduğu medya hizmet sağlayıcı kuruluşların yıllık toplam ticarî iletişim geliri, sektörün toplam ticarî iletişim gelirinin yüzde yirmibeşini geçemez. Toplam ticarî iletişim geliri bu oranı aşan gerçek veya tüzel kişiler, Üst Kurul tarafından verilen doksan günlük süre içinde bu oranın altına incek şekilde medya hizmet sağlayıcı kuruluşlardaki hisselerini devreder. Verilen süre içinde Üst Kurul kararının gereğini yerine getirmeyen gerçek veya tüzel kişi hakkında, kararın gereğini yerine getirmediği her ay için Üst Kurulca dörtyüzbin Türk Lirası idarî para cezası uygulanır. Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Üst Kurul tarafından belirlenir.

e) Gerçek kişiler için eşler ile üçüncü derece dâhil olmak üzere üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlara ait hisseler de aynı kişiye aitmiş gibi değerlendirilir.

f) Bir medya hizmet sağlayıcı kuruluşta toplam yabancı sermaye payı, ödenmiş sermayenin yüzde ellisini geçemez. Yabancı bir gerçek veya tüzel kişi en fazla iki medya hizmet sağlayıcı kuruluşa doğrudan ortak olabilir. Özel radyo ve televizyon kuruluşlarının ortağı olan şirketlere yabancı gerçek veya tüzel kişilerin iştirak ederek yayın kuruluşlarına dolaylı ortak olmaları hâlinde, yayıncı kuruluşların yönetim kurulu başkanı, başkan vekili ile yönetim kurulu çoğunluğu ve genel müdürünün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması ve ayrıca yayıncı kuruluş genel kurullarında oy çoğunluğunun Türkiye Cumhuriyeti tâbiyetini haiz gerçek veya tüzel kişilerde bulunması zorunludur. Şirket ana sözleşmelerinde bu hususları sağlayan düzenlemeler açıkça belirtilir.

g) Yerli veya yabancı hissedarlar hiçbir şekilde imtiyazlı hisse senedine sahip olamaz.

Hisse, şirket devri ve birleşme

MADDE 20- (1) Yayın lisansı verilen bir anonim şirketin hisse devirleri, devir tarihinden itibaren otuz gün içinde, ortakların ad ve soyadları ile hisselerin devri sonucunda oluşan ortaklık yapısı ve oy payları hakkındaki bilgilerle birlikte Üst Kurula bildirilir.

(2) Şirket devir veya birleşme işlemlerinden önce Üst Kuruldan gerekli bilgi ve belgelerle izin alınması ve devir veya birleşme işleminin gerçekleşmesinden sonra otuz gün içinde Üst Kurula bildirim zorunludur.

(3) Hisse devri, şirket devri ve birleşme işlemleri sonucunda oluşacak şirket yapısında bu Kanunda öngörülen hususlara aykırılık bulunması hâlinde, Üst Kurulun vereceği süre içinde bu aykırılığın giderilmesi zorunludur. Aksi hâlde ilgili medya hizmet sağlayıcı kuruluşların yayın lisansı iptal edilir.

(4) Birleşme, devralma ve nama yazılı olan hisselerin devirlerinde 19 uncu madde hükümleri, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri ile 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklıdır.

Logo ve çağrı işareti

MADDE 21- (1) İlgili mevzuata uyulması ve kamu düzeni ve genel ahlâka aykırı olmamak şartıyla, her türlü ad ve bu adı tasvir eden blok grafikler logo olarak; sesli duyurular ise çağrı işareti olarak kullanılabilir. Logo ve çağrı işaretlerinin Üst Kurul nezdinde tescili zorunludur. Medya hizmet sağlayıcılar, logo ve çağrı işaretlerini Üst Kurula beyanda bulunarak değiştirebilirler.

(2) Medya hizmet sağlayıcılar, test yayını yaptıkları süre de dâhil olmak üzere, yayın süreleri boyunca tek bir logo ve çağrı işareti kullanmakla yükümlüdür. Televizyon yayın hizmeti sağlayıcı kuruluşların, reklâm yayını esnasında logolarını değiştirmek suretiyle kullanmaları hâlinde, blok grafiğinin temel karakteristiğini bozmamaları esastır.

(3) Bu maddenin uygulanmasına dair usûl ve esaslar Üst Kurulca belirlenir.

İzleyici temsilciliği

MADDE 22- (1) Medya hizmet sağlayıcılar, ortak denetim ile öz denetim mekanizmalarının oluşturulması, izleyici ve dinleyicilerden ulaşan şikâyetlerin değerlendirilip kuruluşun yayın kuruluna sunulması ve sonuçlarının takip edilmesi amacıyla en az on yıllık meslekî tecrübeye sahip bir izleyici temsilcisi görevlendirirler. Belirlenen izleyici temsilcisi uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurulur ve Üst Kurula bildirilir.

Haber birimlerinde çalışanlar

MADDE 23- (1) Medya hizmet sağlayıcıların haber birimlerinde çalıştırılacak basın kartlı personelin asgarî sayısını Üst Kurul belirler. Bu personel 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanuna tâbidir.

Koruyucu sembol sistemi

MADDE 24- (1) Medya hizmet sağlayıcılar, koruyucu sembol sistemi kullanarak, izleyicileri program hizmetlerinin içeriği hakkında sesli veya yazılı olarak bilgilendirir.

(2) Koruyucu sembol sistemi ile ilgili usûl ve esaslar Üst Kurulca belirlenir.

(3) Bu madde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu hakkında da uygulanır.

Yayın kayıtlarının muhafazası

MADDE 25- (1) Özel medya hizmet sağlayıcılar, yaptıkları her yayının kaydını bir yıl süreyle muhafaza etmekle yükümlüdür. Gerçek ve tüzel kişiler yapacakları işlemlere esas olmak üzere bu süre içinde yazılı olarak Üst Kurula başvurmak ve Üst Kurulca belirlenecek ücreti ödemek suretiyle yayın kaydından bir kopya alabilir.

(2) Özel medya hizmet sağlayıcılar, Üst Kurulun talep etmesi hâlinde, istenen yayın kaydının bir kopyasını, buna ilişkin yazının kendilerine tebliğ edilmesinden itibaren on gün içinde Üst Kurula ulaştırmakla yükümlüdür.

(3) Yayının herhangi bir şekilde soruşturma veya kovuşturma konusu yapılması hâlinde, bu işlemlerin sonuçlandırıldığı yetkili mercilerce ilgili medya hizmet sağlayıcı kuruluşa yazılı olarak bildirilmesine kadar soruşturma veya kovuşturma konusu yayın kaydının saklanması zorunludur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Frekans Planlaması ve Yayın Lisansı

Frekans planlaması ve tahsis

MADDE 26- (1) Üst Kurul, millî frekans planında karasal radyo ve televizyon yayınları için 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu hükümlerine göre Üst Kurula tahsis edilen frekans bantları çerçevesinde televizyon kanal ve radyo frekans planlamalarını yapar veya yaptırır. Frekans planlarında ulusal, bölgesel ve yerel karasal yayın ağlarının sayıları ve türleri ile sayısal yayınlar için multipleks sayıları belirlenir.

(2) Frekans planlarının uygulanmasına ve karasal sayısal yayına geçişe ilişkin usûl ve esaslar Üst Kurul tarafından belirlenir.

(3) Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, karasal ortamdan gerçekleştireceği yayın hizmetlerinin sayısını ve kapsama alanlarını Üst Kurula bildirir. Bu taleplerin hangi oranda karşılanacağına frekans planları çerçevesinde Üst Kurulca karar verilir. Karasal televizyon ve karasal radyo yayınları için uygun görülen kanal ve frekanslar ile karasal sayısal yayınlar için uygun görülen sayıda multipleks kapasitesi, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna tahsis edilir. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna tahsis edilen frekans kapasitesi ile en az dört karasal televizyon ve dört karasal radyo yayını yapılır. Tahsis tarihinden itibaren iki yıl içinde kullanılmayan veya kullanımına son verilen kanal ve frekanslar Üst Kurul tarafından yeniden değerlendirilir. Tahsisten sonra, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun ilave karasal yayın ihtiyacının ortaya çıkması hâlinde, bu husus da yukarıdaki çerçevede değerlendirilir.

(4) Kamu kurumlarının ikaz, duyuru ve eğitim maksadıyla karasal radyo veya televizyon yayını yapma talebinde bulunmaları hâlinde; bu talepler yapılacak protokol çerçevesinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumundan hizmet alınarak karşılanır. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu haricindeki kamu kurumlarına kanal veya frekans tahsisi yapılmaz.

(5) Sıralama ihalesine, radyo ve televizyon yayın şirketi olarak kurulan, ihale şartnamesinde belirtilen ön şartları yerine getiren ve Üst Kuruldan ihaleye girmek için yeterlilik belgesi alan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar katılabilir.

(6) Karasal radyo yayınları için frekans planları esas alınarak yapılacak sıralama ihalesi sonucuna göre medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara radyo frekansı tahsis edilir. Sayısal televizyon frekans planı esas alınarak yapılacak sıralama ihalesi sonucuna göre medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara multipleks kapasitesi tahsis edilir. Yapılan tahsiste sunulacak yayın hizmetinin kapsama alanı, yayın türü ve kapasitenin yer alacağı multipleks belirtilir. Karasal yayın lisansı alan kuruluşlar en geç iki yıl içinde kendilerine tahsis edilen kanal, multipleks kapasitesi veya frekansların tümünden yayına geçmek zorundadır.

(7) Karasal ortamdan yapılacak radyo ve televizyon yayın hizmeti için tahsis edilmiş kanal, multipleks kapasitesi ve radyo frekansları için kamu ve özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşlardan yıllık kullanım ücreti alınır. Yıllık kullanım ücreti, söz konusu yayının nüfusa bağlı kapsama alanı, türü, verici gücü, frekansın bulunduğu bant ve yayının yapıldığı yerleşim biriminin ekonomik gelişmişlik seviyesi gibi nesnel kıstaslar esas alınarak Üst Kurul tarafından belirlenir.

(8) Multipleks kapasitesi tahsis edilerek karasal yayın lisansı verilen medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar tarafından karasal ortamdan sunulacak radyo veya televizyon yayın hizmetleri, multipleks işletmecisi tarafından iletilir. Aynı multipleks içinde yer alan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, bir multipleks işletmecisi üzerinde anlaşarak yayınlarını iletirler.

(9) Özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, Üst Kurulca kendilerine tahsis edilen televizyon kanalı, multipleks kapasitesi ile radyo frekanslarından yapacakları yayınlarını, tek bir verici tesis ve işletim şirketince kurulan ve işletilen radyo ve televizyon verici tesislerinden yapmak zorundadır. Ulusal karasal yayın lisansına sahip kuruluşlarca ortak kurulan verici tesis ve işletim şirketinin uyması gereken şartlar Üst Kurulca belirlenir ve şartları yerine getiren tek bir verici tesis ve işletim şirketine yayın iletim yetkisi verilir. Bu verici tesis ve işletim şirketine ortak olacakların hisse oranı yüzde onu geçemez. Verici tesislerinden yararlanma usulü ve esasları ile yıllık kira bedelleri, verici tesis ve işletim şirketinin görüşü alınmak üzere Üst Kurulun onayıyla yürürlüğe konulur. Verici tesis ve işletim şirketi, Üst Kuruldan karasal yayın lisansı almış tüm kuruluşlara tarafsızlık ve hakkaniyet ölçülerinde, makul ve ayrımcılık içermeyecek koşullarda hizmet vermek zorundadır. Kurulmasına izin verilen radyo ve televizyon verici tesislerinin, bu Kanunda ve işletme izninde öngörülen amaçlar için kullanılıp kullanılmadığı Üst Kurul tarafından denetlenir. Verici tesis ve işletim şirketinin izin şartlarını ihlâl etmesi ve Üst Kurulca yapılan uyarıya rağmen aykırılığın giderilmemesi durumunda şirket, yüzbin Türk Lirasından üçyüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.

Yayın lisansı türleri, süresi ve devir

MADDE 27- (1) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, kablo, uydu, karasal ve benzeri ortamlardan yayın yapabilmeleri için her bir yayının tekniği ve ortamına ilişkin Üst Kuruldan ayrı ayrı lisans almak zorundadır. Lisansın hangi yayının tekniği ve ortamına ilişkin verildiği lisans belgesinde açıkça belirtilir. Farklı yayın teknikleri ve ortamlarından aynı anda yayın yapmak isteyen kuruluşlar, her yayının tekniği ve ortamı için ayrı lisans almak ve eş zamanlı yayın yapmak zorundadır. Ulusal karasal yayın lisansı verilen kuruluşlara, ilave bir lisans bedeli alınmaksızın uydu ve kablo yayın lisansı da verilir.

(2) Yayın lisans süresi on yıldır. Lisans süresi sonunda boşalan karasal yayın kapasitesi Üst Kurulca yeniden ihale edilir.

(3) Üst Kurulun karasal yayın lisansı verdiği bir kuruluş bu lisans haklarını devredemez. Yayın faaliyetine devam etmeme kararı alan kuruluş, lisansını Üst Kurula iade eder. Ulusal karasal yayın lisansına sahip kuruluşlar bu haklarını iade ederken uydu ve kablo yayın lisans haklarını da birlikte iade etmek zorundadır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yayınlarmın İletimi ve Yetkilendirme

Multipleks işletmecileri

MADDE 28- (1) 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, multipleks işletmecilerinin uymaları gereken idarî, malî ve teknik şartlar Üst Kurulca belirlenir ve şartları yerine getiren kuruluşlara yayın iletim yetkisi verilir.

(2) Multipleks işletmecileri, radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin iletimi alanında sadece Üst Kuruldan karasal yayın lisansı almış kuruluşlara hizmet verebilirler.

(3) Multipleks işletmecileri, Üst Kurulca durdurulmasına karar verilen yayınlarmın iletimini durdurmak zorundadır. Yapılan uyarıya rağmen bu yayınlarmı iletmeye devam eden multipleks işletmecilerinin yayın iletim yetkisi, Üst Kurul tarafından iptal edilir ve bu durum Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirilir.

Platform işletmecileri ve yayın hizmeti iletimi yapan alt yapı işletmecileri

MADDE 29- (1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından elektronik haberleşme hizmetlerini sunmak üzere yetkilendirilen platform işletmecileri ve yayın hizmeti iletimi yapan alt yapı işletmecileri; yayın hizmetleri yönünden bu Kanun hükümlerine tâbidir. Yayın hizmetlerinin iletimi faaliyetlerine ilişkin uyulması gereken idarî, malî ve teknik şartlar Üst Kurulca belirlenir ve şartları yerine getiren kuruluşlara yayın iletim yetkisi verilir. Platform işletmecileri medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara tarafsızlık ve hakkâniyet ölçülerinde, mâkûl ve ayrımcılık içermeyecek koşullarda hizmet vermek zorundadır. Platform işletmecilerinin medya hizmet sağlayıcı kuruluşlardan alacağı hizmet bedelleri Üst Kurulun onayı ile belirlenir.

(2) Platform ve yayın hizmeti iletimi yapan alt yapı işletmecileri, iletimini yapacakları yayın hizmetlerini Üst Kurula bildirmek zorundadır.

(3) Platform ve alt yapı işletmecileri, Üst Kuruldan yayın lisansı almayan veya yayın lisansı iptal edilen medya hizmet sağlayıcılar ile Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar ve bu Kanun hükümlerine aykırı yayın yaptığı Üst Kurulca tespit edilen bir başka ülkenin yargı yetkisi altındaki medya hizmet sağlayıcıların yayın hizmetlerinin iletimini, Üst Kurulun uyarısını müteakiben durdurur.

(4) Üst Kurul tarafından iletiminin durdurulması istenen yayın hizmetinin iletimine devam eden platform ve altyapı işletmecisi, Üst Kurulca uyarılır. Uyarıya rağmen yayın hizmetlerinin iletimini durdurmeyen işletmecinin yayın iletim yetkisi iptal edilir ve bu durum Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Seçim Dönemi

Seçim döneminde yayınlarm

MADDE 30- (1) Seçimlerle ilgili olarak seçim dönemlerinde yapılan yayınlarmı ilişkin usûl ve esaslar Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir.

(2) Üst Kurul, medya hizmet sağlayıcıların seçim dönemlerindeki yayınlarmı Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda izler ve denetler. Üst Kurulca, Yüksek Seçim Kurulu kararlarına aykırı yayın yaptığı değerlendirilen programlara ait kayıtlarmı ve izleme raporları Yüksek Seçim Kuruluna gönderilir.

(3) Seçimlerde oy vermenin başlayacağı saatten önceki yirmidört saat içinde bir siyasî partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde seçmenlerin oyunu etkileyebilecek nitelikte hiçbir haber, röportaj, kamuoyu araştırması, anket, tahmin, mini referandum ve benzeri yayınlar yapılamaz. Bu yasaklara uymayanlar yayın ilkelerini ihlâl etmiş sayılır.

(4) 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 149/A maddesinde düzenlenen hükümler, Yüksek Seçim Kurulu kararlarını müteakip Üst Kurulca yerine getirilir.

Siyasî reklâm

MADDE 31- (1) Medya hizmet sağlayıcılar, Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilân edilen seçim döneminde, yayın yasaklarının başlayacağı saate kadar siyasî parti ve aday reklâmları yayımlayabilir.

(2) Siyasî reklâmlar, bu Kanunda yer alan hükümlere ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usûl ve esaslara uygun olmak zorundadır.

ONUNCU BÖLÜM

Yaptırımlar

İdarî yaptırımlar

MADDE 32- (1) Üst Kurul, yayın ilkelerine ve bu Kanunda belirtilen diğer esaslara aykırı yayın yapan medya hizmet sağlayıcı kuruluşun ihlâlê konu olan programının yayımını, bir ila beş kez arasında durdurur. İsteğe bağlı yayın hizmetlerinde ise ihlâlê konu program katalogdan çıkarılır. Cezaya yol açan fiilde sorumlulukları belirlendiği takdirde programın yapımcısı ve varsa sunucusu da bu süre içinde hiçbir ad altında başka bir program yapamaz veya sunamaz. Yayını durdurulan programların yerine, aynı yayın kuşağında ve ticarî iletişim yayını içermeksizin, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından Üst Kurulca temin edilen eğitim, kültür, trafik, kadın ve çocuk hakları, gençlerin fiziksel ve ahlâkî gelişimi, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla mücadele, Türk dilinin güzel kullanımı, çevre eğitimi, özürlü sorunları, sağlık ve benzeri kamuya yararlı konularda programlar yayımlanır.

(2) Aykırılığın aynı program türü ve aynı ilke yönünden tekrarı hâlinde, ihlâlin ağırlığı dikkate alınarak, ihlâlin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki toplam brüt ticarî iletişim gelirinin yüzde birinden yüzde üçüne kadar idarî para cezası verilir. Bu fıkrada belirtilen idarî para cezaları radyo kuruluşları için beşbin Türk Lirasından, televizyon kuruluşları ve isteğe bağlı medya hizmet sağlayıcılar için yirmibeşbin Türk Lirasından az olamaz.

(3) İkinci fıkra gereğince bir yıl içinde üç kez ceza alan kuruluş, aynı program türü ve aynı ilke yönünden ihlâlin tekrarı hâlinde ikinci fıkrada belirtilen miktarların iki katı kadar idarî para cezası verilir.

(4) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerindeki ilkelere aykırı yayın yapılmasının tekrarı hâlinde, yayın kuruluşunun yayımı onbeş gün durdurulur. İhlâlêl yayın durdurmadan sonraki bir yıl içinde tekrarı hâlinde ilgili kuruluşun yayım lisansı iptal edilir.

(5) Üst Kurul tarafından verilen program durdurma müeyyidesinin, belirlenen usûlde uygulanmaması hâlinde ikinci fıkra hükmü uygulanır.

(6) Birinci ilâ beşinci fıkralarda yer alan müeyyidelerin uygulanmasından önce ilgili tarafın yazılı savunması istenir. Savunma verme süresi tebliğden itibaren onbeş gündür. Bu süre içerisinde yazılı savunma verilmemesi durumunda, medya hizmet sağlayıcı kuruluş savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

(7) Bu Kanunla ve Üst Kurulca öngörülen diğer yükümlülükleri yerine getirmeyen veya yayın lisansı verilmesi için öngörülen şartlardan birini ihlâl eden veya kaybeden medya hizmet sağlayıcı kuruluşa, gerekli yükümlülüğü yerine getirmesi veya şartları sağlaması için otuz günlük süre verilir. Verilen süre içinde şartları yerine getirmeyen kuruluşun yayınları üç ay süreyle durdurulur. Bu süre içinde de şartların yerine getirilmemesi hâlinde, ilgili kuruluşun yayın lisansı iptal edilerek kanal ve frekans kullanımına son verilir.

(8) Yayın lisansının verilmesi için gerekli şartlara uygunluğunu hile ile elde ettiği tespit edilen kuruluşun yayın lisansı iptal edilir. Yayın lisansı iptal edilmiş olan kuruluştan alınmış olan yayın lisans bedeli ile kanal ve frekans yıllık kullanım bedeli iade edilmez.

(9) Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırımlara karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

(10) Program türleri ve yaptırımların uygulanma usûlleri Üst Kurulca yönetmelikle belirlenir.

Adli yaptırımlar

MADDE 33- (1) Üst Kuruldan yayın lisansı almadan veya yayınları Üst Kurul tarafından geçici olarak durdurulmasına ya da yayın lisansı iptal edilmesine rağmen yayın yapan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin yöneticileri, bir yıldan iki yıla kadar hapis ve bin günden beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Tüzel kişiler hakkında ayrıca 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 60 ıncı maddesindeki güvenlik tedbirleri uygulanır. İzinsiz olarak faaliyetine devam eden yayın cihaz ve tesisleri Üst Kurulca mühürlenerek kapatılır.

(2) 25 inci maddeye uygun olarak yayın kayıtlarını bir yıl süreyle muhafaza etmeyen veya Üst Kurulca ya da Cumhuriyet başsavcılığınca istenmesine rağmen, süresi içerisinde ve aslına uygun olarak teslim etmeyen özel medya hizmet sağlayıcı kuruluş yöneticileri bin günden beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

(3) Gönderilen kayıtların içerik bakımından istenen yayın olmaması veya kayıtlarda tahrifat, çıkarma, silme gibi işlemler yapılması hâlinde, özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşların yöneticileri beşbin günden onbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

(4) Bu Kanun çerçevesinde açılan kamu davalarına Üst Kurul katılır.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

Kuruluş

MADDE 34- (1) Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetleri sektörünü düzenlemek ve denetlemek amacıyla, idarî ve malî özerkliğe sahip, tarafsız bir kamu tüzel kişiliği niteliğinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulu kurulmuştur.

(2) Üst Kurul, bu Kanun ve mevzuatla kendisine verilen görev ve yetkileri kendi sorumluluğu altında yerine getirir ve kullanır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi görevleriyle ilgili olarak Üst Kurula emir ve talimat veremez.

(3) Üst Kurul, bu Kanunda ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen usûl ve esaslar çerçevesinde kendisine tahsis edilen malî kaynaklarını görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde, kendi bütçesinde belirlenen usûl ve esaslar dâhilinde serbestçe kullanır. Üst Kurulun malları Devlet malî hükmündedir, haczedilemez.

(4) Üst Kurul, Hükümet ile olan ilişkilerini Başbakan veya görevlendireceği bir bakan aracılığıyla yürütür.

(5) Üst Kurul Sayıştay denetimine tâbidir.

Radio ve Televizyon Üst Kurulu

MADDE 35- (1) Üst Kurul, en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş, meslekleriyle ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları veya özel kuruluşlarda en az on yıl süreyle görev yapmış, meslekî açıdan yeterli bilgiye, deneyime ve devlet memuru olma niteliğine sahip, otuz yaşını doldurmuş kişiler arasından Türkiye Büyük Millet Meclisince seçilen dokuz üyeden oluşur.

(2) Seçim için, siyasî parti gruplarının üye sayısı oranında belirlenecek üye sayısının ikişer katı aday gösterilir ve Üst Kurul üyeleri bu adaylar arasından her siyasî parti grubuna düşen üye sayısı esas alınmak suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca seçilir. Ancak, siyasî parti gruplarında, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak seçimlerde kime oy kullanılacağına dair görüşme yapılamaz ve karar alınmaz.

(3) Üst Kurul üyelerinin seçimi, adayların belirlenerek ilânından sonra on gün içinde yapılır. Siyasî parti grupları tarafından gösterilen adaylar için ayrı ayrı listeler hâlinde birleşik oy pusulası düzenlenir. Adayların adlarının karşısındaki özel yer işaretlenmek suretiyle oy kullanılır. Siyasî parti gruplarının ikinci fıkraya göre belirlenen kontenjanlarından Üst Kurula seçilecek üyelerin sayısından fazla verilen oylar geçersiz sayılır.

(4) Karar yeter sayısı olmak şartıyla seçimde en çok oyu alan boş üyelik sayısı kadar aday seçilmiş olur. Seçim sonucu Resmî Gazetede yayımlanır.

(5) Üst Kurul üyelerinin görev süresi altı yıldır. Üyelerin üçte biri iki yılda bir yenilenir. Üyelerin görev sürelerinin bitiminden iki ay önce; üyeliklerde herhangi bir sebeple boşalma olması hâlinde, boşalma tarihinden veya boşalma tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise tatilin bitiminden itibaren bir ay içinde aynı usûlle seçim yapılır. Bu seçimlerde, boşalan üyeliklerin siyasî parti gruplarına dağılımı, ilk seçimde siyasî parti grupları kontenjanından seçilen üye sayısı ve siyasî parti gruplarının hâlihazırdaki oranı dikkate alınmak suretiyle yapılır. Üyeliklerdeki boşalma sebebiyle yapılan seçimlerde seçilen üyeler, yerlerine seçildikleri üyelerin görev süresini tamamlar.

Üst Kurul Başkanı ve Başkan Vekili

MADDE 36- (1) Üst Kurul üyeleri, seçim sonuçlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren onbeş gün içinde toplanarak kendi aralarından bir Başkan ve bir Başkan Vekili seçer. Başkan ve Başkan Vekilinin görev süreleri iki yıldır. Başkan Vekilliğine seçilen Üst Kurul üyelerinin Başkan Vekilliği görev süresi, Başkanın görevde bulunduğu süreyle sınırlıdır. Herhangi bir şekilde Başkan veya Başkan Vekilinin üyeliği sona erer veya Başkan veya Başkan Vekilliği boşalırsa, Üst Kurul ilk toplantısında Başkan veya Başkan Vekili için seçim yapar.

(2) Üst Kurul, Başkan tarafından; Başkanın bulunmadığı hâllerde Başkan Vekili tarafından yönetilir ve temsil edilir.

(3) Başkan, Üst Kurul ile hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli bir biçimde çalışmasını ve Üst Kurulun görevlerini yerine getirmesini sağlamakla görevlidir.

Görev ve yetkiler

MADDE 37- (1) Üst Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yayın hizmetleri alanında ifade ve haber alma özgürlüğünün, düşünce çeşitliliğinin, Rekabet Kurumunun görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla rekabet ortamının ve çoğulculuğun güvence altına alınması, yoğunlaşmanın önlenmesi ve kamu menfaatinin korunması amacıyla gerekli tedbirleri almak.

b) Millî frekans planında karasal radyo ve televizyon yayınları için 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Kanun hükümlerine göre Üst Kurula tahsis edilen frekans bantları çerçevesinde televizyon kanal ve radyo frekans planlamalarını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak.

c) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşların yayın lisansı talebinde bulunabilmeleri için gerekli idarî, malî ve teknik şartları belirlemek ve bu kuruluşlardan şartları sağlayanlara yayın lisansı vermek, denetlemek ve gerektiğinde iptal etmek.

ç) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, platform, multipleks, alt yapı işletmecileri ile verici tesis ve işletim şirketinin radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin iletimi faaliyetlerine ilişkin uymaları gereken idarî, malî ve teknik şartları belirlemek, bunlara yayın iletim yetkisi vermek ve gerektiğinde iptal etmek.

d) Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcı kuruluşlardan alınacak yayın lisans ücretleri, karasal ortamdan sunulacak yayın hizmetleri için yıllık televizyon kanal, multipleks kapasitesi ve radyo frekansı kullanım ücretleri ile platform, multipleks, altyapı işletmecileri ve verici tesis ve işletim şirketinden alınacak yayın iletim yetkilendirme ücretini belirlemek.

e) Türkiye Cumhuriyeti topraklarında yerleşik medya hizmet sağlayıcıların yayın hizmetlerini, bu Kanun hükümlerine ve Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara uygunluğu açısından izlemek ve denetlemek.

f) Türkiye Cumhuriyeti topraklarında yerleşik olmayan, ancak Türkiye Cumhuriyeti yargı yetkisi altında bulunan medya hizmet sağlayıcıların yayın hizmetlerinin bu Kanun hükümlerine ve Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara uygunluğunu gözetmek, gerekli hâllerde diğer devletlerin yetkili kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği yapmak.

g) Yayın hizmetlerinin izlenmesi ve denetlenmesi için gerekli izleme ve kayıt sistemlerini, gerekli hâllerde yayıncı kuruluş stüdyolarına da cihaz yerleştirerek kurmak.

ğ) Medya hizmet sağlayıcıların yayın hizmetlerinde yer verecekleri koruyucu sembol sistemi ile ilgili usûl ve esasları belirlemek.

h) Medya hizmet sağlayıcıların sunduğu yayın hizmetlerinde ve platform, multipleks, altyapı işletmecileri ile verici tesis ve işletim şirketinin sunduğu hizmetlerde bu Kanuna ve ilgili diğer mevzuata aykırılık tespit edilmesi veya yayın lisansı şartlarına uyulmaması hâlinde gerekli müeyyideleri uygulamak.

ı) Yayın hizmetlerine ilişkin kamuoyu araştırmaları yapmak veya yaptırmak ve bu araştırmaların sonuçlarını ilgili taraflar ve kamuoyuyla paylaşmak.

i) Yayın hizmetlerinin izlenme ve dinlenme oranı ölçümlerinin yapılmasına ve denetlenmesine ilişkin usûl ve esaslar ile bu usûl ve esaslara uymayan şirket ve kuruluşlara uygulanacak müeyyideleri belirlemek.

j) 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla ve bireysel amaçlı iletişim yöntemleri hariç, teknolojik gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan yeni yayın iletim yöntemleri de dâhil olmak üzere yayın hizmetleri ile ilgili düzenlemeler yapmak ve deneme yayını izni vermek.

k) Yayın hizmetleri ile ilgili gelişmeleri takip etmek, sektöre ilişkin genel stratejileri, ortak denetim, özdenetim ve ortak düzenleme mekanizmalarını belirlemek; yayın hizmetlerinin ülkemizde gelişmesini sağlayacak çalışmalarda bulunmak; medya hizmet sağlayıcıların çalışanlarına yönelik eğitim ve sertifika programları düzenlemek ve sertifika vermek.

l) Yayın hizmetleri alanında hazırlanan mevzuat taslakları hakkında görüş bildirmek.

m) Görev alanına giren konularla ilgili ikincil düzenlemeleri yapmak.

n) Dışişleri Bakanlığının ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, yayın hizmetleri ile ilgili uluslararası hukuk tüzel kişiliğine sahip kuruluşlar nezdinde ülkemizi temsil etmek; medya hizmet sağlayıcıların üye olmadığı uluslararası hukuk tüzel kişiliğine sahip olmayan uluslararası kuruluşlarda temsil görevini yerine getirmek ve bu bent gereğince düzenlenen ve uluslararası andlaşma niteliği bulunmayan belgeleri ilgili bakanlık ve kurumların görüşlerini de alarak usulüne göre imzalamak.

o) Üst Kurulun stratejik planını hazırlamak, performans ölçütlerini, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını belirlemek, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak.

ö) Özürlülerin ve yaşlıların yayın hizmetlerine ve yeni teknolojilere erişimini kolaylaştırmak amacıyla gerekli tedbirlerin alınmasını teşvik etmek.

p) Taşınmaz alımı, satımı, kiralınması ve tahsisi konularını karara bağlamak.

r) Medya okuryazarlığının toplumun tüm kesimlerini içerecek şekilde yaygınlaştırılması amacıyla, başta Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere diğer kamu kurumları ile işbirliği yapmak.

s) Medya hizmet sağlayıcılardan görevleri kapsamında her türlü bilgi, belge ve kayıtları almak, medya hizmet sağlayıcıları yerinde denetlemek ve lisans şartlarına uymayan cihazları mühürleyerek kapatmak.

ş) Gerekli hâllerde geçici veya belli bir ihtisas gerektiren nitelikteki işler için hizmet satın almak.

t) Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ve Yönetim Kurulu üyeliği için adayları belirlemek.

u) Kurul üyeleri ile Kurum personelinin uyacakları meslekî ve etik ilkeleri belirlemek,

ü) Üst Kurulun ana stratejisi ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçesini görüşmek ve karara bağlamak.

v) Mevzuatla verilen diğer görevleri yapmak.

Yasaklar ve denetim

MADDE 38- (1) Üst Kurul üyeleri ile üçüncü derece dâhil üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yayın hizmetleri alanında Üst Kurulun görev ve yetki alanına giren konularda herhangi bir taahhüt işine giremez, medya hizmet sağlayıcı kuruluşlarda veya bu kuruluşların doğrudan veya dolaylı ortaklık bağı bulunan şirketlerde ortak veya yönetici olamazlar.

(2) Üst Kurul üyeleri, aslî görevlerini aksatmayan bilimsel amaçlı eser hazırlama, ders ve konferans verme, jüri ve komisyon üyeliği yapma hariç, resmî veya özel nitelikte hiçbir görev alamaz, özel veya kamu medya hizmet sağlayıcıların görev ve yetki alanına giren konularda doğrudan veya dolaylı olarak taraf olamaz ve bu konularda hiçbir maddî menfaat sağlayamaz ve siyasî partiye üye olamaz. Faaliyet alanı sosyal yardım ve eğitimle ilgili olan dernekler ve vakıflarda yürütülen görevler ve kooperatif ortaklıkları bu hükmün dışındadır.

(3) Üst Kurul üyeleri, göreve başlamadan önce mâliki oldukları, Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin menkul kıymetler dışındaki, medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara ve yayın hizmeti yapan tüzel kişilere veya bunların iştiraklerine ait her türlü hisselerini ya da menkul kıymetlerini üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları dışındakilere, görev sürelerinin başlamasından itibaren otuz gün içinde satmak veya devretmek suretiyle elden çıkarmak zorundadır.

(4) Üst Kurul üyeleri ve Kurum personeli, Kurumla ilgili gizlilik taşıyan bilgileri ve medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara ve yayın hizmeti yapan gerçek ve tüzel kişilere ait her türlü sırları, görevlerinden ayrılmış olsalar bile açıklayamaz, kendilerinin veya başkalarının menfaatine kullanamaz.

(5) Üst Kurul üyeleri, kendileri veya üçüncü derece dâhil üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamazlar. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

(6) Bu maddede belirtilen esaslara aykırı davranan Üst Kurul üyeleri görevlerinden çekilmiş sayılır. Bu husus Üst Kurul tarafından re'sen veya yapılacak müracaatın değerlendirilmesi sonucunda karara bağlanır ve gereği için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bildirilir.

Üst Kurul üyelerinin teminatı, malî ve sosyal hakları

MADDE 39- (1) Üst Kurul üyelerine Başbakanlık Müsteşarı için belirlenen her türlü ödemeler dâhil malî haklar tutarında aylık ücret ödenir. Başbakanlık Müsteşarına ödenenlerden, vergi ve diğer yasal kesintilere tâbi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tâbi olmaz. 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve diğer mevzuat uyarınca en yüksek Devlet memurunun yararlanmış olduğu sosyal hak ve yardımlardan, Üst Kurul üyeleri de aynı usûl ve esaslar çerçevesinde aynen yararlanırlar.

(2) Kamu görevlileri, Üst Kurul üyeliğinde buldukları görev süresince kurumlarından ücretsiz izinli sayılır ve bu görevde geçirdikleri süreler mesleklerinde geçmiş gibi değerlendirilerek mümtazen terfi etmiş sayılırlar.

(3) Üst Kurul üyeleri, üyelikleri süresince Kuruldaki görevlerinden ve seçilerek geldikleri görevlerinden alınmaz.

(4) Üst Kurul üyeliklerine seçilenler 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Üst Kurul Başkan ve üyelerinin sigorta primine esas kazanç tutarları, Başkan için bakanlık müsteşarı, üyeler için bakanlık müsteşar yardımcısı esas alınarak belirlenir. Bu görevleri sırasında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödenmesi gereken süre olarak değerlendirilir ve emeklilik yönünden Başkan bakanlık müsteşarı, üyeler bakanlık müsteşar yardımcısı için belirlenmiş olan ek gösterge, makam tazminatı ile temsil tazminatından aynı usûl ve esaslara göre yararlandırılır.

(5) Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden emekli aylığı almakta olanlardan Üst Kurul üyeliklerine seçilenlerin, istekleri hâlinde emekli aylıkları kesilir ve sigorta primleri 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında ödenir. Bu şekilde emekli aylıklarını kestirmek suretiyle yeniden sigorta primi ödeyenlerin görev sürelerinin bitiminde emekli aylıkları genel hükümlere göre yeniden belirlenir.

(6) Üst Kurul üyelerinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre yapılır ve bunlar hakkında soruşturma izni Başbakan tarafından verilir. 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 104 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları Üst Kurul üyeleri hakkında da uygulanır.

(7) Üst Kurul üyeleri, her yıl Ocak ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına mal bildiriminde bulunurlar.

Üst Kurulun çalışma esasları, toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 40- (1) Üst Kurul, tam gün esasına göre çalışır, haftada en az bir defa olmak üzere, en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Çekimsiz oy kullanılmaz.

(2) Başkanın çağırısı veya üç üyenin birlikte talep etmesi hâlinde Üst Kurul olağanüstü toplantıya çağırılabilir.

(3) Toplantı gündemi Başkan, yokluğunda Başkan Vekili tarafından hazırlanarak, toplantıdan en az bir gün önce Üst Kurul üyelerine bildirilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantıda bir üyenin öneride bulunması ve önerilen maddenin Üst Kurulca kabul edilmesi gerekir.

(4) Mazereti olmaksızın üst üste üç defa toplantıya katılmayan Üst Kurul üyeleri üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Üst Kurul kararı ile tespit edilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bildirilir.

(5) Üst Kurul toplantılarındaki müzakereler gizlidir ve açıklık kararı alınmadıkça müzakereler açıklanamaz.

(6) İhtiyaç duyulması hâlinde, görüşlerinden yararlanmak üzere ilgili kişiler Üst Kurul toplantısına davet edilebilir. Ancak Üst Kurul kararları toplantıya dışarıdan katılanların yanında alınamaz.

(7) Üst Kurulun gizliliği bulunmayan düzenleyici ve denetleyici nitelikteki kararları uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurulur.

Malî kaynaklar ve bütçe

MADDE 41- (1) Üst Kurulun gelirleri şunlardır:

- a) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlardan alınacak yayın lisansı ücretleri,
- b) Karasal ortamdan yayın yapan kamu ve özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşlardan alınacak televizyon kanal, multipleks kapasite ve radyo frekans yıllık kullanım ücretleri,
- c) 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yayın hizmetlerinin iletimi faaliyetinde bulunan platform, multipleks ve altyapı işletmecileri ile verici tesis ve işletim şirketinden alınacak yayın iletim yetkilendirme ücretleri,
- ç) Medya hizmet sağlayıcıların, program destekleme gelirleri hariç aylık brüt ticarî iletişim gelirlerinden ayrılacak yüzde üç paylar,
- d) Gerektiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bütçesinden alınacak Hazine yardımı,
- e) Sair gelirler.

(2) Üst Kurul, gerektiği takdirde her yıl için yapacağı işlerin programını hazırlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bütçesinden bu işler için ayrılmasını talep ettikleri ödenek tutarını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar.

(3) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşların ticarî iletişim gelirlerinin, aracı kurumların hesaplarıyla birlikte Maliye Bakanlığınca denetlenmesi ile bu gelirlerin beyanına ve birinci fıkranın (ç) bendine göre alınacak payların ödenmesine ilişkin usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Üst Kurulca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Gelirlerin tahsili

MADDE 42- (1) Yayın lisans ücreti ve yayın iletim yetkilendirme ücreti, lisans veya yetki belgesi verilmesini müteakip altı ay içinde eşit taksitlerle alınır.

(2) 41 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre ödenecek televizyon kanal, multipleks kapasitesi ve radyo frekans yıllık kullanım ücreti, her yılın Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında olmak üzere dört eşit taksitte, (ç) bendinde öngörülen ticarî iletişim gelirlerinden ayrılacak paylar, elde edildikleri ayı takip eden üçüncü ayın en geç yirmisinde ilgili medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar tarafından ödenir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca yapılması gereken ödemelerin gecikmesi hâlinde, ilgili özel medya hizmet sağlayıcı kuruluş bir ay içerisinde uyarılarak kanunî faizleri ile birlikte ödeme yapması ihtar edilir. İhtar kararının tebliğ edildiği tarihten itibaren iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca ilgili medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yayın lisansının iptaline karar verilir ve ödenmeyen kurum geliri genel hükümlere göre tahsil edilir.

Üst Kurulun teşkilâtı, personeli ve kadroları

MADDE 43- (1) Üst Kurulun hizmet birimleri; daire başkanlıkları şeklinde teşkilâatlanmış ana hizmet ve destek hizmet birimleri ile danışma hizmet biriminden oluşur.

(2) Ana hizmet birimleri; İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı, İzin ve Tahsisler Dairesi Başkanlığı, Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığıdır. Destek hizmet birimleri; Personel Dairesi Başkanlığı, Eğitim Dairesi Başkanlığı, Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı ile İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığıdır. Danışma hizmet birimi Hukuk Müşavirliğidir. Başkana bağlı olarak Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği kurulur. Sayısı beşi geçmemek üzere yayıncılık faaliyetlerinin yoğun olduğu bölge merkezlerinde Üst Kurul kararıyla temsilcilik açılabilir.

(3) Başkana, görevlerinde yardımcı olmak üzere iki Başkan Yardımcısı atanır. Başkan Yardımcılarının en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmaları, Devlet memuriyetinde on yıllık meslekî tecrübeye ve Devlet memuriyeti için aranan koşullara sahip olmaları şarttır.

(4) Hukuk, basın ve halkla ilişkiler, yönetim ve finans ile iletişim teknolojileri alanlarında ihtiyaca göre sayıları beşi geçmemek üzere Başkanlık Müşaviri görevlendirilebilir.

(5) Bu Kanun ile Üst Kurula verilen görevlerin gerektirdiği aslî ve sürekli görev ve hizmetler, Üst Kurul Uzmanları ile Üst Kurul Uzman Yardımcılarından oluşan meslek personeli ve idarî personel eliyle yürütülür. Üst Kurulda;

a) I. Hukuk Müşaviri ve Daire Başkanı kadrolarına atanacakların en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmaları ve memuriyete esas en az on yıl hizmetlerinin bulunması,

b) Diğer personelin en az lise ve dengi okul mezunu olması,

c) Üst Kurul kadrolarına atanacakların, 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımaları, şarttır.

(6) Üst Kurul personeli, kadro karşılığı sözleşmeli statüde istihdam edilir, ücret ve malî haklar dışında her türlü hak ve yükümlülükler yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbidir. Personelin ücretleri ile diğer malî hakları toplamı, Üst Kurul üyeleri için yapılan ödemelerin toplamını geçmemek üzere kurum içi hiyerarşi de gözetilerek Üst Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilir.

(7) Üst Kurul Uzman Yardımcılığına atanabilmek için beşinci fıkranın (c) bendinde belirtilen şartları taşımak, türleri Üst Kurulca belirlenen en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olmak, kamu personeli seçme sınavından Üst Kurul tarafından belirlenen puan türlerinden asgarî puanı almış olmak, kamu personeli seçme sınavında yabancı dil bölümündeki sorulardan en az yüzde altmışına doğru cevap vermiş olmak veya Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından asgarî (D) düzeyinde ya da dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye sahip olmak, yapılacak sınavda başarılı olmak, sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde otuz yaşını doldurmamış olmak gerekir. Üst Kurul uzman yardımcılığına atananlar, en az üç yıl çalışmak, her yıl olumlu sicil almak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezinin, oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmesi kaydıyla yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Süresi içinde tezlerini sunmayan veya tezleri kabul edilmeyenlere tezlerini sunmaları veya yeni bir tez hazırlamaları için altı ay aşmamak üzere ilave süre verilir. Yeterlik sınavında başarılı olanların uzman kadrolarına atanabilmeleri, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından asgarî (C) düzeyinde veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye yeterlik sınavından itibaren en geç iki yıl içinde sahip olma şartına bağlıdır. Sınavda başarılı olamayanlar veya sınava girmeye hak kazandığı hâlde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Verilen ilave süre içinde tezlerini sunmayan veya ikinci defa hazırladıkları tezleri de kabul edilmeyenler, ikinci sınavda da başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar ile süresi içinde yabancı dil yeterliği şartını yerine getirmeyenler, uzman yardımcısı unvanını kaybederler ve Üst Kurulda durumlarına uygun kadrolara atanırlar. Uzman yardımcılığından Üst Kurul uzmanlığına atananlara bir defaya mahsus olmak üzere bir derece yükseltilmesi uygulanır.

(8) Üst Kurulun, teşkilatı, Üst Kurul Uzman ve Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları, çalışma usûl ve esasları ile diğer hususlar Üst Kurul tarafından yönetmelikle belirlenir.

(9) Başkan Yardımcıları, I. Hukuk Müşaviri ve daire başkanları Başkanın teklifi üzerine Kurul kararıyla, diğer personel Başkan tarafından atanır.

(10) Üst Kurul personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar, 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre yapılır ve bunlar hakkında soruşturma izni Başkan tarafından verilir.

(11) Üst Kurul personeli sosyal güvenlik açısından 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır.

(12) Emeklilik bakımından; Başkan Yardımcıları bakanlık genel müdürü, daire başkanları bakanlık genel müdür yardımcısı, I.Hukuk Müşaviri bakanlık I.Hukuk Müşaviri, Üst Kurul uzmanları Başbakanlık Uzmanı ile denk kabul edilir. Diğer unvanlardaki personele 657 sayılı Kanundaki eşdeğer kadrolara ilişkin hükümler uygulanır.

(13) Üst Kurulun kadroları ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Anılan cetveldeki toplam kadro sayısı geçilmemek ve anılan cetvelde yer alan kadro unvanları ile 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellere yer alan kadro unvanlarıyla sınırlı olmak kaydıyla, dolu kadrolarda derece değişikliği ile boş kadrolarda sınıf, unvan ve derece değişiklikleri Üst Kurul kararıyla yapılır.

ONİKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna ilişkin hükümler

MADDE 44- (1) Yayın hizmetlerinin iletimine ilişkin teknik ve idarî konularda Üst Kurul ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu işbirliği yapar.

(2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından elektronik haberleşme hizmetlerini sunmak üzere yetkilendirilen işletmeciler; elektronik haberleşme hizmetlerine ilişkin olarak Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu düzenlemelerine tâbidirler. Ancak, bu işletmecilerden yayın hizmetlerinin iletimi için faaliyette bulunmak isteyenler, bu Kanun uyarınca Üst Kuruldan gerekli yayın iletim yetkisini almak ve Üst Kurul düzenlemelerine uymak suretiyle faaliyetlerini yürütebilirler.

(3) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, yayın hizmetlerinin iletiminde kullandıkları radyolink cihaz ve sistemleri için gereken izinleri, ilgili mevzuat çerçevesinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan alırlar.

(4) Ulusal ve uluslararası hava ve deniz seyrüsefer sistemlerine radyo ve televizyon sistemlerinden zararlı enterferanslar gelmesi hâlinde, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürmemek amacıyla enterferansa sebep olan vericileri yerinde tespit ederek geçici olarak kapatır ve durumu Üst Kurula bildirir. Üst Kurul bu Kanun çerçevesinde gerekli müeyyideleri ayrıca uygular.

(5) Radyo ve televizyon sistemlerinin diğer bantlarda faaliyet gösteren yayın dışı sistemler tarafından enterferansa maruz kalması hâlinde Üst Kurul, durumu Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Üst Kurulca bildirilen enterferansın giderilmesi için gerekli önlemleri ivedilikle alır.

(6) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu uluslararası düzenlemeler ve millî frekans planı çerçevesinde frekans bantlarında değişiklik yapabilir.

(7) Bu Kanunun uygulanması açısından, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun hükümleri saklıdır.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun yükümlülüğü

MADDE 45- (1) 8 inci maddede belirtilen yayın ilkeleri ile bu Kanunun yayın hizmetlerinde ticarî iletişimi düzenleyen hükümleri, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu yayınları hakkında da uygulanır.

(2) Söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ihlâlî niteliği açıkça belirtilerek Üst Kurulca uyarılır ve yükümlülüğün gereğinin yerine getirilmesi bildirilir.

Sorumluluk ve sorumlu müdür

MADDE 46- (1) Yayından doğan sorumluluk yayını yöneten veya programı yapanla birlikte sorumlu müdüre aittir. Bu hüküm yayın kuruluşunun bu Kanundan doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

(2) Ancak, şirketi idare ve temsile yetkili kişiler, sorumlu müdürün incelemesinden geçmeden veya rızası hilafına bir yayına karar vermişlerse, bu durumda sorumluluk yayına karar veren söz konusu kişilere geçer.

(3) Özel radyo ve televizyon kuruluşları, sunacakları yayın hizmetlerinin özellik ve önemini değerlendirecek bir veya birden çok sorumlu müdür görevlendirir. Sorumlu müdür veya müdürlerin,

a) Türk vatandaşı olmaları,

b) Ulusal ve bölgesel düzeyde faaliyette bulunan yayın kuruluşlarının sorumlu müdürlerinin yüksek öğrenim mezunu olmaları,

c) Yerleşim yerlerinin Türkiye’de bulunması,

ç) Kamu hizmetlerinden yasaklı olmamaları veya kısıtlı bulunmamaları, gerekir.

Yönetmelikler

MADDE 47- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler Üst Kurul tarafından hazırlanır ve Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer.

Tebliğat ve yetkili mahkemeler

MADDE 48- (1) Bu Kanun gereğince yapılacak tebliğat hakkında 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebliğat Kanunu hükümleri uygulanır.

(2) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile platform, multipleks ve altyapı işletmecileri ile verici tesis ve işletim şirketine yönelik olarak yapılacak genel nitelikli duyurular ile 7 nci madde çerçevesindeki bildirimler, Üst Kurulun internet sitesinde yayınlanır. Bu duyurular 7201 sayılı Kanuna göre yapılan tebliğat hükmündedir.

(3) Üst Kurul aleyhine açılacak davalarda Ankara idare mahkemeleri yetkilidir.

Yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak hükümler

MADDE 49- (1) 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun geçici 8 inci maddesi dışındaki hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun dışında, diğer kanunlarda medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara zorunlu yayın yükümlülüğü getiren hükümler uygulanmaz.

Üst Kurul üyeleri ve personele dair geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Üst Kurul üyeliğine seçilen ve bu görevleri devam ettirmekte olanlardan halen 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girmeksizin sigorta primi ödemekte olanlar, 5510 sayılı Kanunun kamu personeli için uygulanmaya başlandığı 15/10/2008 tarihinden daha önceki bir tarihe geçmemek kaydıyla, Üst Kurul üyesi olarak göreve başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren geçen hizmet süreleri itibarıyla 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı kabul edilirler. Bu süreye ait emekli keseneği veya sigorta primi çalışan payı farkları kendileri tarafından, kurum karşılığı veya sigorta primi işveren payı farkları Üst Kurul tarafından ödenir. Sigortalı hizmet sürelerinin birleştirilerek aylık bağlanmasında, ilgisine göre 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun veya 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden emekli aylığı almakta iken Üst Kurul üyeliğine seçilen ve halen görevde olanların, istekleri halinde emekli aylıkları kesilir ve sigorta primleri 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında ödenir ve bunların emekli aylıklarının yeniden bağlanarak emekli aylığı tutarlarının belirlenmesinde genel hükümlere göre işlem yapılır.

(2) Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte Üst Kurul üyesi olanların üyelikleri, üyelerin üçte birinin iki yılda bir yenilenmesi saklı kalmak kaydıyla, görev sürelerinin sonuna kadar devam eder.

(3) Bu Kanunla yapılan düzenlemeler sonucunda; kadro ve görev unvanları değişen yahut kaldırılan veya anılan kadrolar için aranan şartları taşımayan personelin görevleri herhangi bir işlem ve tebligata gerek kalmaksızın sona erer. Bunlardan,

a) Teftiş Kurulu Başkanı, Genel Sekreter, Daire Başkanı ve Bölge Müdürü kadrolarında bulunanlar Üst Kurul Müşaviri kadrolarına,

b) Başmüfettiş kadrolarında bulunanlar uzman denetçi kadrolarına,

başka bir işleme ve tebligata gerek kalmaksızın bu Kanunun yayımı tarihinde atanmış sayılır; diğerleri Başkan tarafından bir ay içinde Üst Kurulda durumlarına uygun kadrolara atanırlar. Bunlar atama işlemi yapılmıyaya kadar Üst Kurulda ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Söz konusu personelin, atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, sözleşme ücreti, bir aya isabet eden ikramiye, her türlü zam ve tazminatlar ile fazla çalışma ücreti hariç diğer malî hakları toplam net tutarının, atandıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları aylık, ek gösterge, sözleşme ücreti, bir aya isabet eden ikramiye, her türlü zam ve tazminatlar ile fazla çalışma ücreti hariç diğer malî hakları toplam net tutarından az olması hâlinde, aradaki fark, atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece, herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın ve farklılık giderilinceye kadar kendilerine tazminat olarak ödenir.

(4) Bu Kanunun yayımı tarihinden sonra 43 üncü maddenin altıncı fıkrasına göre Üst Kurul kadrolarında bulunan personel için belirlenecek ücretler ile diğer malî haklar toplamının, bu Kanunun yayımı tarihinden önceki en son ayda Üst Kurul kadroları için belirlenmiş olan aylık, ek gösterge, sözleşme ücreti, bir aya isabet eden ikramiye, her türlü zam ve tazminatlar ile fazla çalışma ücreti hariç diğer malî haklar toplamı net tutarından daha az olması hâlinde, aradaki fark söz konusu personele, kadrolarında kaldıkları sürece, herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın ve farklılık giderilinceye kadar tazminat olarak ödenir.

(5) Üst Kurul Müşaviri, Uzman Denetçi ve Uzman kadrosunda bulunanlar, Üst Kurulda Başkan tarafından uygun görülen birim ve işlerde istihdam edilirler. Bunların görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esasları yönetmelikle düzenlenir. Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren Üst Kurulda yeni Üst Kurul Müşaviri, Uzman Denetçi ve Uzman istihdam edilmez. Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren Üst Kurul Müşaviri, Uzman Denetçi ve Uzman kadrolarına atanana ait kadroların herhangi bir şekilde boşalması hâlinde, anılan kadrolar herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

(6) Üst Kurul Uzmanı ve Üst Kurul Uzman Yardımcısı kadrolarından teknik hizmetler sınıfında bulunanların hizmet sınıfı, genel idare hizmetleri olarak değiştirilmiştir.

Yönetmelikler

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanun uyarınca yürürlüğe konulması gereken yönetmelikler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Üst Kurulca hazırlanır ve Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar mevcut düzenleyici işlemlerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Lisans sahibi kuruluşlar

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kablo ve uydu ortamından yayın yapmak üzere yayın lisansı almış olan kuruluşların hakları lisans süresi sonuna kadar geçerlidir.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinde uydu ve kablo yayın lisansına sahip olan radyo ve televizyon yayın kuruluşları altı ay içinde durumlarını bu Kanun hükümlerine uygun hâle getirirler.

Kanal ve frekanslarla ilgili geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 4- (1) 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun geçici 6 ncı maddesi uyarınca karasal ortamda yayında olan radyo ve televizyon kuruluşlarından, 41 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen kanal ve frekans yıllık kullanım bedeli, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren sıralama ihalesinin yapılacağı tarihe kadar tahsil edilir. Kanal ve frekans kullanım bedelini 42 nci maddeye göre ödemeyen veya karasal yayın lisansları için sıralama ihalesinin yapılmasının ardından tahsise hak kazanmayan kuruluşların karasal yayınları bir ay içinde Üst Kurulca durdurulur. Sıralama ihalesinde tahsise hak kazanan kuruluşların yayınları Üst Kurulca belirlenen takvimde, daha önce yayın yaptıkları kanal ve frekanslardan, tahsis edilen kanal, multipleks kapasitesi ve frekanslara taşınır.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde Üst Kurulca karasal yayın lisanslarının verilmesi amacıyla sayısal televizyon multipleks kapasitesi sıralama ihalesi yapılır. Sıralama ihalesinde karasal sayısal televizyon multipleks kapasitesi tahsisine hak kazanan kuruluşlardan bir bölümüne, ihaledeki sıraları ve analog kanal kapasitesi dikkate alınarak en fazla üç yıl süreyle sayısal yayının yanı sıra analog televizyon yayımı yapmalarına da imkân tanınır. Tahsisi müteakip en geç üç yıllık süre sonunda analog karasal televizyon yayınları ülke genelinde tümüyle sonlandırılır ve analog karasal televizyon yayınları durdurulur. Radyo yayınları için sıralama ihalesi, analog televizyon yayınlarının kapatılmasının ardından üç ay içinde yapılır. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu da kendisine yapılan tahsisler çerçevesinde ve Üst Kurulca verilen süre içinde karasal radyo ve televizyon yayınlarını eski kullandığı kanal ve frekanslardan tahsis edilen kanal, multipleks kapasitesi ve frekanslara taşır.

(3) Bu madde uyarınca Üst Kurulca yayınları durdurulan kuruluşların yayınlarına izinsiz olarak devam etmeleri durumunda bu kuruluşlar hakkında, 33 üncü maddenin birinci fıkrası uyarınca işlem yapılır.

(4) Karasal yayın lisanslarının verilmesinin ardından mevcut verici tesisleri özel medya hizmet sağlayıcılar tarafından kaldırılır veya tarafların mutabık kalacakları bir bedel karşılığında verici tesis ve işletim şirketine devredilir. Verici tesis ve işletim şirketi tarafından devralınmayan verici tesisleri Üst Kurulca yapılacak uyarının ardından üç ay içinde kaldırılır. Verilen süre içinde kaldırılmayan ve faaliyetine devam eden verici tesisleri Üst Kurulca mühürlenerek kapatılır.

(5) Frekans planları ve uygulama takvimi bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde hazırlanır.

(6) Üst Kurulca tahsis edilen frekans bantları dışındaki frekans bantları, sayısal yayına geçişin tamamlanmasını takiben Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun talebi çerçevesinde Üst Kurul tarafından boşaltılır.

Müeyyidelerin silinmesi

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Üst Kurul tarafından yayıncı kuruluşlara uygulanan müeyyideler kuruluşların sicillerinden silinir ve bu müeyyideler tekerrüre esas alınmaz.

Frekans planlarının devri

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından yapılan karasal radyo ve televizyon frekans planları bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren onbeş gün içinde Üst Kurula devredilir.

Atflar

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Mevzuatta 3984 sayılı Kanuna yapılan atflar bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

Bazı maddelerin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 8- (1) 15 inci maddede yer alan hükümler, Türkiye Cumhuriyetinin Avrupa Birliğine tam üye olduğu tarihten itibaren uygulanır. 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (f) bendi, Türkiye Cumhuriyetinin Avrupa Birliğine tam üye olduğu tarihten itibaren Avrupa Birliğine üye ülkeler için uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 50- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 51- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı V.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı V.

N. Çubukçu

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı V.

B. Arınç

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. Ergün

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı V.

M. Z. Çağlayan

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyşleri Bakanı V.

F. N. Özak

En. ve Tab. Kay. Bakanı V.

S. Ergin

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**RADYO VE TELEVİZYONLARIN KURULUŞ VE YAYIN HİZMETLERİ HAKKINDA
KANUN TASARISI
BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi, ifade ve haber alma özgürlüğünün sağlanması, medya hizmet sağlayıcıların idari, mali ve teknik yapıları ve yükümlülükleri ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kuruluşu, teşkilâtı, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usûl ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yargı yetkisi altında, her türlü teknik, usûl ve araçlarla ve her ne isim altında olursa olsun elektromanyetik dalgalar veya diğer yollarla yapılan radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetleriyle ilgili hususları kapsar. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yargı yetkisi altındaki medya hizmet sağlayıcılar, ikinci fıkra gereğince Türkiye'de yerleşik kabul edilenler ile üçüncü fıkra hükümlerine tâbi olanlardır.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Medya hizmet sağlayıcı, şirket merkezinin Türkiye'de bulunması ve yayın hizmetlerine ilişkin editoryal kararların Türkiye sınırları içinde alınmıyor olması durumunda Türkiye'de yerleşik kabul edilir.

b) Medya hizmet sağlayıcının şirket merkezinin Türkiye'de bulunmasına rağmen, yayın hizmetlerine ilişkin editoryal kararların Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesine taraf başka bir ülkede alınması ya da yayın hizmetlerine ilişkin editoryal kararlar Türkiye'de alınmakla birlikte şirket merkezinin anılan Sözleşmeye taraf başka bir ülkede bulunması durumunda medya hizmet sağlayıcı, yayın hizmeti faaliyetini yürüten işgücünün önemli bir kısmının bulunduğu ülkede yerleşik kabul edilir. Ancak,

1) Yayın hizmeti faaliyetini yürüten işgücü her iki ülkede de bulunmakla birlikte, hangi ülkede daha yoğun olarak çalışıldığının tespit edilemediği durumlarda medya hizmet sağlayıcı, şirket merkezinin bulunduğu ülkede yerleşik kabul edilir.

2) Yayın hizmeti faaliyetini yürüten işgücünün önemli bir kısmının, her iki ülkede de yoğun olarak faaliyet göstermediği durumlarda medya hizmet sağlayıcı, faaliyetine Türkiye'de daha önce başlamış olması ve Türkiye ekonomisi ile istikrarlı ve etkili bir bağlantısının bulunması hâlinde Türkiye'de yerleşik kabul edilir.

c) Bir medya hizmet sağlayıcının şirket merkezi Türkiye'de bulunmakla birlikte, yayın hizmeti faaliyetine ilişkin editoryal kararların Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesine taraf olmayan bir ülkede alınması ya da yayın hizmetlerine ilişkin editoryal kararlar Türkiye'de alınmakla birlikte şirket merkezinin anılan Sözleşmeye taraf olmayan üçüncü bir ülkede bulunması durumunda medya hizmet sağlayıcı, yayın hizmeti faaliyetini yürüten işgücünün önemli bir kısmının Türkiye'de bulunması hâlinde Türkiye'de yerleşik kabul edilir.

(3) İkinci fıkra hükümlerinin uygulanmadığı durumlarda;

- a) Türkiye sınırları içinde konuşlandırılmış uydu bağlantısını kullanan medya hizmet sağlayıcılar,
 - b) Türkiye sınırları içinde konuşlandırılmış uydu bağlantısını kullanmamalarına rağmen, Türkiye'ye ait uydular üzerinde kapasite kullanan medya hizmet sağlayıcılar,
- Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yargı yetkisi altında kabul edilir.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- 1) Alt yapı işletmecisi: Yayın hizmeti iletim altyapısını işleten kuruluşu,
- 2) Analog yayın: Analog modülasyon tekniği kullanılarak kablo, uydu, karasal ve benzeri ortamlardan yapılan yayın hizmetlerini,
- 3) Avrupa eserleri: Yapımı veya ortak yapımı Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesine taraf devletler ve Avrupa Birliğine üye devletlerde yerleşik gerçek veya tüzel kişiler tarafından gerçekleştirilen görsel-işitsel eserleri,
- 4) Bağımsız yapımcı: Serbestçe program üretme ve bu programları dağıtma hakkı bulunan, medya hizmet sağlayıcı kuruluşun kayıtlı çalışanı olmayan ve ürettiği programlar üzerinde, medya hizmet sağlayıcı kuruluşa devrettiği sınırlı süre dışında, 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında belirtilen haklara sahip gerçek veya tüzel kişileri,
- 5) Başkan: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanını,
- 6) Bölgesel yayın: Bir coğrafi bölge içindeki illerin toplam nüfusunun asgari yüzde yetmişine ve Üst Kurulca coğrafi bölge içinde belirlenen illere ulaştırılan yayın hizmetini,
- 7) Editoryal sorumluluk: Programların içeriği ve seçimi ile radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde bir yayın akış çizelgesi, isteğe bağlı yayın hizmetlerinde ise bir katalog içinde sunulmasına ilişkin düzenleme ve kontrol yetkisine sahip olmayı,
- 8) Gizli ticarî iletişim: Medya hizmet sağlayıcı tarafından reklâm yapmak maksadıyla veya kamuyu yönlendirebilecek şekilde; mal veya hizmet üreticisinin faaliyetinin, ticarî markasının, adının, hizmetinin ve ürününün reklâm kuşakları dışında ve reklâm yapıldığına ilişkin açıklayıcı bir ses veya görüntü bulunmaksızın programlarda sözcükler veya resimler ile tanıtılmasını,
- 9) İletim: Yayın hizmetlerinin ilk olarak sağlanmasını,
- 10) İsteğe bağlı yayın hizmeti: Programların kullanıcının seçtiği bir zamanda ve münferit isteği üzerine medya hizmet sağlayıcı tarafından düzenlenmiş bir program kataloğuna bağlı olarak izlendiği veya dinlendiği yayın hizmetini,
- 11) Kablo ortamı: Yayın hizmetinin her türlü kablo altyapısı üzerinden abonelere iletiildiği ortamı,
- 12) Karasal ortam: Yayın hizmetinin karasal verici sistemleri vasıtasıyla alıcılara iletiildiği ortamı,
- 13) Korumucu sembol: Yayın hizmetinin içeriği hakkında izleyicilerin bilgilendirilmesi amacıyla medya hizmet sağlayıcılar tarafından kullanılan ortak sembolleri,
- 14) Logo/çağrı işareti: Medya hizmet sağlayıcıların Üst Kurul ve ilgili kurumlara tescil ettirmek zorunda oldukları hizmet adının veya bu adın harf veya sözcüklerinin blok hâlinde grafik tasvirini veya sesli duyurusunu,

15) Medya hizmet sağlayıcı: Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmeti içeriğinin seçiminde editöryal sorumluluğu bulunan ve bu hizmetin düzenlenme ve yayınlanma biçimine karar veren tüzel kişiyi,

16) Multipleks: Çok sayıda karasal yayın hizmetinin bir veya birden çok sinyal haline gelecek şekilde birleştirilmesi yöntemini,

17) Multipleks işletmecisi: Karasal ortamdan sunulacak birden fazla yayın hizmetinin, bir veya birden çok sinyal haline gelecek şekilde birleştirilerek, medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile altyapı işletmecisi veya verici tesis ve işletim şirketi arasında iletimini sağlayan kuruluşu,

18) Multipleks kapasitesi: VHF, UHF veya FM radyo frekans bantlarında, karasal televizyon veya radyo yayınları için kullanılan multipleksin içinden bir sayısal yayının iletimi için ayrılan kapasiteyi,

19) Önemli olaylar: Toplum için büyük önem taşıdığı kabul edilen ve ülkenin geneline ücretsiz ve şifresiz yayın yapan televizyonlardan canlı olarak veya nesnel nedenlere bağlı olmak kaydıyla banttan yayınlanan, münhasır haklara konu olan spor ve kültür olaylarını,

20) Platform işletmecisi: Çok sayıda yayın hizmetini bir veya birden fazla sinyal haline getirerek uydu, kablo ve benzeri ortamlardan şifreli ve/veya şifresiz olarak izleyicinin doğrudan alacağı şekilde iletimini sağlayan kuruluşu,

21) Program: Bir medya hizmet sağlayıcı tarafından hazırlanan bir yayın akış çizelgesi veya katalog içinde yer alan bir dizi görsel ve/veya işitsel unsurun oluşturduğu tek bir bütünü,

22) Program destekleme: Yayın hizmetinin sağlanmasıyla veya görsel-işitsel eserlerin üretimiyle bağlantılı olmayan gerçek veya tüzel kişilerin adını, markasını, logosunu, imajını, faaliyetlerini veya ürünlerini tanıtmak amacıyla programlara yönelik yaptığı her türlü katkısı,

23) Radyo ve televizyon reklâmı: Taşınmazlar, hak ve yükümlülükler dahil olmak üzere mal veya hizmetlerin teminini teşvik etmek, bir amaç veya düşünceyi yaymak veya başka etkileri oluşturmak amacıyla ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı gerçek ve tüzel kişi tarafından, bir ücret veya benzeri bir karşılıkla yapılan her türlü duyuru veya öz tanıtım yayını,

24) Radyo yayın hizmeti: Karasal, kablo, uydu ve diğer yayın ortamları üzerinden yapılan ve bireysel iletişim hizmetlerini kapsamayan ses ve veri yayını,

25) Sayısal yayın: Sayısal kodlama ve modülasyon tekniği kullanılarak kablo, uydu, karasal ve benzeri ortamlardan yapılan yayın hizmetini,

26) Tele-alışveriş: Taşınmazlar, hak ve yükümlülükler dahil olmak üzere, mal veya hizmetlerin bir ücret karşılığında temini amacıyla kamuya yönelik doğrudan arz yayını,

27) Televizyon yayın hizmeti: Programların bir yayın akış çizelgesine dayalı olarak eşzamanlı izlenebilmesi amacıyla bir medya hizmet sağlayıcı tarafından sunulan şifreli veya şifresiz görsel-işitsel yayın hizmetini,

28) Tematik yayın: Günlük yayın süresinin en az yüzde yetmişini haber, belgesel, eğitim, ekonomi, kültür, tarih, spor, müzik, sinema, dizi film, pazarlama veya benzeri konularda olmak üzere sadece belli bir türe veya genel izleyici kitlesi dışında belli bir izleyici kesimini hedef alan programlara ayıran yayını,

29) Ticarî iletişim: Radyo ve televizyon reklâmları, program desteklemesi, tele-alışveriş ve ürün yerleştirmeyi de kapsamak üzere, ekonomik bir faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişinin, ürün, hizmet veya imajını, doğrudan veya dolaylı olarak tanıtmak amacıyla tasarlanmış sesli veya sessiz görüntülerin bir ücret veya benzeri bir karşılıkla ya da öz tanıtım amacıyla bir programla birlikte ya da bir program içine yerleştirilerek verilmesini,

30) Ulusal yayın: Ülke nüfusunun asgari yüzde yetmişine ve Üst Kurulca belirlenen yerleşim yerlerine karasal ortamdan ulaştırılan yayın hizmetini,

31) Uydu ortamı: Yayın hizmetinin uydu kapasitesi vasıtasıyla alıcılara iletiildiği ortamı,

32) Ürün yerleştirme: Bir ürün, hizmet veya ticarî markanın, ücret veya benzeri bir karşılıkla program içine dahil edilerek veya bunlara atıf yapılarak, program içinde gösterildiği her tür ticarî iletişimi,

33) Üst Kurul: Radyo ve Televizyon Üst Kurulunu,

34) Verici tesis ve işletim şirketi: Karasal ortamdan yayın yapmak üzere lisans alan medya hizmet sağlayıcıların yayınlarının karasal verici istasyonlarından iletimini sağlamak için gerekli tesisleri kuran ve işleten kuruluşu,

35) Yayıncı: Televizyon ve/veya radyo yayın hizmeti veren medya hizmet sağlayıcıyı,

36) Yayın hizmeti: Medya hizmet sağlayıcının editoryal sorumluluğu altında ve temel amacı kamuoyunu bilgilendirmek, eğlendirmek veya eğitmek üzere elektronik iletişim şebekeleri yoluyla program sunmak olan, bireysel iletişim hariç olmak üzere, televizyon yayın hizmeti, isteğe bağlı yayın hizmeti ve ticarî iletişim ile radyo yayın hizmetini,

37) Yayın hizmeti iletim altyapısı: Karasal, uydu, kablo ve benzeri ortamlardan yayın hizmetlerinin iletiminde kullanılan sistem ve tesisleri,

38) Yayın iletim yetkisi: Multipleks, platform ve alt yapı işletmecisi kuruluşlar ile verici tesis ve işletim şirketine radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerini iletebilmeleri için Üst Kurulca verilen yetkilendirme belgesini,

39) Yayın lisansı: Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara, bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan yönetmelik ve diğer düzenlemelerde belirtilen şartları haiz oldukları takdirde kablo, uydu, karasal ve benzeri ortamlardan her türlü teknoloji ile yayın yapabilmeleri için her bir yayın türü, tekniği ve ortamına ilişkin olarak ayrı ayrı olmak üzere Üst Kurulca verilen izin belgesini,

40) Yayın ortamı: Kablo, uydu, karasal ve benzeri iletim ortamlarını,

41) Yeniden iletim: Bir medya hizmet sağlayıcı tarafından sunulan yayın hizmetinin bütününe veya büyük bir bölümünün, kullanılan teknik araç ne olursa olsun alınmasını ve eş zamanlı olarak değişiklik yapılmadan iletilmesini,

42) Yerel yayın: En fazla bir ilin sınırları içine karasal ortamdan ulaştırılan yayın hizmetini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Yeniden iletim

MADDE 4- (1) Yayın hizmetlerinin alımı ve yeniden iletimi serbesttir. Yeniden iletim, ancak Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili hükümleri çerçevesinde sınırlandırılabilir.

(2) Bir medya hizmet sağlayıcı kuruluşun aynı yayın hizmetini uydu, kablo ve karasal gibi farklı ortamlardan değişiklik yapmaksızın eş zamanlı olarak iletmesi yeniden iletim olarak kabul edilmez.

(3) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla yeniden iletimin usûl ve esasları Üst Kurulca yönetmelikle düzenlenir.

Yayın dili

MADDE 5- (1) Yayın hizmetlerinin Türkçe yapılması esastır. Ancak Türkçe dışındaki dil ve lehçelerde de yayın yapılabilir. Yayınlar seçilen dilin kurallarına uygun olarak yapılmak zorundadır. Bu yayınlara ilişkin usûl ve esaslar Üst Kurulca yönetmelikle belirlenir.

Medya hizmet sağlayıcının bağımsızlığı ve sorumluluğu

MADDE 6- (1) Yayın hizmetlerinin içeriğine ve yayınlanmasına önceden müdahale edilemez ve yayınların içeriği önceden denetlenemez.

(2) Bu Kanunda, diğer kanunlarda ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası mevzuatta yer alan hükümler ile Üst Kurul tarafından bu hükümlerin uygulanmasına yönelik yürürlüğe konulan düzenleyici işlemler müdahale sayılmaz.

(3) Medya hizmet sağlayıcılar, yayın hizmetlerinin kendileri, hisse sahipleri ve üçüncü derece dahil olmak üzere üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile bir başka gerçek ve tüzel kişinin haksız çıkarları doğrultusunda kullanılmamasını sağlamak zorundadır.

(4) Medya hizmet sağlayıcılar, ticarî iletişim ile üçüncü şahıslar tarafından üretilenler de dahil olmak üzere, yayınlanan tüm yayın hizmetlerinin içeriğinden ve sunumundan sorumludur.

(5) Medya hizmet sağlayıcılar, yönetmelikle belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde künye bilgilerini, iletişim adresini, izleyici temsilcisinin adını ve iletişim bilgilerini Üst Kurula bildirmek ve internet sitelerinde yayınlamak zorundadır.

(6) Medya hizmet sağlayıcılar, sinematografik eserleri hak sahibiyle anlaşılan süre dışında yayınlamayamaz.

Olağanüstü dönemlerde yayınlar

MADDE 7- (1) Savaşlar, terör amaçlı saldırılar, doğal afetler ve benzeri olağanüstü durumların ortaya çıkardığı kriz zamanlarında da ifade ve haber alma özgürlüğü esas olup, yayın hizmetleri önceden denetlenemez ve yargı kararları saklı kalmak kaydıyla durdurulamaz. Ancak, millî güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hallerde yahut kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasının kuvvetle muhtemel olduğu durumlarda, Başbakan veya görevlendireceği bakan geçici yayın yasağı getirebilir.

(2) Medya hizmet sağlayıcı, Cumhurbaşkanının veya Hükümetin, millî güvenliğin, kamu düzeninin, genel sağlığın ve genel ahlâkın gerekleriyle ilgili bildirimlerini, bildirimine ulaştığı gün saat 23:30'a kadar yayınlamakla yükümlüdür.

(3) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca alınacak kararlar aleyhine açılacak iptal davaları doğrudan Danıştayda açılır. Danıştay bu davalara öncelikle bakar ve karara bağlar, yürütmeyi durdurma talepleri hakkında kırksekiz saat içerisinde karar verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yayın Hizmeti İlkeleri

Yayın hizmeti ilkeleri

MADDE 8- (1) Medya hizmet sağlayıcılar, yayın hizmetlerini kamusal sorumluluk anlayışıyla bu fıkarda yer alan ilkelere uygun olarak sunarlar. Yayın hizmetleri;

a) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı olamaz.

b) Irk, dil, din, cinsiyet, sınıf, bölge ve mezhep farkı gözeterek toplumu kin ve düşmanlığa tahrik edemez veya toplumda nefret duyguları oluşturamaz.

c) Hukukun üstünlüğü, adalet ve tarafsızlık esasına aykırı olamaz.

ç) İnsan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesine aykırı olamaz, kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez.

d) Terörü övemez ve teşvik edemez, terör örgütlerini güçlü veya haklı gösteremez, terör örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerini yansıtıcı nitelikte olamaz. Terör eylemini, faillerini ve mağdurlarını terörün amaçlarına hizmet eder şekilde sunamaz.

e) Irk, renk, dil, din, tabiiyet, cinsiyet, özürlülük, siyasi ve felsefi düşünce, mezhep ve benzeri nedenlerle ayrımcılık yapan ve bireyleri aşağılayan yayınları içeremez ve teşvik edemez.

f) Toplumun millî ve manevî değerlerine, genel ahlâka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz.

g) Suç işlemeyi, suçluyu ve suç örgütlerini övücü, suç tekniklerini öğretici nitelikte olamaz.

ğ) Çocuklara, güçsüzlere ve özürlülere karşı istismar içeremez ve şiddeti teşvik edemez.

h) Alkol, tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile kumar oynamayı özendirici nitelikte olamaz.

ı) Tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerini esas almak ve toplumda özgürce kanaat oluşumuna engel olmamak zorundadır; soruşturulması basın meslek ilkeleri çerçevesinde mümkün olan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğundan emin olunmaksızın yayınlanamaz; haberin verilmesinde abartılı ses ve görüntüye, doğal sesin dışında efekt ve müziğe yer verilemez; görüntülerin arşiv veya canlandırma niteliği ile ajanslardan veya başka bir medya kaynağından alınan haberlerin kaynağının belirtilmesi zorunludur.

i) Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilan edilemez veya suçluymiş gibi gösterilemez; yargıya intikal eden konularda yargılama süresince, haber niteliği dışında yargılama sürecini ve tarafsızlığını etkiler nitelikte olamaz.

j) Haksız çıkarılara hizmet eden ve haksız rekabete yol açan unsurlar içeremez.

k) Siyasi partiler ve demokratik gruplar ile ilgili tek yönlü veya taraf tutar nitelikte olamaz.

l) Genel sağlığa, çevrenin ve hayvanların korunmasına zarar verecek davranışları teşvik edemez.

m) Türkçenin, özellikleri ve kuralları bozulmadan doğru, güzel ve anlaşılır şekilde kullanılmasını sağlamak zorundadır; dilin düzeysiz, kaba ve argo kullanımına yer verilemez.

n) Müstehcen olamaz.

o) Kişi veya kuruluşların cevap ve düzeltme hakkına saygılı olmak zorundadır.

ö) Bilgi iletişim araçları yoluyla yarışma veya lotarya içeremez, dinleyici ve seyircilere ikramiye verilemez veya ikramiye verilmesine aracılık edemez.

p) Medya hizmet sağlayıcı tarafından yapılan veya yaptırılan anket ve kamuoyu yoklamalarının, hazırlık aşamasından sonuçların ilanına kadar noter nezaretinde gerçekleştirilmesi zorunludur.

r) Kişileri fal veya batıl inançlar yoluyla istismar edemez.
s) Cinsiyet eşitliğine ters düşen, kadınlara yönelik baskıları teşvik eden ve kadını istismar eden programlar içeremez.

ş) Şiddeti özendirici veya kanıksatıcı olamaz.

(2) Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlâki gelişimine zarar verebilecek türde içerik taşıyan programlar bunların izleyebileceği zaman dilimlerinde ve koruyucu sembol kullanılmadan yayınlanamaz.

(3) İsteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcıları, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlâki gelişimini olumsuz etkileyebilecek nitelikteki yayın hizmetlerinin, bunların bu tür hizmetleri normal şartlar altında duymayacakları ve görmeyecekleri şekilde sunulmasını sağlamakla yükümlüdür.

DÖRDÜNCÜBÖLÜM

Yayın Hizmetlerinde Ticarî İletişim

Genel esaslar

MADDE 9- (1) Ticarî iletişim, yayın hizmetinin diğer unsurlarından görsel ve işitsel olarak kolayca ayırt edilebilir olmak zorundadır.

(2) Ticarî iletişimde bilinçaltı teknikleri kullanılamaz.

(3) Gizli ticarî iletişime izin verilemez.

(4) Haber bülteni ve haber programlarını düzenli olarak sunan kişilerin görüntü veya seslerine ticarî iletişimlerde yer verilemez.

(5) Ticarî iletişim, medya hizmet sağlayıcının editoryal bağımsızlığını ve program içeriğini etkileyecek şekilde kullanılamaz.

(6) Ticarî iletişim, 8 inci maddede belirlenen esas ve ilkeler saklı kalmak kaydıyla;

a) Adalet, hakkaniyet ve dürüstlük ilkelerine uygun olmak,

b) Cinsiyet, ırk, renk veya etnik köken, tabiiyet, din, felsefi inanç veya siyasi düşünce, özürlülük, yaş ve herhangi bir ayrımcılığı içermemek veya teşvik etmemek,

c) Yanıltıcı olmamak ve tüketicinin çıkarlarına zarar vermemek,

ç) Çocukların fiziksel, zihinsel veya ahlâki gelişimine zarar vermemek, deneyimsizliklerini veya saflıklarını istismar ederek, çocukları bir ürün veya hizmeti satın almaya veya kiralamaya doğrudan yönlendirmemek; çocukları reklâmı yapılmakta olan ürün veya hizmetleri satın almak için ebeveynlerini veya başkalarını ikna etmeye doğrudan teşvik etmemek; çocukların ebeveynlerine, öğretmenlerine veya diğer kişilere duyduğu güveni istismar etmemek veya sebepsiz olarak çocukları tehlikeli durumlarda göstermemek,

d) Kadınların istismarına yönelik olmamak,

e) Sağlık, çevre ve güvenliğe zarar verecek davranışa teşvik etmemek, zorundadır .

(7) Genel beslenme diyetlerinde aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıda ve maddeler içeren yiyecek ve içeceklerin ticarî iletişimine, çocuk programlarıyla birlikte veya bu programların içinde yer verilemez.

(8) Ticarî iletişim yayınlarının ses seviyesi diğer yayın bölümleri ile aynı seviyede olmak zorundadır.

Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklâm ve tele-alışveriş

MADDE 10- (1) Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklâmlar ile tele-alışveriş, sesli ve/veya görüntülü bir uyarıyla açıkça fark edilebilecek ve program hizmetinin diğer unsurlarından kolaylıkla ayırt edilebilecek biçimde düzenlenir.

(2) Tele-alışveriş yayınları hariç her türlü reklâm yayınlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde yirmiyi aşamaz.

(3) İkinci fıkrada belirtilen orana, program desteklemesi ve yayıncının kendi programlarının tanıtımlarına ayrılan süre ile ürün yerleştirme dahil değildir. Program tanıtımlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde beşi aşamaz.

(4) İkinci fıkrada belirtilen süreden bağımsız olarak, sesli ve görüntülü bir uyarı ile açıkça belirtilerek, kesintisiz en az onbeş dakika süreyle tele-alışveriş yayını yapılabilir. Bu yayının süresi bir gün içinde toplam bir saati aşamaz.

(5) Ücretsiz yayınlanan ve Üst Kurul tarafından tavsiye edilen kamu hizmeti duyuruları reklâm sürelerine dahil edilmez.

(6) Reklâm ve tele-alışveriş yayınları, programların arasına veya programın bütünlüğü, değeri ve hak sahiplerinin hakları zedelenmeyecek biçimde bir program içine yerleştirilebilir. Bağımsız bölümlerden oluşan programlarda veya devre araları içeren spor programları ve benzer yapıdaki olay ve gösteri programlarında, reklâm ve tele-alışveriş yayınları bölüm veya devre aralarına yerleştirilir.

(7) Sinema ve televizyon için yapılmış filmler ile haber bültenleri ve çocuk programları planlanan yayın süreleri otuz dakikadan fazla olması hâlinde, her otuz dakikalık yayın süresi için bir kez olmak üzere reklâm ve tele-alışverişle kesilebilir.

(8) Dini tören yayını içine hiçbir şekilde reklâm ve tele-alışveriş yayını yerleştirilemez.

(9) Münhasıran reklâm, tele-alışveriş ve öz tanıtım yayınlarına ayrılmış televizyon ve radyo yayın hizmetlerine bu madde hükümleri uygulanmaz.

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Üst Kurulca yönetmelikle düzenlenir.

Belirli ürünlerin ticarî iletişimi

MADDE 11- (1) Alkol ve tütün ürünleri için hiçbir şekilde ticarî iletişime izin verilemez.

(2) Reçeteye tâbi ilaçlar ve tedaviler hakkında ticarî iletişim yapılamaz.

(3) Reçeteye tâbi olmayan ilaçlar ve tedavilerin reklâmları dürüstlük ilkesi çerçevesinde, gerçeği yansıtan ve doğrulanması mümkün unsurlardan oluşacak şekilde hazırlanır.

(4) İlaçlar ve tıbbi tedaviler için tele-alışverişe izin verilemez.

Program desteklemesi

MADDE 12- (1) Bir program tamamen veya kısmen destek görmüşse, bu husus programın başında, program içindeki reklâm kuşaklarına giriş ve çıkışta ve programın sonunda uygun ibarelerle belirtilir. Program tanıtımlarında programı destekleyene atıfta bulunulamaz.

(2) Desteklenen programlarda, destek verene veya üçüncü bir kişiye ait mal ve hizmetlere atıfta bulunulamaz ve bunların alınması, satılması ve kiralanması teşvik edilemez.

(3) Programlar, ticarî iletişimi yasaklanmış olan mal ve hizmetlerin üretimi veya satışıyla iştigal eden gerçek ve tüzel kişilerce desteklenemez. Tıbbi ürünleri üreten, pazarlayan veya satan ya da tıbbi

tedavileri pazarlayan veya sunan gerçek ve tüzel kişilerin program desteklemesinde bulunması hâlinde, gerçek ve tüzel kişilerin ismi, markası, logosu veya imajı program desteklemesinde kullanılabilir; ancak gerçek ve tüzel kişilerin üretim veya satışını yaptığı reçeteye tâbi tıbbi ürünler veya tıbbi tedaviler kullanılamaz.

(4) Haber bülteni ve dini tören yayınlarında program desteklemesine izin verilemez.

(5) Program desteklemesinin, medya hizmet sağlayıcının editoryal bağımsızlığını ve sorumluluğunu etkilemesine izin verilmez. Programın başında, program içindeki reklâm kuşaklarına giriş ve çıkışta ve programın sonunda program desteklemesi yapıldığı belirtilirken, programı destekleyen ürün veya hizmetlerinin kiralanması veya satın alınması doğrudan teşvik edilemez ve ürün veya hizmetlere aşırı vurgu yapılamaz.

Ürün yerleştirme

MADDE 13- (1) Sinema ve televizyon için yapılmış filmler, diziler ile spor ve genel eğlence programları haricinde, yayınlarda ürün yerleştirmeye yönelik uygulamalara yer verilemez. Ürün yerleştirme uygulamaları ticarî iletişimle ilgili düzenlemelere tâbidir.

(2) Üst Kurul tarafından belirlenecek şartlarda, belirli mal ve hizmetlerin ücretsiz olarak program içine dahil edildiği durumlarda da ürün yerleştirmeye izin verilebilir.

(3) Ürün yerleştirmenin, medya hizmet sağlayıcının editoryal bağımsızlığını ve sorumluluğunu etkilemesine izin verilmez. Ürün yerleştirmede, ürün veya hizmetlerin kiralanması veya satın alınması doğrudan teşvik edilemez ve ürüne aşırı vurgu yapılamaz. İzleyiciler, programın başında, sonunda ve reklâm arası sonrasında program başladığında, ürün yerleştirmenin varlığı hakkında açıkça bilgilendirilir.

(4) Haber bültenlerinde, çocuk programlarında ve dini programlarda ürün yerleştirmeye izin verilmez.

(5) Ticarî iletişimi yasaklanmış ürünlerin ürün yerleştirmede kullanılmasına izin verilmez.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yayın Hizmeti İçeriği

Genel ve tematik yayın

MADDE 14- (1) Yayın hizmetlerinde, genel veya tematik içerikli yayın yapılabilir. Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar yayın lisansı başvurusu sırasında yayınlarının türünü Üst Kurula yazılı olarak bildirir. Üst Kurul tarafından bu kuruluşlara verilecek yayın lisans belgesinde yayının türü açıkça belirtilir.

(2) Yayın hizmetlerinin Üst Kurula bildirilen türde ve seçilen dilde yapılması zorunludur. Yayın türü talep üzerine Üst Kurulun izniyle değiştirilebilir. Yayın türünün değiştirilmesine ilişkin şartlar Üst Kurulca belirlenir. Lisans belgesinde belirtilen türe uygun yayın yapmayan kuruluş yayın lisansı şartlarını ihlâl etmiş sayılır.

(3) Genel ve tematik içerikli yayın yapan televizyon kuruluşlarının, çocuk yayınlarında çizgi filmlere yer vermeleri hâlinde, çizgi filmlerin en az yüzde yirmisinin, diğer çocuk programlarının en az yüzde kırkının Türkiye'de üretilmiş yerli yapım olması ve Türk kültürünü yansıtması zorunludur. Çocuk yayınlarının yayınlanma saatleri ve sürelerine yönelik istatistiksel veriler ile üretim yerine ilişkin bilgiler aylık dökümler hâlinde Üst Kurula bildirilir.

(4) Radyo ve televizyon kuruluşları, yayınlarında belirli oran ve saatlerde Türk halk ve Türk sanat müziği programlarına yer vermek zorundadır. Bu programların oran ve yayınlanma zamanı ile ilgili esaslar Üst Kurulca belirlenir.

Avrupa eserleri

MADDE 15- (1) Ulusal karasal yayın lisansına sahip televizyon yayıncılarının;

a) Haberler, spor olayları, yarışmalar, reklâmlar, tele-alışveriş ve bağlantılı veri yayınları için ayrılan süre dışında kalan yayın süresinin en az yüzde ellisini Avrupa eserlerine,

b) Haberler, spor olayları, yarışmalar, reklâmlar, tele-alışveriş ve bağlantılı veri yayınları için ayrılan süre dışında kalan yayın süresinin veya program bütçesinin yüzde onunu bağımsız yapımcıların ürettiği Avrupa eserlerine,

ayırmaları zorunludur.

(2) İsteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcı kuruluşların Avrupa eserlerinin yapımına ve erişimine destek vermelerini teşvik edecek usûl ve esaslar Üst Kurulca belirlenir.

Kısa gösterim hakkı

MADDE 16- (1) Kamuoyu için büyük önem taşıyan olayların münhasır yayın haklarına sahip televizyon yayıncıları, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında, diğer yayıncılara adil, makul ve eşitlikçi bir temelde kısa gösterim hakkı sağlamak zorundadır.

(2) Münhasır yayın hakkına konu olaylara erişim hakkı talep eden diğer televizyon yayıncılarına, kısa gösterimleri serbest bir biçimde seçme hakkı tanınır.

(3) Kısa gösterimler, kaynağını belirtmek suretiyle sadece haber programları içinde doksan saniyeyi geçmeyecek şekilde kullanılır ve isteğe bağlı medya hizmetlerinde ise sadece aynı programın aynı medya hizmet sağlayıcı tarafından banttan verilmesi durumunda uygulanır.

(4) Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usûl ve esaslar Üst Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kamunun önemli olaylara erişimi

MADDE 17- (1) Üst Kurul, toplum için büyük önem arz eden ulusal ve uluslararası olayları; ülke geneline şifresiz ve ücretsiz yayın yapan televizyon kanallarından canlı veya banttan yayınlanmasını temin etmek amacıyla, konuyla ilgili diğer kurumların görüşlerini de almak suretiyle bir önemli olaylar listesi hazırlayarak ilan eder. Önemli olaylar listesi Üst Kurulca aynı usûlle güncellenebilir.

(2) Önemli olayları yayınlayacak televizyon yayıncıları, önemli olaylar listesinde yer alan olayların ülke geneline şifresiz ve ücretsiz olarak yayınlanmasını sağlar.

(3) Televizyon yayıncıları, ayrıca Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesine taraf başka bir ülkenin listesinde yer alan önemli olaylarla ilgili münhasır haklarını, söz konusu ülke vatandaşlarının önemli bir kesimi tarafından izlenmesini engelleyecek şekilde kullanamaz.

(4) Kamunun önemli olaylara erişimi ile ilgili usûl ve esaslar Üst Kurulca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Düzeltilme ve cevap hakkı

MADDE 18- (1) Gerçek ve tüzel kişiler, kendileri hakkında şeref ve haysiyetlerini ihlal edici veya gerçeğe aykırı yayın yapılması hâlinde, yayın tarihinden itibaren altmış gün içinde, üçüncü

kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmamak ve suç unsuru içermemek kaydıyla, düzeltme ve cevap yazısını ilgili medya hizmet sağlayıcıya gönderir. Medya hizmet sağlayıcılar, hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde, cevap ve düzeltmeye konu yayının yapıldığı saatte ve programda, izleyiciler tarafından kolaylıkla takip edilebilecek ve açıkça anlaşılabilir biçimde düzeltme ve cevabı yayınlar. Düzeltme ve cevap hakkı doğuran programın yayından kaldırıldığı veya yayınına ara verildiği durumlarda, düzeltme ve cevap hakkı, yedi günlük süre içinde anılan programın yayın saatinde kullanılır. Düzeltme ve cevapta, buna neden olan yayın belirtilir.

(2) Düzeltme ve cevabın birinci fıkrada belirtilen süre içinde yayınlanmaması hâlinde bu sürenin bitiminden; birinci fıkra hükümlerine aykırı şekilde yayınlanması hâlinde düzeltme ve cevabın yayımlandığı tarihten itibaren on gün içinde ilgili kişi, mahkemeden cevap ve düzeltmenin birinci fıkra hükümlerine uygun olarak yayınlanmasına karar verilmesini isteyebilir. Yetkili ve görevli mahkeme, başvuru sahibinin ikamet ettiği yerdeki sulh ceza mahkemesi; başvuru sahibinin yurt dışında ikamet etmesi hâlinde Ankara Sulh Ceza Mahkemesidir.

(3) Sulh ceza hâkimi, istemi üç gün içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Bu karara karşı tebliğden itibaren yedi gün içinde yetkili asliye ceza mahkemesine itiraz edilebilir. Asliye ceza mahkemesi itirazı üç iş günü içinde inceleyerek kesin karara bağlar.

(4) Hâkim tarafından düzeltme ve cevabın yayınlanmasına karar verilmesi hâlinde, birinci fıkradaki yedi günlük süre, sulh ceza hâkiminin kararına itiraz edilmemişse kararın kesinleştiği tarihten; itiraz edilmişse asliye ceza mahkemesi kararının tebliği tarihinden itibaren başlar.

(5) Düzeltme ve cevap hakkına sahip olan kişinin bu hakkı kullanmadan ölmesi hâlinde, bu hak mirasçılardan biri tarafından kullanılabilir. Bu durumda, ölümün altmış günlük düzeltme ve cevap hakkı süresi içinde gerçekleşmiş olması kaydıyla, kalan düzeltme ve cevap hakkı süresine otuz gün ilave edilir.

(6) Gerçek ve tüzel kişilerin kişilik haklarını ihlal eden yayın hizmetlerinden doğan maddi ve manevî zarardan dolayı, medya hizmet sağlayıcı kuruluş ile birlikte programın yapımcısı müştereken ve müteselsilen sorumludur.

ALTINCI BÖLÜM

Özel Medya Hizmet Sağlayıcı Kuruluşlar

Kuruluş ve hisse oranları

MADDE 19- (1) Özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşların şirket yapıları ve hisse oranları ile ilgili uymaları gereken hususlar şunlardır:

a) Yayın lisansı, münhasıran radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmeti sunmak amacıyla Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş anonim şirketlere verilir. Aynı şirket ancak bir radyo, bir televizyon ve bir isteğe bağlı yayın hizmeti sunabilir. Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, yayın lisansının verilmesinden sonra da ana sözleşmelerine bu maddedeki esaslara aykırı hükümler koyamazlar. Ana sözleşme değişiklikleri bir ay içinde Üst Kurula bildirilir.

b) Siyasi partiler, sendikalar, meslek kuruluşları, kooperatifler, birlikler, dernekler, vakıflar, mahalli idareler ve bunlar tarafından kurulan veya bunların doğrudan veya dolaylı ortak oldukları şirketler ile sermaye piyasası kurumları ve bunlara doğrudan veya dolaylı ortak olan gerçek ve tüzel kişilere yayın lisansı verilemez. Bu kuruluşlar, medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara doğrudan veya dolaylı ortak olamaz.

c) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşların hisseleri nama yazılı olmak zorundadır. Herhangi bir kişi lehine intifa senedi ihdas edilemez.

ç) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde sermaye piyasası araçlarını ihraç ve halka arz edebilirler. Bu durumda mevzuat gereği Sermaye Piyasası Kurulunda kayda alınmadan önce Üst Kurulun onayının alınması zorunludur. Halka açık hisselerde nama yazılı olma şartı aranmaz.

d) Bir gerçek veya tüzel kişi doğrudan veya dolaylı olarak en fazla dört dört karasal yayın lisansına sahip medya hizmet sağlayıcı kuruluşa ortak olabilir. Ancak, birden çok medya hizmet sağlayıcıya ortaklıkta bir gerçek veya tüzel kişinin doğrudan veya dolaylı hisse sahibi olduğu medya hizmet sağlayıcı kuruluşların yıllık toplam ticarî iletişim geliri, sektörün toplam ticarî iletişim gelirinin yüzde otuzunu geçemez. Toplam ticarî iletişim geliri bu oranı aşan gerçek veya tüzel kişiler, Üst Kurul tarafından verilen doksan günlük süre içinde bu oranın altına inecek şekilde medya hizmet sağlayıcı kuruluşlardaki hisselerini devreder. Verilen süre içinde Üst Kurul kararının gereğini yerine getirmeyen gerçek veya tüzel kişi hakkında, kararın gereğini yerine getirmediği her ay için Üst Kurulca dörtyüzbin Türk Lirası idarî para cezası uygulanır. Bu bendin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Üst Kurul tarafından belirlenir.

e) Gerçek kişiler için eşler ile üçüncü derece dahil olmak üzere üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlara ait hisseler de aynı kişiye aitmiş gibi değerlendirilir.

f) Bir medya hizmet sağlayıcı kuruluşta doğrudan toplam yabancı sermaye payı, ödenmiş sermayenin yüzde ellisini geçemez. Yabancı bir gerçek veya tüzel kişi en fazla iki medya hizmet sağlayıcı kuruluşa doğrudan ortak olabilir. Medya hizmet sağlayıcı kuruluşların ortağı olan şirketlere yabancı gerçek veya tüzel kişilerin iştirak ederek yayın kuruluşlarına dolaylı ortak olmaları hâlinde, yayıncı kuruluşların yönetim kurulu başkanı, başkan vekili ile yönetim kurulu çoğunluğu ve genel müdürünün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması ve ayrıca yayıncı kuruluş genel kurullarında oy çoğunluğunun Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetini haiz gerçek veya tüzel kişilerde bulunması zorunludur. Şirket ana sözleşmelerinde bu hususları sağlayan düzenlemeler açıkça belirtilir.

g) Yerli veya yabancı hissedarlar hiçbir şekilde imtiyazlı hisse senedine sahip olamaz.

Hisse, şirket devri ve birleşme

MADDE 20- (1) Yayın lisansı verilen bir anonim şirketin hisse devirleri, devir tarihinden itibaren otuz gün içinde, ortakların ad ve soyadları ile hisselerin devri sonucunda oluşan ortaklık yapısı ve oy payları hakkındaki bilgilerle birlikte Üst Kurula bildirilir.

(2) Şirket devir veya birleşme işlemlerinden önce Üst Kuruldan gerekli bilgi ve belgelerle izin alınması ve devir veya birleşme işleminin gerçekleşmesinden sonra otuz gün içinde Üst Kurula bildirim zorunludur.

(3) Hisse devri, şirket devri ve birleşme işlemleri sonucunda oluşacak şirket yapısında bu Kanunda öngörülen hususlara aykırılık bulunması hâlinde, Üst Kurulun doksan günü geçmemek üzere vereceği süre içinde bu aykırılığın giderilmesi zorunludur. Aksi halde ilgili medya hizmet sağlayıcı kuruluşların yayın lisansı iptal edilir.

(4) Birleşme, devralma ve nama yazılı olan hisselerin devirlerinde 19 uncu madde hükümleri, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri ile 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklıdır.

Logo ve çağrı işareti

MADDE 21- (1) ilgili mevzuata uyulması ve kamu düzeni ve genel ahlâka aykırı olmamak şartıyla, her türlü ad ve bu adı tasvir eden blok grafikler logo olarak; sesli duyurular ise çağrı işareti olarak kullanılabilir. Logo ve çağrı işaretlerinin Üst Kurul nezdinde tescili zorunludur. Medya hizmet sağlayıcılar, logo ve çağrı işaretlerini Üst Kurula beyanda bulunarak değiştirebilirler.

(2) Medya hizmet sağlayıcılar, test yayını yaptıkları süre de dahil olmak üzere, yayın süreleri boyunca tek bir logo ve çağrı işareti kullanmakla yükümlüdür. Televizyon yayın hizmeti sağlayıcı kuruluşların, reklâm yayını esnasında logolarını değiştirmek suretiyle kullanmaları hâlinde, blok grafiğinin temel karakteristiğini bozmamaları esastır.

(3) Bu maddenin uygulanmasına dair usûl ve esaslar Üst Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İzleyici temsilciliği

MADDE 22- (1) Medya hizmet sağlayıcılar, ortak denetim ile öz denetim mekanizmalarının oluşturulması, izleyici ve dinleyicilerden ulaşan şikayetlerin değerlendirilip kuruluşun yayın kuruluna sunulması ve sonuçlarının takip edilmesi amacıyla en az on yıllık mesleki tecrübeye sahip bir izleyici temsilcisi görevlendirirler. Belirlenen izleyici temsilcisi uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurulur ve Üst Kurula bildirilir.

Haber birimlerinde çalışanlar

MADDE 23- (1) Medya hizmet sağlayıcıların haber birimlerinde çalıştırılacak basın kartlı personelin asgari sayısını Üst Kurul belirler. Bu personel 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanuna tâbidir.

Koruyucu sembol sistemi

MADDE 24- (1) Medya hizmet sağlayıcılar, koruyucu sembol sistemi kullanarak, izleyicileri program hizmetlerinin içeriği hakkında sesli veya yazılı olarak bilgilendirir.

(2) Koruyucu sembol sistemi ile ilgili usûl ve esaslar Üst Kurulca belirlenir.

(3) Bu madde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu hakkında da uygulanır.

Yayın kayıtlarının muhafazası

MADDE 25- (1) Özel medya hizmet sağlayıcılar, yaptıkları her yayının kaydını bir yıl süreyle muhafaza etmekle yükümlüdür. Gerçek ve tüzel kişiler yapacakları işlemlere esas olmak üzere bu süre içinde yazılı olarak Üst Kurula başvurmak ve Üst Kurulca belirlenecek ücreti ödemek suretiyle yayın kaydından bir kopya alabilir.

(2) Özel medya hizmet sağlayıcılar, Üst Kurulun talep etmesi hâlinde, istenen yayın kaydının bir kopyasını, buna ilişkin yazının kendilerine tebliğ edilmesinden itibaren on gün içinde Üst Kurula ulaştırmakla yükümlüdür.

(3) Yayının herhangi bir şekilde soruşturma veya kovuşturma konusu yapılması hâlinde, bu işlemlerin sonuçlandırılmasının yetkili mercilerce ilgili medya hizmet sağlayıcı kuruluşa yazılı olarak bildirilmesine kadar soruşturma veya kovuşturma konusu yayının kaydının saklanması zorunludur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Frekans Planlaması ve Yayın Lisansı

Frekans planlaması ve tahsis

MADDE 26- (1) Üst Kurul, millî frekans planında karasal radyo ve televizyon yayınları için 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 36 ncı maddesine göre Üst Kurula tahsis edilen frekans bantları çerçevesinde televizyon kanal ve radyo frekans planlamalarını yapar veya yaptırır. Frekans planlarında ulusal, bölgesel ve yerel karasal yayın ağlarının sayıları ve türleri ile sayısal yayınlar için multipleks sayıları belirlenir.

(2) Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, karasal ortamdan gerçekleştireceği yayın hizmetlerinin sayısını ve kapsama alanlarını Üst Kurula bildirir. Bu taleplerin hangi oranda karşılanacağına frekans planları çerçevesinde Üst Kurulca karar verilir. Karasal televizyon ve karasal radyo yayınları için uygun görülen kanal ve frekanslar ile karasal sayısal yayınlar için bir multipleksten az olmamak üzere uygun görülen sayıda multipleks kapasitesi, Türkiye Radyo- Televizyon Kurumuna tahsis edilir. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna tahsis edilen frekans ve multipleks kapasitesi ile en az dört karasal televizyon ve dört karasal radyo yayını yapılır. Tahsis tarihinden itibaren iki yıl içinde kullanılmayan veya kullanımına son verilen kanal, frekans ve multipleks Üst Kurul tarafından yeniden değerlendirilir. Tahsisten sonra, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun ilave karasal yayın ihtiyacının ortaya çıkması hâlinde, kapasite imkanları ölçüsünde bu husus da yukarıdaki çerçevede değerlendirilir.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, kanunlarında radyo ve televizyon yayını yapabileceklerine ilişkin hüküm bulunan kamu kurum ve kuruluşlarına, Üst Kurul tarafından uygun frekans ve multipleks kapasitesi ücretsiz tahsis edilir. Kamu kurumlarının ikaz, duyuru ve eğitim maksadıyla karasal radyo veya televizyon yayını yapma talebinde bulunmaları hâlinde; bu talepler yapılacak protokol çerçevesinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumundan hizmet alınarak karşılanır. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu haricindeki kamu kurumlarına kanal, frekans veya multipleks kapasitesi tahsisi yapılmaz.

(4) Sıralama ihalesine, radyo ve televizyon yayın şirketi olarak kurulan, radyo ve televizyon yayıncılık alanında en az bir yıl faaliyette bulunan, ihale şartnamesinde belirtilen ön şartları yerine getiren ve Üst Kuruldan ihaleye girmek için yeterlilik belgesi alan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar katılabilir.

(5) Karasal radyo yayınları için frekans planları esas alınarak yapılacak sıralama ihalesi sonucuna göre medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara radyo frekansı veya multipleks kapasitesi tahsis edilir. Sayısal televizyon frekans planı esas alınarak yapılacak sıralama ihalesi sonucuna göre medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara multipleks kapasitesi tahsis edilir. Yapılan tahsiste sunulacak yayın hizmetinin kapsama alanı, yayın türü ve kapasitenin yer alacağı multipleks belirtilir. Karasal yayın lisansı alan kuruluşlar en geç iki yıl içinde kendilerine tahsis edilen kanal, multipleks kapasitesi veya frekansların tümünden yayına geçmek zorundadır.

(6) Karasal ortamdan yapılacak radyo ve televizyon yayın hizmeti için tahsis edilmiş kanal, multipleks kapasitesi ve radyo frekansları için kamu ve özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşlardan yıllık kullanım ücreti alınır. Yıllık kullanım ücreti, söz konusu yayının nüfusa bağlı kapsama alanı, türü, verici gücü, frekansın bulunduğu bant ve yayının yapıldığı yerleşim biriminin ekonomik gelişmişlik seviyesi gibi nesnel kistaslar esas alınarak Üst Kurul tarafından belirlenir.

(7) Multipleks kapasitesi tahsis edilerek karasal yayın lisansı verilen medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar tarafından karasal ortamdan sunulacak radyo veya televizyon yayın hizmetleri, multipleks işletmecisi tarafından iletilir. Aynı multipleks içinde yer alan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, bir multipleks işletmecisi üzerinde anlaşarak yayınlarını iletirler.

(8) Özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, Üst Kurulca kendilerine tahsis edilen televizyon kanalı, multipleks kapasitesi ile radyo frekanslarından yapacakları yayınlarını, tek bir verici tesis ve işletim şirketince kurulan ve işletilen radyo ve televizyon verici tesislerinden yapmak zorundadır. Ulusal karasal yayın lisansına sahip kuruluşlarla ortak kurulan verici tesis ve işletim şirketinin uyması gereken şartlar Üst Kurulca belirlenir ve şartları yerine getiren tek bir verici tesis ve işletim şirketine yayın iletim yetkisi verilir. Bu verici tesis ve işletim şirketine ortak olacakların hisse oranı yüzde onu geçemez. Verici tesislerinden yararlanma usûl ve esasları ile yıllık kira bedelleri, verici tesis ve işletim şirketinin görüşü alındıktan sonra Üst Kurulun onayıyla yürürlüğe konulur. Verici tesis ve işletim şirketi, Üst Kuruldan karasal yayın lisansı almış tüm kuruluşlara tarafsızlık ve hakkaniyet ölçülerinde, makul ve ayrımcılık içermeyecek koşullarda hizmet vermek zorundadır. Kurulmasına izin verilen radyo ve televizyon verici tesislerinin, bu Kanunda ve işletme izninde öngörülen amaçlar için kullanılıp kullanılmadığı Üst Kurul tarafından denetlenir. Verici tesis ve işletim şirketinin izin şartlarını ihlal etmesi ve Üst Kurulca yapılan uyarıya rağmen aykırılığın giderilmemesi durumunda şirket, ihlalin giderilmediği her ay için yüzbin Türk Lirasından üçyüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.

(9) Frekans planlarının uygulanmasına, karasal sayısal yayına geçiş ve sıralama ihalesine ilişkin usûl ve esaslar Üst Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yayın lisansı türleri, süresi ve devir

MADDE 27- (1) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, kablo, uydu, karasal ve benzeri ortamlardan yayın yapabilmeleri için her bir yayın tekniği ve ortamına ilişkin Üst Kuruldan ayrı ayrı lisans almak zorundadır. Lisansın hangi yayın tekniği ve ortamına ilişkin verildiği lisans belgesinde açıkça belirtilir. Farklı yayın teknikleri ve ortamlarından aynı anda yayın yapmak isteyen kuruluşlar, her yayın tekniği ve ortamı için ayrı lisans almak ve eş zamanlı yayın yapmak zorundadır. Karasal yayın lisansı verilen kuruluşlara, ilave bir lisans bedeli alınmaksızın uydu ve kablo yayın lisansı da verilir.

(2) Yayın lisans süresi on yıldır. Lisans süresi sonunda boşalan karasal yayın kapasitesi Üst Kurulca yeniden ihale edilir.

(3) Üst Kurulun karasal yayın lisansı verdiği bir kuruluş bu lisans haklarını devredemez. Yayın faaliyetine devam etmeme kararı alan kuruluş, lisansını Üst Kurula iade eder. Karasal yayın lisansına sahip kuruluşlar bu haklarını iade ederken uydu ve kablo yayın lisans haklarını da birlikte iade etmek zorundadır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yayınlarmın İletimi ve Yetkilendirme

Multipleks işletmecileri

MADDE 28- (1) 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, multipleks işletmecilerinin uymaları gereken idarî, malî ve teknik şartlar Üst Kurulca belirlenir ve şartları yerine getiren kuruluşlara yayın iletim yetkisi verilir.

(2) Multipleks işletmecileri, radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin iletimi alanında sadece Üst Kuruldan karasal yayın lisansı almış kuruluşlara hizmet verebilirler.

(3) Multipleks işletmecileri, Üst Kurulca durdurulmasına karar verilen yayınların iletimini Üst Kurul kararının tebliğini takiben derhal durdurmak zorundadır. Yapılan tebliğe rağmen bu yayınları iletmeye devam eden multipleks işletmecilerinin yayın iletim yetkisi, Üst Kurul tarafından iptal edilir ve bu durum Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirilir.

Platform işletmecileri ve yayın hizmeti iletimi yapan alt yapı işletmecileri

MADDE 29- (1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından elektronik haberleşme hizmetlerini sunmak üzere yetkilendirilen platform işletmecileri ve yayın hizmeti iletimi yapan alt yapı işletmecileri; yayın hizmetleri yönünden bu Kanun hükümlerine tâbidir. Yayın hizmetlerinin iletimi faaliyetlerine ilişkin uyulması gereken idarî, malî ve teknik şartlar Üst Kurulca belirlenir ve şartları yerine getiren kuruluşlara yayın iletim yetkisi verilir. Platform işletmecileri medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara tarafsızlık ve hakkaniyet ölçülerinde, makul ve ayrımcılık içermeyecek koşullarda hizmet vermek zorundadır. Platform işletmecilerinin medya hizmet sağlayıcı kuruluşlardan alacağı hizmet bedelleri Üst Kurulun onayı ile belirlenir.

(2) Platform ve yayın hizmeti iletimi yapan alt yapı işletmecileri, iletimini yapacakları yayın hizmetlerini Üst Kurula bildirmek zorundadır.

(3) Platform ve alt yapı işletmecileri, Üst Kuruldan yayın lisansı almayan veya yayın lisansı iptal edilen medya hizmet sağlayıcılar ile Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar ve bu Kanun hükümlerine aykırı yayın yaptığı Üst Kurulca tespit edilen bir başka ülkenin yargı yetkisi altındaki medya hizmet sağlayıcıların yayın hizmetlerinin iletimini, Üst Kurul kararının tebliğini müteakiben durdurur. Tebliğe rağmen yayın hizmetlerinin iletimini durdurmamanın işletmecinin yayın iletim yetkisi iptal edilir ve bu durum Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Seçim Dönemi

Seçim döneminde yayınlar

MADDE 30- (1) Seçimlerle ilgili olarak seçim dönemlerinde yapılan yayınlara ilişkin usûl ve esaslar Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir.

(2) Üst Kurul, medya hizmet sağlayıcıların seçim dönemlerindeki yayınlarını Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda izler, denetler ve değerlendirir.

(3) 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 149/A maddesinde düzenlenen hükümler, Yüksek Seçim Kurulu kararlarını müteakip Üst Kurulca yerine getirilir.

Siyasi reklâm

MADDE 31- (1) Medya hizmet sağlayıcılar, Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilan edilen seçim döneminde, yayın yasaklarının başlayacağı saate kadar siyasi parti ve aday reklâmları yayımlayabilir.

(2) Siyasi reklâmlar, bu Kanunda yer alan hükümlere ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usûl ve esaslara uygun olmak zorundadır.

ONUNCU BÖLÜM

Yaptırımlar

İdarî yaptırımlar

MADDE 32- (1) Bu Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının a, b, d, g, n, s ve ş bentlerindeki yayın hizmeti ilkelerine aykırı yayın yapan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara, ihlalin ağırlığı ve yayının ortamı ve alanı göz önünde bulundurularak, ihlalin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki brüt ticarî iletişim gelirinin yüzde ikisinden beşine kadar idarî para cezası verilir. İdarî para cezası miktarı, radyo kuruluşları için bin Türk Lirasından televizyon kuruluşları ve isteğe bağlı medya hizmet sağlayıcıları için onbin Türk Lirasından az olamaz. Ayrıca, idarî tedbir olarak, ihlale konu programın yayınının beş keze kadar durdurulmasına, isteğe bağlı yayın hizmetlerinde ihlale konu programın katalogdan çıkarılmasına karar verilir. İhlalin mahiyeti göz önünde bulundurularak, bu fıkra hükümlerine göre idarî para cezası ile birlikte idarî tedbire karar verilebileceği gibi, sadece idarî para cezasına veya tedbire de karar verilebilir.

(2) 8 inci maddenin birinci fıkrasının diğer bentleri ile ikinci ve üçüncü fıkralarında ve bu Kanunun diğer maddelerinde belirlenen ilke, yükümlülük veya yasaklara aykırı yayın yapan medya hizmet sağlayıcıları uyarılır. Uyarının ilgili kuruluşa tebliğinden sonra ihlalin tekrarı hâlinde medya hizmet sağlayıcıya ihlalin ağırlığı ve yayının ortamı ve alanı göz önünde bulundurularak, ihlalin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki brüt ticarî iletişim gelirinin yüzde birinden üçüne kadar idarî para cezası verilir. İdarî para cezası miktarı, radyo kuruluşları için bin Türk Lirasından televizyon kuruluşları ve isteğe bağlı medya hizmet sağlayıcıları için onbin Türk Lirasından az olamaz.

(3) Yükümlülük veya yasak ihlalinin suç oluşturması hâlinde, bu suç nedeniyle ilgililer hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılması şartına bağlı olmaksızın, bu madde hükümlerine göre idarî para cezası veya idarî tedbir kararı verilir.

(4) İdarî tedbir uygulanması sonucu yayını durdurulan programların yerine, aynı yayın kuşağında ve ticarî iletişim yayını içermeksizin, Üst Kurulca temin edilen eğitim, kültür, trafik, kadın ve çocuk hakları, gençlerin fiziksel ve ahlâki gelişimi, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla mücadele, Türk dilinin güzel kullanımı, çevre eğitimi, özürlü sorunları, sağlık ve benzeri kamuya yararlı konularda programlar yayınlanır. Yükümlülük veya yasağa aykırılık dolayısıyla idarî tedbir olarak programın yayınının durdurulması kararının verilmesi hâlinde, yaptırım uygulanmasına sebebiyet veren fiilin işlenmesinden dolayı sorumluluğu olan programın yapımcısı veya varsa sunucusu, yayının durdurulduğu süre zarfında, aynı veya farklı medya hizmet sağlayıcı kuruluşta hiçbir ad altında başka bir program yapamaz veya sunamaz.

(5) 8 inci maddenin birinci fıkrasının a ve b bentlerindeki ilkelere aykırı yayını yapılmasını müteakip verilecek yaptırım kararının tebliğinden itibaren bir yıl içinde aynı ihlalin tekrarı hâlinde, medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yayınının on güne kadar durdurulmasına; ikinci tekrarı hâlinde ise, yayını lisansının iptaline karar verilir.

(6) Yayını lisansı verilmesi için bu Kanunda aranan şartlardan birinin kaybedilmesi hâlinde, ilgili medya hizmet sağlayıcı kuruluşu bu şartı yerine getirmesi için otuz günlük süre verilir. Verilen süreye rağmen şartı yerine getirmeyen kuruluşun yayınıları üç ay süreyle durdurulur. Bu süre zarfında şartın yerine getirilmemesi hâlinde ise, ilgili kuruluşun yayını lisansı iptal edilerek kanal ve frekans kullanımına son verilir.

(7) Yayın lisansının verilmesi için gerekli şartlara uygunluğunu hile ile elde ettiği tespit edilen kuruluşun yayın lisansı iptal edilir. Yayın lisansı iptal edilmiş olan kuruluştan alınmış olan yayın lisans bedeli ile kanal ve frekans yıllık kullanım bedeli iade edilmez.

(8) Bu kanun hükümlerine göre idarî para cezasına veya idarî tedbire karar vermeye Üst Kurul yetkilidir.

(9) Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu hükümlerine göre yargı yoluna başvurulur. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

(10) Bu madde hükümlerine göre Üst Kurul tarafından verilen uyarı kararları, medya hizmet sağlayıcı kuruluşun Üst Kurula bildirdiği elektronik posta adresine gönderilmek suretiyle tebliğ edilir. Üst Kurula bildirilen elektronik posta adresinde değişiklik yapılmasına rağmen bu değişiklik Üst Kurula bildirilmediği takdirde, önceki adrese yapılan tebliğat yapılmış sayılır.

(11) Bu Kanunda düzenlenmiş olan idarî para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenir.

Adli yaptırımlar

MADDE 33- (1) Üst Kuruldan yayın lisansı almadan veya yayımları Üst Kurul tarafından geçici olarak durdurulmasına ya da yayın lisansı iptal edilmesine rağmen yayın yapan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürü, bir yıldan iki yıla kadar hapis ve bin günden beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Tüzel kişiler hakkında ayrıca 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 60 ıncı maddesindeki güvenlik tedbirleri uygulanır. İzinsiz olarak faaliyetine devam eden yayın cihaz ve tesisleri Üst Kurulca mühürlenerek kapatılır.

(2) 25 inci maddeye uygun olarak yayın kayıtlarını bir yıl süreyle muhafaza etmeyen veya Üst Kurulca ya da Cumhuriyet başsavcılığınca istenmesine rağmen, süresi içerisinde ve aslına uygun olarak teslim etmeyen özel medya hizmet sağlayıcı kuruluş sorumlu müdürü bin günden beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

(3) Gönderilen kayıtların içerik bakımından istenen yayın olmaması veya kayıtlarda tahrifat, çıkarma, silme gibi işlemler yapılması hâlinde, özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşların sorumlu müdürü beşbin günden onbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

(4) Bu Kanun çerçevesinde açılan kamu davalarına Üst Kurul katılır.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

Kuruluş

MADDE 34- (1) Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetleri sektörünü düzenlemek ve denetlemek amacıyla, idarî ve malî özerkliğe sahip, tarafsız bir kamu tüzel kişiliği niteliğinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulu kurulmuştur.

(2) Üst Kurul, bu Kanun ve mevzuatla kendisine verilen görev ve yetkileri kendi sorumluluğu altında yerine getirir ve kullanır.

(3) Üst Kurul, bu Kanunda ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen usûl ve esaslar çerçevesinde kendisine tahsis edilen malî kaynakları görev ve yetkilerinin gerektirdiği

ölçüde, kendi bütçesinde belirlenen usûl ve esaslar dahilinde serbestçe kullanır. Üst Kurulun malları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez.

(4) Üst Kurul, Hükümet ile olan ilişkilerini Başbakan veya görevlendireceği bir bakan aracılığıyla yürütür.

(5) Üst Kurul Sayıştay denetimine tâbidir.

Radio ve Televizyon Üst Kurulu

MADDE 35- (1) Üst Kurul, en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş, meslekleriyle ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları veya özel kuruluşlarda en az on yıl süreyle görev yapmış, mesleki açıdan yeterli bilgiye, deneyime ve devlet memuru olma niteliğine sahip, otuz yaşını doldurmuş kişiler arasından Türkiye Büyük Millet Meclisince seçilen dokuz üyeden oluşur.

(2) Seçim için, siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında belirlenecek üye sayısının ikişer katı aday gösterilir ve Üst Kurul üyeleri bu adaylar arasından her siyasi parti grubuna düşen üye sayısı esas alınmak suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca seçilir. Ancak, siyasi parti gruplarında, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak seçimlerde kime oy kullanılacağına dair görüşme yapılamaz ve karar alınmaz.

(3) Üst Kurul üyelerinin seçimi, adayların belirlenerek ilanından sonra on gün içinde yapılır. Siyasi parti grupları tarafından gösterilen adaylar için ayrı ayrı listeler hâlinde birleşik oy pusulası düzenlenir. Adayların adlarının karşısındaki özel yer işaretlenmek suretiyle oy kullanılır. Siyasi parti gruplarının ikinci fıkraya göre belirlenen kontenjanlarından Üst Kurula seçilecek üyelerin sayısından fazla verilen oylar geçersiz sayılır.

(4) Karar yeter sayısı olmak şartıyla seçimde en çok oyu alan boş üyelik sayısı kadar aday seçilmiş olur. Seçim sonucu Resmi Gazetede yayımlanır.

(5) Üst Kurul üyelerinin görev süresi altı yıldır. Üyelerin üçte biri iki yılda bir yenilenir. Üyelerin görev sürelerinin bitiminden iki ay önce; üyeliklerde herhangi bir sebeple boşalma olması hâlinde, boşalma tarihinden veya boşalma tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise tatilin bitiminden itibaren bir ay içinde aynı usûlle seçim yapılır. Bu seçimlerde, boşalan üyeliklerin siyasi parti gruplarına dağılımı, ilk seçimde siyasi parti grupları kontenjanından seçilen üye sayısı ve siyasi parti gruplarının hâlihazırdaki oranı dikkate alınmak suretiyle yapılır. Üyeliklerdeki boşalma sebebiyle yapılan seçimlerde seçilen üyeler, yerlerine seçildikleri üyelerin görev süresini tamamlar.

Üst Kurul Başkanı ve Başkan Vekili

MADDE 36- (1) Üst Kurul üyeleri, seçim sonuçlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren onbeş gün içinde toplanarak kendi aralarından bir Başkan ve bir Başkan Vekili seçer. Başkan ve Başkan Vekilinin görev süreleri iki yıldır. Başkan Vekilliğine seçilen Üst Kurul üyelerinin Başkan Vekilliği görev süresi, Başkanın görevde bulunduğu süreyle sınırlıdır. Herhangi bir şekilde Başkan veya Başkan Vekilinin üyeliği sona erer veya Başkan veya Başkan Vekilliği boşalırsa, Üst Kurul ilk toplantısında Başkan ve/veya Başkan Vekili için seçim yapar.

(2) Üst Kurul, Başkan tarafından; Başkanın bulunmadığı hallerde Başkan Vekili tarafından yönetilir ve temsil edilir. Başkan ve başkan vekilliğinin aynı anda boşalması durumunda en yaşlı üye Üst Kurula başkanlık eder.

(3) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Üst Kurul toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek, toplantıları idare etmek, gündeme alınmayan başvurular hakkında gerekli işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin olarak Üst Kurula bilgi vermek.

b) Üst Kurul kararlarının yayımlanmasını veya tebliğini sağlamak, bu kararların gereğinin yerine getirilmesini temin etmek ve uygulanmasını izlemek.

c) Hizmet birimlerinden gelen önerilere son şeklini vererek Üst Kurula sunmak.

ç) Üst Kurulun belirlediği stratejilere, amaç ve hedeflere uygun olarak, Üst Kurulun yıllık bütçesi ile malî tablolarını hazırlamak.

d) Üst Kurul ile hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli bir biçimde çalışmasının en üst düzeyde organizasyonu ve koordinasyonunu sağlamak, hizmet birimleri arasında çıkabilecek görev ve yetki sorunlarını çözmek.

e) Yıllık faaliyet raporlarını hazırlamak, amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine göre faaliyetlerin değerlendirmesini yaptırmak ve bunları Üst Kurula sunmak.

f) Üst Kurulun faaliyet gösterdiği alanda strateji, politikalar ve ilgili mevzuat ile Üst Kurul ve personelin performans ölçütleri hakkında çalışma ve değerlendirme yapmak.

g) Üst Kurulun diğer kuruluşlarla ilişkilerini yürütmek ve Üst Kurulu temsil etmek.

ğ) Üst Kurul tarafından atanması öngörülenler dışındaki Üst Kurul personelini atamak.

h) Başkan adına imzaya yetkili personelin görev ve yetki alanını belirlemek.

ı) İdarî konulardaki diğer görevleri yerine getirmek.

(4) Başkan, Üst Kurula ilişkin olmayan görev ve yetkilerinden bir bölümünü, sınırlarını açıkça belirlemek ve yazılı olmak kaydıyla, alt kademelere devredebilir.

Görev ve yetkiler

MADDE 37- (1) Üst Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yayın hizmetleri alanında ifade ve haber alma özgürlüğünün, düşünce çeşitliliğinin, Rekabet Kurumunun görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla rekabet ortamının ve çoğulculuğun güvence altına alınması, yoğunlaşmanın önlenmesi ve kamu menfaatinin korunması amacıyla gerekli tedbirleri almak.

b) Millî frekans planında karasal radyo ve televizyon yayınları için 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Kanun hükümlerine göre Üst Kurula tahsis edilen frekans bantları çerçevesinde televizyon kanal ve radyo frekans planlamalarını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak.

c) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşların yayın lisansı talebinde bulunabilmeleri için gerekli idarî, malî ve teknik şartları belirlemek ve bu kuruluşlardan şartları sağlayanlara yayın lisansı vermek, denetlemek ve gerektiğinde iptal etmek.

ç) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, platform, multipleks, alt yapı işletmecileri ile verici tesis ve işletim şirketinin radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin iletimi faaliyetlerine ilişkin uymaları gereken idarî, malî ve teknik şartları belirlemek, bunlara yayın iletim yetkisi vermek ve gerektiğinde iptal etmek.

d) Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcı kuruluşlardan alınacak yayın lisans ücretleri, karasal ortamdaki sunulacak yayın hizmetleri için yıllık televizyon kanal, multipleks

kapasitesi ve radyo frekansı kullanım ücretleri ile platform, multipleks, altyapı işletmecileri ve verici tesis ve işletim şirketinden alınacak yayın iletim yetkilendirme ücretini belirlemek.

e) Türkiye Cumhuriyeti topraklarında yerleşik medya hizmet sağlayıcıların yayın hizmetlerini, bu Kanun hükümlerine ve Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara uygunluğu açısından izlemek ve denetlemek.

f) Türkiye Cumhuriyeti topraklarında yerleşik olmayan, ancak Türkiye Cumhuriyeti yargı yetkisi altında bulunan medya hizmet sağlayıcıların yayın hizmetlerinin bu Kanun hükümlerine ve Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara uygunluğunu gözetmek, gerekli hallerde diğer devletlerin yetkili kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği yapmak.

g) Yayın hizmetlerinin izlenmesi ve denetlenmesi için gerekli izleme ve kayıt sistemlerini, gerekli hallerde yayıncı kuruluş stüdyolarına da cihaz yerleştirerek kurmak.

ğ) Medya hizmet sağlayıcıların yayın hizmetlerinde yer verecekleri koruyucu sembol sistemi ile ilgili usûl ve esasları belirlemek.

h) Medya hizmet sağlayıcıların sunduğu yayın hizmetlerinde ve platform, multipleks, altyapı işletmecileri ile verici tesis ve işletim şirketinin sunduğu hizmetlerde bu Kanuna ve ilgili diğer mevzuata aykırılık tespit edilmesi veya yayın lisansı şartlarına uyulmaması hâlinde gerekli müeyyideleri uygulamak.

ı) Yayın hizmetlerine ilişkin kamuoyu araştırmaları yapmak veya yaptırmak ve bu araştırmaların sonuçlarını ilgili taraflar ve kamuoyuyla paylaşmak.

i) Yayın hizmetlerinin izlenme ve dinlenme oranı ölçümlerinin yapılmasına ve denetlenmesine ilişkin usûl ve esaslar ile bu usûl ve esaslara uymayan şirket ve kuruluşlara uygulanacak müeyyideleri belirlemek.

j) 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla ve bireysel amaçlı iletişim yöntemleri hariç, teknolojik gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan yeni yayın iletim yöntemleri de dahil olmak üzere yayın hizmetleri ile ilgili düzenlemeler yapmak ve deneme yayını izni vermek.

k) Yayın hizmetleri ile ilgili gelişmeleri takip etmek, sektöre ilişkin genel stratejileri, ortak denetim, özdenetim ve ortak düzenleme mekanizmalarını belirlemek; yayın hizmetlerinin ülkemizde gelişmesini sağlayacak çalışma ve teşviklerde bulunmak; medya hizmet sağlayıcıların çalışanlarına yönelik eğitim ve sertifika programları düzenlemek ve sertifika vermek.

l) Yayın hizmetleri alanında hazırlanan mevzuat taslakları hakkında görüş bildirmek.

m) Görev alanına giren konularla ilgili ikincil düzenlemeleri yapmak.

n) Dışişleri Bakanlığının ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, yayın hizmetleri ile ilgili uluslararası hukuk tüzel kişiliğine sahip kuruluşlar nezdinde ülkemizi temsil etmek; medya hizmet sağlayıcıların üye olmadığı uluslararası hukuk tüzel kişiliğine sahip olmayan uluslararası kuruluşlarda temsil görevini yerine getirmek ve bu bent gereğince düzenlenen ve uluslararası anlaşma niteliği bulunmayan belgeleri ilgili bakanlık ve kurumların görüşlerini de alarak usûlüne göre imzalamak.

o) Üst Kurulun stratejik planını hazırlamak, performans ölçütlerini, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını belirlemek, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak.

ö) Özürlülerin ve yaşlıların yayın hizmetlerine ve yeni teknolojilere erişimini kolaylaştırmak amacıyla gerekli tedbirlerin alınmasını teşvik etmek.

p) Taşınmaz alımı, satımı, kiralınması ve tahsisi konularını karara bağlamak.

r) Medya okuryazarlığının toplumun tüm kesimlerini içerecek şekilde yaygınlaştırılması amacıyla, başta Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere diğer kamu kurumları ile işbirliği yapmak.

s) Medya hizmet sağlayıcılardan görevleri kapsamında her türlü bilgi, belge ve kayıtları almak, medya hizmet sağlayıcıları yerinde denetlemek ve lisans şartlarına uymayan cihazları mühürleyerek kapatmak.

ş) Gerekli hallerde geçici veya belli bir ihtisas gerektiren nitelikteki işler için hizmet satın almak.

t) Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü ve Yönetim Kurulu üyeliği için adayları belirlemek.

u) Kurul üyeleri ile Kurum personelinin uyacakları meslekî ve etik ilkeleri belirlemek,

ü) Üst Kurulun ana stratejisi ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçesini görüşmek ve karara bağlamak.

v) Seferberlik ve savaş ilanı hallerinde görev ve yükümlülükleri yerine getirmek için ihtiyaç duyulan hususları, Millî Savunma Bakanlığı ile koordineli olarak çıkarılacak bir yönetmelikle belirleyerek yayıncı kuruluşlara bildirmek ve bunları denetlemek.

y) Mevzuatla verilen diğer görevleri yapmak.

Yasaklar ve denetim

MADDE 38- (1) Üst Kurul üyeleri ile üçüncü derece dahil üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yayın hizmetleri alanında Üst Kurulun görev ve yetki alanına giren konularda herhangi bir taahhüt işine giremez, medya hizmet sağlayıcı kuruluşlarda veya bu kuruluşların doğrudan veya dolaylı ortaklık bağı bulunan şirketlerde ortak veya yönetici olamazlar.

(2) Üst Kurul üyeleri, asli görevlerini aksatmayan bilimsel amaçlı eser hazırlama, ders ve konferans verme, jüri ve komisyon üyeliği yapma hariç, resmi veya özel nitelikte hiçbir görev alamaz, özel veya kamu medya hizmet sağlayıcıların görev ve yetki alanına giren konularda doğrudan veya dolaylı olarak taraf olamaz ve bu konularda hiçbir maddi menfaat sağlayamaz ve siyasi partiye üye olamaz. Faaliyet alanı sosyal yardım ve eğitimle ilgili olan dernekler ve vakıflarda yürütülen görevler ve kooperatif ortaklıkları bu hükmün dışındadır.

(3) Üst Kurul üyeleri, göreve başlamadan önce maliki oldukları, Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin menkul kıymetler dışındaki, medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara ve yayın hizmeti yapan tüzel kişilere veya bunların iştiraklerine ait her türlü hisselerini ya da menkul kıymetlerini üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları dışındakilere, görev sürelerinin başlamasından itibaren otuz gün içinde satmak veya devretmek suretiyle elden çıkarmak zorundadır.

(4) Üst Kurul üyeleri ve Kurum personeli, Kurumla ilgili gizlilik taşıyan bilgileri ve medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara ve yayın hizmeti yapan gerçek ve tüzel kişilere ait her türlü sırları, görevlerinden ayrılmış olsalar bile açıklayamaz, kendilerinin veya başkalarının menfaatine kullanamaz.

(5) Üst Kurul üyeleri, kendileri veya üçüncü derece dahil üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamazlar. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

(6) Bu maddede belirtilen esaslara aykırı davranan Üst Kurul üyeleri görevlerinden çekilmiş sayılır. Bu husus Üst Kurul tarafından re'sen veya yapılacak müracaatın değerlendirilmesi sonucunda karara bağlanır ve gereği için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bildirilir.

Üst Kurul üyelerinin teminatı, malî ve sosyal hakları

MADDE 39- (1) Üst Kurul üyelerine Başbakanlık Müsteşarı için belirlenen her türlü ödemeler dahil malî haklar tutarında aylık ücret ödenir. Başbakanlık Müsteşarına ödenenlerden, vergi ve diğer yasal kesintilere tâbi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tâbi olmaz. 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve diğer mevzuat uyarınca en yüksek Devlet memurunun yararlanmış olduğu sosyal hak ve yardımlardan, Üst Kurul üyeleri de aynı usûl ve esaslar çerçevesinde aynen yararlanırlar.

(2) Kamu görevlileri, Üst Kurul üyeliğinde buldukları görev süresince kurumlarından ücretsiz izinli sayılır ve bu görevde geçirdikleri süreler mesleklerinde geçmiş gibi değerlendirilerek mümtazen terfi etmiş sayılırlar.

(3) Üst Kurul üyeleri, üyelikleri süresince Kuruldaki görevlerinden ve seçilerek geldikleri görevlerinden alınamaz.

(4) Üst Kurul üyeliklerine seçilenler 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Üst Kurul Başkan ve üyelerinin sigorta primine esas kazanç tutarları, Başkan ve üyeler için bakanlık müsteşarı, esas alınarak belirlenir. Bu görevleri sırasında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödenmesi gereken süre olarak değerlendirilir ve emeklilik yönünden Başkan ve üyeler bakanlık müsteşarı için belirlenmiş olan ek gösterge, makam tazminatı ile temsil tazminatından aynı usûl ve esaslara göre yararlandırılır.

(5) Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden emekli aylığı almakta olanlardan Üst Kurul üyeliklerine seçilenlerin, istekleri hâlinde emekli aylıkları kesilir ve sigorta primleri 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında ödenir. Bu şekilde emekli aylıklarını kestirmek suretiyle yeniden sigorta primi ödeyenlerin görev sürelerinin bitiminde emekli aylıkları genel hükümlere göre yeniden belirlenir.

(6) Üst Kurul üyelerinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre yapılır ve bunlar hakkında soruşturma izni Başbakan veya görevlendireceği Bakan tarafından verilir. 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 104 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları Üst Kurul üyeleri hakkında da uygulanır.

(7) Üst Kurul üyeleri, her yıl Ocak ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına mal bildiriminde bulunurlar.

Üst Kurulun çalışma esasları, toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 40- (1) Üst Kurul, tam gün esasına göre çalışır, haftada en az bir defa olmak üzere, en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Çekimser oy kullanılamaz.

(2) Başkanın çağrısı veya üç üyenin birlikte talep etmesi hâlinde Üst Kurul olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

(3) Toplantı gündemi Başkan, yokluğunda Başkan Vekili tarafından hazırlanarak, toplantıdan en az bir gün önce Üst Kurul üyelerine bildirilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantıda bir üyenin öneride bulunması ve önerilen maddenin Üst Kurulca kabul edilmesi gerekir.

(4) Geçerli mazereti olmaksızın üst üste iki, bir ay içerisinde üç defa toplantıya katılmayan Üst Kurul üyeleri üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Üst Kurul kararı ile tespit edilir ve Türkiye Büyük Milleti Meclisi Başkanlığına bildirilir.

(5) Üst Kurul toplantılarındaki müzakereler gizlidir ve açıklık kararı alınmadıkça müzakereler açıklanamaz.

(6) İhtiyaç duyulması hâlinde, görüşlerinden yararlanmak üzere ilgili kişiler Üst Kurul toplantısına davet edilebilir. Ancak Üst Kurul kararları toplantıya dışarıdan katılanların yanında alınamaz.

(7) Üst Kurulun gizliliği bulunmayan düzenleyici ve denetleyici nitelikteki kararları uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurulur.

Mali kaynaklar ve bütçe

MADDE 41- (1) Üst Kurulun gelirleri şunlardır:

- a) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlardan alınacak yayın lisansı ücretleri,
- b) Karasal ortamdan yayın yapan kamu ve özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşlardan alınacak televizyon kanal, multipleks kapasite ve radyo frekans yıllık kullanım ücretleri,
- c) 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yayın hizmetlerinin iletimi faaliyetinde bulunan platform, multipleks ve altyapı işletmecileri ile verici tesis ve işletim şirketinden alınacak yayın iletim yetkilendirme ücretleri,
- ç) Medya hizmet sağlayıcıların, program destekleme gelirleri hariç aylık brüt ticarî iletişim gelirlerinden ayrılacak yüzde üç paylar,
- d) Gerektiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bütçesinden alınacak Hazine yardımı,
- e) Sair gelirler.

(2) Üst Kurul, gerektiği takdirde her yıl için yapacağı işlerin programını hazırlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bütçesinden bu işler için ayrılmasını talep ettikleri ödenek tutarını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar.

(3) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşların ticarî iletişim gelirlerinin, aracı kurumların hesaplarıyla birlikte Maliye Bakanlığınca denetlenmesi ile bu gelirlerin beyanına ve birinci fıkranın (ç) bendine göre alınacak payların ödenmesine ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Üst Kurulca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Gelirlerin tahsili

MADDE 42- (1) Yayın lisans ücreti ve yayın iletim yetkilendirme ücreti, lisans veya yetki belgesi verilmesini müteakip altı ay içinde eşit taksitlerle alınır.

(2) 41 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre ödenecek televizyon kanal, multipleks kapasitesi ve radyo frekans yıllık kullanım ücreti, her yılın Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında

olmak üzere dört eşit taksitte, (ç) bendinde öngörülen ticarî iletişim gelirlerinden ayrılacak paylar, elde edildikleri ayı takip eden üçüncü ayın en geç yirmisinde ilgili medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar tarafından ödenir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca yapılması gereken ödemelerin gecikmesi hâlinde, ilgili özel medya hizmet sağlayıcı kuruluş bir ay içerisinde uyarılarak kanuni faizleri ile birlikte ödeme yapması ihtar edilir. İhtar kararının tebliğ edildiği tarihten itibaren iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca ilgili medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yayın lisansının iptaline karar verilir ve ödenmeyen kurum geliri genel hükümlere göre tahsil edilir.

Üst Kurulun teşkilâtı, personeli ve kadroları

MADDE 43- (1) Üst Kurulun hizmet birimleri; daire başkanlıkları şeklinde teşkilâtlanmış ana hizmet ve destek hizmet birimleri ile danışma hizmet biriminden oluşur.

(2) Ana hizmet birimleri; İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı, İzin ve Tahsisler Dairesi Başkanlığı, Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığıdır. Destek hizmet birimleri; İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı, Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı ile İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığıdır. Danışma hizmet birimi Hukuk Müşavirliğidir. Başkana bağlı olarak Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği kurulur. İhtiyaç duyulması hâlinde sayısı beşi geçmemek üzere yayıncılık faaliyetlerinin yoğun olduğu bölge merkezlerinde Üst Kurul kararıyla temsilcilik açılabilir.

(3) Başkana, görevlerinde yardımcı olmak üzere iki Başkan Yardımcısı atanır. Başkan Yardımcılarının en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmaları, Devlet memuriyetinde oniki yıllık meslekî tecrübeye ve Devlet memuriyeti için aranan koşullara sahip olmaları şarttır.

(4) Hukuk, yayıncılık, yönetim ve finans ile iletişim teknolojileri alanlarında ihtiyaca göre sayıları beşi geçmemek üzere Başkanlık Müşaviri görevlendirilebilir.

(5) Bu Kanun ile Üst Kurula verilen görevlerin gerektirdiği asil ve sürekli görev ve hizmetler, Üst Kurul Uzmanları ile Üst Kurul Uzman Yardımcılarından oluşan meslek personeli ve idarî personel eliyle yürütülür. Üst Kurul kadrolarına atanacakların, 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde belirtilen şartları taşımaları gerekir. Söz konusu kadrolara yapılacak atamalara ilişkin diğer hususlar Üst Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(6) Üst Kurul personeli, kadro karşılığı sözleşmeli statüde istihdam edilir, ücret ve malî haklar dışında her türlü hak ve yükümlülükler yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbidir. Personelin ücretleri ile diğer malî hakları toplamı, Üst Kurul üyeleri için yapılan ödemelerin toplamını geçmemek üzere kurum içi hiyerarşi de gözetilerek Bakanlar Kurulunca belirlenen esaslar çerçevesinde Üst Kurul tarafından tespit edilir.

(7) Üst Kurul Uzman Yardımcılığına atanabilmek için beşinci fıkrada belirtilen şartları taşımak, türleri Üst Kurulca belirlenen en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olmak, kamu personeli seçme sınavından Üst Kurul tarafından belirlenen puan türlerinden asgari puanı almış olmak, kamu personeli seçme sınavında yabancı dil bölümündeki sorulardan en az yüzde altmışına doğru cevap vermiş olmak veya Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından asgari (D) düzeyinde ya da dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye sahip olmak, yapılacak sınavda başarılı olmak, sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde otuz yaşını doldurmamış olmak gerekir. Üst Kurul Uzman Yardımcılığına

atananlar, en az üç yıl çalışmak, her yıl olumlu sicil almak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezinin, oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmesi ve Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından asgari (C) düzeyinde veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye sahip olmaları kaydıyla yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Süresi içinde tezlerini sunmayan veya tezleri kabul edilmeyenlere tezlerini sunmaları veya yeni bir tez hazırlamaları için altı ayı aşmamak üzere ilave süre verilir. Yeterlik sınavında başarılı olanların uzman kadrolarına atamaları yapılır. Sınavda başarılı olamayanlar veya sınava girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti nedeniyle sınav hakkını kullanamayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Verilen ilave süre içinde tezlerini sunmayanlar, ikinci defa hazırladıkları tezleri kabul edilmeyenler, yabancı dil yeterlik şartını yerine getirmeyenler ile ikinci sınavda da başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar, uzman yardımcısı unvanını kaybederler ve Üst Kurulda durumlarına uygun kadrolara atanırlar. Uzman yardımcılığından Üst Kurul uzmanlığına atanana bir defaya mahsus olmak üzere bir derece yükseltilmesi uygulanır.

(8) Üst Kurulun Üst Kurul Uzman ve Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları, çalışma usûl ve esasları ile diğer hususlar Üst Kurul tarafından yönetmelikle belirlenir.

(9) Başkan Yardımcıları, 1. Hukuk Müşaviri ve daire başkanları Başkanın teklifi üzerine Kurul kararıyla, diğer personel Başkan tarafından atanır.

(10) Üst Kurul personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar, 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre yapılır ve bunlar hakkında soruşturma izni Başkan tarafından verilir.

(11) Üst Kurul personeli sosyal güvenlik açısından 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır.

(12) Emeklilik bakımından; Başkan Yardımcıları bakanlık genel müdürü, daire başkanları bakanlık genel müdür yardımcısı, 1. Hukuk Müşaviri bakanlık 1. Hukuk Müşaviri, Üst Kurul uzmanları Başbakanlık Uzmanı, Başkanlık Müşaviri Üst Kurul Müşaviri, Uzman Denetçi Bakanlık müşaviri ile denk kabul edilir. Diğer unvanlardaki personele 657 sayılı Kanundaki eşdeğer kadrolara ilişkin hükümler uygulanır.

(13) Üst Kurulun kadroları ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Anılan cetveldeki toplam kadro sayısı geçilmemek ve anılan cetvelde yer alan kadro unvanları ile 190 sayılı Genel Kadro ve Usûlü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellere yer alan kadro unvanlarıyla sınırlı olmak kaydıyla, dolu kadrolarda derece değişikliği ile boş kadrolarda sınıf, unvan ve derece değişiklikleri Üst Kurul kararıyla yapılır.

ONİKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna ilişkin hükümler

MADDE 44- (1) Yayın hizmetlerinin iletimine ilişkin teknik ve idarî konularda Üst Kurul ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu işbirliği yapar.

(2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından elektronik haberleşme hizmetlerini sunmak üzere yetkilendirilen işletmeciler; elektronik haberleşme hizmetlerine ilişkin olarak Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu düzenlemelerine tâbidirler. Ancak, bu işletmecilerden yayın hizmetlerinin iletimi için faaliyette bulunmak isteyenler, bu Kanun uyarınca Üst Kuruldan gerekli yayın iletim yetkisini almak ve Üst Kurul düzenlemelerine uymak suretiyle faaliyetlerini yürütebilirler.

(3) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, yayın hizmetlerinin iletiminde kullandıkları radyolink cihaz ve sistemleri için gereken izinleri, ilgili mevzuat çerçevesinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan alırlar.

(4) Ulusal ve uluslararası hava ve deniz seyrüsefer sistemlerine radyo ve televizyon sistemlerinden zararlı enterferanslar gelmesi hâlinde, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürmemek amacıyla enterferansa sebep olan vericileri yerinde tespit ederek geçici olarak kapatır ve durumu Üst Kurula bildirir. Üst Kurul bu Kanun çerçevesinde gerekli müeyyideleri ayrıca uygular.

(5) Radyo ve televizyon sistemlerinin diğer bantlarda faaliyet gösteren yayın dışı sistemler tarafından enterferansa maruz kalması hâlinde Üst Kurul, durumu Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Üst Kurulca bildirilen enterferansın giderilmesi için gerekli önlemleri ivedilikle alır.

(6) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu uluslararası düzenlemeler ve millî frekans planı çerçevesinde Üst Kurulun görüşünü alarak frekans bantlarında değişiklik yapabilir.

(7) Bu Kanunun uygulanması açısından, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun hükümleri saklıdır.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun yükümlülüğü

MADDE 45- (1) 8 inci maddede belirtilen yayın ilkeleri ile bu Kanunun yayın hizmetlerinde ticarî iletişimi düzenleyen hükümleri, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu yayınları hakkında da uygulanır.

(2) Söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ihlalin niteliği açıkça belirtilerek Üst Kurulca uyarılır ve yükümlülüğün gereğinin yerine getirilmesi ilgili Bakanlığa bildirilir.

Sorumluluk ve sorumlu müdür

MADDE 46- (1) Yayından doğan sorumluluk yayını yöneten veya programı yapanla birlikte sorumlu müdüre aittir. Bu hüküm yayın kuruluşunun bu Kanundan doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

(2) Ancak, şirketi idare ve temsile yetkili kişiler, sorumlu müdürün incelemesinden geçmeden veya rızası hilafına bir yayına karar vermişlerse, bu durumda sorumluluk yayına karar veren söz konusu kişilere geçer.

(3) Özel radyo ve televizyon kuruluşları, sunacakları yayın hizmetlerinin özellik ve önemini değerlendiren bir veya birden çok sorumlu müdür görevlendirir. Sorumlu müdür veya müdürlerin,

a) Türk vatandaşı olmaları,

b) Ulusal ve bölgesel düzeyde faaliyette bulunan yayın kuruluşlarının sorumlu müdürlerinin yüksek öğrenim mezunu olmaları,

- c) Yerleşim yerlerinin Türkiye' de bulunması,
ç) Kamu hizmetlerinden yasaklı olmamaları veya kısıtlı bulunmamaları, gerekir.

Tebliğat ve yetkili mahkemeler

MADDE 47- (1) Elektronik tebligata ilişkin hükümler hariç bu Kanun gereğince yapılacak tebligat hakkında 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

(2) Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile platform, multipleks ve altyapı işletmecileri ile verici tesis ve işletim şirketine yönelik olarak yapılacak genel nitelikli duyurular ile 7 nci madde çerçevesindeki bildirimler, Üst Kurulun internet sitesinde yayınlanır. Bu duyurular 7201 sayılı Kanuna göre yapılan tebligat hükmündedir.

- (3) Üst Kurul aleyhine açılacak davalarda Ankara idare mahkemeleri yetkilidir.

Yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak hükümler

MADDE 48- (1) 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun dışında, diğer kanunlarda medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara zorunlu yayın yükümlülüğü getiren hükümler uygulanmaz.

Üst Kurul üyeleri ve personele dair geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Üst Kurul üyeliğine seçilen ve bu görevleri devam ettirmekte olanlardan halen 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girmeksizin sigorta primi ödemekte olanlar, 5510 sayılı Kanunun kamu personeli için uygulanmaya başlandığı 15/10/2008 tarihinden daha önceki bir tarihi geçmemek kaydıyla, Üst Kurul üyesi olarak göreve başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren geçen hizmet süreleri itibarıyla 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı kabul edilirler. Bu süreye ait emekli keseneği veya sigorta primi çalışan payı farkları kendileri tarafından, kurum karşılığı veya sigorta primi işveren payı farkları Üst Kurul tarafından ödenir. Sigortalı hizmet sürelerinin birleştirilerek aylık bağlanmasında, ilgisine göre 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tâbi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun veya 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden emekli aylığı almakta iken Üst Kurul üyeliğine seçilen ve halen görevde olanların, istekleri hâlinde emekli aylıkları kesilir ve sigorta primleri 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında ödenir ve bunların emekli aylıklarının yeniden bağlanarak emekli aylığı tutarlarının belirlenmesinde genel hükümlere göre işlem yapılır.

(2) Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte Üst Kurul üyesi olanların üyelikleri, üyelerin üçte birinin iki yılda bir yenilenmesi saklı kalmak kaydıyla, görev sürelerinin sonuna kadar devam eder.

(3) Bu Kanunla yapılan düzenlemeler sonucunda; kadro ve görev unvanları değişen yahut kaldırılan veya anılan kadrolar için aranan şartları taşımayan personelin görevleri herhangi bir işlem ve tebligata gerek kalmaksızın sona erer. Bunlardan,

a) Teftiş Kurulu Başkanı, Genel Sekreter, Daire Başkanı ve Bölge Müdürü kadrolarında bulunanlar Üst Kurul Müşaviri kadrolarına,

b) Başmüfettiş ve bölge müdür yardımcısı kadrolarında bulunanlar uzman denetçi kadrolarına, başka bir işleme ve tebligata gerek kalmaksızın bu Kanunun yayımı tarihinde atanmış sayılır; diğerleri Başkan tarafından bir ay içinde Üst Kurulda durumlarına uygun kadrolara atanırlar. Bunlar atama işlemi yapılmıyaya kadar Üst Kurulda ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Söz konusu personelin, atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, sözleşme ücreti, bir aya isabet eden ikramiye, her türlü zam ve tazminatlar ile fazla çalışma ücreti hariç diğer malî hakları toplam net tutarının, atandıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları aylık, ek gösterge, sözleşme ücreti, bir aya isabet eden ikramiye, her türlü zam ve tazminatlar ile fazla çalışma ücreti hariç diğer malî hakları toplam net tutarından az olması hâlinde, aradaki fark, atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece, herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın ve farklılık giderilinceye kadar kendilerine tazminat olarak ödenir.

(4) Bu Kanunun yayımı tarihinden sonra 43 üncü maddenin altıncı fıkrasına göre Üst Kurul kadrolarında bulunan personel için belirlenecek ücretler ile diğer malî haklar toplamının, bu Kanunun yayımı tarihinden önceki en son ayda Üst Kurul kadroları için belirlenmiş olan aylık, ek gösterge, sözleşme ücreti, bir aya isabet eden ikramiye, her türlü zam ve tazminatlar ile fazla çalışma ücreti hariç diğer malî haklar toplamı net tutarından daha az olması hâlinde, aradaki fark söz konusu personele, kadrolarında kaldıkları sürece, herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın ve farklılık giderilinceye kadar tazminat olarak ödenir.

(5) Üst Kurul Müşaviri, Uzman Denetçi ve Uzman kadrosunda bulunanlar, Üst Kurulda Başkan tarafından uygun görülen birim ve işlerde istihdam edilirler. Bunların görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esasları yönetmelikle düzenlenir. Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren Üst Kurulda yeni Üst Kurul Müşaviri, Uzman Denetçi ve Uzman istihdam edilmez. Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren Üst Kurul Müşaviri, Uzman Denetçi ve Uzman kadrolarına atanana ait kadroların herhangi bir şekilde boşalması hâlinde, anılan kadrolar herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

(6) Üst Kurul Uzmanı ve Üst Kurul Uzman Yardımcısı kadrolarından teknik hizmetler sınıfında bulunanların hizmet sınıfı, genel idare hizmetleri olarak değiştirilmiştir.

(7) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Üst Kurulda görev yapmakta olan personel, bu Kanunun yayımı tarihinden önce yararlanmakta olduğu ek göstergelerden kazanılmış hak olarak yararlanmaya devam eder.

(8) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Üst Kurulda görev yapan personelden,

a) Fakülte veya dört yıllık yüksekokul mezunu olan,

b) Üst Kurulda beş yıllık hizmet süresini tamamlayan,

c) Son üç yıllık sicil not ortalaması seksen ve üzerinde olan,

d) Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (D) düzeyinde puanı olan veya ÜDS sınavından en az 60 puanı olan veya dil yeterliği bakımından buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olan,

e) Hazırlayacakları tez, bu Kanunun 43. maddesinin yedinci fıkrasına göre kabul edilen veya doktora yapan ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde aynı fıkraya göre yapılacak yeterlik sınavında başarılı olanlar,

Üst Kurul uzmanlığı kadrosuna atanabilirler.

Yönetmelikler

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanun uyarınca yürürlüğe konulması gereken yönetmelikler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Üst Kurulca hazırlanır ve Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar mevcut düzenleyici işlemlerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Lisans sahibi kuruluşlar

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kablo ve uydu ortamından yayın yapmak üzere yayın lisansı almış olan kuruluşların hakları lisans süresi sonuna kadar geçerlidir.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinde uydu ve kablo yayın lisansına sahip olan radyo ve televizyon yayın kuruluşları altı ay içinde durumlarını bu Kanun hükümlerine uygun hale getirirler.

Kanal ve frekanslarla ilgili geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 4- (1) 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun geçici 6 ncı maddesi uyarınca karasal ortamda yayında olan radyo ve televizyon kuruluşlarından, 41 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen kanal ve frekans yıllık kullanım bedeli, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren sıralama ihalesinin yapılacağı tarihe kadar tahsil edilir. Kanal ve frekans kullanım bedelini 42 nci maddeye göre ödemeyen veya karasal yayın lisansları için sıralama ihalesinin yapılmasının ardından tahsise hak kazanmayan kuruluşların karasal yayınları bir ay içinde Üst Kurulca durdurulur. Sıralama ihalesinde tahsise hak kazanan kuruluşların yayınları Üst Kurulca belirlenen takvimde, daha önce yayın yaptıkları kanal ve frekanslardan, tahsis edilen kanal, multipleks kapasitesi ve frekanslara taşınır.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde Üst Kurulca karasal yayın lisanslarının verilmesi amacıyla sayısal televizyon multipleks kapasitesi sıralama ihalesi yapılır. Sıralama ihalesinde karasal sayısal televizyon multipleks kapasitesi tahsisine hak kazanan kuruluşlardan bir bölümüne, ihaledeki sıraları ve analog kanal kapasitesi dikkate alınarak en fazla üç yıl süreyle sayısal yayının yanı sıra analog televizyon yayını yapmalarına da imkan tanınır. Tahsis müteakip en geç üç yıllık süre sonunda analog karasal televizyon yayınları ülke genelinde tümüyle sonlandırılır ve analog karasal televizyon yayınları durdurulur. Radyo yayınları için sıralama ihalesi, analog televizyon yayınlarının kapatılmasının ardından üç ay içinde yapılır. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu da kendisine yapılan tahsisler çerçevesinde ve Üst Kurulca verilen süre içinde karasal radyo ve televizyon yayınlarını eski kullandığı kanal ve frekanslardan tahsis edilen kanal, multipleks kapasitesi ve frekanslara taşır.

(3) Bu madde uyarınca Üst Kurulca yayınları durdurulan kuruluşların yayınlarına izinsiz olarak devam etmeleri durumunda bu kuruluşlar hakkında, 33 üncü maddenin birinci fıkrası uyarınca işlem yapılır.

(4) Karasal yayın lisanslarının verilmesinin ardından mevcut verici tesisleri özel medya hizmet sağlayıcılar tarafından kaldırılır veya tarafların mutabık kalacakları bir bedel karşılığında verici tesis ve işletim şirketine devredilir. Verici tesis ve işletim şirketi tarafından devralınmayan verici tesisleri Üst Kurulca yapılacak uyarının ardından üç ay içinde kaldırılır. Verilen süre içinde kaldırılmayan ve faaliyetine devam eden verici tesisleri Üst Kurulca mühürlenerek kapatılır.

(5) Frekans planları ve uygulama takvimi bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde hazırlanır.

(6) Üst Kurula tahsis edilen frekans bantları dışındaki frekans bantları, sayısal yayına geçişin tamamlanmasını takiben Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun talebi çerçevesinde Üst Kurul tarafından boşaltılır.

Müeyyideler

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Üst Kurul tarafından yayıncı kuruluşlara uygulanan müeyyideler tekerrüre esas alınmaz.

Atıflar

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Mevzuatta 3984 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

Bazı maddelerin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 7- (1) 15 inci maddede yer alan hükümler, Türkiye Cumhuriyetinin Avrupa Birliğine tam üye olduğu tarihten itibaren uygulanır. 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (f) bendi, Türkiye Cumhuriyetinin Avrupa Birliğine tam üye olduğu tarihten itibaren Avrupa Birliğine üye ülkeler için uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 8- (1) Türkiye Radyo Televizyon Kurumu personeli, Başbakanlık Merkez Teşkilâtında çalışan personelin aylık ücretleri dışında yararlandığı fazla çalışma ücreti ve benzeri diğer malî haklardan Genel Müdür'ün teklifi ve Üst Kurulun onayı ile aynen yararlanır. Ayrıca, Kurum'da çalıştırılan personelin kadro iptal ve ihdasları, sayısı, ücretleri, kadrolara uygulanacak ek göstergeler, personele sağlanacak sosyal yardımlar, Kurum Genel Müdürü'nün teklifi üzerine Üst Kurul tarafından belirlenir.

2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu ile mülga Radyo ve Televizyon Yüksek Kuruluna verilen görevler, Kurum Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyelerinin atanmasına ilişkin olanlar hariç olmak üzere Kurum Yönetim Kuruluna devredilir.

Yürürlük

MADDE 49- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 50- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METNE EKLİ CETVEL

(I) SAYILI CETVEL
KADROLAR

<u>SINIF</u>	<u>UNVAN</u>	<u>DERECE</u>	<u>ADET</u>
GİH	Başkan Yardımcısı	1	2
GİH	I.Hukuk Müşaviri	1	1
GİH	İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanı	1	1
GİH	İzin ve Tahsisler Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Personel Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Eğitim Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanı	1	1
GİH	İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri	1	1
GİH	Başkanlık Müşaviri	1	5
GİH	Daire Başkan Yardımcısı	1	15
GİH	Araştırmacı	1	8
GİH	Araştırmacı	5	5
GİH	Hukuk Müşaviri	1	5
GİH	Hukuk Müşaviri	2	1
GİH	Özel Kalem Müdürü	1	1
GİH	Üst Kurul Büro Müdürü	1	1
GİH	Müdür	1	6
GİH	Müdür	2	1
GİH	Üst Kurul Müşaviri	1	15
GİH	Uzman Denetçi	1	20
GİH	Üst Kurul Uzmanı	1	125
GİH	Üst Kurul Uzmanı	2	20
GİH	Üst Kurul Uzmanı	3	11
GİH	Üst Kurul Uzmanı	4	1
GİH	Üst Kurul Uzmanı	5	37
GİH	Üst Kurul Uzmanı	6	5
GİH	Üst Kurul Uzmanı	7	17
TH	Mühendis	1	7
TH	Mühendis	2	3
TH	Mühendis	3	6
TH	Mühendis	4	3
TH	Mühendis	5	2
GİH	Uzman	1	8
GİH	Uzman	3	1
TH	Uzman	1	2
SH	Tabip	1	1
AH	Avukat	1	8
AH	Avukat	3	1

<u>SINIF</u>	<u>UNVAN</u>	<u>DERECE</u>	<u>ADET</u>
AH	Avukat	4	1
AH	Avukat	5	1
GİH	Üst Kurul Uzman Yardımcısı	5	60
GİH	Üst Kurul Uzman Yardımcısı	9	62
GİH	Sistem Çözümleyici	1	3
GİH	Muhasebe Yetkilisi	1	1
GİH	Taşınır Kayıt ve Kontrol Yetkilisi	3	1
SH	Hemşire	3	1
GİH	Kütüphaneci	1	1
GİH	Şef	1	18
GİH	Şef	2	7
GİH	Şef	3	32
GİH	Şef	4	5
GİH	Şef	5	2
TH	Başteknisyen	1	4
TH	Başteknisyen	2	1
TH	Başteknisyen	3	2
TH	Teknisyen	1	8
TH	Teknisyen	2	1
TH	Teknisyen	3	11
TH	Teknisyen	4	3
TH	Teknisyen	5	7
TH	Teknisyen	6	3
TH	Teknisyen	7	1
GİH	Programcı	2	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	1	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	2	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	5
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	2
GİH	Memur	1	2
GİH	Memur	2	2
GİH	Memur	3	9
GİH	Memur	4	4
GİH	Memur	5	9
GİH	Memur	6	3
GİH	Memur	7	2
GİH	Sekreter	5	1
GİH	Şoför	3	18
GİH	Şoför	4	2
GİH	Şoför	5	2
YH	Hizmetli	5	1
TOPLAM			670

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKİLİ CETVEL

(I) SAYILI CETVEL
KADROLAR

<u>SINIF</u>	<u>UNVAN</u>	<u>DERECE</u>	<u>ADET</u>
GH	Başkan Yardımcısı	1	2
GH	I.Hukuk Müşaviri	1	1
GH	İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanı	1	1
GH	İzin ve Tahsisler Dairesi Başkanı	1	1
GH	Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanı	1	1
GH	Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanı	1	1
GH	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı	1	1
GH	İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanı	1	1
GH	Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanı	1	1
GH	İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanı	1	1
GH	Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri	1	1
GH	Başkanlık Müşaviri	1	5
GH	Daire Başkan Yardımcısı	1	15
GH	Araştırmacı	1	8
GH	Araştırmacı	5	5
GH	Hukuk Müşaviri	1	5
GH	Hukuk Müşaviri	2	1
GH	Özel Kalem Müdürü	1	1
GH	Müdür	1	7
GH	Müdür	2	1
GH	Üst Kurul Müşaviri	1	15
GH	Uzman Denetçi	1	20
GH	Üst Kurul Uzmanı	1	125
GH	Üst Kurul Uzmanı	2	20
GH	Üst Kurul Uzmanı	3	11
GH	Üst Kurul Uzmanı	4	1
GH	Üst Kurul Uzmanı	5	37
GH	Üst Kurul Uzmanı	6	5
GH	Üst Kurul Uzmanı	7	17
TH	Mühendis	1	7
TH	Mühendis	2	3
TH	Mühendis	3	6
TH	Mühendis	4	3
TH	Mühendis	5	2
GH	Uzman	1	8
GH	Uzman	3	1
TH	Uzman	1	2
SH	Tabip	1	1
AH	Avukat	1	8
AH	Avukat	3	1
AH	Avukat	4	1
AH	Avukat	5	1
GH	Üst Kurul Uzman Yardımcısı	5	60
GH	Üst Kurul Uzman Yardımcısı	9	62
GH	Sistem Çözümleyici	1	3
GH	Sayman	1	1
GH	Ayniyat Saymanı	3	1

<u>SINIF</u>	<u>UNVAN</u>	<u>DERECE</u>	<u>ADET</u>
SH	Hemşire	3	1
GİH	Kütüphaneci	1	1
GİH	Şef	1	18
GİH	Şef	2	7
GİH	Şef	3	32
GİH	Şef	4	5
GİH	Şef	5	2
TH	Başteknisyen	1	4
TH	Başteknisyen	2	1
TH	Başteknisyen	3	2
TH	Teknisyen	1	8
TH	Teknisyen	2	1
TH	Teknisyen	3	11
TH	Teknisyen	4	3
TH	Teknisyen	5	7
TH	Teknisyen	6	3
TH	Teknisyen	7	1
GİH	Programcı	2	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	1	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	2	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	5
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	2
GİH	Memur	1	2
GİH	Memur	2	2
GİH	Memur	3	9
GİH	Memur	4	4
GİH	Memur	5	9
GİH	Memur	6	3
GİH	Memur	7	2
GİH	Sekreter	5	1
GİH	Şoför	3	18
GİH	Şoför	4	2
GİH	Şoför	5	2
YH	Hizmetli	5	1
TOPLAM			669

